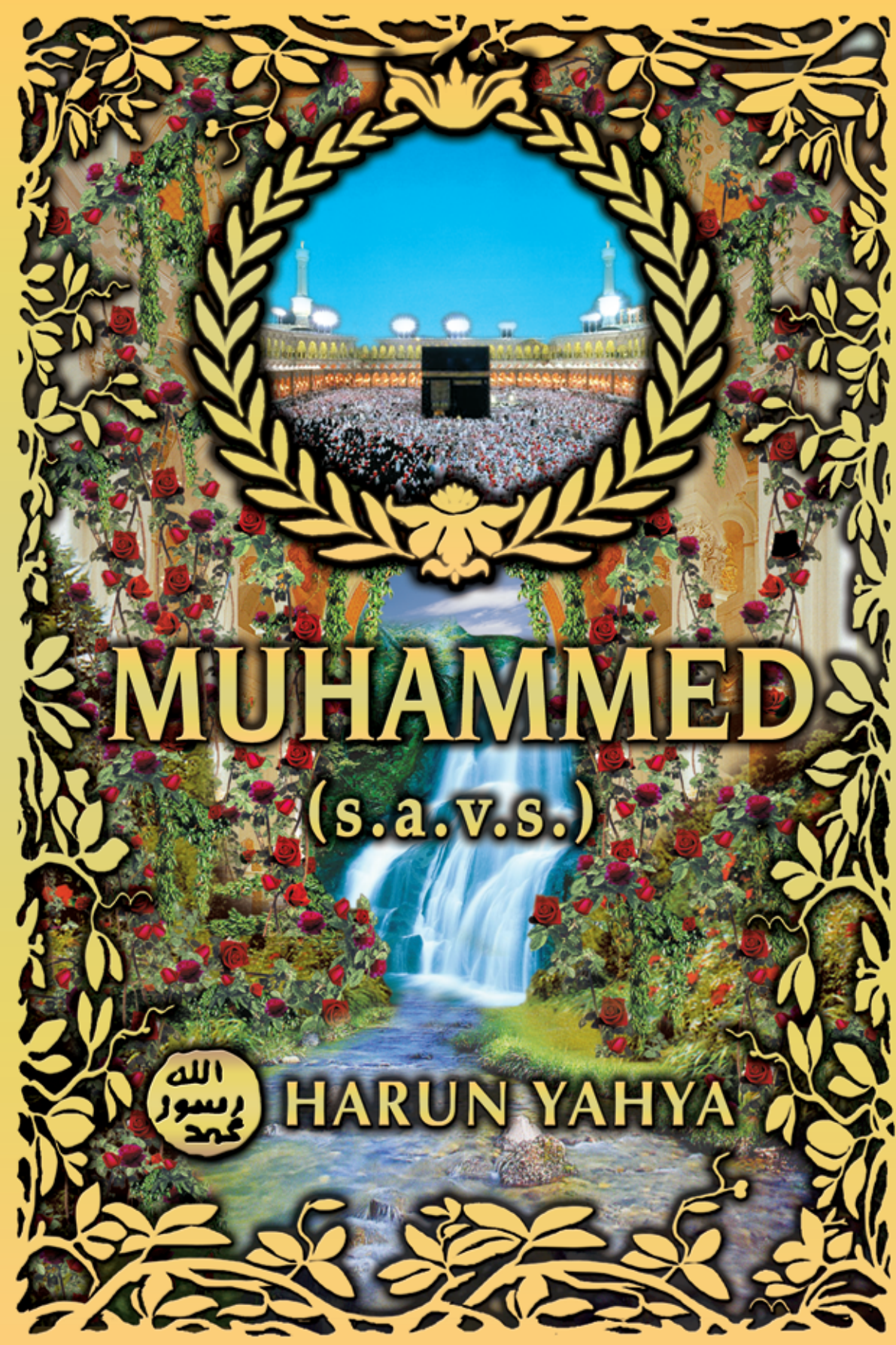

MUHAMMED

(s.a.v.s.)

HARUN YAHYA

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA.NET

ČITAOCU

Darvinizam, koji negira stvaranje, a samim time i Boga, bio je razlogom što su mnogi ljudi izgubili vjeru u Boga ili što su, u najmanju ruku, pali u sumnju. Prema tome, otkriti da je ova teorija jedna obmana je jedna veoma bitna dužnost koju nalaže iman. Ova značajna zadaća mora doprijeti do svih ljudi. Određeni čitaoci će biti u prilici da možda pročitaju samo jedno naše djelo koje govori o obmanama vezanim za ovu teoriju. Zbog toga smo smatrali važnim da u svim našim knjigama odvojimo mjesta za ovu temu, pa makar to ponekad bilo samo i u vidu rezimea.

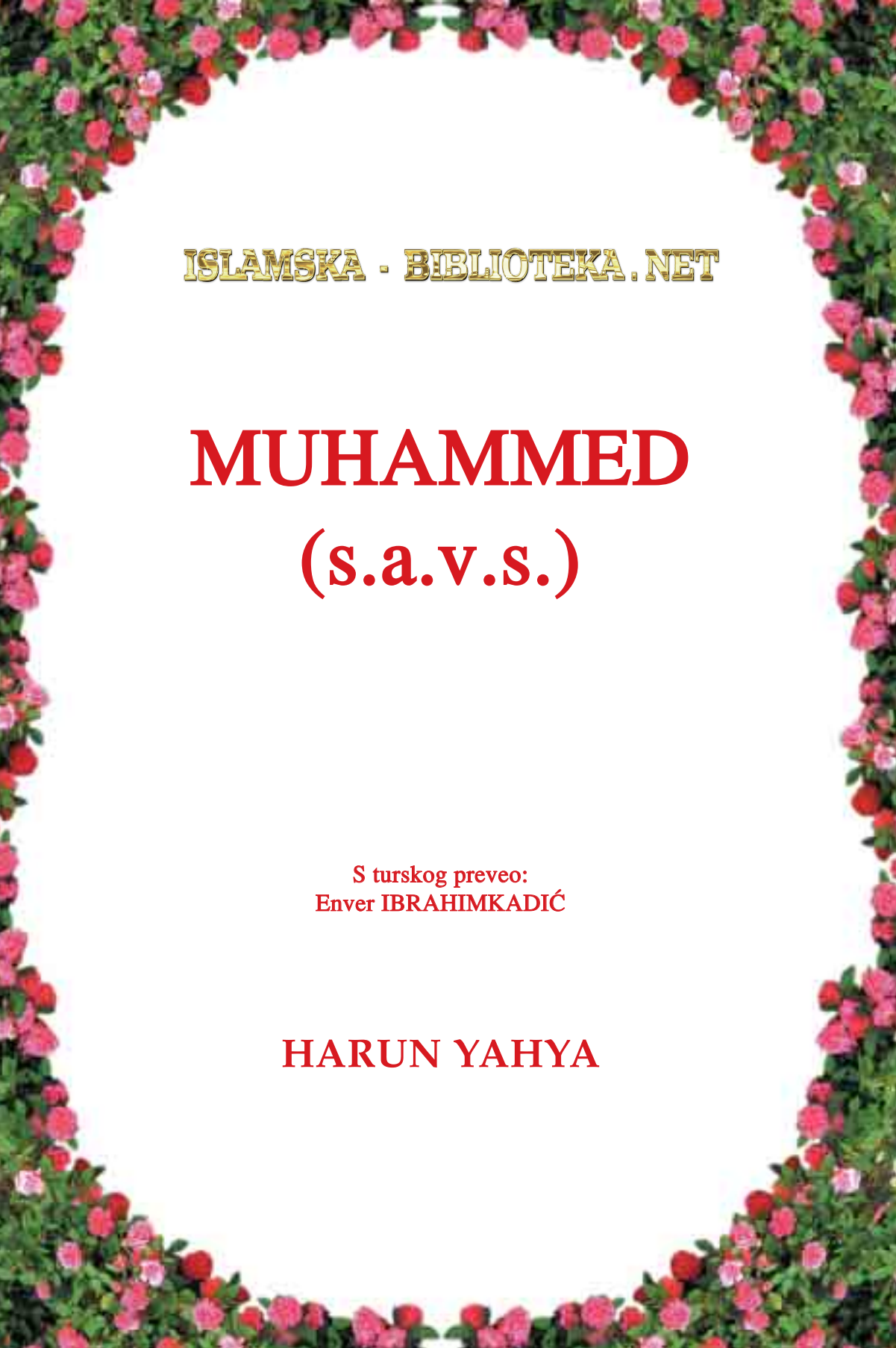
Drugo pitanje koje se mora naglasiti je vezano za sadržaj ovih knjiga. Vjerska pitanja svih autorovih djela iznose se u svjetlu kur'anskih ajeta i pozivaju ljude na učenje Allahovih ajeta i život u skladu sa njihovim naredbama. Sve teme vezane za Allahove ajete iznose se na način koji kod čitaoca ne ostavlja nikakvu sumnju, niti znak pitanja.

Blizak, jednostavan i tečan stil koji je prepoznatljiv u našim djelima osigurava lakše shvatanje kod čitalaca svih profila, od sedam do sedamdeset sedam godina. Ovim efektivnim i jednostavnim izražavanjem naše knjige sasvim zasluženo dobivaju laskavi status "knjiga koje se čitaju u jednom dahu". Čak i ljudi koji zauzimaju kategoričan stav o pitanju odbijanja vjere ostaju pod utiskom činjenica koje se iznose u našim knjigama i apsolutno su u nemogućnosti da zaniječu istinitost svega toga.

Ova knjiga kao i ostala autorova djela mogu se čitati kako pojedinačno tako i u atmosferi uzajamne diskusije. Grupa čitalaca koja se želi okoristiti ovom knjigom trebala bi je čitati zajedno. Bit će to neosporno korisno s pozicija međusobnih izmjena znanja i iskustava.

Pored toga, učestvovati u čitanju i upoznavanju sa ovim knjigama koje su napisane samo radi postizanja Božijeg zadovoljstva, također, predstavljaju veliki hizmet. Umijeće dokazivanja i ubjeđivanja je krajnje jaka autorova osobenost koja je uočljiva u svim njegovim knjigama. Iz tog razloga, jedan od najefikasnijih metoda onih koji žele objasniti vjeru je stimuliranje drugih na čitanje knjiga ovog autora.

Predstavljanje ostalih autorovih djela u zadnjem dijelu ove knjige ima svoje važne razloge. Zahvaljujući tome, osoba koja uzme u ruke ovu knjigu vidjet će da autor ima niz knjiga koje nose osobenosti koje smo maločas naveli i otkrit će kvalitete ove knjige, koju ćete, nadamo se, čitati sa velikim zadovoljstvom. Uvjerit ćete se da se nalazite pred bogatim izvorom podataka o pitanju nesvakidašnjih vjerskih i političkih tema kojima ćete se moći koristiti.

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA.NET

MUHAMMED

(s.a.v.s.)

S turskog preveo:
Enver IBRAHIMKADIĆ

HARUN YAHYA

BILJEŠKA O AUTORU

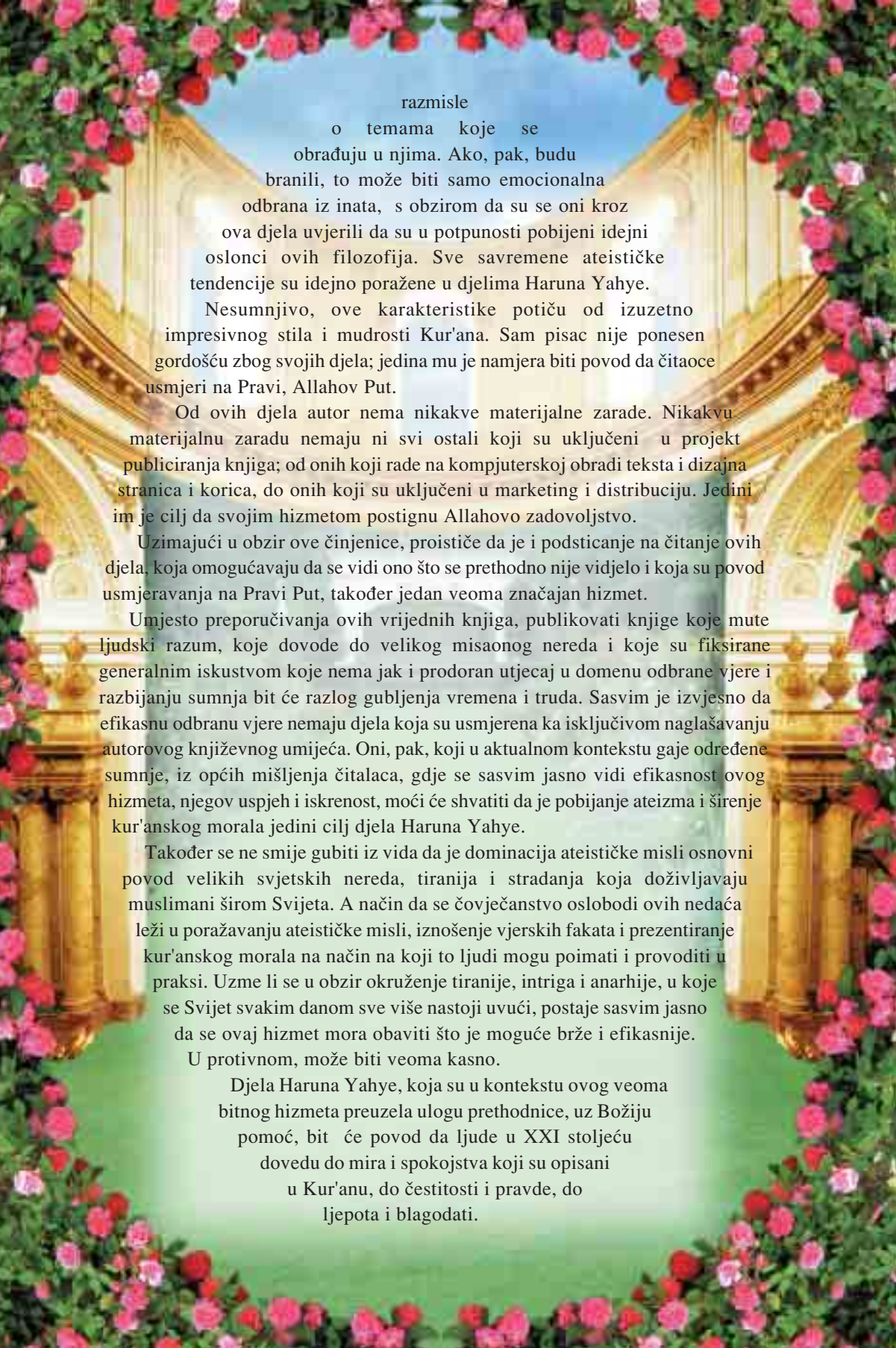
Autor, koji koristi pseudonim Harun Yahya, rođen je 1956. godine u Ankari. Nakon osnovnog i srednjeg obrazovanja koje je stekao u Ankari, školuje se na Fakultetu primijenjenih umjetnosti na Mimar Sinan univerzitetu i na Filozofskom fakultetu Istanbulske univerziteta. Od '80-ih godina naovamo napisao je niz djela iz oblasti vjere, nauke i politike, značajna djela koja iznose neosnovanosti teorije evolucije, obmanjivačke metode evolucionista i mračne povezanosti darvinizma sa krvavim ideologijama.

Pseudonim Harun Yahya nastao je kao spomen i izraz poštovanja prema dvojici vjerovjesnika, Harunu i Jahji, a. s., koji su se borili protiv demantirane jevrejske misli. Simbolika autorovog korištenja Resulullahovog pečata na koricama knjiga je u vezi sa sadržajem ovih knjiga. Pečat simbolizira Kur'an-i kerim kao posljednju Objavu Allaha, dž. š., i vjerovjesnika, Muhammeda, a. s., kao hatemu'l- enbijaa. Sva svoja djela autor je, također, zasnovao na dva osnovna temelja: Kur'anu i sunnetu Muhammeda, a. s. Na taj način on ima za cilj da kaže "posljednju riječ" koja će, jednu po jednu, pobiti sve temeljne tvrdnje ateističke filozofije i u potpunosti ušutkati ateističke prigovore uperene protiv vjere. Resulullahov pečat je korišten kao dova namjere da se kažu ove "posljednje riječi".

Zajednički cilj svih autorovih djela je širenje kur'anskih informacija i saopćenja širom Svijeta i na taj način podsticanje ljudi na razmišljanje o temeljnim postavkama vjere, kao što su Allahovo postojanje, Njegova jedinost i budući svijet (ahiret) i iznošenje neosnovanosti ateističkih sistema i njihove izopačene prakse.

Upravo su veliku pažnju na sebe privukla djela Haruna Yahye u mnogim zemljama širom Svijeta od Indije do Amerike, od Engleske do Indonezije, od Poljske do Bosne i Hercegovine, od Španije do Brazila. Djela koja su prevedena na mnoge jezike poput engleskog, francuskog, njemačkog, bosanskog, talijanskog, španskog, portugalskog, pakistanskog (urdu), arapskog, albanskog, ruskog, ujgurskog i indonežanskog prati široka čitalačka publika.

Ova djela bila su povod da mnogi ljudi postanu vjernici, a i povodom da mnogi ojačaju svoje već postojeće vjerovanje. Svako ko pročita i analizira ove knjige uočiti će njihov prepoznatljiv stil pun mudrosti, jezgrovitosti, jednostavnosti i srdačnosti te njihov naučni i racionalni pristup. Djela nose odlike kategoričnosti i apsolutne nespornosti. Nemoguće je da materijalističku filozofiju, ateizam i sve ostale zalutale filozofije i gledišta ubuduće iskreno brane oni koji pročitaju i ozbiljno

razmisle
o temama koje se
obrađuju u njima. Ako, pak, budu
branili, to može biti samo emocionalna
odbrana iz inata, s obzirom da su se oni kroz
ova djela uvjerali da su u potpunosti pobijeni idejni
oslonci ovih filozofija. Sve savremene ateističke
tendencije su idejno poražene u djelima Haruna Yahye.

Nesumnjivo, ove karakteristike potiču od izuzetno
impresivnog stila i mudrosti Kur'ana. Sam pisac nije ponesen
gordošću zbog svojih djela; jedina mu je namjera biti povod da čitaoc
usmjeri na Pravi, Allahov Put.

Od ovih djela autor nema nikakve materijalne zarade. Nikakvu
materijalnu zaradu nemaju ni svi ostali koji su uključeni u projekt
publiciranja knjiga; od onih koji rade na kompjuterskoj obradi teksta i dizajna
stranica i korica, do onih koji su uključeni u marketing i distribuciju. Jedini
im je cilj da svojim hizmetom postignu Allahovo zadovoljstvo.

Uzimajući u obzir ove činjenice, proističe da je i podsticanje na čitanje ovih
djela, koja omogućavaju da se vidi ono što se prethodno nije vidjelo i koja su povod
usmjeravanja na Pravi Put, također jedan veoma značajan hizmet.

Umjesto preporučivanja ovih vrijednih knjiga, publikovati knjige koje mute
ljudski razum, koje dovode do velikog misaonog nereda i koje su fiksirane
generalnim iskustvom koje nema jak i prodoran utjecaj u domenu odbrane vjere i
razbijanju sumnja bit će razlog gubljenja vremena i truda. Sasvim je izvjesno da
efikasnu odbranu vjere nemaju djela koja su usmjerena ka isključivom naglašavanju
autorovog književnog umijeća. Oni, pak, koji u aktualnom kontekstu gaje određene
sumnje, iz općih mišljenja čitalaca, gdje se sasvim jasno vidi efikasnost ovog
hizmeta, njegov uspjeh i iskrenost, moći će shvatiti da je pobijanje ateizma i širenje
kur'anskog morala jedini cilj djela Haruna Yahye.

Također se ne smije gubiti iz vida da je dominacija ateističke misli osnovni
povod velikih svjetskih nereda, tiranija i stradanja koja doživljavaju
muslimani širom Svijeta. A način da se čovječanstvo oslobodi ovih nedaća
leži u poražavanju ateističke misli, iznošenje vjerskih fakata i prezentiranje
kur'anskog morala na način na koji to ljudi mogu poimati i provoditi u
praksi. Uzme li se u obzir okruženje tiranije, intriga i anarhije, u koje
se Svijet svakim danom sve više nastoji uvući, postaje sasvim jasno
da se ovaj hizmet mora obaviti što je moguće brže i efikasnije.

U protivnom, može biti veoma kasno.

Djela Haruna Yahye, koja su u kontekstu ovog veoma
bitnog hizmeta preuzela ulogu prethodnice, uz Božiju
pomoć, bit će povod da ljude u XXI stoljeću
dovedu do mira i spokojstva koji su opisani
u Kur'anu, do čestitosti i pravde, do
ljepota i blagodat.

SADRŽAJ

UVOD 9

UZORNI MORAL NAŠEG PEJGAMBERA U
KUR'ANU 13

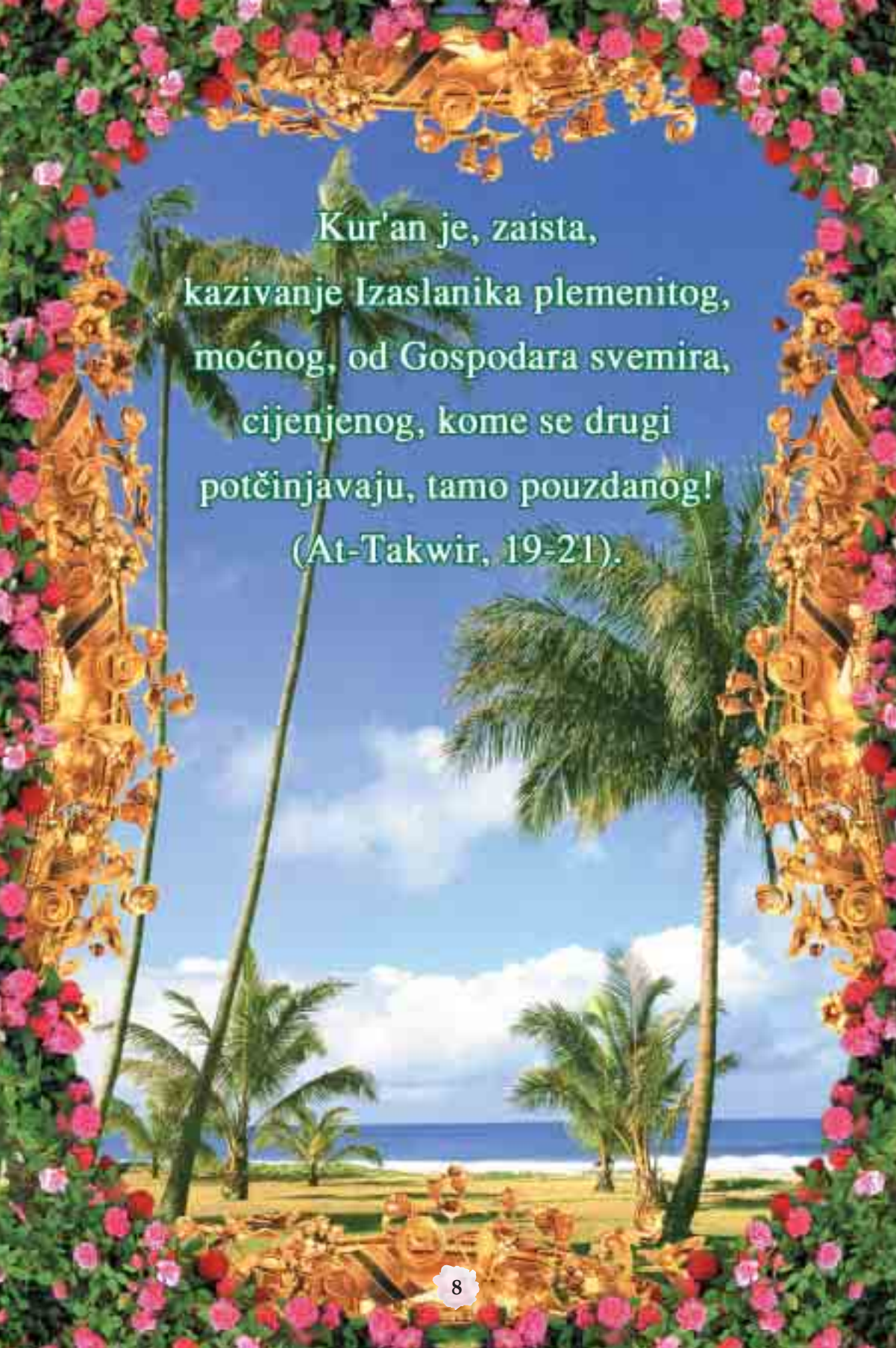
SAOPĆENJE NAŠEG PEJGAMBERA 91

MUHAMMED, A. S., ŠEMAIL-I ŠERIF 137

UZORNI ŽIVOT NAŠEG PEJGAMBERA 177

VIJESTI KOJE JE MUHAMMED, A. S.,
DAO O DOGAĐAJIMA IZ BUDUĆNOSTI 201

ZAKLJUČAK 254

Kur'an je, zaista,
kazivanje Izaslanika plemenitog,
moćnog, od Gospodara svemira,
cijenjenog, kome se drugi
potčinjavaju, tamo pouzdanog!
(At-Takwir, 19-21).

UVOD

Kao što je i Allah, dž. š., saopćio ajetom "... **nego je Allahov poslanik i posljednji vjerovjesnik...** " (Al-Ahzab, 40), naš pejgamber, Muhammed, s. a. v. s., posljednji je poslanik koji je poslan čovječanstvu, kome je Allah, dž. š., objavio Svoju posljednju Knjigu, koga je, bogobojažnošću, uzornim moralom, privrženošću svome Stvoritelju, Allah, dž. š., načinio uzorom ostalom čovječanstvu, koji je Allahov prijatelj, koji posjeduje prvenstvo pred našim Gospodarom, koji je njihov najbliži prijatelj i staratelj.

Kao što je to i saopćio ajetom "**Mi ćemo ti, doista, teške riječi slati**" (Al-Muzzammil, 5), posljednjeg Svog poslanika, Muhammeda, a. s., Allah, dž. š., zadužio je velikom odgovornošću. A svojom snažnom vjerom u Allaha, naš Pejgamber je svoju misiju i odgovornost obavio na najljepši način, pozivao je narod na Allahov put i bio vodič i svjetionik svim vjernicima.

Mada ga nismo vidjeli, Muhammeda, a. s., njegovo uzorno ponašanje, riječi i moral možemo upoznati preko kur'anskih ajeta i hadisa i možemo uložiti nesebične napore kako bismo ličili na njega i kako bismo bili u njegovoj neposrednoj blizini na budućem svijetu. Savremeni čovjek, a naročito mladi, sebi za uzor uzimaju različite osobe, imitiraju njihove manire, način odijevanja i govor; nastoje se poistovjetiti sa njima. Međutim,

ISLAMSKA - BIBLIOTEKA.NET

kao što velika većina tih uzora nisu na pravom putu, oni, isto tako, ne posjeduju ni ljepote stilova i morala. Zbog toga je veoma bitna odgovornost ugledati se na pravu osobu, na najljepši moral i stil. Muhammed, a. s., osoba je u čiji se moral i način življenja muslimani trebaju ugledati, koga moraju uzeti kao svoj uzor i vodiča kroz život. Ovu činjenicu Allah, dž. š., ističe na slijedeći način:

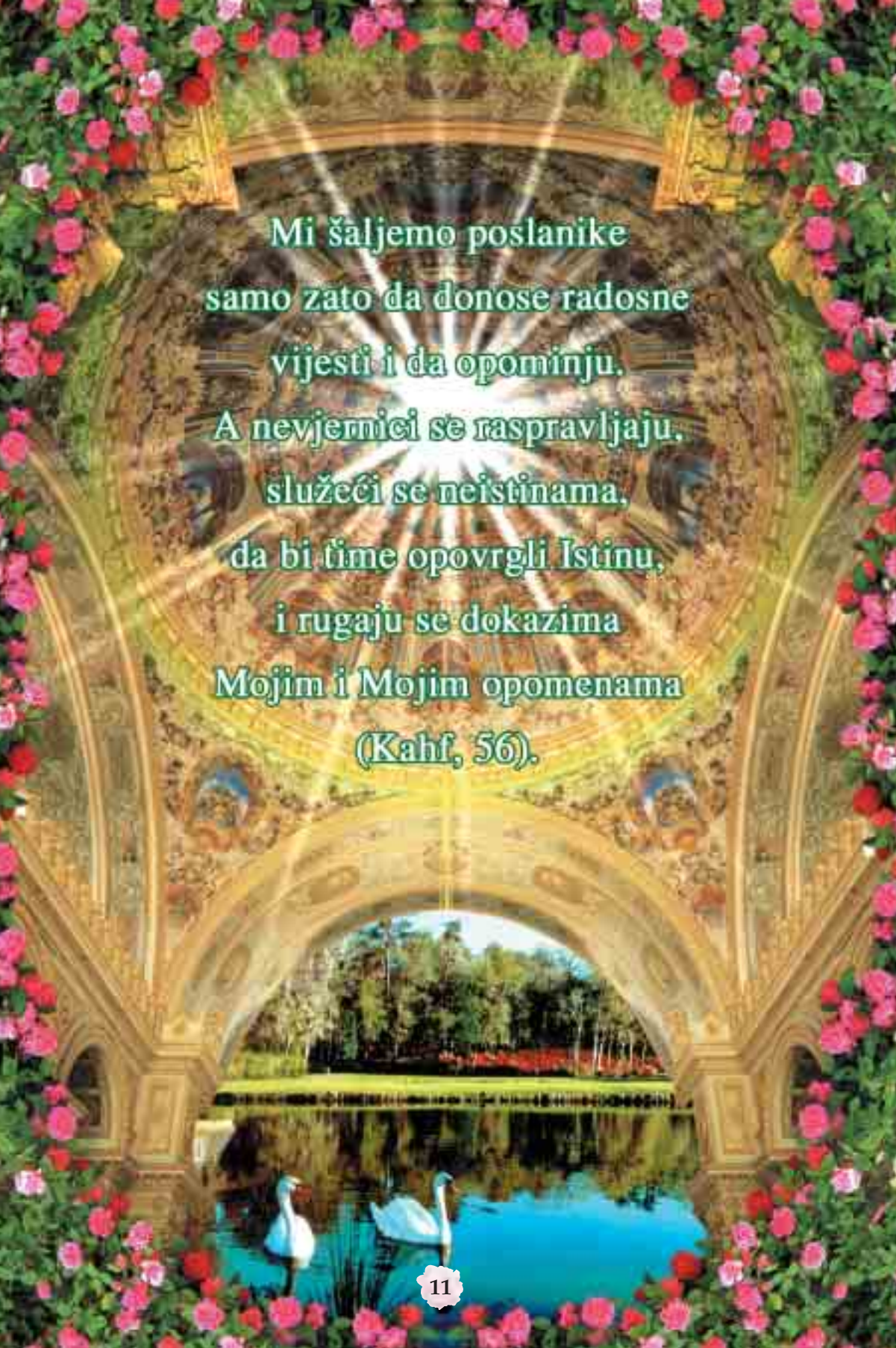
Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se nada Allahovoj milosti i nagradi na onome svijetu, i koji često Allaha spominje (Al-Ahzab, 21).

Kao i naš Pejgamber, Muhammed, a. s., i svi su ostali Božiji poslanici bili ljudi koje je Allah, dž. š., načinio primjerima vjernicima i kojima je On bio zadovoljan. U kur'anskom poglavlju Yusuf Allah, dž. š., kaže slijedeće:

U kazivanju o njima je pouka za one koji su razumom obdareni. Kur'an nije izmišljena besjeda, on priznaje da su istinite Knjige prije njega objavljene, i objašnjava sve, i putokaz je i milost narodu koji vjeruje (Yusuf, 111).

Cilj pripreme ove knjige je, također, višesmjerno upoznavanje sa našim Pejgamberom i, isticanjem kako zajednica, koju čine ljudi koji vide uzor u njegovom moralu, posjeduje superiorne odlike i ljepote, animirati ljude na moral posljednjeg Allahovog poslanika. Kao što je Muhammed, a. s., i saopćio u hadisu: *"Ostavljam vam dvije stvari; sve dok ih se budete pridržavali, vi nikako nećete zalutati: Allahovu Knjigu i Resulullahov sunnet,"*¹¹ dva najbitnija vodiča muslimana su Kur'an i sunnet Muhammeda, a. s. Naš Pejgamber je hem svojim izuzetnim moralom bio uzor ljudima, hem i pozivao ljude na uzoran moral. Muhammed, a. s., koji kaže: *"Uzoran moral je ono što će najviše prevagnuti na vagi vjernika. Doista Allah, dž. š., ne voli one čija su djela i riječi ružna i koji bestidno govore"*¹², jednom prilikom je također rekao: *"Tako mi Allaha koji u svojoj moći drži moju dušu, u Džennet će ući samo oni koji imaju lijep moral."*¹³

I muslimani koji idu tragom svoga Poslanika, svojim uzornim moralom i naravi, hem cijelom svijetu trebaju biti uzor, hem ih i govorom i pisanjem trebaju pozivati na uzoran moral.

Mi šaljemo poslanike
samo zato da donose radosne
vijesti i da opominju.
A nevjernici se raspravljaju,
služeći se neistinama,
da bi time opovrgli Istinu,
i rugaju se dokazima
Mojim i Mojim opomenama
(Kahf, 56).

I ima li nepravednijeg
od onoga koji,
kad se dokazima Gospodara
svoga opominje, za njih ne hađe,
i zaboravlja na posljedice onog
što je učinio?

Mi na srca njihova pokrivače
stavljamo da Kur'an ne shvate,
i gluhim ih činimo;
i ako ih ti na Pravi put pozoveš oni,
kad su takvi, nikada neće
Pravim putem poći
(Kahf, 57).

UZORNI MORAL NAŠEG PEJGAMBERA U KUR'ANU

Da je Muhammed, a. s., posjedovao najljepši moral, Allah, dž. š., saopćio je u Kur'anu slijedećim riječima:

Nun. Tako Mi kalema i onoga što oni pišu, ti nisi, milošću Gospodara svoga, lud; ti ćeš, sigurno, nagradu neprekidnu dobiti jer ti si, zaista, najljepše čudi i ti ćeš vidjeti, a i oni će vidjeti, ko je od vas lud. Gospodar tvoj dobro zna onoga koji je s Puta Njegova skrenuo i On dobro zna one koji su na Pravome Putu (Al-Kalam, 1-7).

Osim toga, Allah, dž. š., u navedenom ajetu ističe i to da će Muhammed, a. s., dobiti neprekidnu nagradu. To je podatak koji upućuje na činjenicu da je Muhammed, a. s., uvijek pokazivao lijepu čud i da nikada nije odstupao od bogobožnosti.

Kao što je i Muhammed, a. s., istakao riječima "Savršeni iman je u lijepom moralu"⁴, jedan od najbitnijih pokazatelja imana je lijep moral. Zato, bitan je ibadet upoznati se sa najljepšim primjerima lijepog morala i provođenje u praksu toga morala.

U ovom poglavlju mjesto će biti ustupljeno određenim moralnim odlikama našeg Pejgambera koje su navedene u Kur'anu.

Muhammed, a. s., pridržavao se samo onoga što mu je objavljeno

Jedna od najbitnijih odlika našeg Pejgambera, koja je i u Kur'anu spomenuta na nekoliko mjesta, jeste da se on pridržavao samo onoga što mu je objavljeno od strane Allaha, dž. š., da je, bez obzira na ljude i postizanje njihovog zadovoljstva, činio samo ono što mu je njegov Gospodar nalagao. Štaviše, njegovi savremenici, mušrici i predstavnici ostalih vjera tražili su od našeg Pejgambera da donese odredbe koje su u skladu s njihovim interesima. Unatoč tome što su, brojčano i moćno, ti ljudi bili superiorniji od njega, naš Pejgamber je velikom pedantnošću i odlučnošću štitio Kur'an i odredbe Allaha, dž. š. U jednom ajetu Allah, dž. š., nas na slijedeći način obavještava o tome kakav je odgovor naš Pejgamber dao na navaljivanje ovih ljudi:

A kad im se kazuju ajeti Naši, koji su jasni, onda govore oni koji ne vjeruju da će pred Nas stati: "Donesi ti kakav drugi Kur'an ili ga izmijeni!" - Reci: "Nezamislivo je da ga ja sam od sebe mijenjam, ja slijedim samo ono što mi se objavljuje, ja se bojim - ako budem

To su Allahove pouke koje

Mi tebi istinito kazujemo.

A ti si, zaista, poslanik!

(Al-Baqarah, 252).

neposlušan svome Gospodaru - patnje na Velikom danu." Reci: "Da Allah nije htio, ja vam ga ne bih kazivao niti bi vas On s njim upoznao. Ta ja sam prije poslanstva dugo među vama boravio - zar ne shvaćate?" (Yunus, 15-16).

Allah, dž. š., je u nekoliko ajeta upozorio našeg Pejgambera na ovakav stav stav njegovog naroda. Naprimjer, u poglavlju Al-Ma'ida rekao je slijedeće:

A tebi objavljujemo Knjigu, samu istinu, da potvrdi Knjige prije nje objavljene i da nad njima bdi. I ti im sudi prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se za prohtjevima njihovim, i ne odstupaj od Istine koja ti dolazi; svima vama smo zakon i pravac propisali. A da je Allah htio, On bi vas sljedbenicima jedne vjere učinio, ali, On hoće da vas iskuša u onome što vam propisuje, zato se natječite ko će više dobra učiniti; Allahu ćete se svi vratiti, pa će vas On o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti. I sudi im prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se za prohtjevima njihovim, i čuvaj ih se da te ne odvrte od nečega što ti Allah objavljuje. A ako ne pristaju, ti onda znaj da Allah želi da ih zbog nekih grijehova njihovih kazni. A mnogi ljudi su, zaista, nevjernici! (Al-Ma'ida, 48-49).

Hamid Aytač. Dželi-sulus levha. U navedenom hadis-i šerifu Pejgamber je rekao da su "najbolji ljudi oni koji koriste ostalim ljudima."

A Muhammed, a. s., s velikom odlučnošću je svome narodu ponavljao da neće slijediti ništa drugo osim onoga što mu se objavljuje. Ajet koji nas obavještava o ovom izuzetnom moralu našeg Pejgambera glasi:

Reci: "Ja vam ne kažem: 'U mene su Allahove riznice', niti: 'Meni je poznat nevidljivi svijet', niti vam kažem: 'Ja sam melek' - ja slijedim samo ono što mi se objavljuje." Reci: "Zar su isto slijepac i onaj koji vidi? Zašto ne razmislite?" (Al-An'am, 50).

Odlučnošću i upornošću našeg Pejgambera na Allahovom Putu, istinska vjera je ljudima saopćena na najljepši i najbolji način. Poređenjem sa velikim dijelom ljudi, bit će povod da se ova superiornost našeg Pejgambera bolje shvati.

I danas, a i tokom historije veliki dio ljudi posjedovao je prohtjeve ispunjene slabostima, požudama i strastima. A unatoč tome što su prihvatili vjeru, velika većina ih podliježe ovim slabostima. Umjesto da se odupru slabostima i požudama, oni čine ustupke nauštrb vjerskih odredaba. Na primjer, ne znajući šta će reći prijateljima, supružniku, rodbini, oni ne izvršavaju određene vjerske odredbe, i ne napuštaju određene navike koje su u suprotnosti sa vjerom. Zato vjeru komentiraju prema vlastitim nahođenjima i interesima; prihvataju odredbe koje im odgovaraju, a ostale zanemaruju.

Što se tiče našeg Pejgambera, on nikada nije davao ustupke prohtjevima ovakvih ljudi; čovječanstvu je, bez bilo kakvih izmjena, dostavio Kur'an strahujući samo od svoga Gospodara i ne računajući ni na čije interese. Ovu odliku bogobožnosti Muhammeda, a. s., Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

Tako Mi zvijezde kad zalazi, vaš drug nije s Pravoga Puta skrenuo i nije zalutao! On ne govori po hiru svome - to je samo Objava koja mu se obznanjuje, uči ga Jedan ogromne snage (An-Nadžm, 1-5).

I znajte da je među vama Allahov Poslanik; kad bi vas u mnogo čemu poslušao, doista biste nastradali; ali Allah je nekima od vas pravo vjerovanje omilio, i u

Ima li nepravедnijeg
od onoga koji o
Allahu izmišlja laži?
Oni će pred Gospodara svoga
biti dovedeni,
a svjedoci će reći:
"Ovi su izmišljali laži o
Gospodaru svome!"
Neka Allahovo prokletstvo
stigne mnogobošce
(Hud, 18).

srcima vašim ga lijepim prikazao, a nezahvalnost i neposlušnost vam omraznuo. Takvi su na Pravome Putu (Al-Hudžurat, 7).

Uzorna bogobožnost našeg Pejgambera

U događajima koji se u Kur'anu iznose u vezi sa Muhammedom, a. s., sasvim je vidljiva njegova bogobožnost i predanost Allahu, dž. š. Na primjer, jedan od najljepših primjera bogobožnosti našeg Pejgambera su riječi koje je izgovorio u pećini, u kojoj se sakrio sa svojim drugom nakon izlaska iz Mekke. U ajetu se kaže slijedeće:

Ako ga vi ne pomognete - pa pomogao ga je Allah onda kad su ga oni koji ne vjeruju prisilili da ode, kad je s njim bio samo drug njegov, kada su njih dvojica bili u pećini i kada je on rekao drugu svome: "Ne brini se, Allah je s nama!" pa je Allah spustio smirenost na druga njegova, a njega pomogao vojskom koju vi niste vidjeli i učinio da riječ nevjernika bude donja, a Allahova riječ, ona je - gornja. Allah je silan i mudar (At-Tawba, 40).

Bez obzira na okolnosti u kojima se nalazio, Muhammed, a. s., uvijek je bio predan Allahu, dž. š., znao je da se u svemu što je On stvorio nalazi neki hajr i ljepota. Ove riječi koje su Muhammedu, a. s., saopćene u Kur'anu da ih on prenese i kaže svom narodu, također su jedan od pokazatelja ove bogobožnosti:

Ako postigneš uspjeh, to ih ogorči; a kad te pogodi nesreća, oni govore: "Mi smo i ranije bili oprezni" - i

odlaze veseli. Reci: "Dogodit će nam se samo ono što nam Allah odredi, On je Gospodar naš." I neka se vjernici samo u Allaha pouzdaju! (At-Tawba, 50-51).

Svojom bogobojažnošću Muhammed, a. s., bio je uzor svim muslimanima, a na slijedeći način je podsjetio da čovjek nikada neće imati snage da promijeni ono što će doći i što je odredio Allah, dž. š:

"Čovjeku će se sigurno desiti ono što mu je određeno."⁶

"...Kada nešto tražiš, traži jedino od Allaha, dž. š. Ako tražiš pomoć, traži je od Allaha, dž. š. Pošto, kada bi se svi ljudi udružili da ti budu od koristi u nekoj stvari koju Allah, dž. š., nije propisao, oni neće moći uraditi tu korist. Isto tako neće ti moći načiniti bilo kakvu štetu ako ona nije propisana od Allaha, dž. š."⁶

Također, svaki vjernik koji slijedi sunnet Muhammeda, a. s., treba se, poput njega, bogobojažno suočiti sa događajima koji su naizgled nesreća i zlo i vjerovati da u svemu postoji neki hajr i ljepota. Ne smije se gubiti iz vida ni to da je naš Pejgamber, Muhammed, a. s., kao jedan od najbogobojaznijih Allahovih robova bio kušan velikim nevoljama i surovim događajima.

Prije svega, u narodu kojem je dostavljao objavu nalazili su se ljudi koji su bili spremni izazivati svakojake nevolje: oni koji su dvoličnim ponašanjem radili na pravljenu smicalica za Pejgambera, mušrici koji nisu pristajali na promjenu vjere svojih predaka, oni koji su od Poslanika tražili da donese čudo u skladu s njihovim interesima, oni što su

nastojali ubiti, protjerati ili zatočiti našeg Pejgambera i još mnogi konstantno su Muhammedu, a. s., priređivali nevolje i zlo.

Poslanik, a. s., uvijek je bio strpljiv na ovakva ponašanja nevjernika, velikom odlučnošću je dostavljao Allahovu vjeru i, štiteći ih od opasnosti, vjernike odgajao Kur'anom. U osnovi ove njegove nepokolebljivosti, uspjeha i hrabrosti nalazi se njegova snažna vjera u Allaha, dž. š., bogobožnost i predanost. Kao što je bio slučaj sa pećinom, naš Pejgamber je u svim prilikama bio svjestan da se Allah, dž. š., nalazi sa njim i vjerovao da je sve ono što se događa stvorio Allah, dž. š., i da će se sve okončati na najhajiriji način. Ovaj hadis našeg Poslanika jedan je od primjera njegove bogobožnosti, koja u svemu vidi hajr:

"Kako je zapanjujuće stanje vjernika: pošto je sve ono što mu se dogodi hajr za njega; to je svojstveno samo vjerniku, ne i za ostale: ako ga zadesi nešto što ga usrećuje, on zahvaljuje Allahu, a to je hajr; a ako ga zadesi neka nevolja, on je strpljiv, a i to je hajr."

Ovakvom vjerom Poslanik se suočavao sa svim onim što mu se dešavalo, međutim, svjestan da ishod uvijek pripada Allahu, dž. š., on se uzdao i oslanjao na Njega. Naspram ovakve njegove izuzetne bogobožnosti, Allah, dž. š., ga je učinio uvijek jakim i uspješnim.

Našem Pejgamberu Allah, dž. š., saopćio je da se, naspram onih što mu stvaraju neprijatnosti, uzda u Njegovu pomoć i on se tokom cijelog svog života ponašao u skladu sa ovom naredbom. U jednom kur'anskom ajetu se kaže slijedeće:

Licemjeri govore: "Pokoravamo se!" a kada odu od tebe, onda neki od njih noću snuju nešto što je suprotno

onome što ti govoriš, i Allah naredi da se ono što oni snuju pribilježi. Ti ih izbjegavaj i u Allaha se pouzdaj, jer Allah je dovoljan zaštitnik (An-Nisa', 81).

U drugom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., naredio je slijedeće:

Ako se oni budu prepirali s tobom, reci: "Ja se samo Allahu pokoravam, a i oni koji me slijede." I reci onima kojima je data Knjiga i neukima: "Primate islam!" Ako prime islam, onda su na Pravome Putu. A ako odbiju, tvoje je jedino da pozivaš. - A Allah dobro vidi robove Svoje (Ali 'Imran, 20).

Naknada koju će imati oni koji se budu uzdali u Allaha, dž. š., na slijedeći je način saopćena u jednom hadisu našeg Pejgambeta:

"Kada biste se vi istinski uzdali u Allaha, dž. š., bili biste opskrbljeni kao ptice; one odlaze gladne, a vraćaju se site."⁸

Najljepši primjeri za vjernike su Poslanikove riječi i djela. Iz tog razloga, svaki vjernik, koji se suoči sa bilo kakvom

Hadži Nazif Bey. Kur'anski ajet: "A ti nikako ne misli da Allah ne motri na ono što rade nevjernici!..." (Ibrahim, 42).

nedaćom, sa nečim što mu se ne sviđa, razmišljajući o kur'anskim ajetima i da je Allah, dž. š., taj koji sve stvara, kao uzor, treba uzeti Poslanikovu bogobožnost i oslanjanje na Allaha, dž. š., i u svakoj situaciji biti svjestan da je predan sudbini koju stvara njegov Gospodar, Allah, dž. š.

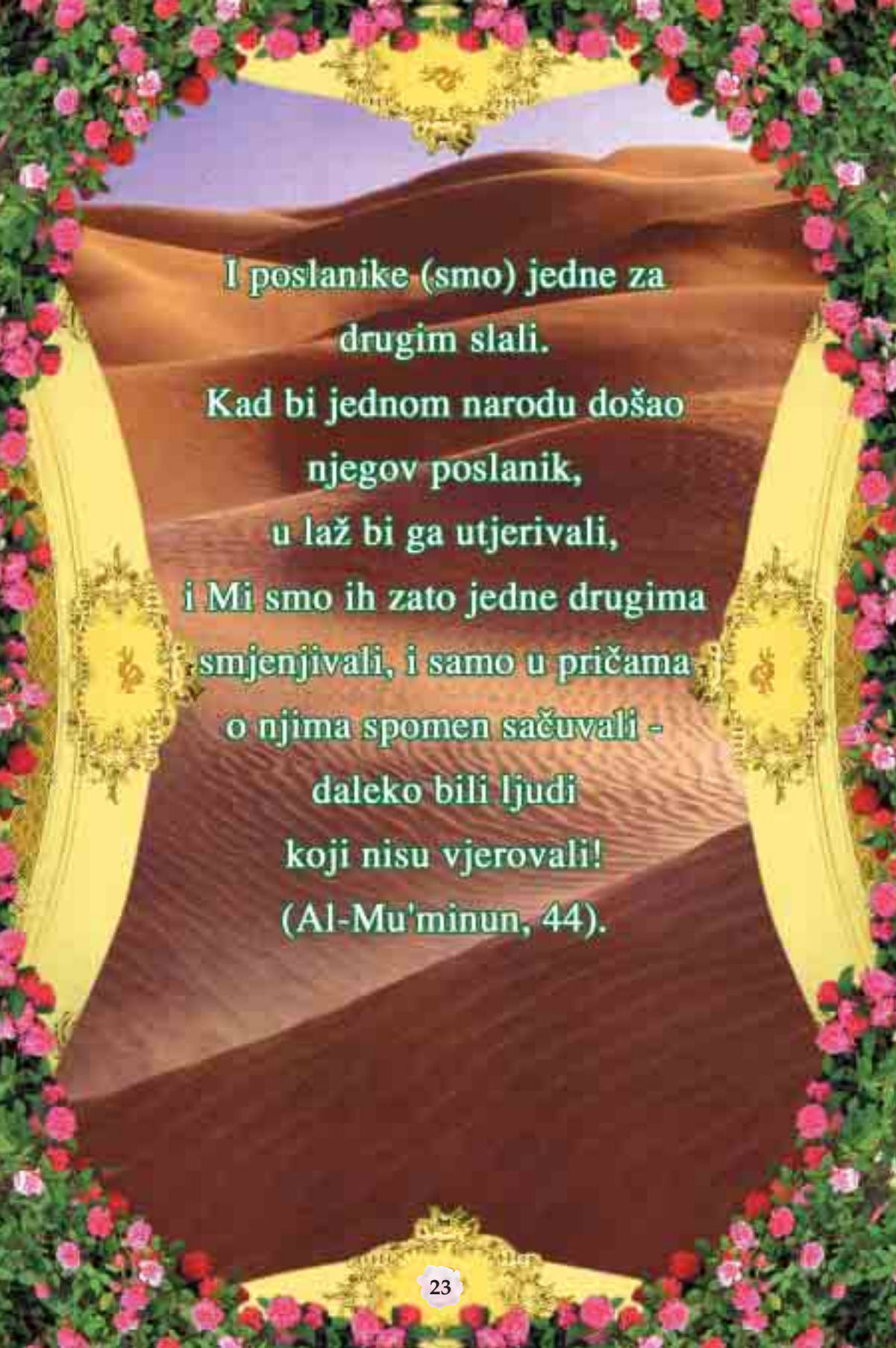
Ne očekujući nikakvu nagradu od ljudi, Poslanik je tražio samo Allahovo zadovoljstvo

Jedna od osnovnih odlika islama je da cijeli život čovjeka gradi na strahu od Allaha, dž. š., i na tome da su svi njegovi ibadeti jedino radi zadobijanja Allahovog zadovoljstva, milosti i Dženneta. U jednom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., poručuje vjernicima: **Reci: "Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova!"** (Al-An'am, 162).

U Kur'anu, ajetom **"Ali oni koji se pokaju i poprave i koji čvrsto Allaha prihvate i vjeru svoju u Allaha iskreno ispolje, bit će s vjernicima, a Allah će, sigurno, vjernicima veliku nagradu dati"** (An-Nisa', 146) vjernicima je također naređeno da svoju vjeru žive jedino radi Allaha, dž. š., i bez bilo kakvih drugih ciljeva. To što se neko čvrsto prihvati Allaha, dž. š., što, svjestan da osim Allaha, dž. š., nema drugog Boga, svoj život posveti jedino da bi Njega zadovoljio i što ni u kakvoj situaciji ne odstupa od odanosti svome Gospodaru pokazatelji su da ta osoba posjeduje iskrenu vjeru.

Vjernik koji posjeduje iskrenu vjeru svojim djelima i ibadetima neće raditi na postizanju ljubavi, zadovoljstva, pohvala, pažnje i naklonosti drugih mimo Allaha, dž. š. Iskrenim vjernicima najljepši uzor je Muhammed, a. s., i ostali pejgamberi.

Muhammed, a. s., tražio je jedino Allahovo zadovoljstvo i, ne razmišljajući ni o kakvim ovosvjetskim interesima i nagradama, cijeli svoj život proveo je u naporima za postizanjem Allahovog zadovoljstva, milosti i Dženneta.

I poslanike (smo) jedne za
drugim slali.

Kad bi jednom narodu došao
njegov poslanik,
u laž bi ga utjerivali,
i Mi smo ih zato jedne drugima
smjenjivali, i samo u pričama
o njima spomen sačuvali -
daleko bili ljudi
koji nisu vjerovali!
(Al-Mu'minun, 44).

Reci: "Ne tražim ja od vas za ovo nikakvu nagradu i ja nisam izvještačen!" (Sad, 86).

Reci: "Kakvu god nagradu da zatražim od vas, nek ostane vama, mene će nagraditi Allah, On nad svim bdi" (Saba', 47).

Muhammedovo, a. s., uzorno strpljenje naspram nevolja

Kao što smo i prethodno istakli, tokom svog poslanstva, Muhammed, a. s., susretao se sa raznim nedaćama. Nevjernici i mušrici su za njega iznosili krajnje uvredljive riječi, govorili su, štaviše, da je vračar i ludak, a neki su ga, čak, nastojali i ubiti i za to su kovali planove. Unatoč tome, naš Pejgamber je radio na odgajanju ljudi raznih kultura i karaktera, nastojao ih podučiti Kur'anu i prema tome, i lijepom moralu i uzornom vladanju.

Kao što je i saopćeno u kur'anskim ajetima, zbog toga što nisu znali ni temeljna pravila lijepog ponašanja, određeni ljudi nisu razmišljali o tome da bi svojim riječima i postupcima mogli načiniti nevolje našem Pejgamberu, osobi profinjenog razmišljanja i superiornog morala. Što se tiče Poslanika, on je naspram svega toga pokazivao veliko strpljenje, u svim

situacijama se obraćao Allahu, dž. š., i od Njega pomoć tražio, a, isto tako, i vjernicima preporučivao strpljenje i uzdanje u Boga.

Nizom kur'anskih ajeta Allah, dž. š., preporučuje našem Poslaniku da bude strpljiv naspram onoga što mu govore nevjernici:

Zato strpljivo podnosi ono što oni govore i veličaj Gospodara svoga i zahvaljuj Mu prije sunčeva izlaska i prije zalaska (Qaf, 39).

Neka te ne žaloste besjede njihove! Uistinu, sva moć pripada Allahu; On sve čuje i sve zna (Yunus, 65).

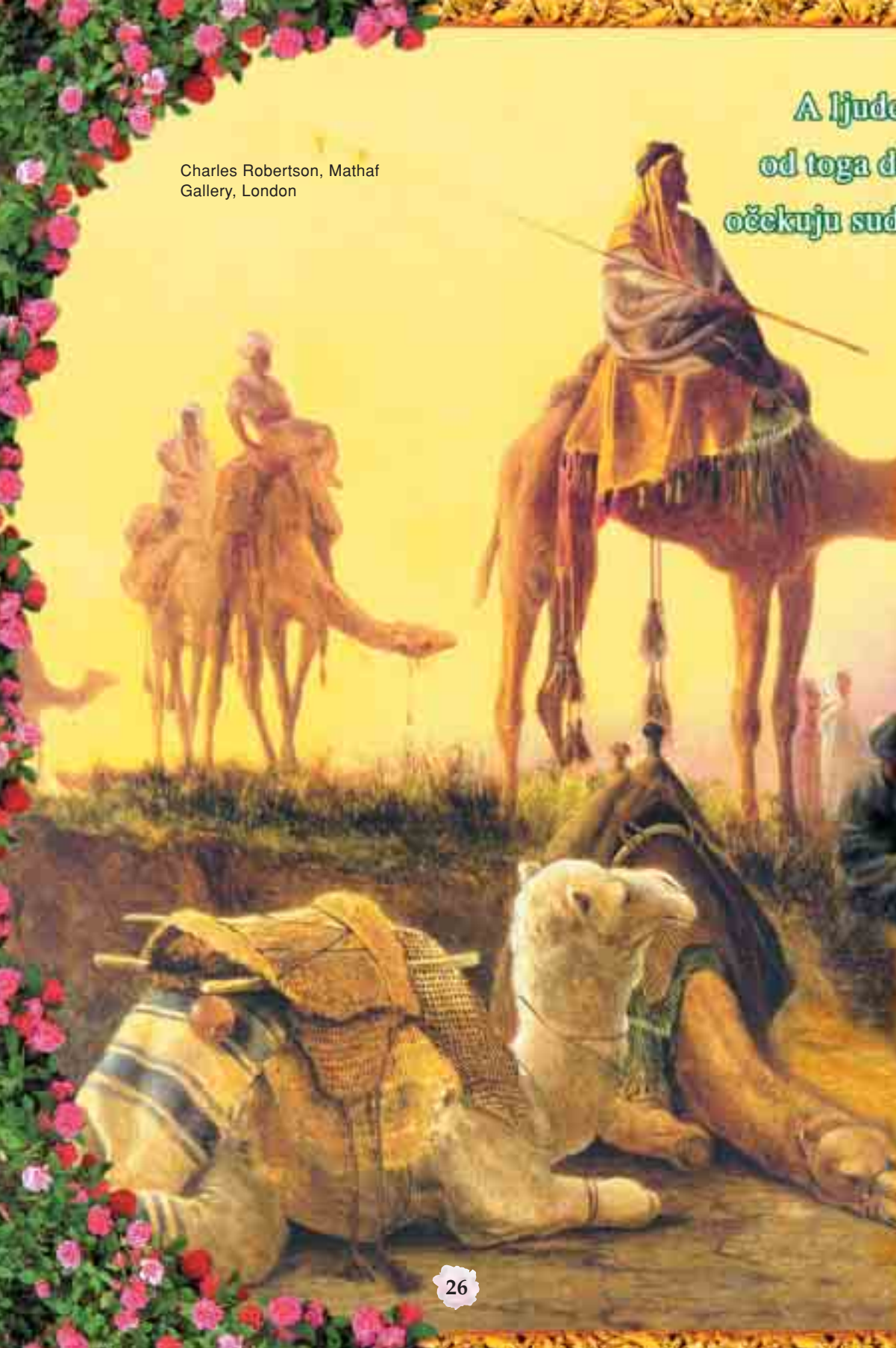
Mi dobro znamo da ti je teško u duši zbog onoga što oni govore (Al-Hidžr, 97).

Nemoj ti ništa od onoga što ti se objavljuje izostaviti, što tišti grudi tvoje, zato da oni ne bi rekli: "Zašto mu nije poslano kakvo blago, ili, zašto s njim nije došao melek?" Tvoje je da opominješ, a o svemu se samo Allah brine (Hud, 12).

Razmišljajući o tome kako je, strpljivo podnoseći razne nevolje, naš Pejgamber pokazivao jednu izuzetnu etiku, u događajima koji ih zadese, vjernici bi Muhammeda, a. s., trebali uzeti kao svoj uzor. Oni koji i u najmanjem nemilom

Charles Robertson, Mathaf
Gallery, London

A ljude
od toga d
očekuju sud

, kada im dolazi uputa, odvraća od vjerovanja i
od Gospodara svoga mole oprosta samo zato što
binu drevnih naroda ili što čekaju da ih snađe kazna
naočigled svega svijeta (Al-Kahf, 55).

dogadaju zapadnu u beznadežnost, koji iskazuju nepodnošljivost i u najmanjem prigovoru, koji odustaju od širenja Allahove vjere ili koji se osjećaju nespokojnima nakon neuspjele trgovine kojom se bave trebalo bi da znaju da ne postupaju u skladu sa Allahovom Knjigom i Poslanikovim sunnetom. Vjernici bi u svim prilikama trebali iskazivati strpljenje, zahvaljujući Allahu, dž. š., poput Poslanika, pokazivati uzornu etiku i nadati se zadovoljstvu, milosti i Džennetu svog Gospodara.

Naš Pejgamber se uvijek tolerantno odnosio prema ostalima

Kao što smo naprijed istakli, pored našeg Pejgambера bilo je ljudi različitih kultura i ideja. On se, međutim, tokom cijelog svog perioda poslanstva za svakog od njih posebno zanimao, svakog od njih ponaosob upozoravao na ispravljanje nedostataka i grešaka i nastojao ih odgojiti u raznim pitanjima, od čistoće do imana. Ovakav njegov saosjećajan, tolerantan, blag i strpljiv stav bio je povod da su se mnogi srdačno zagrijali za vjeru i da su se velikom ljubavlju i iskrenošću vezali za Poslanika. Ovaj izuzetno lijepi odnos koji je Muhammed, a. s., iskazivao prema drugima Allah, dž. š., nam je na slijedeći način saopćio u Kur'anu:

Samo Allahovom milošću ti si blag prema njima; a da si osoran i grub, razbjegli bi se iz tvoje blizine. Zato im praštaj i moli da im bude oprošteno i dogovaraj se s njma. A kada se odlučiš, onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega (Ali 'Imran, 159).

A u drugom ajetu Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava našem Pejgamberu kako da se odnosi prema onima iz njegove blizine:

Mi dobro znamo što oni govore; ti ih ne možeš prisiliti, nego podsjeti Kur'anom onoga koji se prijetnje Moje boji! (Qaf, 45).

G. Mesara kolekcija, kaligrafija, Esma-i Nebi, kur'anski ajet:
"A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali" (Al-Anbiya', 107).

Muhammed, a. s., nikada nije koristio metode prisile ili donosio neke uvjete prilikom širenja vjere; uvijek je imao lijep i blag nastup prema onima iz svoje okoline.

Svojom snažnom savješću je u svakom pogledu štitio svoj ummet i, u svim pitanjima, bio njihov dobročinitelj. Zbog ovih njegovih odlika, Muhammed, a. s., se na nekoliko mjesta u Kur'anu spominje kao "drug" (Saba', 46; An-Nadžm, 2; At-Takwir, 22).

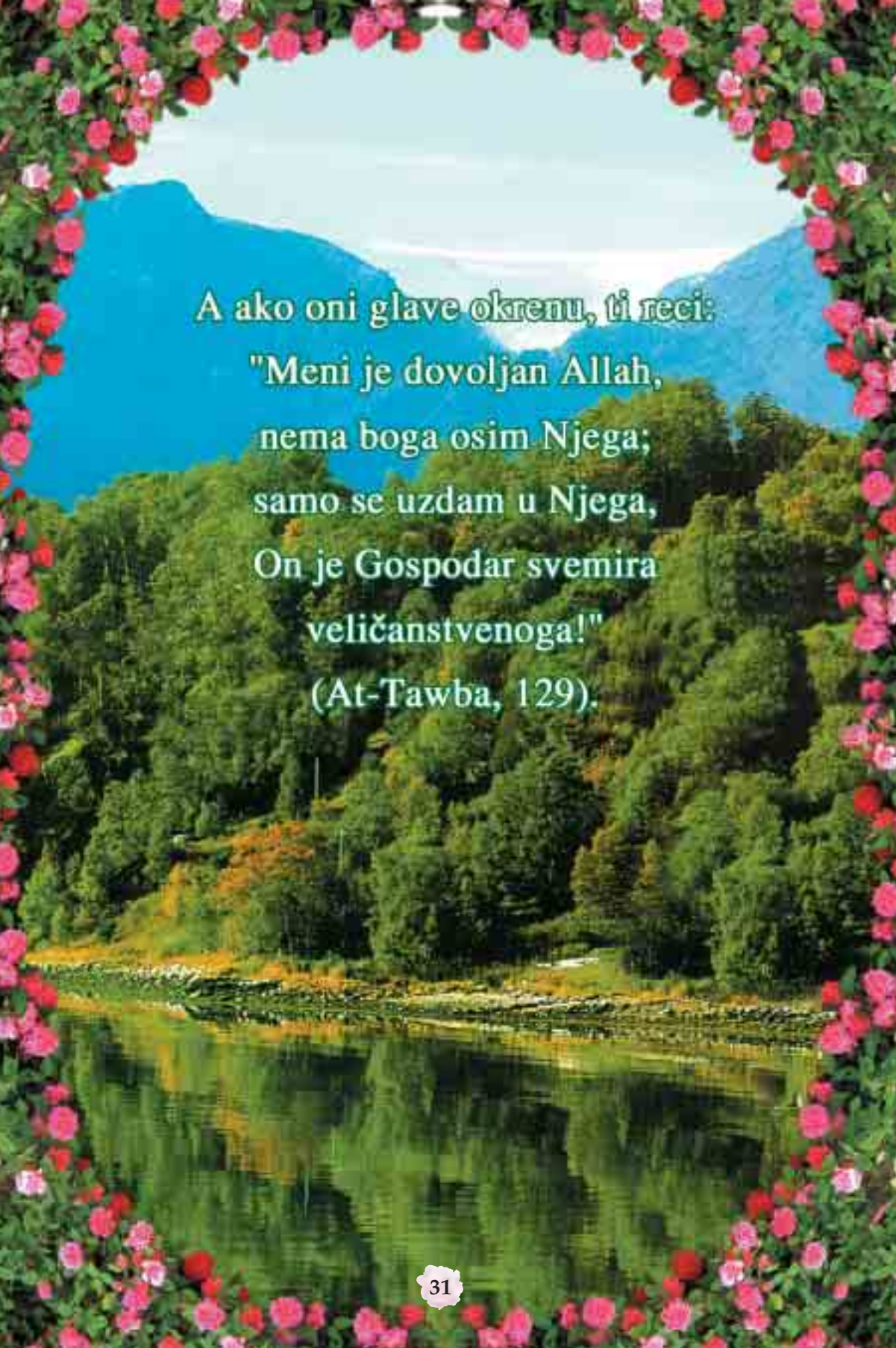
A vjernici, koji su prosudili i shvatili ovaj savjestan odnos našeg Pejgambera, doživljavali su ga bliskijim od svih drugih i držali ga mnogo uzvišenijim od samih sebe. Ova činjenica se na slijedeći način ističe u jednom kur'anskom ajetu:

Vjerovjesnik je preči vjernicima nego oni sami sebi, a žene njegove su - kao majke njihove... (Al-Ahzab, 6).

Podacima prikupljenim od hadiskih učenjaka, veliki islamski učenjak Imam Gazali je slijedećim riječima rezimirao Poslanikov odnos prema onima iz svog okruženja:

"...Svima onima koji su sjedili u njegovom prisustvu davao je udio svog mubarek lica, bivao je veoma ljubazan. Zbog toga, sve one iz njegovog prisustva obuzimalo je uvjerenje da kod njega nema niko vredniji od njih samih. Da, njegov način sjedenja, slušanje, riječi, lijepe dosjetke i ljubaznost

**...On za to odabere onoga
koga hoće od poslanika Svojih;
zato vjerujte u Allaha i poslanike Njegove;
i ako budete vjerovali i Allaha se bojali,
čeka vas nagrada velika
(Ali 'Imran, 179).**

A ako oni glave okrenu, ti reci:

"Meni je dovoljan Allah,
nema boga osim Njega;
samo se uzdam u Njega,
On je Gospodar svemira
veličanstvenoga!"

(At-Tawba, 129).

bili su uvijek za one koji su sjedili pored njega. Uporedo s tim, sastanci sa njim bili su sastanci čednosti, poniznosti i sigurnosti.

(...) Da bi im izrazio poštovanje i srdačnost, ashabe je oslovljavao nadimcima, a pronalazio bi lijepe nadimke onima koji ih nisu imali i tako ih oslovljavao.

Bio je krajnje daleko od ljutnje i brzo je davao svoj pristanak na nešto. Prema ostalima je bio najsrdačniji čovjek. Naravno, najbolji od svih ljudi je onaj čija dobrota koristi ljudima, najkorisniji među ljudima je onaj koji koristi ljudima."¹⁹

Muhammedova, a. s., ljubav prema ljudima, koja je druge vezala za vjeru i njihova srca zagrijavala za iman, njegovo profinjeno i obazrivo razmišljanje i saosjećajnost moralne su vrline na kojima svi muslimani pomno trebaju istraživati.

Uzorna pravednost našeg Pejgambera

Allah, dž. š., u Kur'anu se na slijedeći način obraća vjernicima: **"O, vjernici, budite uvijek pravedni, svjedočite Allaha radi pa i na svoju štetu ili na štetu roditelja i rođaka, bio on bogat ili siromašan, ta Allahovo je da se brine o njima! Zato ne slijedite strasti - kako ne biste bili nepravedni. A ako budete krivo svjedočili ili svjedočenje izbjegavali - pa, Allah zaista zna ono što radite"** (An-Nisa', 135). I odlukama koje je donosio među muslimanima, i tolerantnim i pravednim stavom koji je zauzimao naspram osoba ostalih vjera, jezika, rasa i naroda, a i, kao što je to Allah, dž. š., Kur'anom naredio, jednakim odnosom prema svima, ne praveći razlike između siromašnih i bogatih, naš Pejgamber, Muhammed, a. s., veliki je uzor za sve ljude.

U jednom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., na slijedeći se način obraća Svome Poslaniku:

Oni mnogo laži slušaju i rado ono što je zabranjeno jesti; pa ako ti dođu, ti im presudi ili se okreni od njih; ako se okreneš od njih, oni ti ne mogu nimalo nauditi. A

ako im budeš sudio, sudi im pravo jer Allah voli pravedne (Al-Ma'ida, 42).

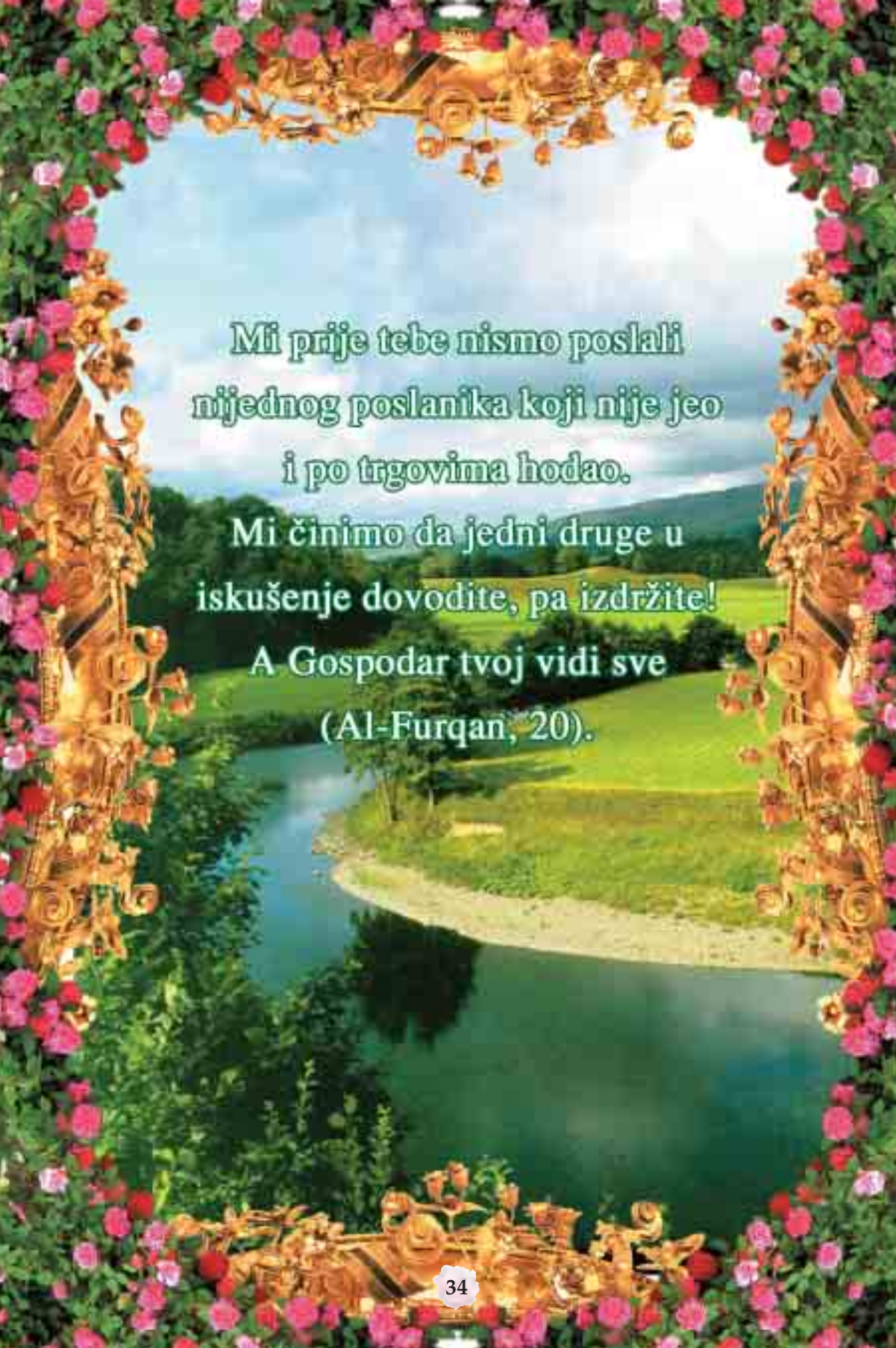
Čak i u tako teškom narodu Muhammed, a. s., pridržavao se Allahovih naredbi i nikada nije davao ustupke u pravednosti. Riječima **"Gospodar moj naređuje - pravednost..."** (Al-A'raf, 29) bio je uzor svim ljudima u svim vremenima.

Tokom godina poslanstva Muhammeda, a. s., dogodio se niz događaja koji predstavljaju primjere njegovog pravednog postupanja. Na prostoru na kome je živio naš Poslanik zajedno su živjeli ljudi različitih vjera, jezika, rasa i plemena. Bilo je veoma teško da ove zajednice žive zajedno u miru i spokoju i onemogućiti one koji su nastojali sijati razdor među njima. Dešavalo se da se situacija zategne i da nasrnu jedni na druge zbog samo jedne riječi ili djela. Međutim, pravičnost Muhammeda, a. s., koliko za muslimane, toliko je i za ove zajednice bivala izvor sigurnosti i mira. U vrijeme Muhammeda, a. s., na Arabijskom poluotoku pravedno se postupalo prema svima, bez obzira bili oni kršćani, Jevreji ili idolopoklonici. Pridržavajući se odredbe ajeta **"U vjeru nema prisiljavanja..."** (Al-Baqarah, 256), naš Pejgamber je svima objašnjavao islam, ali ih je ostavljao da sami donesu svoju odluku.

U jednom drugom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., našem Pejgamberu na slijedeći način saopćio je kako se treba pravedno i tolerantno odnositi prema onima koji pripadaju drugim vjerama:

Zato ti pozivaj i budi istrajan, onako kako ti se naređuje, a ne povodi se za prohtjevima njihovim, i reci: "Ja vjerujem u sve Knjige koje je Allah objavio, i naređeno mi je da vam pravedno sudim; Allah je i naš i vaš Gospodar, nama naša, a vama vaša djela; nema potrebe da jedni drugima dokaze iznosimo; Allah će nas sve sabrati, i Njemu će se svi vratiti" (Aš-Šura, 15).

Ovo uzorno ponašanje koje je, u skladu sa kur'anskim moralom, iznosio naš Pejgamber danas bi trebalo poslužiti kao

Mi prije tebe nismo poslali
nijednog poslanika koji nije jeo
i po trgovima hodao.

Mi činimo da jedni druge u
iskušenje dovodite, pa izdržite!

A Gospodar tvoj vidi sve
(Al-Furqan, 20).

uzor u kontekstu međusobnih odnosa pripadnika različitih vjera.

Pravednost Muhammeda, a. s., osiguravala je također i izmirenje pripadnika različitih rasa. U mnogim svojim govorima, čak i u Oproštajnoj hutbi, Muhammed, a. s., saopćio je da se superiornost ne može ostvariti prema rasama, da će, u skladu sa kur'anskim ajetom, "superiornost biti prema bogobožnosti". U jednom kur'anskom ajetu se kaže:

O, ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznavali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji Ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa (Al-Hudžurat, 13).

U dva različita hadisa Muhammed, a. s., rekao je slijedeće: "O, ljudi, svi ste vi potomci Ademovi, a Adem je stvoren od zemlje! Nesporno, ljudi bi trebali napustiti hvalisanje svojim rasama!"¹⁰

*"Ta vaša loza i rodbina nije nešto što bi nekome trebalo biti povod za izigravanje superiornosti i nadmenosti. (O, ljudi!) Svi ste vi djeca Ademova! Svi ste vi kao jednaka zrna pšenice u posudi. (...) Međutim, niko ni nad kim nema superiornost osim u vjeri i bogobožnosti. Da bi neko bio loš, dovoljno je da se ismijava drugome, da ponižava, da prekorači granice škrtosti i loše naravi."*¹¹

U svojoj Oproštajnoj hutbi, Muhammed, a. s., slijedećim se riječima obratio muslimanima:

*"Ne može se hvalisati rasom! Arapi ne mogu biti viši od Perzijanaca zbog toga što su Arapi, a ni Perzijanci ne mogu biti viši od Arapa zato što su Perzijanci - pošto je najbolji od vas pred Allahom, dž. š., onaj koji je najbogobožniji, koji najmanje griješi!"*¹²

I sporazum načinjen sa kršćanskim narodom Nedžran sa juga Arapskog poluotoka predstavlja jedan veoma lijep primjer pravednosti našeg Pejgambera, Muhammeda, a. s. Jedna od tačaka tog sporazuma glasila je:

*"Životi Nedžranlija i onih što su u njihovoj pratnji, njihova imovina, vjera, porodice, crkve i sve ono što posjeduju stavit će se pod zaštitu Allaha, dž. š., i Allahovog Poslanika."*¹³

Medinski dokument, kojeg je Muhammed, a. s., potpisao sa kršćanskim, jevrejskim i mnogobožackim zajednicama, jedan je od najznačajnijih sporazuma koji predstavlja primjer pravednosti i tolerancije. Zahvaljujući ovom dokumentu, koji je pripremljen radi osiguranja pravednosti među zajednicama različitih vjerskih uvjerenja i radi očuvanja interesa svih zajednica, došao je mir među narode koje su godinama živjeli u međusobnom neprijateljstvu. Jedna od najistaknutijih odlika Medinskog dokumenta je da je on osiguravao slobodu vjeroispovijesti. Stavka sporazuma koja je u vezi s tim glasi:

*"Zajedno sa muslimanima, Jevreji Beni Avfa su istog ummeta, Jevrejima njihova, a muslimanima njihova vjera."*¹⁴

A u 16. tački Medinskog sporazuma stoji slijedeće: *"Jevreji, koji su nama podređeni, bez ikakvog doživljavanja nepravednosti, a i bez međusobnog potpomaganja sa neprijateljima, imat će našu pomoć i podršku"*¹⁵ Nakon Muhammeda, a. s., njegovi ashabi također su nastavili sa provođenjem ove odredbe koju je Muhammed, a. s., uvrstio u sporazum i ista odredba primjenjivala se i na Berbere, budiste, brahmane i osobe sa sličnim vjerskim uvjerenjima.¹⁶

Jedan od najznačajnijih razloga što je vrijeme Muhammeda, a. s., proteklo u miru i sigurnosti je Poslanikov pravedni odnos zasnovan na kur'anskoj etici.

Pravednost našeg Pejgambera je i kod nemuslimana pobudila jedan osjećaj sigurnosti, a bilo je čak i mušrika koji su željeli ući pod zaštitu Muhammeda, a. s. Allah, dž. š., u Kur'anu je saopćio ovaj zahtjev mušrika i, u isto vrijeme, Poslaniku saopćio kako se treba odnositi naspram ovih osoba:

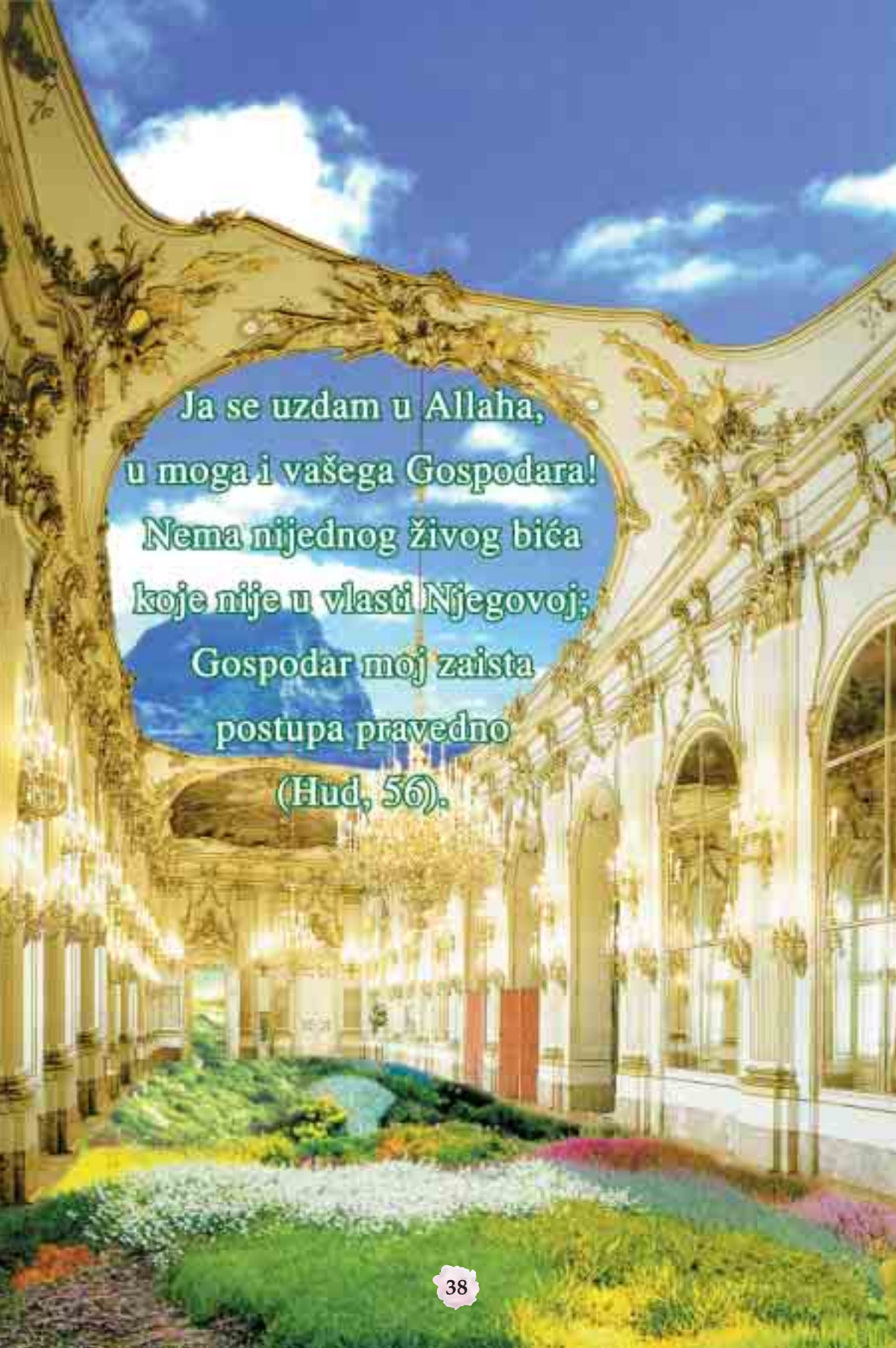
Ako te neki od mnogobožaca zamoli za zaštitu, ti ga zaštititi da bi saslušao Allahove riječi, a potom ga otpremi na mjesto pouzdano za njega. To zato što oni pripadaju narodu koji ne zna. Kako će mnogobošci imati ugovor sa Allahom i Poslanikom Njegovim?! - Ali, s onima s kojima ste ugovor kod Časnog hrama zaključili, sve dok se oni ugovora budu pridržavali, pridržavajte se i vi, jer Allah zaista voli pobožne (At-Tawba, 6-7).

Postupanje u skladu sa principima kur'anske etike jedino rješenje je i za sukobe, svađe i nesporazume koji se danas događaju širom Svijeta, a, isto tako, i apsolutno neodstupanje od pravde po uzoru na onu koju je posjedovao naš Pejgamber, a koja nije pravila podvojenosti po liniji vjere, jezika ili rase.

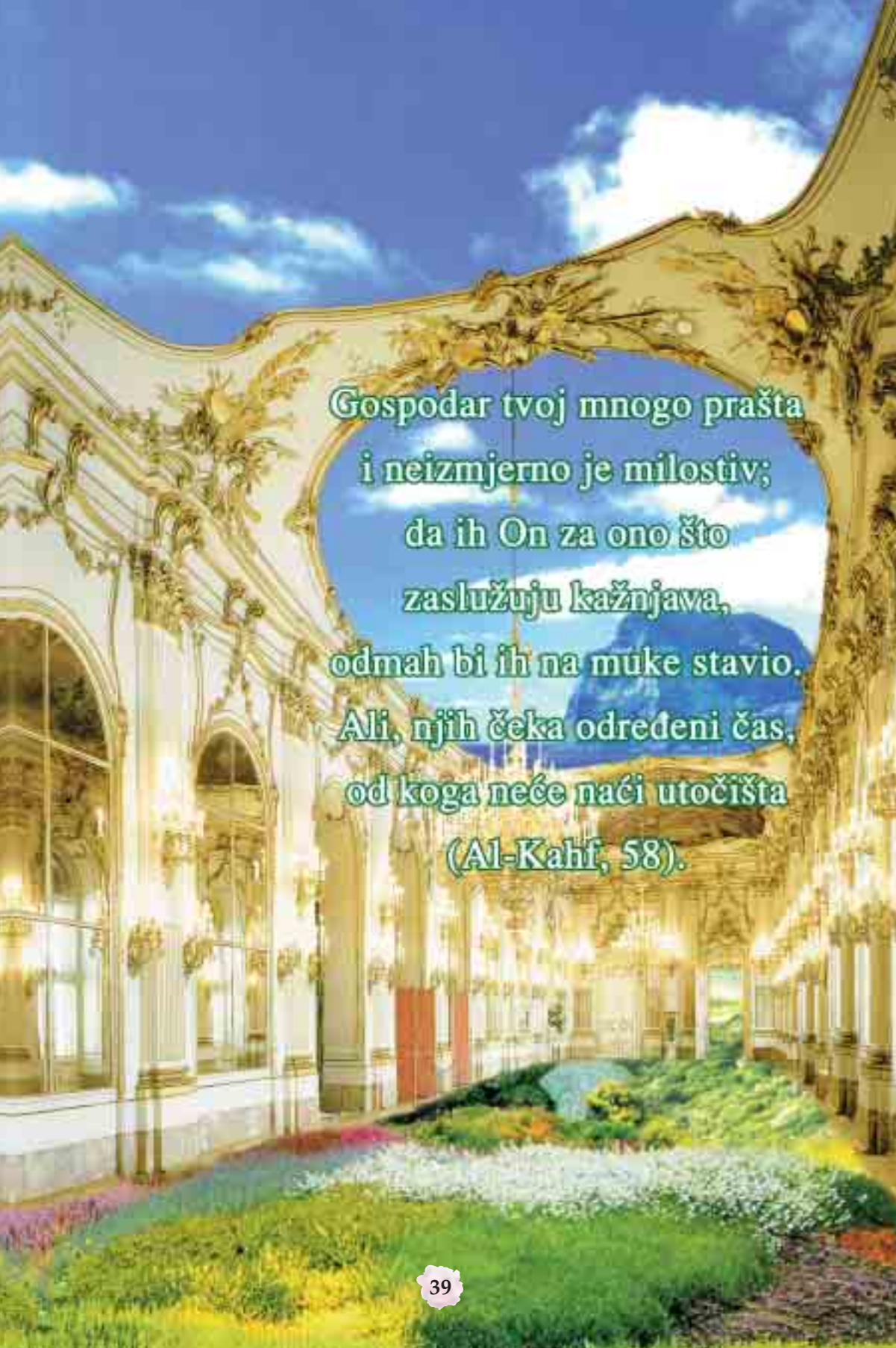
Pokornost Poslaniku, a. s., znači pokornost Allahu, dž. š.

Allah, dž. š., sve je ljude zadužio pokornošću poslanicima koje im je slao. Poslanici su bili mubarek ljudi koji su izvršavali Božije naredbe, koji su dostavljali Allahove Objave; koji su svojim držanjem, postupcima i govorima, ukratko, cijelim svojim životima predstavljali modele čovjeka sa kojim će Allah, dž. š., biti najzadovoljniji i koji su pokazivali kako se treba živjeti. Allah, dž. š., u Kur'anu je saopćio da će biti spaseni oni koji se budu pokoravali Njegovim poslanicima. Zbog toga, pokornost našem Pejgamberu predstavlja jedan veoma značajan i bitan ibadet. Značaj pitanja pokornosti Allah, dž. š., na slijedeći se način ističe u Kur'anu:

A Mi smo poslali svakog poslanika zato da bi mu se, prema Allahovom naređenju, pokoravali. A da oni koji su se sami prema sebi ogriježili dođu tebi i zamole Allaha da im oprost, i da i Poslanik zamoli za njih, vidjeli bi da Allah zaista prima pokajanje i da je milostiv (An-Nisa', 64).

Ja se uzdam u Allaha,
u moga i vašega Gospodara!
Nema nijednog živog bića
koje nije u vlasti Njegovoj;
Gospodar moj zaista
postupa pravedno
(Hud, 56).

Gospodar tvoj mnogo prašta
i neizmjereno je milostiv;
da ih On za ono što
zaslužuju kažnjava,
odmah bi ih na muke stavio.
Ali, njih čeka određeni čas,
od koga neće naći utočišta
(Al-Kahf, 58).

***Oni koji su poslušni Allahu i
Poslaniku bit će u društvu vjerovjesnika, i
pravednika, i šehida, i dobrih ljudi, kojima je Allah
milost Svoju darovao. A kako će oni divni drugovi biti!***
(An-Nisa', 69).

A u mnogim kur'anskim ajetima saopćava se da se oni koji se pokoravaju poslanicima zapravo pokoravaju Allahu, dž. š., a oni koji glavu okreću od njih u biti se okreću od Allaha, dž. š. Neki od tih ajeta su:

***Onaj ko se pokorava Poslaniku pokorava se i Allahu;
a onaj ko glavu okreće - pa, Mi te nismo poslali da im
čuvar budeš*** (An-Nisa', 80).

***Oni koji su se zakleli na vjernost - zakleli su se, doista,
na vjernost samome Allahu - Allahova ruka je iznad
ruku njihovih! Onaj ko prekrši zakletvu krši je na svoju
štetu, a ko ispuni ono na što se obavezao Allahu- On
će mu dati veliku nagradu*** (Al-Fath, 10).

I Poslanik je u svojim hadisima podsjetio na značaj pokornosti i rekao slijedeće:

***"Ko se pokori meni nesumnjivo je da se pokorio Allahu,
dž. š., a ko se pobuni protiv mene nesumnjivo je da se
pobunio protiv Allaha, dž. š."***¹⁷

Allah, dž. š., u Kur'anu saopćava da je Poslanik zaštitnik i upravitelj vjernika. Iz tog razloga su se muslimani o svim pitanjima konsultirali sa Poslanikom i započinjali određeni posao nakon što bi dobili njegovo mišljenje i suglasnost. Osim toga, u pitanjima u kojima je dolazilo do međusobnih nesuglasica, kada nisu mogli pronaći rješenje ili kada bi saznali za neku vijest koja je u vezi sa sigurnosnim, zdravstvenim i ekonomskim stanjem Ummeta, i to bi odmah prosljedili

Pejgamberu i primjenjivali bi najbolje rješenje ili metode koje bi saznali od njega.

To je veoma bitna moralna vrлина koju je Allah, dž. š., naredio

vjernicima. Na primjer, u jednom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., naređuje da se sve vijesti proslijede Pejgamberu ili onima koje je on opunomoćio. U ajetu se kaže:

Kada saznaju za nešto važno, a tiče se sigurnosti ili opasnosti, oni to razglase. A da se oni s tim obrate Poslaniku ili predstavnicima svojim, saznali bi od njih ono što žele saznati. A da nije Allahove dobrote prema vama i milosti Njegove, i vi biste, osim malo vas, sigurno, šejtana slijedili (An-Nisa', 83).

Nesumnjivo, ovo je naredba koja u sebi sadrži niz dobrota i mudrosti. Prije svega, svaka Poslanikova naredba i presuda pod zaštitom je Allaha, dž. š. Prema tome, odluke koje je donosio Poslanik uvijek su bile korisne. Osim toga, Muhammed, a. s., bio je najpametniji i najmudriji. Savim je prirodno da se u svakom poslu čovjek posavjetuje sa najstručnijim, najpametnijim i najsavjesnijim, sa osobom u koju je najsigurniji i kojoj najviše vjeruje; sasvim je normalno da joj, radi izvođenja zaključka, želi saopćiti vijest do koje dođe.

Pored svih ovih odlika našeg Pejgambера, mudrost sakupljanja svih vijesti kod jedne osobe je i to što će se te vijesti u cijelosti moći pametnije i zdravije procjenjivati i komentirati. A u drugom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., saopćava vjernicima da u međusobnim nesporazumima uzmu Pejgambера kao sudiju. Allahova je naredba da se takve nerješivosti odmah proslijede Poslaniku, a to je ono što je u skladu sa razumom, savješću i pravilima ponašanja. Osim toga, krajnje je bitno srdačno i bez ikakve sumnje pokoriti se presudi koju donese Poslanik. Ako bi se odluka koju je on donosio i kosila sa interesima dotične osobe, iskreni vjernici ne bi osjećali nikakvu nelagodu; odmah bi se zadovoljno pokoravali Poslanikovu presudi. Ovu bitnu odliku

pokoravanja Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

I tako Mi Gospodara tvoga, oni neće biti vjernici dok za sudiju u sporovima međusobnim tebe ne prihvate i da onda zbog presude tvoje u dušama svojim nimalo tegobe ne osjete i dok se sasvim ne pokore (An-Nisa', 65).

Određeni dvoličnjaci ili oni sa nedovoljno jakim imanom koji nisu mogli uočiti da su sve Poslanikove odluke uvijek pod Allahovom zaštitom usprotivili su se upoznavanju Poslanika o svim pitanjima i u tom kontekstu su nastojali izazvati smutnje. Ajet u kome je saopćena ta situacija glasi:

Ima ih koji vrijeđaju Vjerovjesnika govoreći: "On vjeruje što god čuje!" Reci: "On čuje ono što je dobro, vjeruje u Allaha i ima vjere u vjernike, i milost je onima između vas koji vjeruju." A one koji Allahova Poslanika vrijeđaju čeka patnja nesnosna (At-Tawba, 61).

Zato što nisu mogli shvatiti bit imana i što nisu bili u stanju procijeniti i upoznati Poslanika, ove osobe su njegovu obaviještenost o svemu komentarisali svojim džahilijjskim načinom razmišljanja - pošto saznanja koja posjeduju džahilijjski ljudi ne koriste za dobrobit, ljepote, društveno blagostanje i sigurnost. Oni to jedino koriste za klevete i sijanje smutnji u nastojanjima da zavade ljude i prave smicalice. Međutim, sa svim vijestima koje su dopirale do njega Muhammed, a. s., osiguravao je sigurnost i zdravlje muslimana, a i ostalih koji su se nalazili pod njegovom zaštitom; otklanjanjem mogućih opasnosti razotkrivao je klopke koje su bile pripremljene za vjernike; utvrđujući one sa oslabljenim imanom, poduzimao je mjere koje će ojačati njihovu vjeru, presjecao je sve mogućnosti koje bi oslabile vjernike i slomile njihovu radost, odredio je razne metode koje će

vjernicima donijeti ljepotu i dobrobit. Svaka Poslanikova riječ, svaka njegova odluka i svaka mjera predostrožnosti donijela je muslimanima,-a, zapravo, i svim ljudima-blagodati i ljepote.

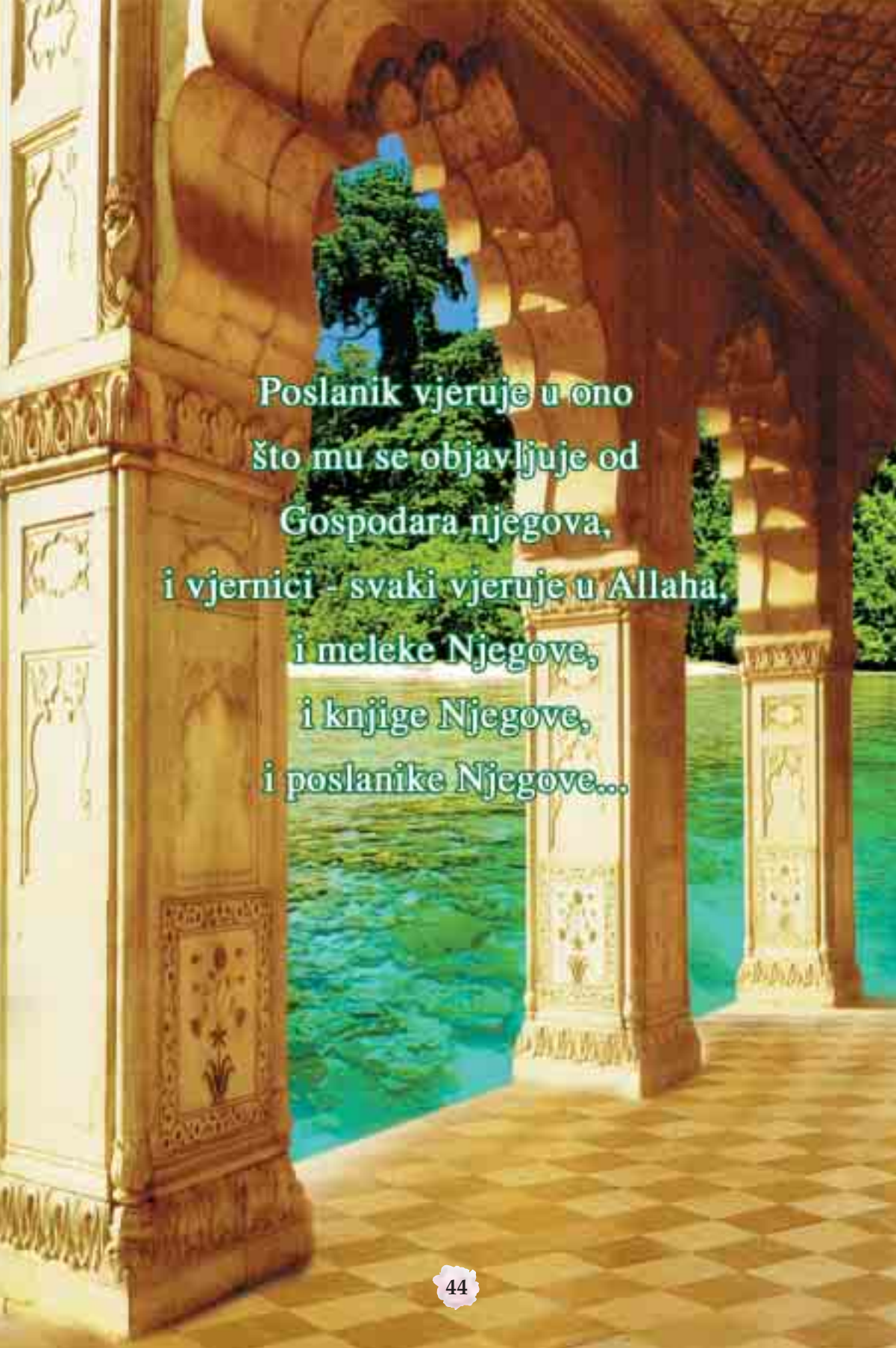
Poslanik je mudro upozoravao ljude, na način koji će utjecati na njihovu savjest

Otkako mu je počela silaziti Objava, Muhammed, a. s., ostatak svog života provodio je pozivajući ljude u vjeru; bio je vodič koji im je pokazivao Pravi Put. U jednom kur'anskom ajetu Poslaniku se saopćava da se na slijedeći način obraća:

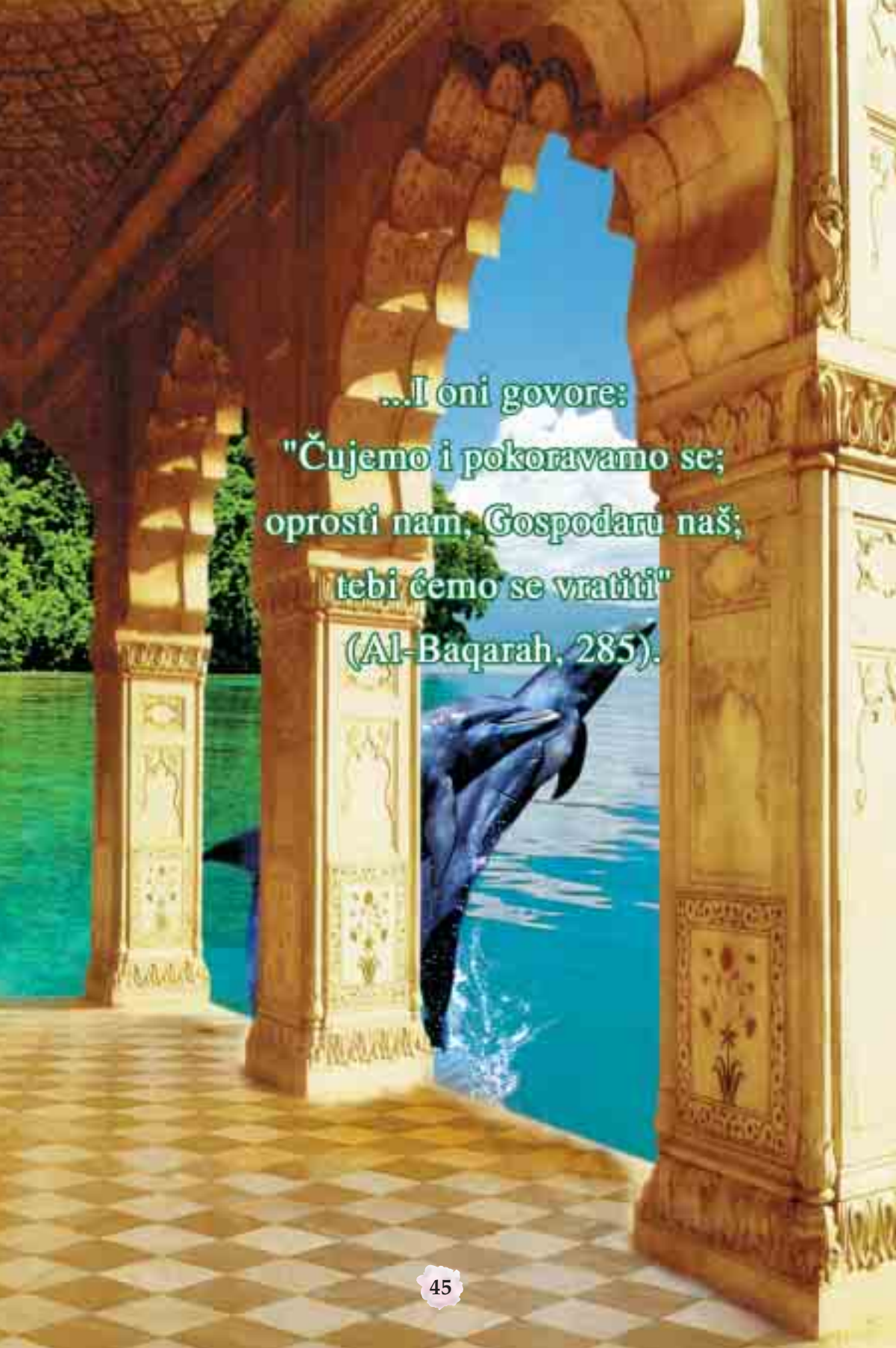
Reci: "Ovo je put moj, ja pozivam k Allahu, imajući jasne dokaze, ja, i svaki onaj koji me slijedi, i neka je hvaljen Allah, ja Njemu nikoga ne smatram ravnim"
(Yusuf, 108).

Kao što se jasno može vidjeti i iz kur'anskih ajeta, upozoravajući ljude i podučavajući ih Kur'anu i uzornom moralu, Muhammed, a. s., suočavao se sa nizom poteškoća. Zato što svi nisu bili na Pravom Putu, bilo je onih koji su zbog ljubomore, zlobe i mržnje stvarali nevolje Muhammedu, a. s., koji nisu mogli shvatiti njegove riječi, ili onih koji jesu shvatali, ali su to olahko prihvatili; onih koji su se dvolično ponašali, koji u biti nisu vjerovali unatoč tome što su govorili da vjeruju u ono što Pejgamber govori i onih koji su pokazivali slične moralne slabosti. Unatoč njima, nikada ne posustavši, Muhammed, a. s., s velikom odlučnošću nastavio je sa objašnjavanjem i širenjem vjere. Ponašanje ovakvih osoba se na slijedeći način opisuje u Kur'anu:

...Kad vas sretnu, govore: "Vjerujemo!" - a čim se nađu nasamo, od srdžbe prema vama grizu vrhove prstiju svojih. Reci: "Umrите od muke!" - Allahu su, zaista, dobro poznate misli svačije (Ali Imran, 119).

Poslanik vjeruje u ono
što mu se objavljuje od
Gospodara njegovog,
i vjernici - svaki vjeruje u Allaha,
i meleke Njegove,
i knjige Njegove,
i poslanike Njegove...

The background image shows a dolphin leaping from a body of water through a series of ornate, golden arches. The arches are part of a larger architectural structure with intricate carvings. The floor in the foreground is a checkered tile pattern. The scene is brightly lit, suggesting a sunny day.

...I oni govore:
"Čujemo i pokoravamo se;
oprosti nam, Gospodaru naš;
tebi ćemo se vratiti"
(Al-Baqarah, 285).

A Poslanikov odnos i odlučnost naspram munafika u Kur'anu se saopćava na slijedeći način:

Neki od onih kojima smo dali Knjigu raduju se svemu što objavljujemo tebi, ali neki protivnici ne priznaju nešto od Objave. Reci: "Meni je naređeno da se samo Allahu klanjam i da Njemu nikoga ravnim ne smatram; Njemu ja pozivam i Njemu se vraćam" (Ar-Ra'd, 36).

Muhammed, a. s., nastavio je sa upozoravanjem munafika; unatoč tome što su prema vjeri i njemu gajili neprijateljstvo, on im je na najefikasniji način objašnjavao islam nadajući se da će možda odustati od svojih djela i naći Pravi Put. O stavu munafika prema onome što im je Poslanik objašnjavao Allah, dž. š., nas obavještava u suri An-Nisa':

Zar ne vidiš one koji tvrde da vjeruju u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe pa ipak žele da im se pred šejtanom sudi, a naređeno im je da ne vjeruju u njega. A šejtan želi da ih u veliku zabludu navede. Kad im se kaže: "Prihvatite ono što Allah objavljuje, i Poslanika!" - vidiš licemjere kako se od tebe sasvim okreću (An-Nisa', 60-61).

Unatoč ovom dvoličnom ponašanju munafika, Muhammed, a. s., ih je savjetovao utičući na njihovu savjest, pričao je sa njima na način koji će im omogućiti da spoznaju istinu. U jednom kur'anskom ajetu kaže se slijedeće:

**Reci: "Meni je
naređeno da se samo Allahu
klanjam i da Njemu
nikoga ravnim ne smatram."**

Allah dobro zna šta je u srcima njihovim, zato se ti ne obaziri na riječi njihove i posavjetuj ih, i reci im o njima ono što će ih dirnuti (An-Nisa', 63).

Nesporno je da savjetovati svoje neprijatelje, otvoreno im iznositi njihove greške i pozivati ih na Pravi Put predstavlja veoma tešku odgovornost. Međutim, za čovjeka koji, poput Muhammeda, a. s., vjeruje i oslanja se na Allaha, dž. š., koji je svjestan da je Allah, dž. š., taj koji daje mudrost, koji se boji jedino Allaha, dž. š., kao i u svemu drugome, i u ovome postoji Allahova pomoć i olakšanje.

U mnogim kur'anskim ajetima Allah, dž. š., saopćava da je slao poslanike kako bi zalutale usmjeravali na Pravi Put, očistili ih i podučavali Njegovim znakovima. Kao što smo i prethodno istakli, ovu odgovornost koju mu je njegov Gospodar povjerio, Muhammed, a. s., obavljao je tokom cijelog perioda svoga poslanstva na jedan veoma strpljiv, revnistan i odlučan način. Čak je i prilikom svog Oproštajnog govora, neposredno pred preseljenje na Ahiret, nastavio sa poučavanjem i savjetovanjem muslimana.

Ova veoma časna odgovornost, koju je Allah, dž. š., povjerio našem Poslaniku, u ajetima se saopćava na slijedeći način:

**Njemu ja pozivam i
Njemu se vraćam" (Ar-Ra'd, 36).**

Reci: "Ovo je put moj,
ja pozivam k Allahu,
imajući jasne dokaze, ja,
i svaki onaj koji me slijedi,
i neka je hvaljen Allah,
ja Njemu nikoga ne smatram ravnim"
(Yusuf, 108).

Mi smo vam jednog od vas kao Poslanika poslali, da vam riječi Naše kazuje i da vas očisti i da vas Knjizi i mudrosti pouči i da vas ono što niste znali nauči (Al-Baqarah, 151).

Allah je vjernike milošću Svojom obasuo kad im je jednog između njih kao poslanika poslao, da im riječi Njegove kazuje, da ih očisti i da ih Knjizi i mudrosti nauči, jer su prije bili u očitoj zabludi (Ali 'Imran, 164).

On je neukima poslao Poslanika, jednog između njih, da im ajete Njegove kazuje i da ih očisti i da ih Knjizi i mudrosti nauči, jer su prije bili u očitoj zabludi (Al-Džumu'a, 2).

U jednom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., saopćava da su savjeti, podsjećanja i upozorenja Muhammeda, a. s., vjernicima "ono što će im život osigurati":

O, vjernici, odazovite se Allahu i Poslaniku kad od vas zatraži da činite ono što će vam život osigurati; i neka znate da se Allah upliće između čovjeka i srca njegova, i da ćete se svi pred Njim sakupiti (Al-Anfal, 24).

Iz tog razloga, pozivi i savjeti Muhammeda, a. s., nisu kao pozivi i savjeti običnog čovjeka. Odazivanje ovim pozivima znači spas za čovjeka i na ovom, a i na budućem svijetu. U svakom pozivu Muhammeda, a. s., postoje mudrosti koje će čovjeka spasiti zla, zuluma i pesimizma. Zbog toga što se u svakom njegovom savjetu nalazi Allahovo nadahnuće i zaštita, iskreni vjernik će se srdačno predati ovim savjetima i naći Pravi Put i spas.

I u Poslanikovim riječima koje su dospjele do naših dana također su vidljivi lijepi savjeti koje je on davao vjernicima. Jedan od njih je i savjet koji je on dao ashabu Muazu, r. a. Prenosi se da mu je Muhammed, a. s., rekao slijedeće:

"Muaze, preporučujem ti bogobožnost, da govoriš istinu, da stojiš iza onoga što kažeš, da ispoštuješ povjerenje, da se držiš daleko od izdaje, da štitiš prava komšija, da budeš milostiv prema jetimima, da budeš slatkorječiv, veoma često nazivaj selam, vrši dobra djela,

nemoj mnogo škrtariti, prihvati se imana; preporučujem ti da shvatiš dubine Kur'ana, ljubav prema Ahiretu, strah od polaganja računa, da spustiš krila pokornosti.

Muaze, zabranjujem ti da ružiš one koji posjeduju mudrost, da lažeš onima koji govore istinu, da ustupaš pred griješnicima, da ustaješ protiv pravednog vladara, da siješ smutnju po zemlji.

*Muaze, bio ti pored kamena, drveta ili zida, ma gdje bio, preporučujem ti strah od Allaha, dž. š., pokajanje iza svakog grijeha kojeg poćiniš, tajno za tajne grijehe, a javno za javne grijehe."*¹⁸

Tako je Muhammed, a. s., poućavao svoje ashabe i neprestano ih pozivao da budu lijepe naravi.

U svojim govorima Muhammed, a. s., uvijek je velićao Allaha, dž. š.

U skladu sa naredbom, koju je Allah, dž. š., saopćio ajetom **"...i hvaleći Ga velićaj!"** (Al-Isra', 111), kada bi objašnjavao neku temu, savjetovao vjernike, obraćao se ljudima ili kada bi ćinio dovu, Muhammed, a. s., uvijek je svoga Gospodara oslovljavao najuzvišenijim i najljepšim imenima, spominjao Njegovu moć, uzvišenost i velićinu. Allah, dž. š., je slijedećim ajetima saopćio kako da se obraća ljudima:

Reci: "O, Allahu, koji svu vlast imaš, Ti vlast onome kome hoćeš daješ, a oduzimaš je od onoga od koga hoćeš; Ti onoga koga hoćeš uzvisuješ, a onoga koga hoćeš unizuješ; u Tvojoj ruci je svako dobro - Ti, uistinu, sve možeš! Ti uvodiš noć u dan, i uvodiš dan u noć; Ti od neživog stvaraš živo, i od živog neživo; Ti opskrbljuješ koga hoćeš, bez računa." Reci: "Skrivali vi ono što je u srcima vašim ili to javno pokazivali, Allah to zna. On zna sve što je na nebesima i što je na Zemlji - Allah je svemoćan (Ali 'Imran, 26-27, 29).

Reci: "...pita se samo Allah, On sudi po pravdi i On je sudija najbolji" (Al-An'am, 57).

Reci: "O, ljudi, ja sam svima vama Allahov poslanik,

Njegova vlast je na nebesima i na Zemlji; nema drugog Boga osim Njega, On život i smrt daje, i zato vjerujte u Allaha i Poslanika Njegova, vjerovjesnika, koji ne zna čitati i pisati, koji vjeruje u Allaha i riječi Njegove; njega slijedite - da biste na Pravome Putu bili!" (Al-A'raf, 158).

Reci: "Kad bi more bilo mastilo da se ispišu riječi Gospodara moga, more bi presahlo, ali ne i riječi Gospodara moga, pa i kad bismo se pomogli još jednim sličnim" (Al-Kahf, 109).

Reci: "On je Allah - Jedan! Allah je Utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije!" (Al-Ihlas, 1-4).

I kada bi savjetovao nekog vjernika, Muhammed, a. s., bi, isto tako, podsjetio na uzvišenost Allaha, dž. š., i rekao slijedeće:

"Nema drugog Boga osim Allaha, On je jedan i nema ortaka. Njegovo je sve ono što je na Zemlji i nebesima. Njemu pripada svaka hvala, On je Svemoćan." Reci... Utječem se Allahu od prokletog šejtana!"⁹

**Allah je zaštitnik onih koji vjeruju i
On ih izvodi iz tmina na svjetlo,
a onima koji ne vjeruju - zaštitnici su
šejtani i oni ih odvođe sa svjetla na tmine;
oni će biti stanovnici Džehennema,
oni će u njemu vječno ostati
(Al-Baqarah, 257).**

Zar do njih nije doprla vijest
o onima prije njih:
o narodu Nuhovu i o Adu,
i o Semudu, i o narodu Ibrahimovu,
i o stanovnicima Medjena,
i o onima čija su naselja izvinuta?
Poslanici njihovi su im jasne
dokaze donosili i Allah im nije
učinio nikakvu nepravdu,
nego su je oni sami sebi nanijeli
(At-Tawba, 70).

Misle li ljudi da će biti ostavljeni
na miru ako kažu: "Mi vjerujemo!"
i da u iskušenje neće biti dovedeni?
A Mi smo u iskušenje dovodili
i one prije njih,
da bi Allah sigurno ukazao na one
koji govore istinu i na one koji lažu.
Zar misle oni koji zla djela rade
da će Nama umaći? - Loše prosuđuju!
(Al-'Ankabut, 2-4).

I govor svakog vjernika koji je moral i bogobožnost Muhammeda, a. s., uzeo kao svoj uzor, koji se drži Kur'ana i Poslanikovog sunneta trebao bi biti takav da ljude podsjeća na Allaha, dž. š., Njegovu moć i veličinu, koji uvijek poziva Allahu, koji kod ljudi inicira ljubav prema Stvoritelju i koji biva povod za strah od Njega. U svakom govoru vjernika trebalo bi biti očito da nije zaboravio na Allaha, dž. š., i da je uvijek usmjeren prema Njemu.

Muhammed, a. s., stalno je savjetovao vjernike da vole Allaha, dž. š., a i njega, Poslanika, zato što ga Allah voli. U jednom hadisu je rekao slijedeće:

*"Volite Allaha zbog blagodati kojima vas je obdario, a i mene zato što sam ja omiljen Allahu, dž. š."*²⁰

Muhammed, a. s., bio je "donosilac radosnih vijesti"

Ajetom "O, Vjerovjesniče, Mi smo te poslali kao svjedoka i kao donosioca radosnih vijesti i kao poslanika koji opominje" (Al-Ahzab, 45) Allah, dž. š., saopćava da je Muhammed, a. s., bio poslanik koji donosi radosne vijesti i koji opominje. Naš Pejgamber je ljude upozoravao na džehennemske patnje, a i saopćavao im radosne vijesti da će

Onaj ko se boji susreta sa
Allahom - pa, doći će, sigurno,
Dan obećani; a On sve čuje i sve zna!
(Al-'Ankabut, 5).

na ovom svijetu dobri uvijek pobjeđivati, a da ih na Ahiretu očekuje vječni Džennet. Ova Poslanikova odlika se na slijedeći način saopćava u kur'anskim ajetima:

Mi smo te poslali da istinu objaviš i da radosne vijesti i opomenu doneseš, i ti nećeš biti pitan za one koji su u Džehennemu (Al-Baqarah, 119).

Mi Kur'an pun mudrosti objavljujemo, i na istinit način se on objavljuje. A tebe smo poslali samo zato da radosne vijesti donosiš i da opominješ (Al-Isra', 105).

I Kur'an je, sigurno, objava Gospodara svjetova; donosi ga povjerljivi Džibril na srce tvoje, da opominješ (Aš-Šu'ara', 192-194).

Mi smo te poslali svima ljudima da radosne vijesti donosiš i da opominješ, ali većina ljudi ne zna (Saba', 28).

I oni koji su Poslanika uzeli kao svoj uzor i koji se pridržavaju njegovog sunneta trebali bi, poput njega, biti osobe koje upozoravaju ostale i koje im donose radosne vijesti. Upravo je Muhammed, a. s., također na slijedeći način zapovijedio svome ummetu da budu oni koji donose radosne vijesti:

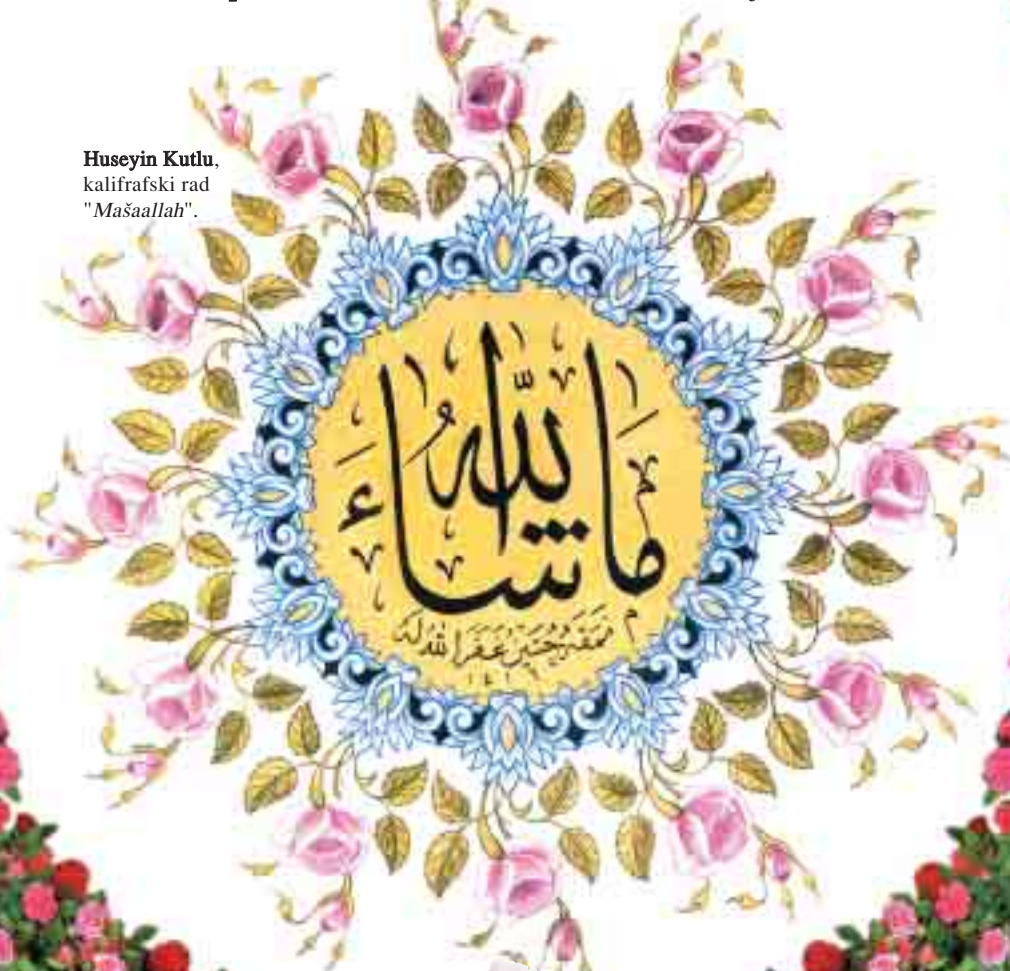
A onaj ko se bori -
bori se samo za sebe,
jer Allah sigurno može
bez svih svjetova biti
(Al-'Ankabut, 6).

"Olakšavajte, a ne otežavajte! Donosite radosne vijesti, a ne pobuđujte mržnju! Stvarajte međusobno dobre odnose, a ne zapadajte u konflikte!"²¹

Davanje radosne vijesti povećava radost i ushićenje vjernika, biva povod povećanja njihove energičnosti i uspjeha u dobrim djelima. Sasvim je sigurno da će u drukčijem stanju i ponašanju biti osoba koja svoj posao obavlja nadajući se da će za to biti nagrađena džennetskim ljepotama od osobe koja svoj posao obavlja u monotoniji, iz navike ili zato što mora. Allah, dž. š., iz tog razloga zapovijedio je Muhammedu, a. s.: **"... podstiči vjernike..."** (An-Nisa', 84).

A u drugom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., obraća se na slijedeći način: **"I obraduj vjernike da će Allah na njih veliku milost prosuti"** (Al-Ahzab, 47). Svaki mu'min koji izvršava

Huseyin Kutlu,
kalifrafski rad
"Mašaallah".

Allahova naređenja i koji se pridržava Poslanikovog morala zadužen je da donosi radosne vijesti svim muslimanima i da ih stimulira na revnost. Držati nekonstruktivne govore, raditi na utjerivanju straha vjernicima predstavljajući im lahke obaveze kao poteškoće, udaljavati ih od ljepota i radosnih vijesti koje je Allah, dž. š., saopćio u Kur'anu nisu djela koja dolikuju muslimanima. Ono što je u skladu sa kur'anskom etikom je često podsjećanje na ljepote koje je Allah, dž. š., obećao muslimanima i držati ih čile i revnosne, kao što je to radio Muhammed, a. s.

Jedna od radosnih vijesti koje su Poslaniku naložene da ih prenosi vjernicima je i ta da je Allah, dž. š., onaj koji oprašta grijehe:

Reci: "O, robovi moji koji ste se prema sebi ogriježili, ne gubite nadu u Allahovu milost! Allah će, sigurno, sve grijehe oprostiti; On, doista, mnogo prašta i On je milostiv" (Az-Zumar, 53).

A kada ti dođu oni koji u riječi Naše vjeruju, ti reci: "Mir vama! Gospodar vaš je Sam Sebi propisao da bude milostiv: ako neko od vas kakvo ružno djelo iz lahkomislenosti učini, pa se poslije pokaje i popravi - pa, Allah će doista oprostiti i samilostan biti" (Al-An'am, 54).

Druga radosna vijest je Džennet:

Reci: "Hoćete li da vam kažem šta je bolje od toga? Oni koji se budu Allaha bojali i grijeha klonili imat će u Gospodara svoga džennetske bašče, kroz koje će rijeke teći, u njima će vječno boraviti, i čiste žene, i Allahovu naklonost - a Allah poznaje robove Svoje (Ali 'Imran, 15).

Muhammed, a. s., je muslimane podsjećao da je i on čovjek

Oholost je jedna od temeljnih odlika nevjernika. Zbog te svoje oholosti oni su odbijali poslušnost Allahovim poslanicima i iznosili niz izgovora te svoje neposlušnosti.

Jedan od tih izgovora je njihovo zagovaranje da će biti poslušni poslanicima jedino ukoliko oni budu nadljudska bića. Što se tiče našeg Pejgambera, on je svome narodu govorio da je on jedan insan koji robuje svome Gospodaru, da su njihova očekivanja neumjesna i pozivao ih da se, radi spasa, okrenu prema Allahu, dž. š. U kur'anskim ajetima koji govore o ovom pitanju, Allah, dž. š., naređuje Poslaniku da kaže slijedeće:

Reci: "Ja sam čovjek kao i vi, meni se objavljuje da je vaš Bog - jedan Bog. Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen, neka čini dobra djela i neka, klanjajući se Gospodaru svome, Njemu nikoga ne pridružuje!" (Al-Kahf, 110).

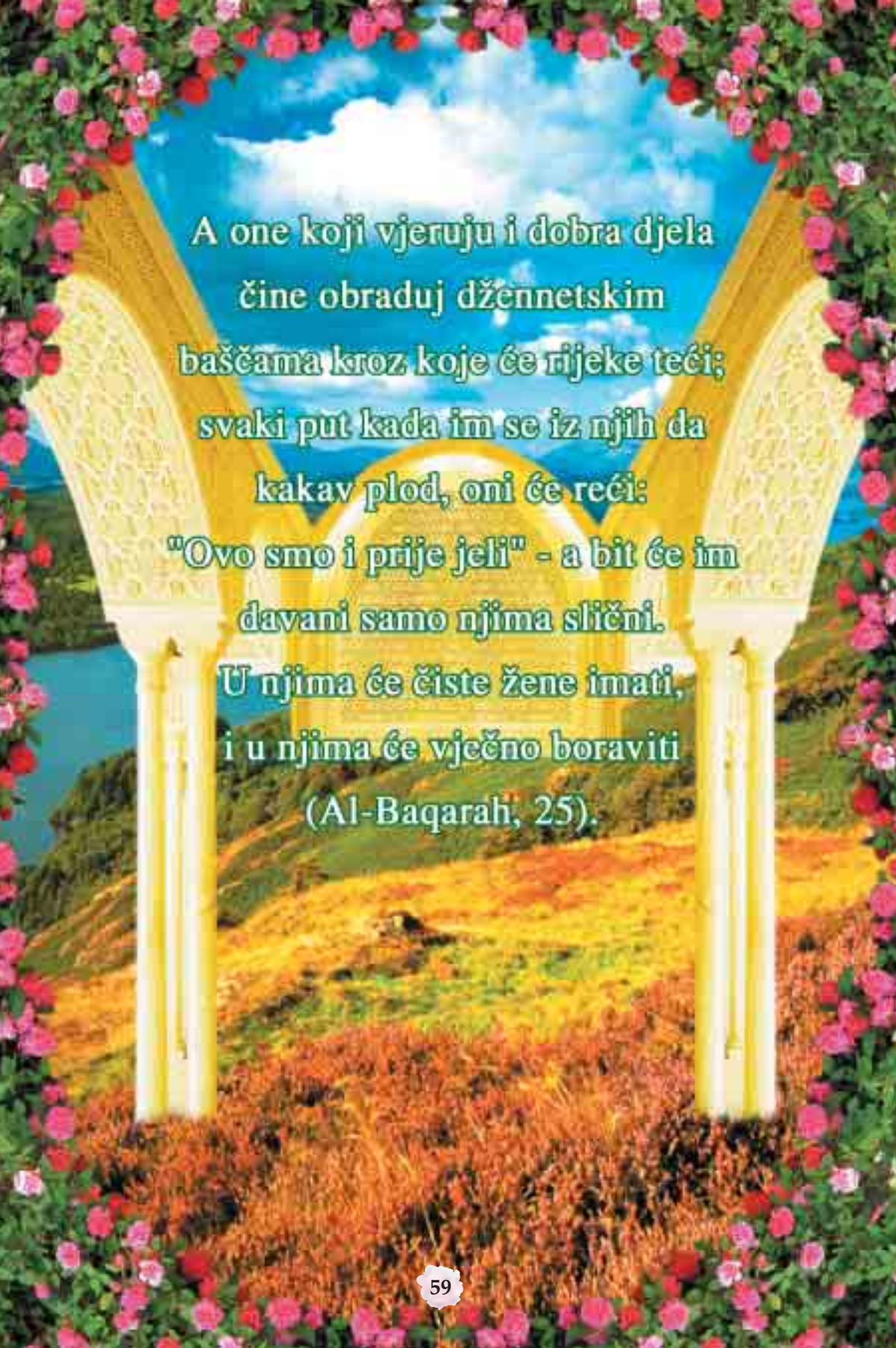
Reci: "Kad bi na Zemlji meleki smireno hodili, Mi bismo im s neba meleka za poslanika poslali." Reci: "Allah je dovoljan svjedok meni i vama, jer On zna i vidi robove Svoje" (Al-Isra', 95-96).

Isto tako, Muhammed, a. s., je saopćio i to da je i njemu naređeno da bude musliman i da bude poslušan Allahu, dž. š., i da je zadužen da samo upozorava i da neće biti odgovoran za ponašanje nevjernika. Ajeti koji nas obavještavaju o tome glase:

Ja sam primio zapovijest da se klanjam jedino Gospodaru ovoga grada, koji je On učinio svetim - a Njemu sve pripada - i naređeno mi je da budem poslušan i da Kur'an kazujem; onaj ko bude išao Pravim Putem na Pravome Putu je za svoje dobro; a onome ko je u zabludi ti reci: "Ja samo opominjem." I reci: "Hvala Allahu, On će vam znamenja Svoja pokazati, pa ćete ih vi poznati!" A Gospodar tvoj motri na ono što radite (An-Naml, 91-93).

Muhammed, a. s., oslobodio je muslimane od teškoća koje su imali

Prethodno navedenim odlikama Muhammed, a. s., je vjernike oslobodio tereta i teškoća koje su imali, pokazao im je put u poslovima i obavezama koje neće moći shvatiti ili

A one koji vjeruju i dobra djela
čine obraduj džennetskim
baščama kroz koje će rijeke teći;
svaki put kada im se iz njih da
kakav plod, oni će reći:
"Ovo smo i prije jeli" - a bit će im
davani samo njima slični.
U njima će čiste žene imati,
i u njima će vječno boraviti
(Al-Baqarah, 25).

koje će teško obavljati. Pored toga, jedan dio ljudi je bio sklon da sami sebi čine zulum, da sebi stvaraju poteškoće, da svojevolutno donose neka pravila i da vjeruju da će biti spaseni ukoliko se budu pridržavali tih pravila. Ova odlika ljudi jedan je od razloga zbog kojih je tokom historije dolazilo do iskrivljavanja vjera. Niz zajednica donijelo je pravila koja nisu postojala u vjeri i uvjerali sebe i ostale da će biti pobožni ukoliko se budu pridržavali toga. A oslobođanje ljudi od teškoća koje su sami sebi nametnuli predstavlja jedno od najbitnijih svojstava Muhammeda, a. s. Ovu odliku Poslanika Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

Onima koji će slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji neće znati čitati ni pisati, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze, koji će od njih tražiti da čine dobra djela, a od odvratnih odvrćati ih, koji će im lijepa jela dozvoliti, a ružna im zabraniti, koji će ih tereta i teškoća koje su oni imali osloboditi. Zato će oni koji budu u njega vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili - postići ono što budu željeli (Al-A'raf, 157)

onima koji će slijediti
Poslanika, vjerovjesnika,
kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu,
zapisana nalaze, koji će od
njih tražiti da čine dobra djela,

Zar mislite da ćete biti ostavljeni,
a da Allah ne ukaže na one
među vama koji se bore i koji,
umjesto Allaha i Poslanika
Njegova i vjernika, nisu uzeli
nikoga za prisna prijatelja?
- A Allah dobro zna za ono što radite
(At-Tawba, 16).

a od odvratnih odvrćati ih,
koji će im lijepa jela dozvoliti,
a ružna im zabraniti,
koji će ih tereta i teškoća
koje su oni imali osloboditi...
(Al-A'raf, 157).

...Allahu su, zaista,
dobro poznate misli svačije.
Ako kakvo dobro dočekate,
to ih ozlojedi, a zadesi li vas
kakva nevolja, obraduju joj se.
I ako budete trpjeli i ono što vam
se zabranjuje - izbjegavali,
njihovo lukavstvo vam
neće nimalo nauditi.

Allah, zaista,
dobro zna ono što oni rade
(Ali 'Imran, 119-120).

A kada njima dokaz dolazi,
oni govore: "Mi nećemo
vjerovati sve dok
se i nama ne da nešto slično što
je Allahovim poslanicima dano."

A Allah dobro zna kome će
povjeriti poslanstvo Svoje.
One koji griješe sigurno će
stići od Allaha poniženje
i patnja velika zato što spletkare
(Al-An'am, 124).

Muhammed, a. s., je i svojim životom bio uzor ljudima, a i-kao što se saopćava u navedenom ajetu-pozivao ih da čine dobra djela, a od ružnih ih odvraćao i tako oslobađao ljude tereta i poteškoća koje su imali.

Poslanikova bogobožnost, odnosno ponašanje koje je podrazumijevalo jedino Allahovo zadovoljstvo također je jedno od pitanja u kojima je on bio najljepši primjer. Zbog toga što se bojao jedino svoga Gospodara i što nikada nije podlijegao ljudskim žudnjama, Muhammed, a. s., uvijek je bio na pravom putu. Ova odlika kur'anske etike velika je olakšica i ljepota za čovjeka. Za one koji rade da ugone i da se sviđaju ljudima, za osobe koje, tražeći i Allahovo, a i zadovoljstvo ljudi trče za pohvalama i mišljenjima veliki teret predstavljaju djela koja čine. Zbog toga što ne mogu razmišljati i ponašati se onako kako bi željeli, iskreno i slobodno, a i zato što u istom trenutku ne mogu zadovoljiti i ugoditi svima, ovakve osobe, isto tako, ne mogu postići ni tražene pohvale i pozitivna mišljenja. Čak i u najmanjoj svojoj pogrešci oni zapadaju u paniku; kada vide nezadovoljne ljude čiju naklonost žele postići, njih obuzima strah da će izgubiti njihovo povjerenje i poštovanje.

Međutim, muslimani koji očekuju jedino Allahovo zadovoljstvo i koji se jedino Njega boje nikada neće ući pod neki teret koga neće moći savladati i koji će im na ovom i budućem svijetu donijeti nevolje i gubitke. Oni nikada svoja djela ne zasnivaju na pitanjima kao što su zadovoljstvo ostalih

**Ko učini dobro djelo,
dobit će veliku
nagradu za njega i bit će straha
na Sudnjem danu pošteđen
(An-Naml, 89).**

Ljudi, šta drugi misle, osuđuju i ne odobravaju. Zbog toga su vjernici uvijek mirni i spokojni. Na drugoj strani, oni nisu u nevolji i nisu zabrinuti zato što znaju da će za svoje grijehе odgovarati jedino Allahu, dž. š., i da jedino Njega treba moliti za oprost grijehа.

Eto, svojim riječima i djelima Muhammed, a. s., je vjernike podučio pravom i čistom životu i sa njihovih leđa uzeo "obaziranje na zadovoljstvo drugih", što za sve ljude predstavlja veliki teret. Naravno, to je samo jedna od poteškoća od koje je Poslanik oslobodio vjernike. Na taj način Muhammed, a. s., je bio uzor svim muslimanima u mnogim pitanjima koja će im donijeti dobro na ovom, a i na budućem svijetu.

Allah, dž. š., na slijedeći način u Kur'anu saopćava da ne mogu biti isti onaj koji iskreno vjeruje u svog Gospodara i onaj koji Mu pripisuje druga i ortaka:

Allah navodi kao primjer čovjeka koji je u vlasti ortaka oko koga se oni otimaju, i čovjeka koji je u vlasti samo jednog čovjeka - da li je položaj njih dvojice isti? Hvaljen neka je Allah,-nije, ali većina njih ne zna (Az-Zumar, 29).

Širk nije jedina poteškoća koju je Muhammed, a. s., skinuo sa leđa vjernika. On je oslobodio vjernike od svih poteškoća koje su im bivale teške i koje su im činile nevolje. Pozivao

**A oni koji budu zlo činili,
u vatru će naglavačke biti gurnuti.**

**"Zar se već kažnjavate za ono
što ste radili?"**

(An-Naml, 90).

ih je na ono što je najlakše i najljepše i pokazao im rješenje svega. Zato, oni koji slijede sunnet Muhammeda, a. s., živjet će lahak i spokojan život. Određeni hadisi našeg Poslanika, koji govore o tom pitanju, glase:

*"...Ako ćeš imati snage da, sa jednim istinskim imanom, sa jednom potpunom željom, radiš za Allaha, dž. š., radi; ukoliko ne budeš imao snage za to, ima mnogo hajra u strpljenju u onome što ti se ne sviđa. Znaj i to da uspjeh dolazi skupa sa strpljenjem, a oslobođenje dolazi sa nevoljom i u poteškoći, također, postoji i olakšanje i jedna poteškoća nikada neće trijumfirati nad dvjema olakšicama."*²²

*"Kada bi došla poteškoća i ušla u ovu stijenu, olakšica bi sigurno došla za njom, ušla unutra i izvadila je odatle."*²³

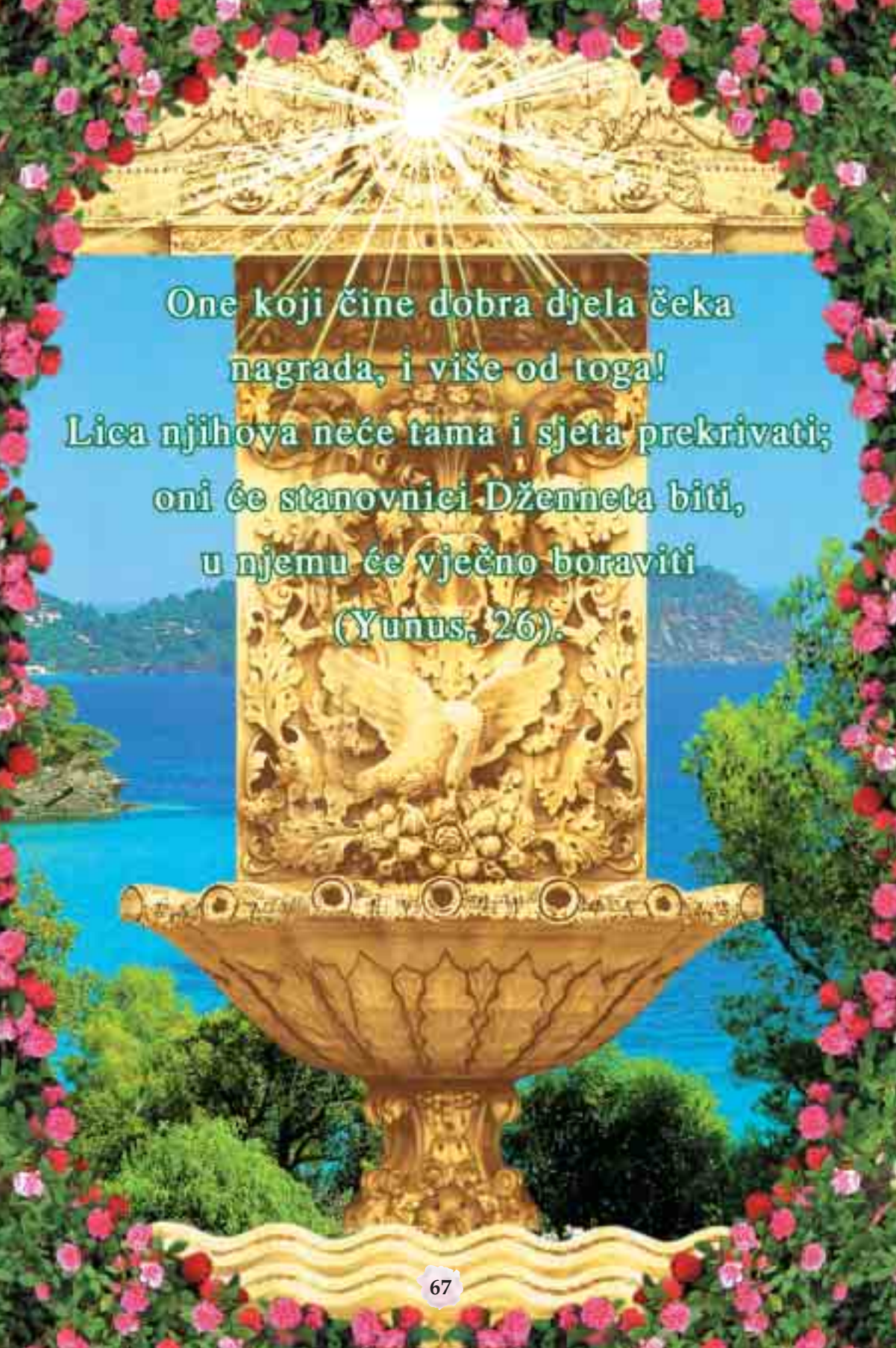
Muhammed, a. s., bio je veoma blag i milostiv prema vjernicima

Muhammed, a. s., bio je veoma iskren, saosjećajan, razumljiv i čovjek pun ljubavi. Zanimao se za sve, i materijalne i duhovne, probleme svojih prijatelja, bližnjih i svih vjernika koji su mu bili potčinjeni; poduzimao je sve mjere za njihovo zdravlje, sigurnost i raspoloženje; širio im je zaštitnička krila stalnim nadopunjavanjem njihova imana i bogobojaznosti, brinuo se o njihovim ahiretskim životima. Ove izuzetne odlike Muhammeda, a. s., koje kao uzor mogu poslužiti cijelom svijetu, u Kur'anu se saopćavaju na slijedeći način:

Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što ćete na muke udariti, jedva čeka da Pravim Putem pođete, a prema vjernicima je blag i milostiv (At-Tawba, 128).

I budi ljubazan prema vjernicima koji te slijede! (Aš-Šu'ara', 215).

Zato što su njegove izuzetne odlike uzeli sebi za uzor, i vjernici koje je odgajao Muhammed, a. s., također su imali požrtvovano, saosjećajno i merhametli ponašanje, o čemu je, spominjanjem u Kur'anu, obaviješteno cijelo čovječanstvo. U

One koji čine dobra djela čeka
nagrada, i više od toga!

Lica njihova neće tama i sjeta prekrivati;
oni će stanovnici Dženneta biti,
u njemu će vječno boraviti
(Yunus, 26).

jednom kur'anskom ajetu se na slijedeći način objašnjava požrtvovanost koju su međusobno činili muslimani:

I onima koji su Medinu za življenje izabrali i domom prave vjere još prije njih je učinili; oni vole one koji im se doseljavaju i u grudima svojim nikakvu tegobu, zato što im se daje, ne osjećaju, i više vole njima nego sebi, mada im je i samima potrebno. A oni koji se ušćuvaju lakomosti, oni će, sigurno, uspjeti (Al-Hašr, 9).

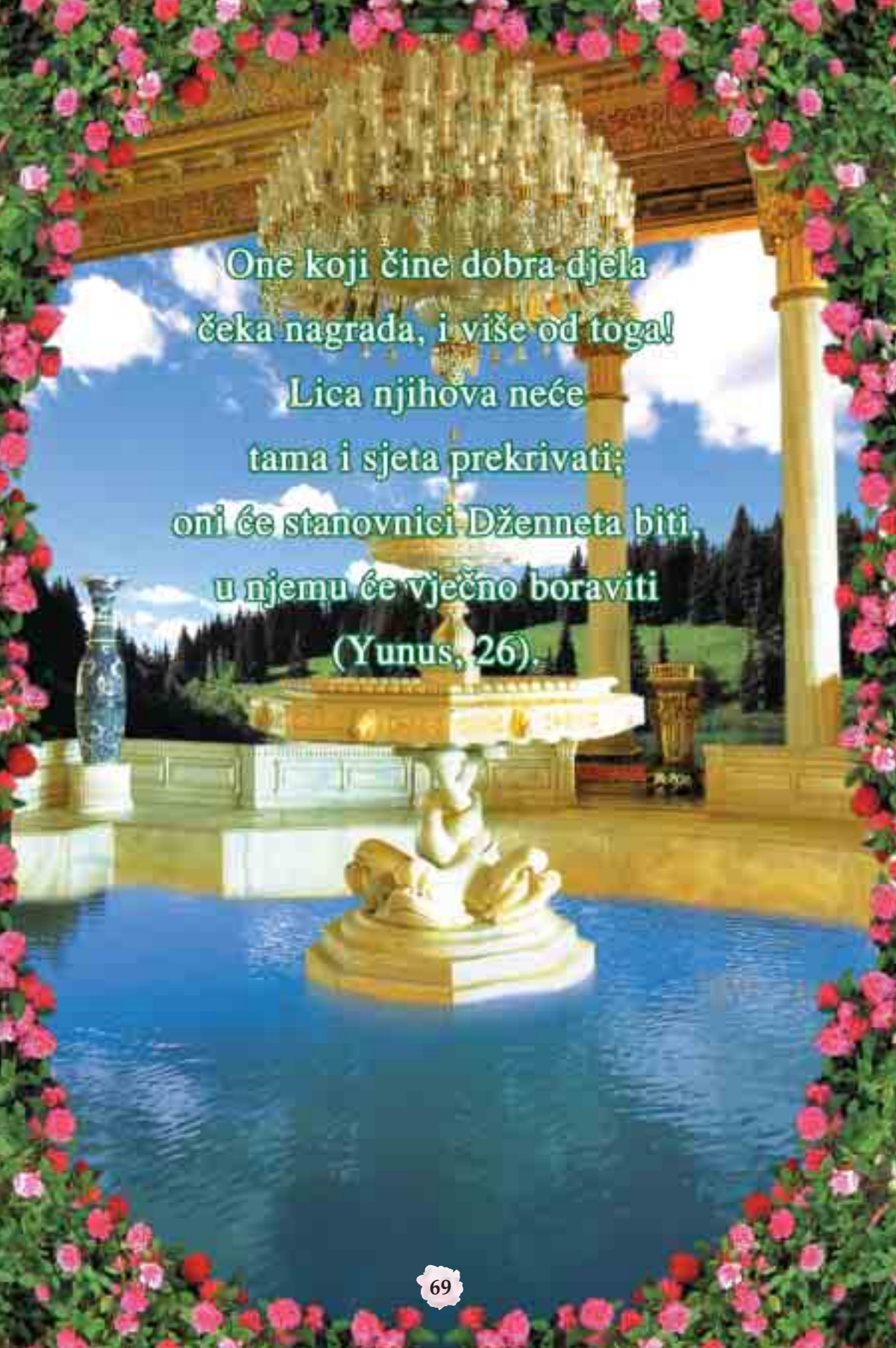
Vjernici koje je odgajao Poslanik i koji su srčano bili vezani za kur'anske ajete zaštitnički stav zauzimali su čak i prema zatočenicima. Ovaj njihov uzorni moral na slijedeći način se saopćava u Kur'anu:

I hranu su davali - mada su je i sami željeli - siromahu i siročetu i sužnju. "Mi vas samo za Allahovu ljubav hranimo, od vas ni priznanja ni zahvalnosti ne tražimo! Mi se Gospodara našeg bojimo, onog Dana kada će lica smrknuta i namrgođena biti" (Ad-Dahr, 8-10).

Naš Poslanik je podsjećao svoje ashabe da, također, budu milostivi, i u tome im služio kao najljepši primjer:

"Budite milostivi da biste osjetili milostivost! Praštajte da bi vam se praštalo! Žalosni su oni čiji je govor besmislen.

One koji čine dobra djela
čeka nagrada, i više od toga!
Lica njihova neće
tama i sjeta prekrivati;
oni će stanovnici Dženneta biti,
u njemu će vječno boraviti
(Yunus, 26).

Žalosni su oni koji znaju svoje grijehе, ali nastavljaju da ih vrše i koji se ne kaju."²⁴

"Ne čini se milost onima koji nisu milostivi."²⁵

"Allah je milostiv i saosjećajan, voli blagost i na blagost uzvraća blagošću."²⁶

Poslanikovo traženje oprosta i činjenje dove za vjernike

U ishodu svoje ljubavi i privrženosti vjernicima Muhammed, a. s., tražio je od Gospodara da im oprosti njihove grijehе. A što se tiče Allahovih naredbi Poslaniku o tom pitanju one glase:

O, Vjerovjesniče, kada ti dođu vjernice da ti polože prisegu: da neće Allahu nikoga ravnim smatrati, i da neće krasti, i da neće bludničiti, i da neće djecu svoju ubijati, i da neće muževima tuđu djecu podmetati i da neće ni u čemu što je dobro poslušnost odricati - ti prisegu njihovu prihvati i moli Allaha da im oprosti; Allah, zaista, mnogo prašta, i On je milostiv (Al-Mumtahinah, 12).

Znaj da nema Boga osim Allaha! Traži oprosta za svoje grijehе i za vjernike i za vjernice! Allah zna kud se krećete i gdje boravite (Muhammad, 19).

**Ko uradi dobro djelo,
bit će deseterostruko nagrađen,
a ko uradi hrdavo djelo,
bit će samo prema zasluži
kažnjen,
i neće im se učiniti nepravda
(Al-An'am, 160).**

...I kad oni zatraže dopuštenje od tebe zbog kakva posla svoga, dopusti kome hoćeš od njih, i zamoli Allaha da im oprost i jer Allah prašta i On je milostiv (An-Nur, 62).

A u poglavlju At-Tawba Allah, dž. š., na slijedeći način nalaže Poslaniku da se moli za vjernike:

...Pomoli se za njih, molitva tvoja će ih, sigurno, smiriti.

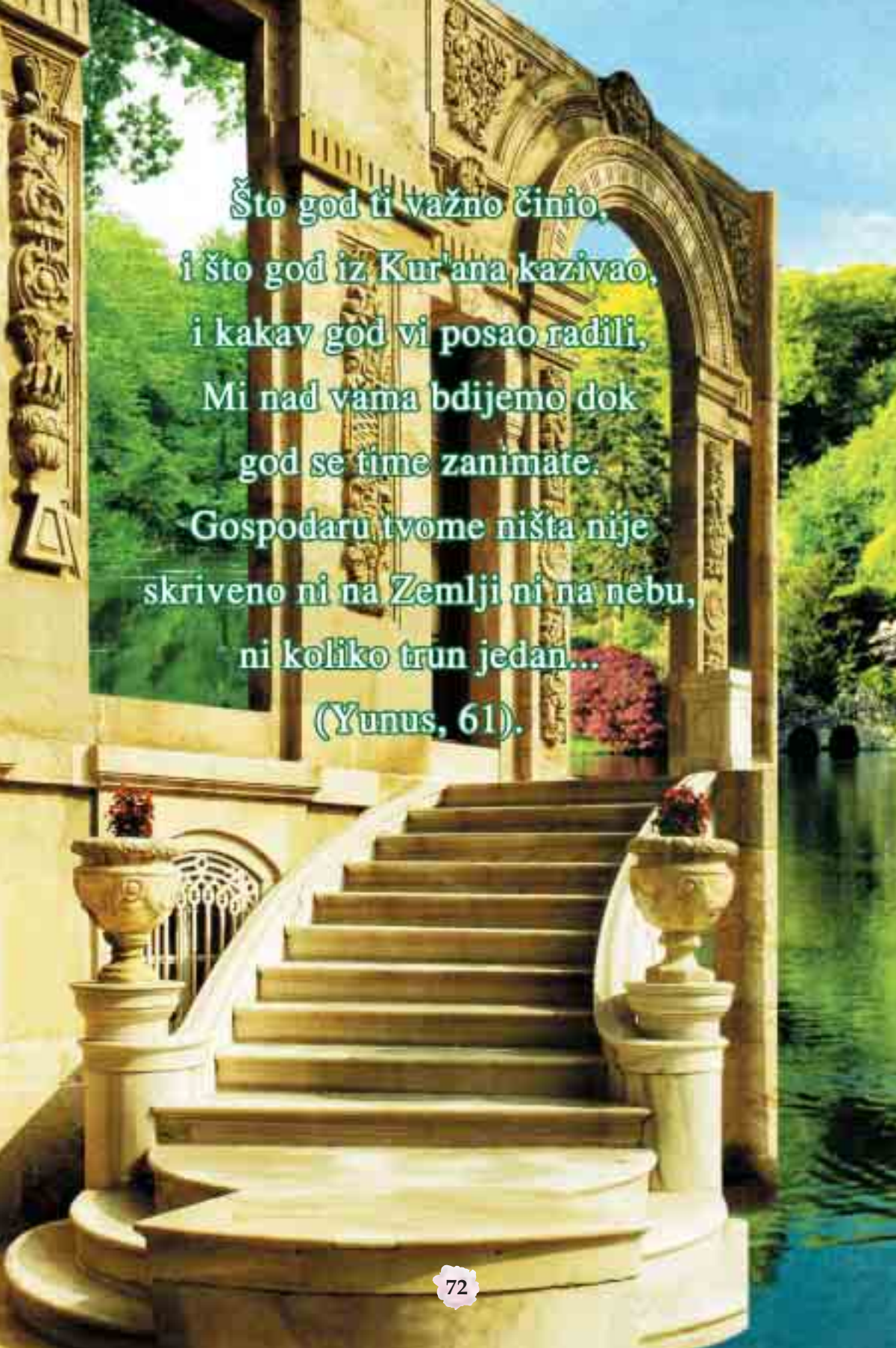
- A Allah sve čuje i sve zna (At-Tawba, 103).

Kao što je saopćeno u navedenom ajetu, Poslanikova molitva predstavlja povod smirenosti i spokojsva vjernika. Nikako ne treba gubiti iz vida da je jedino Allah, dž. š., taj koji srcu daje smirenost i spokojsvo. Molitvu Poslanika koga je kao zaštitnika i staratelja učinio predstavnikom vjernika Allah, dž. š., je učinio povod za smirenost i spokojsvo vjernika. Saosjećajnost i milost našeg Gospodar, Njegovo svojstvo zaštite vjernika, najviše se manifestira kroz etiku našeg Pejgambera.

U jednom hadisu Muhammeda, a. s., je na slijedeći način podsjetio vjernike na jednu veoma značajno pitanje o molitvi:

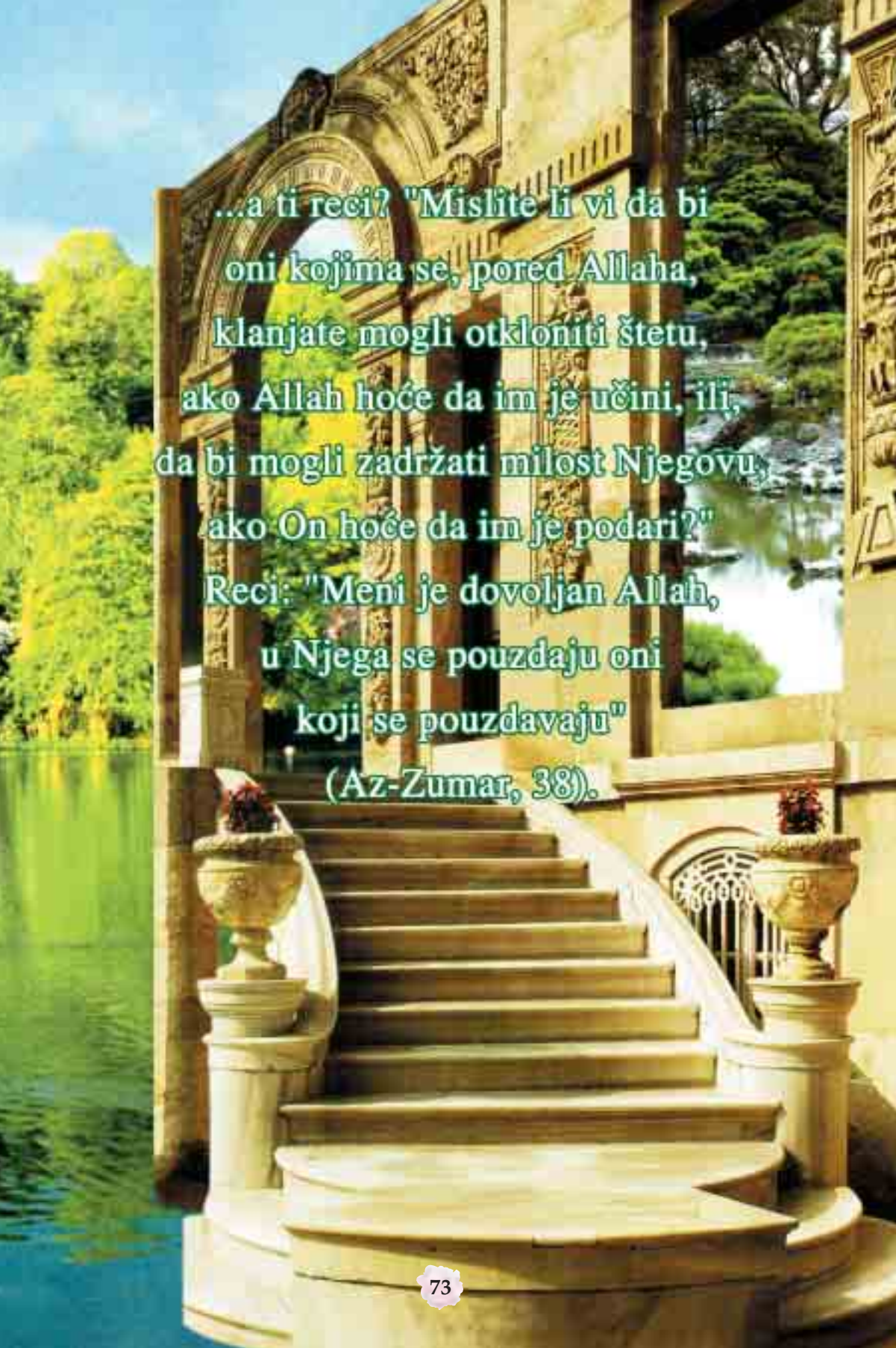
*"Molite se Allahu vjerujući da će biti primljena vaša dova."*¹²⁷

Allahovo je sve
što je na nebesima i
što je na Zemlji - da bi,
prema onome kako su radili,
kaznio one koji rade zlo,
a najljepšom nagradom nagradio
one koji čine dobro
(An-Nadžm, 31).

Što god ti važno činio,
i što god iz Kur'ana kazivao,
i kakav god vi posao radili,
Mi nad vama bdijemo dok
god se time zanimате.
Gospodaru tvome ništa nije
skriveno ni na Zemlji ni na nebu,
ni koliko trun jedan...

(Yunus, 61).

...a ti reci? "Mislite li vi da bi
oni kojima se, pored Allaha,
klanjate mogli otkloniti štetu,
ako Allah hoće da im je učini, ili,
da bi mogli zadržati milost Njegovu,
ako On hoće da im je podari?"
Reci: "Meni je dovoljan Allah,
u Njega se pouzdaju oni
koji se pouzdavaju"
(Az-Zumar, 38).

Zekjat koji je Muhammed, a. s., uzimao radi koristi muslimana bio je povod njihovom čišćenju

"Uzmi od dobara njihovih zekjat, da ih njime očistiš i blagoslovljenim ih učiniš..." nalaže Allah, dž. š., na početku 103. ajeta poglavlja At-Tawba. Dakle, Allah, dž. š., saopćava da će, povodom zekjata kojeg uzima za korist muslimana, Poslanik, a. s., Allahov veoma omiljeni rob, očistiti i blagoslovljenim učiniti vjernike. Pejgamber, a. s., je Allahov poslanik i u svakoj riječi i u svakom djelu pridržava se Allahovih naređenja i puta kojeg mu je On pokazao. Izvor Poslanikovog uzornog morala i superiornog ponašanja je u tome što je, bez pripisivanja Mu druga (širka), bez traženja drugog vodiča i boga, uvijek bio usmjeren jedino ka Allahu, dž. š. Zato što je izvršavao svaku naredbu koju mu je Allah, dž. š., nalagao, postigao je jedinstveno lijep moral i ponašanje, koje je uzor cijelom čovječanstvu.

Za sve muslimane ova činjenica bi trebala biti vodič, a povodjenjem samo za Kur'anom, Allahovom Objavom, i življenjem uzornog morala na koji je upućivao i u praksi primjenjivao naš Pejgamber vjernici bi trebali prakticirati jedno ponašanje i etiku uzornu cijelome svijetu.

Muhammed, a. s., se konsultirao sa vjernicima

Pridržavajući se naredbi svoga Gospodara, Muhammed, a. s., se konsultirao sa vjernicima i uzimao njihova mišljenja. Ajet u kome je navedena ta naredba glasi:

...Zato im prashaaj i moli da im bude oprošteno i dogovaraj se s njima. A kada se odlučiš, onda se pouzdaj u Allaha, jer Allah zaista voli one koji se uzdaju u Njega (Ali 'Imran, 159).

Nakon što bi saznao i za mišljenja vjernika, Poslanik je donosio odluke, a za rezultate i ishod uzdao se u Allaha, dž. š. Veoma bitna činjenica, koja se ne smije gubiti iz vida, je da su sve donesene odluke već odranije poznate Allahu, dž. š. Sve odluke i sve rezultate odluka Allah, dž. š., odredio je u sudbini. A konsultiranje o određenom pitanju i potom to

pitanje vezati odlukom ili rezultatom, za vjernike, također, predstavlja jednu vrstu ibadeta. Znajući za ovu činjenicu, Poslanik se savjetovao sa vjernicima, donosio odluke, ali, oslanjajući se na Allaha za ishod toga, znao je da će On stvoriti najbolji ishod.

Konsultiranje je djelo koje će i vjernicima donijeti lijepe i korisne rezultate. Prije svega, ponašajući se ponizno, osoba koja se konsultira pokazuje lijepu etiku. Na primjer, u svom ummetu, Muhammed, a. s., bio je najpametnija, najpronicljivija i najoštroumnija osoba. Unatoč tome, njegovo konsultiranje sa ostalima, saznavanje njihovog mišljenja, pitanja kakva bi u određenom problemu oni donijeli rješenja, pokazatelji su stepena njegove skromnosti.

Pokazujući poniznost u svim situacijama, ne govoreći *"To niko ne zna bolje od mene"*, i vjernici će, iz niza aspekata, vidjeti koristi i ljepote u konsultiranju sa drugima. Na taj način će prakticirati jednu od praksi Muhammeda, a. s., a zbog poniznosti i poštovanja, koje iskazuju prema vjernicima, postići će naklonost i Allahovu i drugih vjernika. Pored svega ovoga, držat će se daleko od belaja, kao što je samoljublje. Osim toga, Allah, dž. š., u Kur'anu saopćava slijedeće: **"... a nad svakim znalцем ima još znaniji"** (Yusuf, 76). Prema tome, kada se, ne uzdajući se jedino u svoju pamet, čovjek okoristi razumom, mišljenjem i znanjem drugih, on tada dolazi do mnogo boljih rezultata. Umjesto jednog, on posjeduje onoliko razuma sa koliko se osoba konsultira. Muhammed, a. s., je na slijedeći način podsjetio vjernike na međusobno konsultiranje:

*"Ko se, prilikom započinjanja nekog posla, o tom pitanju posavjetuje sa nekim vjernikom Allah, dž. š., ga učini uspješnim u najispravnijim poslovima."*²⁸

Svaki put na koji Allah, dž. š., upućuje u Kur'anu i svaki postupak Muhammeda, a. s., za nas su najbolje i najljepše blagodati. Jedno od toga je i konsultiranje sa ostalim vjernicima. Zato, radi najljepšeg izvršavanja ibadeta i postizanja uzornog morala, veoma je bitno dobro znati Allahova

naređenja i dobro poznavati Muhammeda, a. s.

Allah, dž. š., je Muhammedu, a. s., dao ugled i slavu

I spomen na tebe visoko uzdigli! (Al-Inširah, 4).

Kao što je i istaknuto u navedenom ajetu, i u vremenu kome je živio, a i poslije svoje smrti Muhammed, a. s., je bio čuven širom svijeta. Čak i 1400 godina nakon preseljenja na ahiret čuven je i poznat od strane ljudi cijelog dunjaluka. Milijarde ljudi 1400 godina ljubavljaju i poštovanjem vezuju se za Poslanika; unatoč tome što ga nikada nisu vidjeli, bivaju mu veoma bliski, molili su se i mole se da u Džennetu vječno budu u njegovoj blizini.

I u drugim kur'anskim ajetima Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava da je Muhammed, a. s., "jedan plemeniti i moćni poslanik":

Kur'an je, zaista, kazivanje Izaslanika plemenitog, moćnog, od Gospodara svemira cijenjenog, kome se drugi potčinjavaju, tamo pouzdanog! A drug vaš nije lud (At-Takwîr, 19-22).

Kur'an je, doista, govor objavljen plemenitom Poslaniku (Al-Haqqa, 40).

Allah, dž. š., u Kur'anu saopćava da su i mnogi drugi pejgamberi, poput Nuha, Il'jasa, Musaa i Haruna, a. s., također bili časni i ugledni ljudi. Veliki dio ljudi cijelog svog života trče za ugledom i čašću. Zbog toga bivaju pohlepni i predaju se blagodatima prolaznog života. Ili, pak, postaju oholi i neposlušni. Trčeći za ugledom, oni se, zapravo, udaljavaju od ugleda i dostojanstva.

Međutim, čast i ugled čovjeka daje se jedino od strane Allaha, dž. š. A Allah, dž. š., saopćava da ugled i slava čovjeka dolazi življenjem kur'anskog morala. U jednom kur'anskom ajetu kaže se slijedeće:

Da se Allah za prohtjevima njihovim povodi, sigurno bi nestalo poretka na nebesima i na Zemlji i u onome što je na njima; Mi smo im dali Kur'an, slavu njihovu,

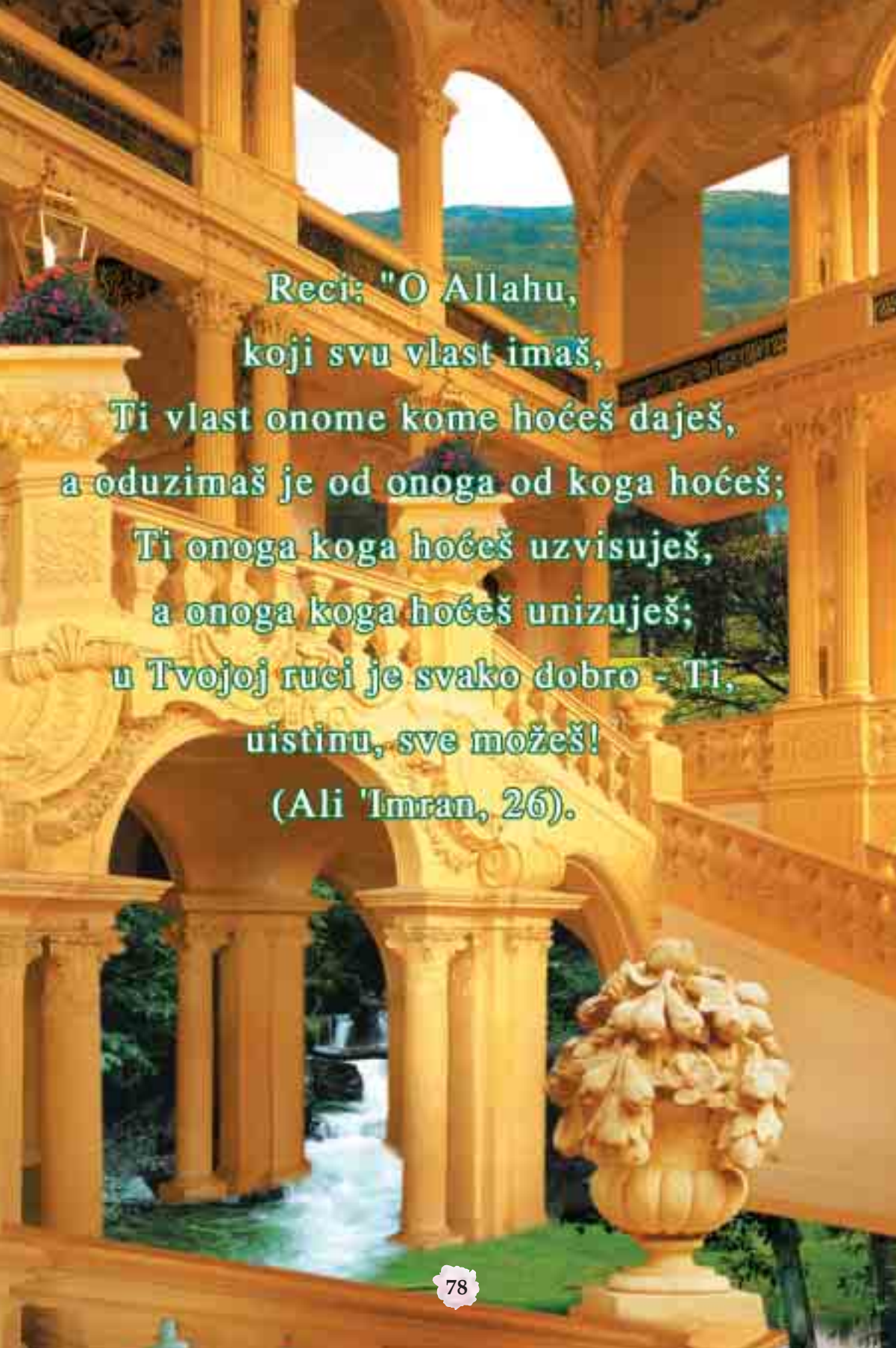
ali oni za slavu svoju ne haju (Al-Mu'minun, 71).

Jedini put čovjeka za vođenje dostojanstvenog i časnog života je priklanjanje Allahovoj Objavi, Kur'anu i uzornom moralu našeg poslanika. Sasvim je očita i kategorična činjenica da svi putevi izvan toga ljudima neće donijeti ništa drugo do gubitka i na ovom i na budućem svijetu.

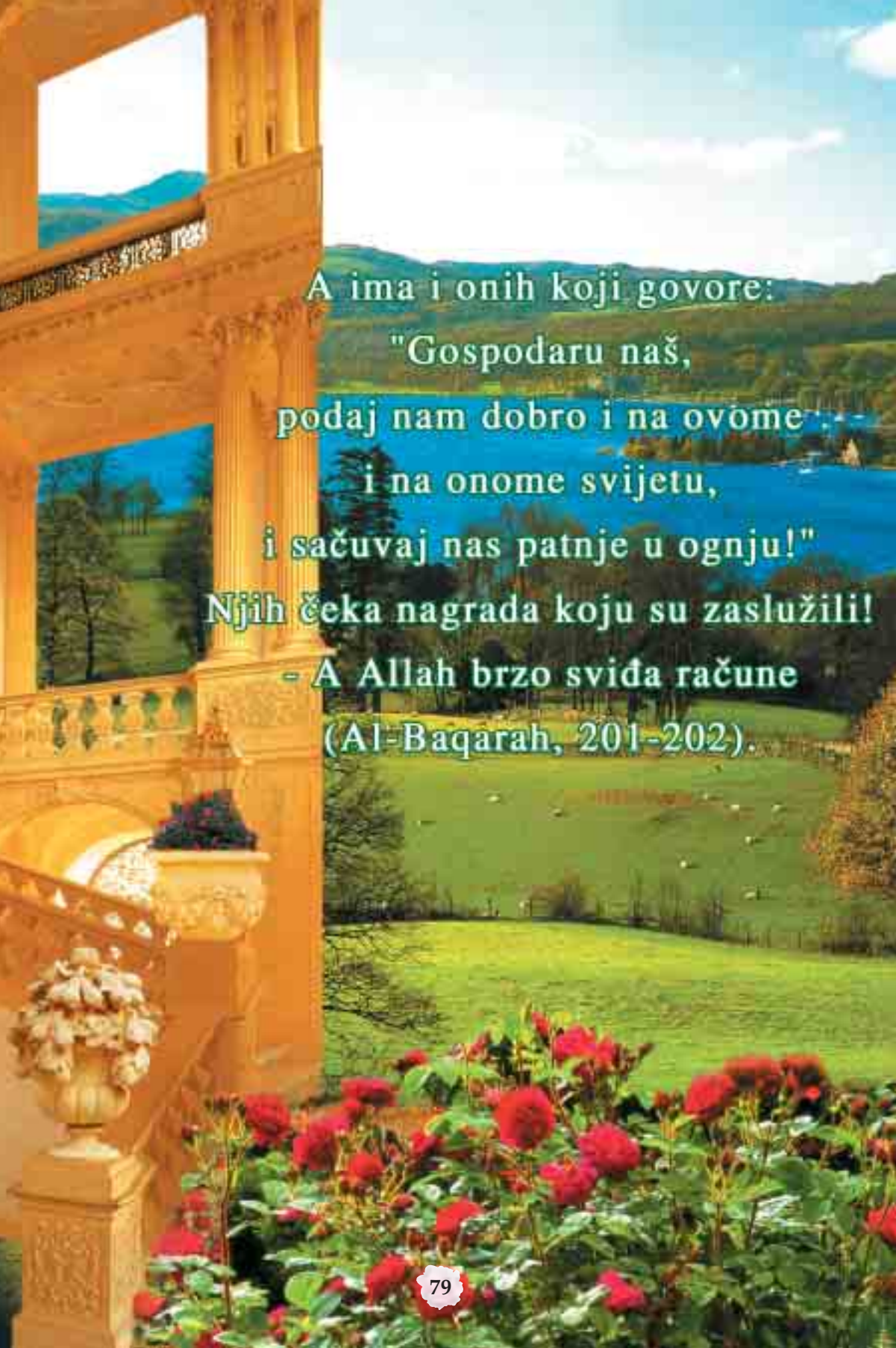
Muhammedova, a. s., profinjenost i učtivost

Bonton i kultura određenih ljudi koji su se u periodu Muhammeda, a. s., nalazili u njegovoj okolini bili su na niskom nivou. Iz određenih kur'anskih ajeta je moguće zaključiti da ti ljudi nisu bili učtivi i da nisu mogli procijeniti ponašanja kojima bi druge mogli uznemiriti. Ilustracije radi, u kur'anskim ajetima se saopćava da su u kuće ulazili na stražnja, a ne na prednja vrata, da su u Muhammedovu, a. s., kuću dolazili u vrijeme objeda ili da su se upuštali u duge međusobne razgovore. Što se tiče Muhammeda, a. s., on je bio krajnje obazriv, pristojan, strpljiv, čovjek koji je ovim osobama pristupao s tolerancijom, iskren i veoma kulturnan. Uvijek je lijepim riječima opominjao i upozoravao na nedolična ponašanja onih iz svoga okruženja, osvajao njihova srca i odgajao ih ulaganjem velikog strpljenja i truda. A sa takvim moralom je, isto tako, postao uzor svim ostalim vjernicima.

Naš Gospodar, Milostivi i Samilosni, pomogao je Pejgamberu i u ovom poslu; podržao ga Svojim ajetima. Jedan od ajeta koji govore o tome glasi:

Reci: "O Allahu,
koji svu vlast imaš,
Ti vlast onome kome hoćeš daješ,
a oduzimaš je od onoga od koga hoćeš;
Ti onoga koga hoćeš uzvisuješ,
a onoga koga hoćeš unizuješ;
u Tvojjoj ruci je svako dobro - Ti,
uistinu, sve možeš!
(Ali 'Imran, 26).

A ima i onih koji govore:
"Gospodaru naš,
podaj nam dobro i na ovome
i na onome svijetu,
i sačuvaj nas patnje u ognju!"
Njih čeka nagrada koju su zaslužili!
- A Allah brzo sviđa račune
(Al-Baqarah, 201-202).

O, vjernici, ne ulazite u sobe Vjerovjesnikove, osim ako vam se dopusti radi jela, ali ne da čekate da se ono zgotovi; tek kad budete pozvani, onda uđite, i pošto jedete, razidite se ne upuštajući se jedni sa drugima u razgovor. To smeta Vjerovjesniku, a on se stidi da vam to rekne, a Allah se ne stidi istine... (Al-Ahzab, 53).

I u mnogim predanjima Pejgamberovih ashaba ističu se primjeri obazrivog i pristojnog ponašanja Muhammeda, a. s. I zato što je bio pejgamber, a i zbog toga što je bio državnik, Muhammed, a. s., je konstantno bio u kontaktu sa ljudima iz svih staleža; viđao se sa svima: od državnih i plemenskih čelnika i bogataša do siromašnih, nemoćnih, nezbrinutih, jetima, žena i djece. Sa svim onim ljudima koji su posjedovali međusobno sasvim različite socijalne strukture, načine življenja, sklonosti i navike uspostavio je dobar dijalog na svim poljima; prema svakome od njih odnosio se krajnje pristojno, lijepo, s razumijevanjem i strpljivo.

Kao što se razumije i iz događaja koje prenose bliski Poslanikovi ashabi, naš Pejgamber je bio "krajnje učtiv, neporočan, fin, prijatan i brižan". Pravila lijepog ponašanja i bontona primjenjivao je na najljepši i najidelaniji način.

Riječima *"Nije postojao niko ko je posjedovao ljepši moral od Resulullaha. Kada bi mu se obratio neko od porodice ili ashaba, odgovarao bi sa 'izvolite'. Iz tog razloga je Allah, dž. š., rekao da je on 'iznad jednog visokog morala'";*²⁹ hzr. Aiša, r. a., je istakla uzorni moral koji je vidjela kod Muhammeda, a. s.

Hzr. Enes, r. a., koji je odrastao u kući Muhammeda, a. s., i koji ga je godinama služio, na slijedeći način objašnjava

Poslanikovu jedinstvenu ljubaznost
i otmjenost:

"Onoga koji bi nešto pitao slušao bi sa velikom pažnjom i nije se udaljavao od pitaoca dok se on ne bi prvi udaljio od njega. Kada bi se neko rukovao sa Resulullahom ili kada bi ispružio ruku da se rukuje, Resulullah nije vraćao ruku dok to prva ne učini osoba naspram njega. Isto tako, kada bi sa nekim dolazio licem u lice, Resulullah nije okretao glavu sve dok se dotični ne okrene i ne udalji se. Noge nikada nije ispružao prema onome ko sjedi pred njim. Sa onima sa kojima se susretao prvi je on nazivao selam. Prvi bi on započinjao rukovanje sa ashabima."

"Svojim ashabima je davao lijepa imena i nadimke. Hizr. Aliju, r. a., nazvao je 'Ebu Turab', a drugog ashaba 'Ebu Hurejre'. Da bi im ukazao čast, oslovljavao ih je sa imenima koja im se sviđaju."

"Nikome nije upadao u riječ. Nije ostajao nedorečen. Nastavljao bi sa razgovorom sve dok sugovornik ne bi završio svoj govor ili dok ne bi ustao da ide."

"Deset godina sam služio Resulullaha. Vallahi, nijednom mi nije rekao čak ni 'uf'. Kako god me nije ružio kada bi zakasnio ili ne bih izvršio neku njegovu zapovijed, isto tako je i ukućanima, ako bi me neko od njih naružio, govorio: 'Ne dirajte ga! Da je bilo suđeno da to uradi, on bi to uradio!'"

"Jednom mi je zapovijedio da odem nekud. Nakon što sam se udaljio od njega, na ulici sam ugledao nekoliko djece kako se igraju i zanio sam se posmatrajući ih. Uto me neko straga rukama uhvati za glavu. Kada sam se okrenuo, ugledao sam njega."

Smiješio se. 'Dragi Enese, jesi li išao tamo kuda sam te poslao?' - rekao mi je.

'Ne, nisam išao, sad ću ići' - uzvratio sam.

Godinama sam mu hizmetio. Vallahi se ne sjećam da mi je za ono što sam uradio ijednom rekao 'Zašto si to uradio?', ili da mi je za ono što nisam uradio ijednom rekao 'Zašto to nisi uradio?''⁶⁰

Tokom svog života, Pejgamber je odgojio hiljade insana, bio povod da oni koji ne znaju vjeru i uzoran moral postanu ljudi lijepog ponašanja, brižni, požrtvovani i uzvišenog morala. Naš Pejgamber, koji je, svojim riječima, djelima i etikom, i nakon smrti bio povod prodgajanja miliona ljudi, jedan je jedinstveno koristan vodič i pedagog.

Muhammed, a. s., je uvijek bio pod zaštitom Allaha, dž. š.

Allah, dž. š., je Pomoćnik i Zaštitnik našeg Pejgambera i svih vjernika; uvijek je pomagao Muhammeda, a. s., njegove poteškoće je preobraćao u olakšice, otvorio mu put, ojačao ga duhovno i materijalno, potpomogao ga iskrenim vjernicima, onemogućavanjem njihove pronicljivosti, uzimanjem njihove moći i razotkrivanjem njihovih klopki Allah, dž. š., je onemogućio Resulullahove neprijatelje da mu nanesu zlo i nevolje. U kur'anskom poglavlju At-Tawba Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava da je pomagao Muhammeda, a. s.:

Ako ga vi ne pomognete - pa, pomogao ga je Allah...

(At-Tawba, 40).

Kao što je istaknuto u navedenom ajetu, Resulullah nikada nije bio ovisan o drugima; njegov stalni pomagač bio je Allah, dž. š. Zato niko od onih koji su se nalazili u njegovoj blizini

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تَبَّ أَهْلُ الْبَيْتِ

سُبْحَانَكَ يَا مَنْ لَا يَمُوتُ وَلَا يَمُوتُ
مَنْ يَمُوتُ لَا يَمُوتُ وَلَا يَمُوتُ
يَمُوتُ لَا يَمُوتُ وَلَا يَمُوتُ
يَمُوتُ لَا يَمُوتُ وَلَا يَمُوتُ
يَمُوتُ لَا يَمُوتُ وَلَا يَمُوتُ
يَمُوتُ لَا يَمُوتُ وَلَا يَمُوتُ
يَمُوتُ لَا يَمُوتُ وَلَا يَمُوتُ
يَمُوتُ لَا يَمُوتُ وَلَا يَمُوتُ

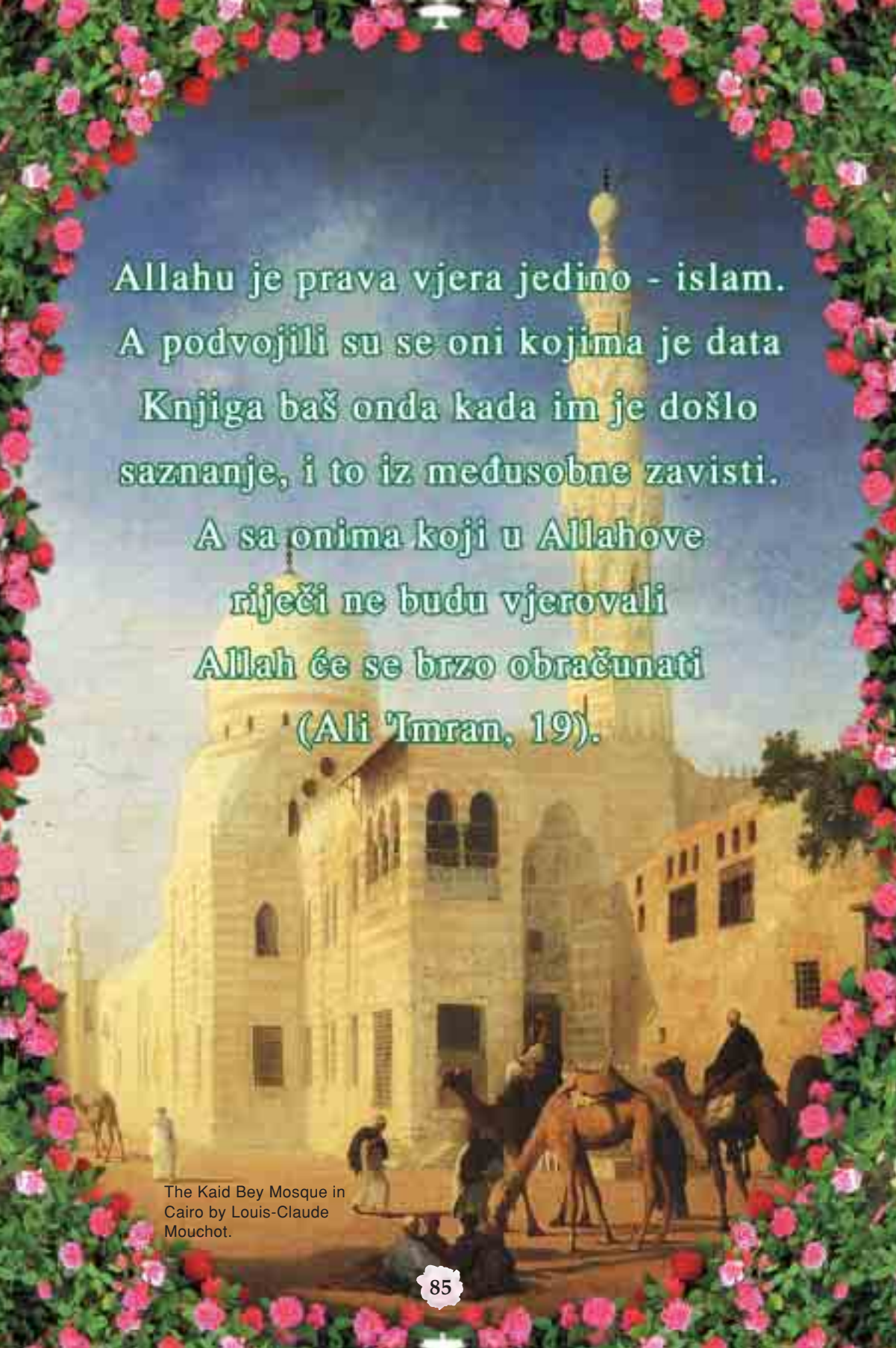
nisu Pejgambera mogli ostaviti pod dugom za svoj hizmet ili pomoć koju su mu učinili. To zbog toga što je, u biti, Allah, dž. š., bio Taj koji je pomagao Resulullaha. Da te osobe nije ni bilo, Allah, dž. š., bi mu, posredstvom drugog insana, meleka ili džina, opet pomogao.

U drugom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., je Muhammedu, a. s., saopćio da, ne strahujući od ljudi, hrabro širi pravu vjeru i obećao mu da će ga štititi. U aktualnom ajetu se kaže slijedeće:

O, Poslaniče, kazuj ono što ti se objavljuje od Gospodara tvoga; ako to ne učiniš, onda nisi dostavio poslanicu Njegovu - a Allah će te od ljudi štititi. Allah doista neće ukazati na Pravi Put narodu koji neće da vjeruje (Al-Ma'ida, 67).

Nevjernici, uskih i plitkih pogleda, koji nisu mogli shvatiti Allahovu moć i stvarni smisao događaja, mislili su da će nadjačati Pejgambera, da će ga moći zastrašiti ili oneposobiti i iz tog razloga su mu konstantno pripremali smicalice i klopke. Nisu bili svjesni Allahove zaštite koja je bila nad Resulullahom i nisu to mogli pojmiti. Smatrali su se mnogo jačim i superiornijim od Poslanika. Međutim, Allah, dž. š., osujetio je i veoma detaljne zavjere koje su svi skupa kovali; štaviše, na jedan čudotvoran način je njihove klopke okretao protiv njih samih. Nijedna klopka im nije koristila. Za ove ljude, koji nisu mogli shvatiti da ih, dok su se okupljali i kovali zavjere, Allah, dž. š., vidi, čuje i zna šta misle, koji nisu mogli shvatiti da se, čak ako se i sakriju od Resulullaha, ne mogu sakriti i od njegovog Gospodara i koji nisu pomišljali na to da je Muhammed, a. s., omiljeni rob i prijatelj Svemogućeg Allaha, dž. š., Allah, dž. š., u Kur'anu kaže slijedeće:

I kad su ti nevjernici zamke razapinjali da bi te u tamnicu bacili ili da bi te ubili ili da bi te prognali; oni

Allahu je prava vjera jedino - islam.
A podvojili su se oni kojima je data
Knjiga baš onda kada im je došlo
saznanje, i to iz međusobne zavisti.
A sa onima koji u Allahove
riječi ne budu vjerovali
Allah će se brzo obračunati
(Ali 'Imran, 19).

The Kaid Bey Mosque in
Cairo by Louis-Claude
Mouchot.

su zamke pleli, a Allah ih je ometao, jer Allah to najbolje umije (Al-Anfal, 30).

A u jednom drugom ajetu Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava da Resulullahu niko neće moći nauditi, da su njegovi zaštitnici, pomoćnici i prijatelji Allah, dž. š., Džibril i čestiti vjernici:

Ako vas dvije učinite pokajanje Allahu, pa - vi ste bile učinile ono zbog čega ste se trebale pokajati. A ako se protiv njega udružite, pa - Allah je zaštitnik njegov, i Džibril, i čestiti vjernici; najposlije, i svi meleki će mu na pomoći biti (At-Tahrim, 4).

A u kur'anskom poglavlju Ad-Duha Allah, dž. š., na slijedeći način objašnjava pomoć i blagodati kojima je obasuo Svoga Poslanika:

Gospodar tvoj nije te ni napustio ni omrznuo! Onaj svijet je, zaista, bolji za tebe od ovoga svijeta, a Gospodar tvoj će tebi, sigurno, dati, pa ćeš zadovoljan biti! Zar nisi siroče bio, pa ti je On utočište pružio, i za pravu vjeru nisi znao, pa te je na Pravi Put uputio, i siromah si bio, pa te je imućnim učinio? (Ad-Duha, 3-8).

Znajući da će mu u svim poslovima, čak i u najtežim momentima Allah, dž. š., pomoći, Resulullah se oslanjao na svog Gospodara i nije ga obuzimao strah i zabrinutost. I ostalim vjernicima je, isto tako, govorio da je Allah, dž. š., sa njima, da sve vidi i čuje i bio povod njihovom spokojstvu.

Također, svi oni koji Poslanika uzimaju sebi za uzor i koji slijede njegov put nikada ne bi smjeli gubiti nadu u Allahovu milost i pomoć; ne smiju gubiti iz vida da je, sve dok se, očekujući Allahovo zadovoljstvo, milost i Džennet, natječu u dobročinstvu, Allah, dž. š., stalno uz njih. U jednom kur'anskom ajetu Allah, dž. š., vjernicima obećava slijedeće:

...A Allah će sigurno pomoći one koji vjeru Njegovu pomažu - ta Allah je zaista moćan i silan (Al-Hadždž, 40).

Značaj koji je Resulullah pridavao čistoći

Čistoća duše i morala, čistoća tijela, odjeće, okoline i jela također je jedna od najistaknutijih odlika muslimana. Kosa, ruke, lice, svaki dio tijela muslimana uvijek je čist. Odjeća je uvijek čista, održavana i pristojna. Mjesta na kojima radi ili živi uvijek su uredna, čista, prijatnog mirisa, odišu svježinom i mirom. Resulullah je i u ovom kontekstu najbolji uzor vjernicima. Allah, dž. š., se u Kur'anu na slijedeći način obraća Poslaniku:

O, ti, pokriveni! Ustani i opominji! I Gospodara svoga veličaj! I haljine svoje očisti! I kumira se kloni! (Al-Muddassir, 1-5).

Allah, dž. š., u Kur'anu saopćava vjernicima da jedu lijepa i dozvoljena jela, a Resulullahu je, isto tako, rekao da saopći vjernicima da su im dozvoljena lijepa jela:

"O, poslanici, dozvoljenim i lijepim jelima se hranite..."
(Al-Mu'minun, 51).

Pitaju te što im se dozvoljava. Reci: "Dozvoljavaju vam se lijepa jela i ono što vam ulove životinje koje ste lovu podučili, onako kako je Allah vas naučio. Jedite ono što vam one uhvate i spomenite Allahovo ime pri tome, i bojte se Allaha, jer Allah, zaista, brzo svida račune"
(Al-Ma'ida, 4).

Muhammed, a. s., je u jednom hadisu na slijedeći način muslimanima preporučio čistoću:

"Islam je čist, bez prljavština. Budite i vi čisti, čistite se, pošto u Džennet ulaze čisti."⁸¹

Resulullahove dove

U Kur'anu se saopćava da je Muhammed, a. s., ustajao noću i molio se svome Gospodaru:

A kad je Allahov rob ustao da mu se pomoli, oni su se u gomilama oko njega tiskati stali. Reci: "Ja se samo

***Gospodaru svome klanjam, i nikoga Njemu ravnim ne smatram"* (Al-Džinn, 19-20).**

U mnogim kur'anskim ajetima se spominju dove koje je učio Muhammed, a. s. U svojim dovama Resulullah je veličao Allaha, dž. š., i spominjao Ga Njegovim svojstvima. Jedna od Poslanikovih dova koja se spominje u Kur'anu glasi:

Reci: "O, Allahu, koji svu vlast imaš, Ti vlast onome kome hoćeš daješ, a oduzimaš je od onoga od koga hoćeš; Ti onoga koga hoćeš uzvisuješ, a onoga koga hoćeš unizuješ; u Tvojoj ruci je svako dobro - Ti, uistinu, sve možeš! (Ali 'Imran, 26).

Kao i svi drugi poslanici, i Muhammed, a. s., je bio suočen sa prijetnjama i presijama neprijatelja od ljudi i džina. Resulullahu, koji je na te njihove presije pokazivao strpljenje i otpornost, naređeno je da, naspram šejtanskih negativnih utjecaja i duhovnih nasrtaja, na slijedeći način traži pomoć od Allaha, dž. š.:

I reci: "Tebi se ja, Gospodaru moj, obraćam za zaštitu od priviđenja šejtanskih, i Tebi se, Gospodaru moj, obraćam da me od njihova prisustva zaštitiš!" (Al-Mu'minun, 97-98).

Muhammedu, a. s., je na slijedeći način naređeno da Allaha, dž. š., moli za oprost i da spominje merhamet svoga Gospodara:

I reci: "Gospodaru moj, oprosti i smiluj se, Ti si najmilostiviji!" (Al-Mu'minun, 118).

A u predajama se ističe da je Muhammed, a. s., molio Allaha, dž. š., da mu podari uzoran moral i lijepu narav i da je u svojim dovama na slijedeći način molio svoga Gospodara:

***"Bože, uljepšaj moju ćud i moral. Bože, udalji me od onih sa lošim moralom."*³²**

Kao što je i saopćeno u ajetu **"Reci: "Allah vam poklanja**

pažnju samo zbog vaše molitve..." (Al-Furqan, 77) dova predstavlja veoma bitan ibadet vjernika. Svjestan da u svojoj nemoći nije u stanju učiniti ništa dok to Allah, dž. š., ne odredi, insan bi se u svim pitanjima morao usmjeriti ka svome Stvoritelju, nadajući se i strahujući od Njega činiti Mu dovu za sve. Dove ostalih poslanika koje se navode u Kur'anu i koje je i Resulullah spominjao također su od najljepših primjera i uzora za vjernike. U svojim dovama oni su, hem pokazali kako su se predavali Allahu, dž. š., i kako su Ga doživljavali kao jedinog prijatelja i pomoćnika, hem su i Svemogućeg veličali najljepšim imenima. Osim toga, iz dova poslanika vidljivo je da su, bez obzira na vrijeme, oni u svim trenucima činili dovu i da su se u slučaju potrebe odmah usmjeravali Svemilosnome.

O čovječe, zašto da
te obmanjuje to
što je Gospodar tvoj plemenit,
koji te je stvorio - pa učinio da
si skladan i da si uspravan
- i kakav je htio lik ti dao?
(Al-Infitar, 6-8).

SAOPĆENJE NAŠEG PEJGAMBERA

Kao što je Allah, dž. š., i saopćio u ajetu **"Zato ti pozivaj i budi istrajan, onako kako ti se naređuje..."** (Aš-Šura, 15), Muhammed, a. s., posljednji je pejgamber koji je bio zadužen da opominje ljude. Kao i svi ostali poslanici, i Muhammed, a. s., je pozivao ljude na Pravi Put, u vjeru u Allaha, dž. š., život za Ahiret i uzoran moral. Metode koje je koristio prilikom ovog poziva, oblik i način izlaganja i pristupa trebali bi biti uzor svim muslimanima; svaki musliman bi, prilikom pozivanja ljudi u vjeru, trebao pričati i ponašati se kao Resulullah.

U Kur'anu je na slijedeći način Muhammedu, a. s., naređeno da ističe da je on zadužen da opominje ljude:

Reci: "Ovo je put moj, ja pozivam k Allahu, imajući jasne dokaze, ja, i svaki onaj koji me slijedi, i neka je hvaljen Allah, ja Njemu nikoga ne smatram ravnim" (Yusuf, 108).

Resulullah je učinio maksimum onoga što je bilo u njegovoj moći kako bi ljude upozorio, uložio je maksimalne napore radi upozoravanja što većeg broja ljudi. U jednom ajetu se kaže slijedeće:

Reci: "Ko je svjedok najpouzdaniji?" - i odgovori: "Allah, On će između mene i vas svjedok biti. A meni se ovaj Kur'an objavljuje i da njime vas i one do kojih

on dopre opominjem. Zar vi, zaista, tvrdite da pored Allaha ima i drugih bogova?" Reci: "Ja ne tvrdim." Reci: "Samo je On - Bog, i ja nemam ništa s tim što vi smatrate druge Njemu ravnim" (Al-An'am, 19).

Dok je dostavljao Kur'an, Resulullah je u potpunosti izmijenio izopačena vjerovanja mušrika koja su im u nasljedstvo ostala od njihovih predaka, zbog čega je bio suočen sa njihovim presijama i odupiranjima. Međutim, držeći se Allahovih naredbi, on nikada nije obraćao pažnju na njihove šprdnje i presije. Allah, dž. š., se u Kur'anu na slijedeći način obraća Muhammedu, a. s.:

***Ti javno ispovijedaj ono što ti se naređuje i mnogobožaca se okani, Mi ćemo te osloboditi onih koji se rugaju** (Al-Hidžr, 94-95).*

I savremeni muslimani bi, isto tako, bez obraćanja pažnje na udovoljavanja ljudi i bez razmišljanja o tome šta će ko reći, trebali ostalima objašnjavati kur'anski moral; trebali bi, pridržavajući se Resulullahovog sunneta, "ne plašiti se grdnji onih koji grde". To je jedan alat morala i bogobojažnosti kojom će Allah, dž. š., biti zadovoljan i koju će nagraditi Džennetom. Muhammed, a. s., je na slijedeći način saopćio muslimanima da se pridržavaju ovog njegovog sunneta:

"Neka ono što vam govorim oni koji me vide (moji svjedoci) prenesu i saopće onima koji me ne vide,"⁶³

Muhammed, a. s., je ljudima saopćio da je Allah, dž. š., Svemogući

Da bi mogli ispravno procijeniti Allahovu moć i da bi, strahujući od Njega, postigli uzoran moral, Resulullah, a. s., je ljudima saopćio Allahovu moć i iznosio dokaze veličanstvenosti u Njegovom stvaranju i bio povod da oni postignu bogobojažnost i ljubav prema Allahu, dž. š. U Kur'anu je Muhammedu, a. s., saopćeno da slijedećim ajetima objašnjava dokaze Allahovog stvaranja i Njegove moći:

Reci: "Kažite vi meni - ako bi Allah dao da vam noć potraje vječno, do Sudnjega dana, koji bog bi vam, osim Allaha, svjetlo dao? Zar ne čujete?" Reci: "Kažite vi meni - ako bi Allah dao da vam dan potraje vječno, do Sudnjega dana, koji bog bi vam, osim Allaha, noć dao da u njoj otpočinete? Zar ne vidite? (Al-Qasas, 71-72).

Isto tako, Muhammed, a. s., je i onima koji ne vjeruju u budući svijet iznosio dokaze Allahovog stvaranja i saopćavao im da Allah, dž. š., koji je u stanju sve to stvoriti, nesumnjivo ima takvu moć da to ponovo svori i na budućem svijetu. Ovu bitnu činjenicu Resulullah je na slijedeći način saopćio svome narodu:

Reci: "Putujte po svijetu da vidite šta je On iz ničega stvorio. I, Allah će to, poslije, po drugi put stvoriti. Allah, zaista, sve može (Al-'Ankabut, 20).

Neki od ku'anskih ajeta koje je Resulullah prenio i saopćio ljudima, a koji govore o tome da je Allah, dž. š., lišen svih nedostataka, da apsolutno ne osjeća potrebu ni za čime, glase:

Reci: "Zar da za zaštitnika uzmem nekog drugog osim Allaha, stvoritelja nebesa i Zemlje? On hrani, a Njega niko ne hrani!" Reci: "Meni je naređeno da budem prvi

Ismail Hakki Altunbezer. Levha dželi sulus. Jedan kur'anski ajet:
"...Allah, zaista, sve može" (Al-Baqarah, 20).

među onima koji se pokoravaju"- i: "Nikako ne budi od onih koji Mu druge ravnim smatraju!" Reci: "Ako ne budem poslušan svome Gospodaru, ja se plašim patnje na Velikom danu" (Al-An'am, 14-15).

U Kur'anu se Resulullahu saopćava da na slijedeći način objašnjava da Allah, dž. š., ne može imati pomoćnika, nekoga ko mu je sličan, i da je On apsolutni Gospodar svega:

Reci: "Ko je Gospodar nebesa i Zemlje?" - i odgovori: "Allah!" Reci: "Pa zašto ste onda umjesto Njega kao zaštitnike prihvatili one koji sami sebi ne mogu neku korist pribaviti niti od sebe kakvu štetu otkloniti?" Reci: "Zar su jednaki slijepac i onaj koji vidi, ili, zar su isto tmine i svjetlo, ili, zar oni koje su učinili Allahu ravnim stvaraju kao što On stvara, pa im se stvaranje čini slično?" Reci: "Allah je Stvoritelj svega i On je Jedini i Svemoćni" (Ar-Ra'd, 16).

Svome narodu, koji, iako zna za postojanje Allaha, dž. š., ne razmišlja o Njegovoj superiornosti, i koji zbog toga ne može spoznati Njegovu veličinu, Muhammed, a. s., je objavio i učinio da prizna Allahovo postojanje i veličinu. A nakon toga ih je pozvao na prihvatanje pouke i strahopoštovanje. U kur'anskim ajetima se kaže slijedeće:

Upitaj: "Čija je Zemlja i sve ono što je na njoj, znate li?" "Allahova!" - odgovorit će, a ti reci: "Pa zašto onda ne dođete sebi?" Upitaj: "Ko je Gospodar sedam nebesa i ko je Gospodar svemira veličanstvenog?" "Allah!" - odgovorit će, a ti reci: "Pa zašto se onda ne bojite?" Upitaj: "U čijoj je ruci vlast nad svim, i ko uzima u zaštitu, i od koga niko ne može zaštićen biti, znate li?" "Od Allaha!" - odgovorit će, a ti reci: "Pa zašto onda dopuštate da budete zavedeni?" (Al-Mu'minun, 84-89).

Muhammed, a. s., je ljudima saopćio da je Allahov put jedini ispravan put

Mnogi ljudi, kao svoje životne puteve, odabiraju puteve koji su puni nastranih, pogrešnih, sujevjernih ubjeđenja, štetnih ideja i metoda. Sve to čovjeku ne može donijeti ništa drugo osim gubitaka na ovom i na budućem svijetu. Što se tiče Resulullaha, on je ljude pozivao na najljepši i najčasniji put - Allahov Put, i ulagao je nesebične napore kako bi bio povod za spas ljudi na dunjaluku i Ahiretu:

Reci: "Zar da se, pored Allaha, klanjamo onima koji nam ne mogu nikakvu korist pribaviti ni neku štetu otkloniti pa da budemo vraćeni stopama našim - a Allah

nas je već uputio - i da budemo kao onaj koga su na Zemlji šejtani zaveli pa ništa ne zna, a koga drugovi njegovi zovu na Pravi Put: 'Hodi nama!'" Reci: "Allahov Put je - jedini Pravi Put, i nama je naređeno da Gospodara svjetova slušamo" (Al-An'am, 71).

I u svojim hadisima Resulullah je isticao da je najbolji put onaj na koji upućuje Allah, dž. š., i Njegov poslanik:

"Nesumnjivo, najljepši govor je Allahova knjiga, a najljepši put je Resulullahov Put."¹⁶⁴

Muhammed, a. s., je ljude odvrćao od širka

Jedno od najbitnijih pitanja od kojih je Muhammed, a. s., odvrćao ljude je širk. Kao što se vidi i iz kur'anskih ajeta, Resulullah je stalno opominjao ljude na činjenicu da je Allah, dž. š., Jedan i Jedini, da, mimo Njega, nijedno živo biće ne posjeduje nikakvu moć i upozoravao ih da se čuvaju paganstva i mnogoboštva. U nizu kur'anskih ajeta Muhammedu, a. s., se saopćava da ljude upozori na širk. Neki od tih ajeta glase:

Onaj koji sve iz ničega stvara,
koji će zatim to ponovo učiniti,
i koji vam opskrbu s neba i iz zemlje daje.
- Zar pored Allaha postoji drugi bog? Reci:
"Dokažite, ako istinu govorite!"
(An-Naml, 64).

Reci: "Ovo je put moj, ja pozivam k Allahu, imajući jasne dokaze, ja, i svaki onaj koji me slijedi, i neka je hvaljen Allah, ja Njemu nikoga ne smatram ravnim" (Yusuf, 108).

Reci: "Ja se samo Gospodaru svome klanjam, i nikoga Njemu ravnim ne smatram." Reci: "Ja nisam u stanju da od vas kakvu štetu otklonim niti da nekom od vas kakvu korist pribavim." Reci: "Mene niko od Allahove kazne ne može u zaštitu uzeti; samo u Njega ja mogu utočište naći!" (Al-Džinn, 20-22).

Reci: "Meni se naređuje da se klanjam Allahu iskreno Mu ispovijedajući vjeru i naređuje mi se da budem prvi musliman." Reci: "Ja se bojim patnje na Velikom danu ako budem Gospodaru svome neposlušan." Reci: "Samo se Allahu klanjam, iskreno Mu ispovijedajući vjeru svoju, a vi se, pored Njega, klanjajte kome hoćete!" Reci: "Stradat će, uistinu, oni koji na Sudnjem danu izgube i sebe i porodice svoje! Eto, to je pravo stradanje!" (Az-Zumar, 11-15).

Onaj koji sve iz ničega stvara, koji će zatim to ponovo učiniti, i koji vam opskrbu s neba i iz zemlje daje. - Zar pored Allaha postoji drugi Bog? Reci: "Dokažite, ako istinu govorite!" (An-Naml, 64).

Muhammed, a. s., koji je svoj narod podsjećao da je Allah, dž. š., Jedini Bog, je, isto tako, na različite načine saopćavao da ono što oni, pored Allaha, dž. š., smatraju bogovima nije u stanju ništa stvoriti, da ne posjeduje moć koja ljudima može nanijeti štetu ili osigurati korist. Neki od kur'anskih ajeta, koji govore o tim pitanjima, glase:

Reci: "Molite se onima koje, pored Njega, smatrate bogovima - ali vas oni neće moći nevolje osloboditi niti je izmijeniti" (Al-Isra', 56).

Reci: "Kažite vi meni ili pokažite mi šta su stvorili na Zemlji i da li imaju ikakva udjela u nebesima oni kojima se vi, pored Allaha, klanjate? Donesite mi Knjigu objavljenu prije ove ili samo kakav ostatak znanja, ako istinu govorite" (Al-Ahkaf, 4).

**Reci: "Zovite one koje, pored Allaha, bogovima smatrate. Oni ništa nemaju, ni koliko trun jedan, ni na nebesima ni na Zemlji; oni u njima nemaju nikakva udjela i On nema od njih nikakve pomoći" (Saba', 22).
Reci: "Kažite vi meni koji su dio Zemlje stvorila božanstva vaša kojima se, umjesto Allahu, klanjate, i recite mi imaju li oni u stvaranju nebesa ikakva udjela, ili smo mnogobošcima Mi dali Knjigu, pa imaju u njoj dokaz za to? Nijedno, već nevjernici jedni druge obmanjuju" (Fatir, 40).**

Većina ljudi priznaje Allahovo postojanje, međutim, ne uspijeva spoznati Njegovu moć i veličinu, misle da im stvorenja mimo Allaha, dž. š., mogu priuštiti korist, ne mogu shvatiti da im je Allah, dž. š., Jedini Prijatelj i Onaj koji pomaže. Što se tiče Resulullaha, on je svome narodu objasnio ove činjenice i nastojao ih je osloboditi od širka. U kur'anskim ajetima se kaže slijedeće:

Ako ih upitaš ko je stvorio nebesa i Zemlju, sigurno će reći: "Allah!" a ti reci? "Mislite li vi da bi oni kojima se, pored Allaha, klanjate mogli otkloniti štetu ako Allah hoće da im je učini, ili, da li bi mogli zadržati milost Njegovu ako On hoće da im je podari?" Reci: "Meni je dovoljan Allah, u Njega se pouzdaju oni koji se pouzdavaju" (Az-Zumar, 38).

Reci: "Ko će vas od Allaha zaštititi ako On hoće da vas zlo snađe, ili, ko vam može nauditi ako On želi da vam milost ukaže?" Osim Allaha, oni neće naći sebi ni zaštitnika ni pomagača (Al-Ahzab, 17).

Mustafa Rakim Efendi,
1797. "Oprost tražim od
Allaha i Njemu se
zahvaljujem. Nema drugog
Boga osim Njega. Zaklinjem
se da je Najveći i da nema
druge moći osim Allaha."

Jedini čovjekov zaštitnik i prijatelj je Onaj koji ga je stvorio - Allah, dž. š. Ali, ovu činjenicu ne žele priznati oni koji ne osjećaju bogobožnost, koji se ne boje Allaha, dž. š. Međutim, u teškim trenucima, u određenim situacijama u kojima se osjećaju bespomoćnim, ovi ljudi shvate da im, osim Allaha, dž. š., niko drugi ne može pomoći. Ljude je na ovu činjenicu podsjetio i Resulullah. Rekao je da, kada zapadnu u nevolje i probleme, ljudima niko ne može pomoći osim jedino Allah, dž. š. U vezi s tim je u Kur'anu saopćeno Resulullahu da svoj narod upozori na slijedeće:

Reci: "Kažite vi meni, ako istinu govorite, kad bi vam došla Allahova kazna ili vas iznenadio Smak svijeta, da li biste ikoga drugog osim Allaha prizivali, ako istinu govorite?" Njega biste samo molili da, ako hoće, otkloni od vas ono za što ste Ga molili, a ne bi vam ni naumpali oni koje ste Mu ravnim smatrali (Al-An'am, 40-41).

Vjernici, koji ne zaboravljaju ovu činjenicu na koju ih je upozorio Resulullah, znaju da je, i kada ih ne zadesi neka nevolja, Allah, dž. š., jedini koji im može pomoći, Jedina Moć koja ih može osloboditi nevolja i problema. U Kur'anu se kaže slijedeće:

Reci: "Ko vas iz strahota na kopnu i moru izbavlja kad mu se i javno i tajno ponizno molite: 'Ako nas On iz ovoga izbavi, sigurno ćemo biti zahvalni!'" Reci: "Allah vas iz njih i iz svake nevolje izbavlja, pa vi ipak smatrate da ima Njemu ravnih" (Al-An'am, 63-64).

Pored toga, Resulullah je i u svojim hadisima vjernike upozorio da se čuvaju širka:

*"(Najveći grijeh) je da Allahu, koji te je stvorio, pripisuješ ortaka."*¹⁶⁵

A u drugom svom hadisu Muhammed, a. s., na slijedeći način saopćava da će Allah, dž. š., oprostiti sve grijehе, osim širka:

*"Allah, dž. š., kaže: 'Ako jedan čovjek zna da sam Ja Svemogući, oprostit ću mu njegove grijehе. Opraštat ću mu sve dok on ne bude činio širk."*¹⁶⁶

Reci: "Niko, osim Allaha,
ni na nebu ni na Zemlji,
ne zna šta će se dogoditi;
i oni ne znaju kada će oživljeni biti
(An-Naml, 65).

A to koliko je za ljude naročito značajna opasnost od potajnog širka Resulullah je saopćio slijedećim riječima:

*"Hoćete li da vam kažem šta je to čega se ja bojim za vas više nego što se bojim Dedždžala? To je tajni širk: kada, radi šepurenja, čovjek ustane i služi položaju nekog drugog čovjeka."*¹⁶⁷

*"Širk u mom ummetu je skriveniji od šetnje mrava na ravnom kamenu u mrkloj noći, a njegovi alameti su prijateljstvo i ljubav zbog nepravde i mržnja zbog pravde. A šta je vjera osim ljubavi u ime Allaha i mržnja u ime Allaha? Allah, dž. š., kaže: 'Ako vi volite Allaha, onda Mi se pokorite, da bi i Allah volio vas.'*¹⁶⁸

Resulullah je saopćio da znanje o gajbu pripada jedino Allahu

Riječ *gajb* je u Kur'anu upotrebljavana da bi se formuliralo ono što je ljudima nepoznato, ono tajnovito što čovjek ne može vidjeti. Ilustracije radi, ono što će se desiti u budućnosti podaci su i saznanja koja ulaze u sferu gajba. Međutim, svi podaci u vezi sa budućnošću, budućnost svakog čovjeka, države, svake zgrade, svake stvari, sa svim njenim detaljima poznati su Allahu, dž. š. Resulullahu je na slijedeći način saopćeno da ljudima objasni kako znanja o gajbu pripadaju jedino Allahu, dž. š.:

Reci: "Allah najbolje zna koliko su ostali; tajne nebesa i Zemlje jedino On zna. Kako On sve vidi, kako On sve čuje! Oni nemaju drugog zaštitnika osim Njega, a On ne uzima nikoga u odlukama Svojim kao ortaka" (Al-Kahf, 26).

Reci: "Niko, osim Allaha, ni na nebu ni na Zemlji ne zna što će se dogoditi; i oni ne znaju kada će oživljeni biti" (An-Naml, 65).

Reci: "Gospodar moj pobjeđuje istinom, On dobro zna i sve ono što je veoma skriveno" (Saba', 48).

Kada bi Resulullah povremeno bio pitan za nešto od gajba, on bi davao slijedeći odgovor:
*"Ne znam. Ja sam samo rob; znam ono što mi Allah saopći. Ne mogu znati ono što On ne saopći..."*¹⁸⁹

Resulullah je podsjetio ljude da Allah zna čak i najskrivenije razgovore

Poneki ljudi misle da su, kada smišljaju neko nevaljalo djelo ili kada sa svojim istomišljenicima planiraju neko loše djelo, kada ogovaraju i smišljaju spletke, sve to sakrili od drugih ljudi. Međutim, Allah, dž. š., zna sve ono što svaki čovjek misli, što mu padne na pamet, ono što se šapuće među dvjema osobama, sve ono što je na zemlji i na nebesima. Svjedok je svemu onome što čovjek čini u svakom momentu svoga života. A svaki čovjek će na Ahiretu polagati račun za sve ono što je mislio da čini i govori u velikoj tajnosti. Možda će čovjek zaboraviti svoje izgovorene riječi koje su pune zla, ali Allah, dž. š., na Danu obračuna pred čovjeka će iznijeti sve, pa i ono što je čovjek možda zaboravio.

Skrećući pažnju na ovo pitanje, Resulullah je upozorio ljude na račun koji će neizbježno morati položiti. Određeni ajeti koji govore o tome glase:

Reci: "Skrivali vi ono što je u srcima vašim ili to javno pokazivali, Allah to zna. On zna sve što je na nebesima i što je na Zemlji - Allah je svemoćan!" (Ali 'Imran, 29).

Reci: "Allah je dovoljan svjedok meni i vama, jer On zna i vidi robove Svoje" (Al-Isra', 96).

I ako oni leđa okrenu, ti reci: "Ja sam vas sve, bez razlike, opomenuo, a ne znam da li je blizu ili daleko ono čime vam se prijeti; On zna glasno izgovorene riječi, zna i ono što krijete" (Al-Anbiya', 109-110).

Reci: "Zar vi da obavještavate Allaha o vjerovanju svome, kad Allah zna sve što je na nebesima i na Zemlji! Allah sve zna" (Al-Hudžurat, 16).

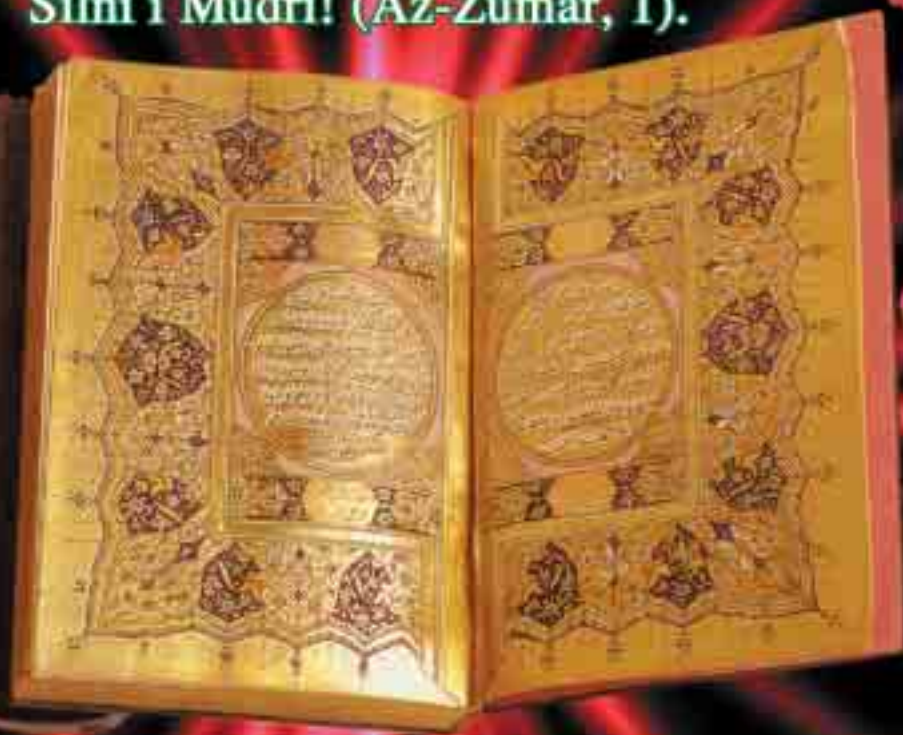

Prvi, originalni primjerak Kur'ana (sura Al-Qadr) nalazi se u istanbulskom muzeju Topkapi Saray, u dijelu koji nije otvoren za javnost.

Resulullah je saopćio da je Kur'an objava Allaha, dž. š.

U vrijeme Resulullaha, a i poslije njega, bilo je onih koji su nijekali da je Kur'an Allahova Knjiga, a išli su i tako daleko da su tvrdili da je Kur'an knjiga koju je napisao Muhammed, a. s. Međutim, sasvim je očito da je Kur'an knjiga koju nije mogla napisati ni jedna ljudska ruka. Allahova riječ - Kur'an posjeduje niz mudžiza, jedinstvenih mudrosti, koje čovjek ne može dokučiti. Što se tiče Muhammeda, a. s., on je ljude podsjetio na ovu činjenicu i saopćio im da je Kur'an objavio Allah, dž. š. Određeni kur'anski ajeti koji govore o ovom pitanju glase:

**Knjigu objavljuje Allah,
Silni i Mudri! (Az-Zumar, 1).**

**...Knjigu ti objavljujemo zato da ljude, voljom
njihova Gospodara, izvedeš iz tmina na svjetlo,
na Put Silnoga i Hvaljenoga
(Ibrahim, 1).**

Reci: "Objavljuje ih Onaj kome su poznate tajne nebesa i Zemlje; On mnogo prašta i samilostan je" (Al-Furqan, 6).

Reci: "Šta mislite, ako je Kur'an od Allaha, a vi u nj nećete da vjerujete - ko je onda u većoj zabludi od onoga koji je u protivrječju dalekom od istine?" (Fussilat, 52).

Sasvim je nesumnjivo da su oni koji izlaze sa tvrdnjom da je Kur'an napisao čovjek neobaviješteni o mudžizama Kur'ana i riječima koje sadrže Allahovu neograničenu mudrost. Unatoč tome, Kur'an predstavlja knjigu koju ne samo da nije u stanju napisati jedan čovjek, već ni svi ljudi cijelog Svijeta potpomognuti čak i svim džinima. A Muhammedu, a. s., naređeno je da o ovom pitanju svome narodu saopći slijedeće:

Reci: "Kad bi se svi ljudi i džini udružili da sačine jedan ovakav Kur'an, oni, takav kao što je on, ne bi sačinili, pa makar jedni drugima pomagali" (Al-Isra', 88).

A oni govore: "On ga izmišlja!" Reci: "Pa dajte vi jednu suru kao što je njemu objavljena, i koga god hoćete, od onih u koje mimo Allaha vjerujete, u pomoć pozovite, ako istinu govorite" (Yunus, 38).

A u jednom svome hadisu Muhammed, a. s., na slijedeći je način saopćio da je Kur'an govor Allaha, dž. š.:

"Kur'an je govor Allaha, dž. š. S obzirom da je to tako, uvažavajte ga tako što nećete činiti ono što je zabranio Rabb, Vlasnik Kur'ana."¹⁴⁰

Resulullah je saopćio da je Kur'an radosna vijest i vodič vjernika

Muhammed, a. s., rekao je da Kur'an ljude izvodi na Pravi Put i savjetovao im da Kur'an prihvate kao svoju vodilju kroz život. Određeni ajeti koji govore o ovome glase:

Reci: "Od Gospodara tvoga objavljuje ga melek Džibrili kao istinu, da još više učvrsti vjernike u vjerovanju, i da bude putokaz i radosna vijest svim muslimanima" (An-Nahl, 102).

Reci: "Ako zalutam, zalutao sam na svoju štetu, a ako sam na Pravome Putu, to je zbog onoga što mi Gospodar moj objavljuje; On zaista sve čuje i blizu je" (Saba', 50).

U jednom svome hadisu Resulullah je na slijedeći način saopćio da je Kur'an vodič koji vodi ka spasu:

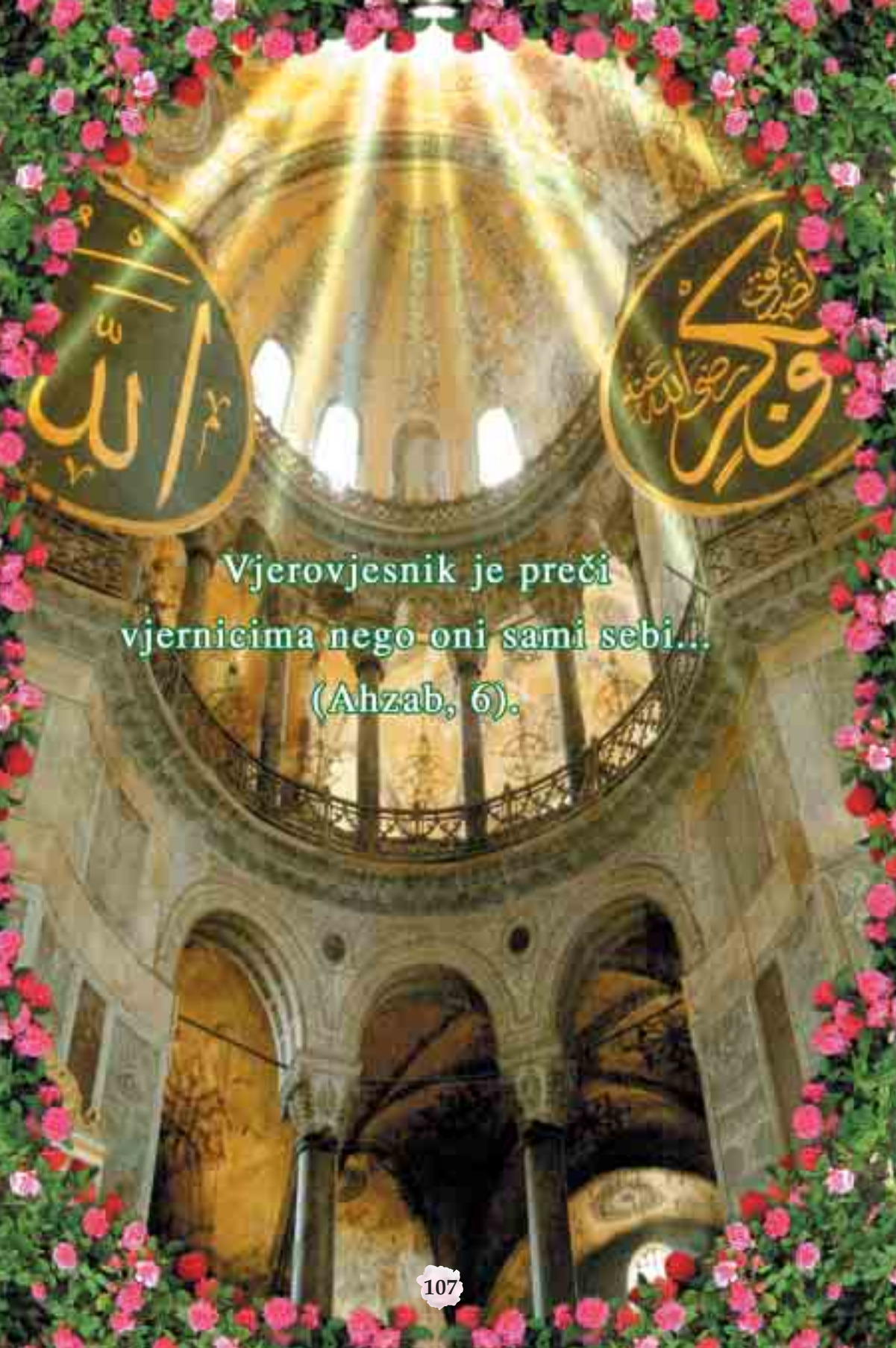
*"Ko Kur'an uzme ispred sebe Kur'an će ga odvesti u Džennet, a ko ga ostavi iza sebe njega će, pak, odgurati u Džehennem."*⁴¹

Muhammed, a. s., saopćio je da se na Danu obračuna nikome neće tovariti grijesi drugoga

Jedno od raširenih izopačenih mišljenja u nekim zajednicama je i vjerovanje da će se jednima pripisati grijesi koji pripadaju drugima. Ilustracije radi, kada neko nekoga nastoji spriječiti u obavljanju nekog ibadeta, tada obično nastupa sa rečenicom: "Ja za to preuzimam grijeh". Ta osoba će, sasvim sigurno, imati grijeh zbog sprečavanja, ali će, isto tako, ometena osoba imati grijeh za neizvršenje aktualnog ibadeta. Dakle, niko na sebe ne može preuzeti grijeh koji je počinio neko drugi. Na Sudnjem danu će svi biti odgovorni i pitani jedino za ono što su sami počinili. Niko neće biti pitan za grijehe drugih i ni na koga neće biti natovareni grijesi drugih. Allah, dž. š., je Muhammedu, a. s., saopćio da ovu temu objasni na slijedeći način:

Reci: "Zar da za Gospodara tražim nekog drugog osim Allaha, kad je On Gospodar svega? Što god ko uradi sebi uradi, i svaki grješnik će samo svoje breme nositi. Na kraju, Gospodaru svome ćete se vratiti i On će vas o onome u čemu ste se razilazili obavijestiti!" (Al-An'am, 164).

A riječima: *"Niko ničije grijehe neće ispaštati"*⁴² Muhammed, a. s., je, također, dao objašnjenje ovom, u narodu raširenom, praznovjerju.

Vjerovjesnik je preči
vjernicima nego oni sami sebi...
(Ahzab, 6).

Pričajući o onome što je zadesilo prijašnje narode, Resulullah je svome ummetu savjetovao da iz toga uzme pouku

Narodi koji su se, tokom historije, suprotstavljali Allahu, dž. š., vjeri i Allahovim poslanicima uvijek su nestajali u nesreći koja ih je zadešavala. Štaviše, sa lica zemlje su nestajali tako što iza sebe nisu ostavljali nikakvog traga. Kraj koji je zadesio ove narode cijelom bi čovječanstvu mogao poslužiti kao pouka i upozorenje da se boje Allahove kazne i da se okrenu putem na koji je On skretao pažnju:

Reci: "Putujte po svijetu i vidite kako su završili grješnici!" (An-Naml, 69).

Reci: "Putujte po svijetu, zatim pogledajte kako su završili oni koji su poslanike lažnim smatrali!" (Al-An'am, 11).

Reci: "Putujte po svijetu pa pogledajte kako su oni prije završili; većinom su oni mnogobošci bili" (Ar-Rum, 42).

Što se tiče Resulullaha, on je, u svjetlu ovih ajeta, riječima: "Polahko, o, moj narode! Narodi prije vas uništeni su onim što vi radite-zato što su se suprotstavljali svojim poslanicima i zato što su mijenjali knjige"¹⁴³ svoj ummet upozorio na ono što je zadesilo prijašnje narode.

**Neke gradove oko vas
još davno smo uništili,**

Podsjećao je ljude na smrt

Strah od smrti jedan je od strahova koji obuzimaju one koji ne vjeruju ili sumnjaju u postojanje Ahireta. Zato što misle da će, zajedno sa smrću, izgubiti sve i što su veoma strasno vezani za ovosvjetski život, oni apsolutno ne razmišljaju o smrti. Međutim, svaki čovjek će umrijeti u jednom trenutku kojeg je Allah, dž. š., odredio u njegovoj sudbini i od toga je apsolutno nemoguće pobjeći. Resulullah je, isto tako, naglasio da bijegom i nerazmišljanjem o smrti ovim osobama neće pridonijeti nikakvu korist i nastojao ih ponukati na razmišljanje o istinskom životu nakon smrti.

Reci: "Ako bježite od smrti ili pogibije, bježanje vam neće pomoći, opet ćete samo kratko uživati" (Al-Ahzab, 16).

a objasnili smo im bili
na razne načine dokaze,
ne bi li se pokajali
(Al-Ahkaf, 27).

Reci: "Dan vam je već određen, ne možete ga ni za čas jedan zaustaviti niti ubrzati" (Saba', 30).

Resulullah je savjetovao na razmišljanje o smrti te je, s tim u vezi, rekao slijedeće:

*"Oni koji najviše spominju smrt i koji, prije no što ih zadesi, prave najbolju pripremu za nju. Eto, to su pametni."*¹⁴⁴

Saopćio je da jedino Allah, dž. š., zna kada će se desiti Smak svijeta

Jedno od pitanja koje zanima ljude je kada će se dogoditi Smak svijeta. Premda je Allah, dž. š., saopćio da, osim Njega, niko ne može znati kada će se to desiti, a Resulullahu je naredio da na slijedeći način da odgovor kada ga pitaju o tome:

Ljudi te pitaju o Smaku svijeta, reci: "To jedino Allah zna!" A ti ne znaš, možda je Smak svijeta blizu! (Al-Ahzab, 63).

Reci: "Ja ne znam da li će uskoro biti ono čime vam se prijeti ili je Gospodar moj odredio da će to poslije dugo vremena biti" (Al-Džinn, 25).

I ako oni leđa okrenu, ti reci: "Ja sam vas sve, bez razlike, opomenuo, a ne znam da li je blizu ili daleko ono čime vam se prijeti" (Al-Anbiya', 109).

Saopćio je da će neki u Džehennemu ostati vječno

Jedno od pogrešnih mišljenja koje je rašireno u nekim društvima je da će se u Džehennemu boraviti samo izvjesno vrijeme i da će se nakon toga izaći iz njega. Međutim, Allah, dž. š., je saopćio da će džehennemski azap za neke trajati vječno. Pridržavajući se Allahovog naređenja, one koji tvrde da će se u Džehennemu ostati samo jedno ograničeno vrijeme Resulullah je, isto tako, obavijestio da će neki ljudi u Džehennemu ostati vječno:

Oni govore: "Vatra će nas doticati samo neko vrijeme."

Reci: "Da li ste o tome dobili od Allaha obećanje - jer, Allah će sigurno ispuniti obećanje Svoje - ili na Allaha

Da li je bolji onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na strahu od Allaha i u želji da mu se umili - ili onaj koji je temelj zgrade svoje postavio na rub podlokane obale koja se nagnula, da se zajedno s njim u vatru džehennemsku sruši? - A Allah neće ukazati na Pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini (At-Tawba, 109).

iznosite ono što ne znate?" A nije tako! Oni koji budu zlo činili i grijesi njihovi ih budu sa svih strana stigli, oni će stanovnici Džehennema biti i u njemu će vječno ostati. A oni koji budu vjerovali i dobra djela činili - oni će stanovnici Dženneta biti i u njemu će vječno boraviti (Al-Baqarah, 80-82).

Muhammed, a. s., je u jednom svome hadisu rekao slijedeće o džennetskom i džehennemskom životu:

"Kada Džennetlije budu u Džennetu, a Džehennemlije u Džehennemu, tada će se donijeti smrt. Staviti će se između Dženneta i Džehennema i tu biti sasječena. Potom će jedan telal povikati: 'O, stanovnici Dženneta! Nema više smrti, postoji vječnost. O, stanovnici Vatre! Nema više smrti, postoji vječnost. Time će se još više povećati radost Džennetlija, a i tuga Džehennemlija.'"⁴⁵

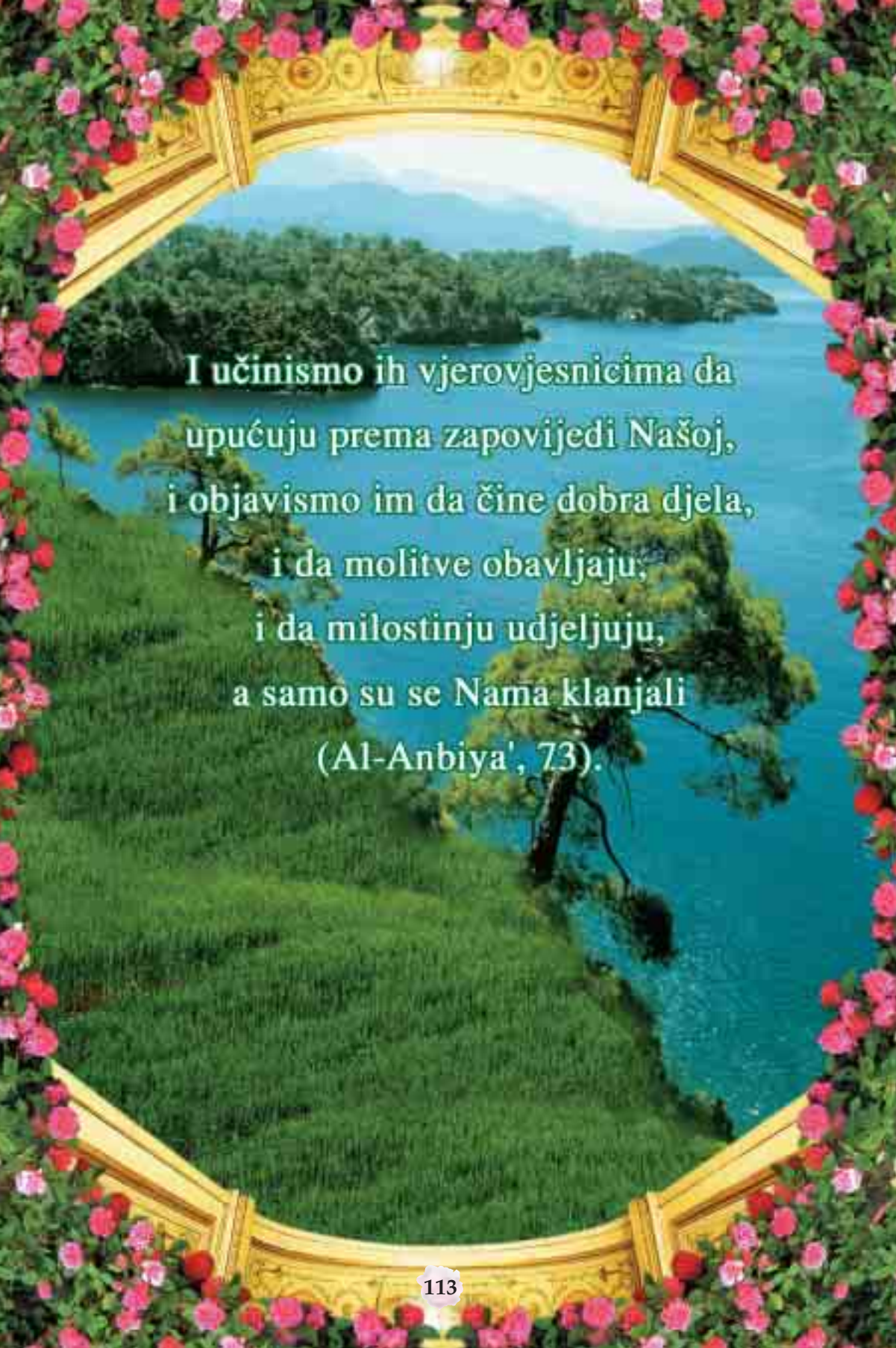
Rekao je da Allaha spominjemo najljepšim imenima

Kao što smo naprijed istakli, prilikom dostavljanja Objave, kada bi nešto saopćavao ili kada bi činio dovu, Muhammed, a. s., je spominjao Allaha, dž. š., i veličao Ga najljepšim imenima. Resulullahu je na slijedeći način naređeno da i ljude poziva na ovo uzorno djelo:

Reci: "Zovite: 'Allah', ili zovite: 'Milostivi', a kako god Ga budete zvali, Njegova su imena najljepša. Ne izgovaraj na sav glas Kur'an kad namaz obavljaš, a i ne prigušuj ga; traži sredinu između toga" i reci: "Hvaljen neka je Allah, koji Sebi nije uzeo djeteta i koji u vlasti nema ortaka, i kome ne treba zaštitinik zbog nemoći - i hvaleći Ga veličaj!" (Al-Isra', 110-111).

Podsjetio je da se ne pravi razlika među poslanicima

U skladu sa Allahovom naredbom, Muhammed, a. s., je saopćio da ne pravimo nikakve razlike među poslanicima koje je Allah poslao, i to naglasio u jednom hadisu: "Ne

I učinismo ih vjerovjesnicima da
upućuju prema zapovijedi Našoj,
i objavismo im da čine dobra djela,
i da molitve obavljaju;
i da milostinju udjeljuju,
a samo su se Nama klanjali
(Al-Anbiya', 73).

smatrajte poslanike superiornijim jedne nad drugima."⁴⁶ Svi poslanici su bili ljudi koje ja Allah, dž. š., volio, učinio prijateljima, kojima je vjerovao; časni, bogobojazni i mubarek ljudi koje je obradovao Džennetom. Svi peygamberi su ljudima objavljivali Allahovu vjeru, sve one do kojih su mogli doprijeti su, poput Muhammeda, a. s., pozivali na Allahov Put. To je jedna veoma bitna vjera i stav, o čemu nas je obavijestio Resulullah. A u Kur'anu o ovom pitanju stoji slijedeće:

Reci: "Mi vjerujemo u Allaha i u ono što se objavljuje nama i u ono što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu, i unucima, i u ono što je dato Musau i Isau i vjerovjesnicima - od Gospodara njihova; mi nikakvu razliku među njima ne pravimo, i mi se samo Njemu klanjamo" (Ali 'Imran, 84).

Recite: "Mi vjerujemo u Allaha i u ono što se objavljuje nama, i u ono što je objavljeno Ibrahimu, i Ismailu, i Ishaku, i Jakubu, i unucima, i u ono što je dato Musau i Isau, i u ono što je dato vjerovjesnicima od Gospodara njihova; mi ne pravimo nikakve razlike među njima, i mi se samo Njemu pokoravamo" (Al-Baqarah, 136).

Resulullah je pozivao ljude na uzoran moral

Kao što smo isticali tokom cijele knjige, Resulullah je posjedovao jedan moral koji je uzor cijelom čovječanstvu. Isto tako je ljude pozivao na uzorno ponašanje i saopćio kakav treba biti moral i ponašanje sa kojim će Allah, dž. š., biti zadovoljan. Određeni ajeti u kojima se Resulullahu naređuje da ljude podsjeća na uzoran moral glase:

Reci: "Dođite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje; da Mu ništa ne pridružujete, da roditeljima dobro činite, da djecu svoju, zbog neimaštine, ne ubijate - Mi i vas i njih hranimo - ne približavajte se

nevaljalštinama, bile javne ili tajne; ne ubijajte onog koga je Allah zabranio ubiti, osim kada to pravda zahtijeva - eto, to vam On preporučuje da biste razmislili - i da se imetku siročeta ne približavate, osim na najljepši način, sve dok punoljetno ne postane, i da krivo na litru i na kantar ne mjerite - Mi nikoga preko njegove mogućnosti ne zadužujemo - i kad govorite, da krivo ne govorite, pa makar se ticalo i srodnika, i da obaveze prema Allahu ne kršite - eto, to vam On naređuje da biste to na umu imali" (Al-An'am, 151-152).

Reci: "Gospodar moj zabranjuje razvrat, i javni i potajni, i grijehe, i neopravdano nasilje, i da Allahu smatrate ravnim one za koje On nikakav dokaz objavio nije, i da o Allahu govorite ono što ne znate" (Al-A'raf, 33).

A određeni hadisi u kojima Resulullah poziva i savjetuje uzoran moral glase:

"Gospodar mi je naredio devet stvari: da se i javno i tajno bojim Allaha, dž. š., da govorim pravedno i kada sam ljut i kada sam raspoložen, da budem štedljiv i u siromaštvu i u bogatstvu, da budem prijatelj i sa onima koji se odmetnu od mene, da dajem i onome ko nije sa mnom, da oprostim onome ko me zlostavlja, da moja šutnja bude razmišljanje, da moj govor bude spominjanje Allaha (zikir), da moj pogled bude pouka (ibret) i da naređujem ono što je ispravno i lijepo."¹⁴⁷

"Oprosti onima koji te zlostavljaju; idi onome ko se ljuti na tebe; čini dobročinstvo onome ko ti čini zlo; govori istinu pa makar bila i protiv tebe."¹⁴⁸

"Ma gdje da bio, oslanjaj se na Allaha, a na zlo odgovaraj dobročinstvom; to će ga uništiti. Prema ljudima se lijepo ophodi."¹⁴⁹

*"Prema ljudima se ophodite uzornim moralom."*⁵⁰

Izaslanicima koje je poslao u Jemen Resulullah je savjetovao slijedeće:

*"Kao što srće kvari med isto tako loša narav kvari posao."*⁵¹

*"Dostojanstvo vjernika je njegova vjera, plemstvo je njegov uzorni moral, a ljudskost njegov razum."*⁵²

Resulullah je upozorio ljude na oholost

Muhammed, a. s., je saopćio da su oholost i hvalisavost odlike ružnog i lošeg morala i da će oholi biti kažnjeni Džehennemom. Resulullah je također upozorio na ovo veliko zlo, a poniznošću, skromnošću, nježnošću i saosjećajnošću bio je u svim situacijama najbolji primjer ostalima. Određena upozorenja na opasnost oholosti, koja je Resulullah istakao u svojim hadisima, glase:

*"Allah, dž. š., je lijep i voli ljepotu. A što se tiče oholosti, ona predstavlja anuliranje pravednosti i omalovažavanje ljudi."*⁵³

*"Kada se, smatrajući se višim od njih, neko drži daleko od naroda, on se tada upisuje među nasilnike i biva zahvaćen zlom koje ih zadesi."*⁵⁴

Resulullah je upozorio i one koji se hvališu svojim precima i porodicom i koji se zbog toga ohole i rekao slijedeće:

*"Ili će ljudi prestati da se hvališu svojim mrtvim precima koji nisu ništa više od džehennemskog uglja, ili će pred Allahom spasti na deredžu koja je niža od gundelja, koji svojim nosom gura izmet. Allah, dž. š., vas je očistio od džahilijjetske oholosti. Vi ste napokon ili sretni vjernici ili unesrećeni fedžiri. Svi ljudi su Ademova djeca, a Adem je stvoren od zemlje."*⁵⁵

Resulullah je svojim ashabima savjetovao da se uvijek lijepo odijevaju, da izgledaju fino i dotjerano. Međutim, u isto vrijeme ih je podsjetio i na to da će čovjek, koji se oholi zbog svoje ljepote ili onoga što odijeva, biti ponižen i na dunjaluku i na Ahiretu te rekao da u svim prilikama budu skromni. Jedan od tih hadisa glasi:

Harun Yahya

Mi smo te poslali svima
ljudima da radosne vijesti
donosiš i da opominješ,
ali većina ljudi ne zna
(Saba', 28).

*"Idući u određenoj odjeći koja mu se dopada i sa dotjeranom kosom jednog čovjeka je obuzela oholost tako da je odjednom potonuo u zemlju. Tu će nastaviti tonuti u mukama sve dok ne nastupi Smak svijeta."*¹⁵⁶

Resulullahova saopćenja o udjeljivanju (infaku)

Infak je trošenje imovine i života na Allahovom Putu, a na način kako će Allah biti zadovoljan time. Ashabi su Poslaniku postavljali izvjesna pitanja u vezi sa infakom, a on im je objasnio kakav infak treba biti i podsticao ih da ga čine. Kur'anski ajeti koji govore o infaku glase:

Pitaju te kome će udjeljivati. Reci: "Imetak koji udjeljujete neka pripadne roditeljima, i rođacima, i siročadi, i siromasima, i putnicima; a za dobro koje učinite Allah sigurno zna" (Al-Baqarah, 215).

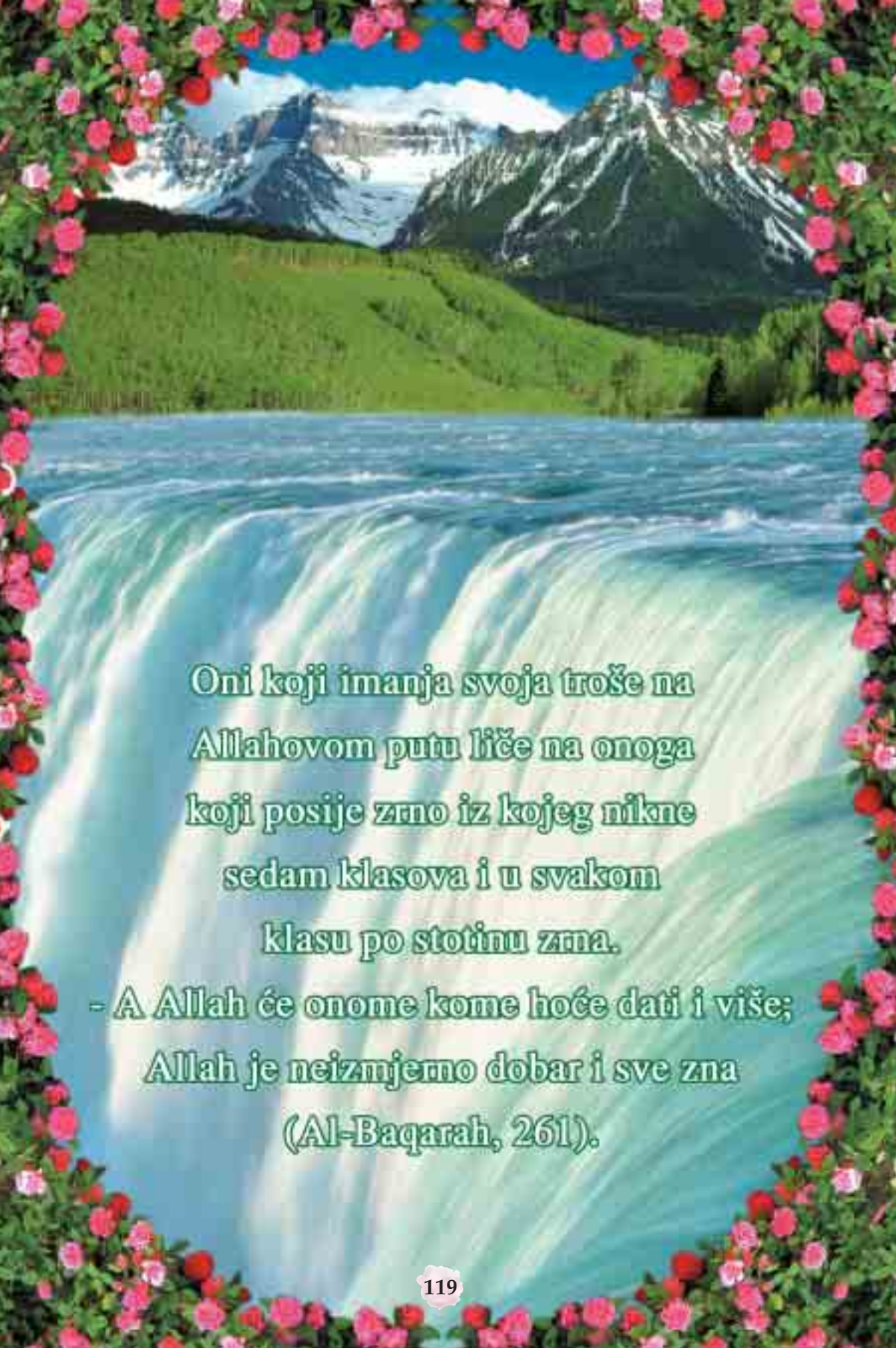
Pitaju te o vinu i kocki. Reci: "Oni donose veliku štetu, a i neku korist ljudima, samo je šteta od njih veća od koristi." I pitaju te koliko da udjeljuju. Reci: "Višak!" Eto, tako vam Allah objašnjava propise da biste razmislili (Al-Baqarah, 219).

Reci: "Gospodar moj daje obilnu opskrbu onome kome hoće od robova Svojih, a kome hoće uskraćuje; što god vi udijelite, On će to nadoknaditi, On najbolje opskrbljuje" (Saba', 39).

Određeni hadisi u kojima Muhammed, a. s., vjernike upozorava da se klonu škrtosti i da darežljivo čine infak glase:

"Izbjegavajte-zulum zato što će zulum biti tama na Kijamet. Izbjegavajte i škrtost-pošto je škrtost uništila one prije vas, uputila ih na međusobno prolijevanje krvi i da ono što im je zabranjeno smatraju dozvoljenim."¹⁵⁷

"Volite siromašne i budite blizu njih. Ako vi njih budete voljeli, i Allah će voljeti vas. Ako vi budete blizu njih, i Allah će biti blizu vas. Ako vi njih obučete, i Allah će vas obući. Ako vi njih nahranite, i Allah će vas nahraniti. Budite darežljivi, da bi i Allah, dž. š., bio darežljiv prema vama."¹⁵⁸

Oni koji imanja svoja troše na
Allahovom putu liče na onoga
koji posije zrna iz kojeg nikne
sedam klasova i u svakom
klasu po stotinu zrna.

- A Allah će onome kome hoće dati i više;
Allah je neizmjenjemo dobar i sve zna
(Al-Baqarah, 261).

Muhammed, a. s., je bio poslanik i džinima

U 72. kur'anskom poglavlju, Al-Džinn, Allah, dž. š., saopćava da su i džini slušali Muhammedova, a. s., saopćenja i Kur'an i da je jedna grupa njih, kao muslimani, bila potčinjena Muhammedu, a. s. Neki od kur'anskih ajeta koji govore o tome glase:

Reci: "Meni je objavljeno da je nekoliko džina prisluškivalo i reklo: 'Mi smo, doista, Kur'an, koji izaziva divljenje, slušali, koji na Pravi Put upućuje - i mi smo u nj povjerovali i više nikoga nećemo Gospodaru našem ravnim smatrati'" (Al-Džinn, 1-2).

Opet u poglavlju Al-Džin, Allah, dž. š., saopćava da su muslimani džini rekli slijedeće:

"I mi smo, čim smo Kur'an čuli, u nj povjerovali; a ko u Gospodara svoga vjeruje ni štete ni nepravde ne treba da se boji; i ima nas muslimana, a ima nas zalutalih; oni koji islam prihvate Pravi Put su izabrali" (Al-Džinn, 13-14).

Ovi džini naglašavaju da je, govoreći laži o Allahu, dž. š., jedna grupa njih izmišljala praznovjerja. Odlike ovog praznovjerja, u koje su džini prethodno vjerovali, na slijedeći način se objašnjavaju u poglavlju Al-Džin:

"A On nije - neka uzvišeno bude dostojanstvo Gospodara našeg! - uzeo sebi ni druge ni djeteta; jedan naš bezumnik je o Allahu laži govorio, a mi smo mislili da ni ljudi ni džini o Allahu laži ne govore" (Al-Džinn, 3-5).

A u drugom ajetu saopćava se da su se, kada je Muhammed, a. s., ustao radi namaza, džini u gomilama okupili oko njega i tiskali se:

A kad je Allahov rob ustao da Mu se pomoli, oni su se u gomilama oko njega tiskati stali (Al-Džinn, 19).

Kao što se vidi iz navedenih ajeta, Muhammed, a. s., je kao pejgamber poslan svim ljudima i svim džinima. Kur'an je bio vodič i ljudima i džinima.

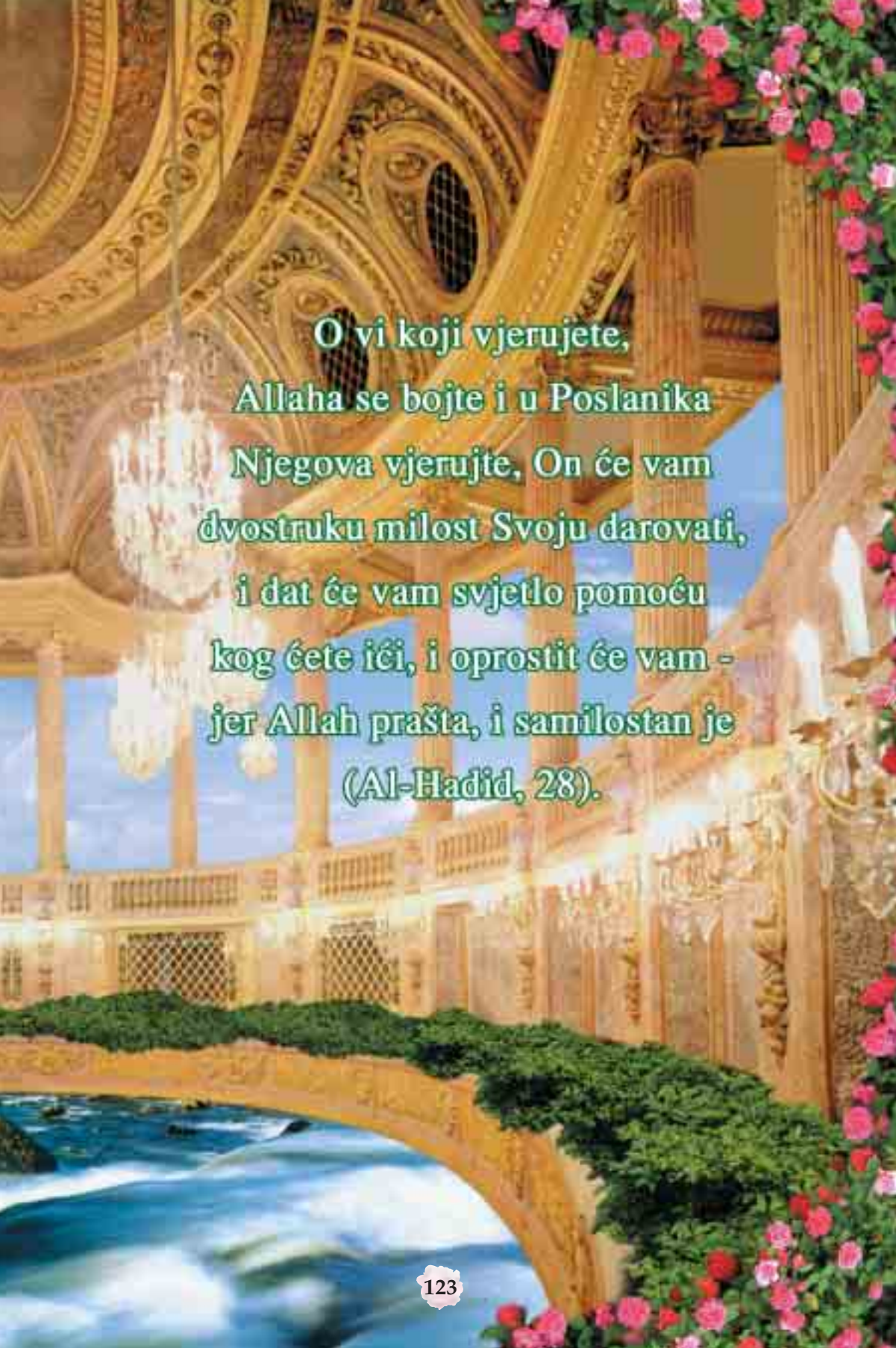

I nastavi savjetovati,
savjet će vjernicima,
doista, koristiti.

Džine i ljude sam stvorio samo
zato da Mi se klanjaju
(Az-Zariyat, 55-56).

O vjernici, odazovite se
Allahu i Poslaniku kad od vas
zatraži da činite ono
što će vam život osigurati;
i neka znate da se Allah upliće
između čovjeka i srca njegova,
i da ćete se svi pred Njim sakupiti
(Al-Anfal, 24).

O vi koji vjerujete,
Allaha se bojte i u Poslanika
Njegova vjerujte, On će vam
dvostruku milost Svoju darovati,
i dat će vam svjetlo pomoću
kog ćete ići, i oprostiti će vam -
jer Allah prašta, i samilostan je
(Al-Hadid, 28).

Resulullahova upozorenja nevjernicima

Oni koji su negirali Kur'an i Muhammedovo, a. s., poslanstvo izazivali su niz neprijatnosti Resulullahu, nastojali su spriječiti njegovu misiju dostavljanja Objave, štaviše, nastojali su ga ubiti, porobiti i protjerati. On im je, međutim, u svim slučajevima objašnjavao Allahovu moć, postojanje, iznosio im činjenicu da je on uistinu poslanik i da je Kur'an Knjiga Istine i upozoravao ih na strahote džehennemskog azaba. Međutim, čak i nakon osvajanja, Muhammed, a. s., nikada nije vršio presiju nad nevjernicima, nasilno nije nastojao nikoga preobratiti u islam i saopćio je da su svi slobodni u ispovijedanju svoje vjere.

Određeni kur'anski ajeti koji govore o tome glase:

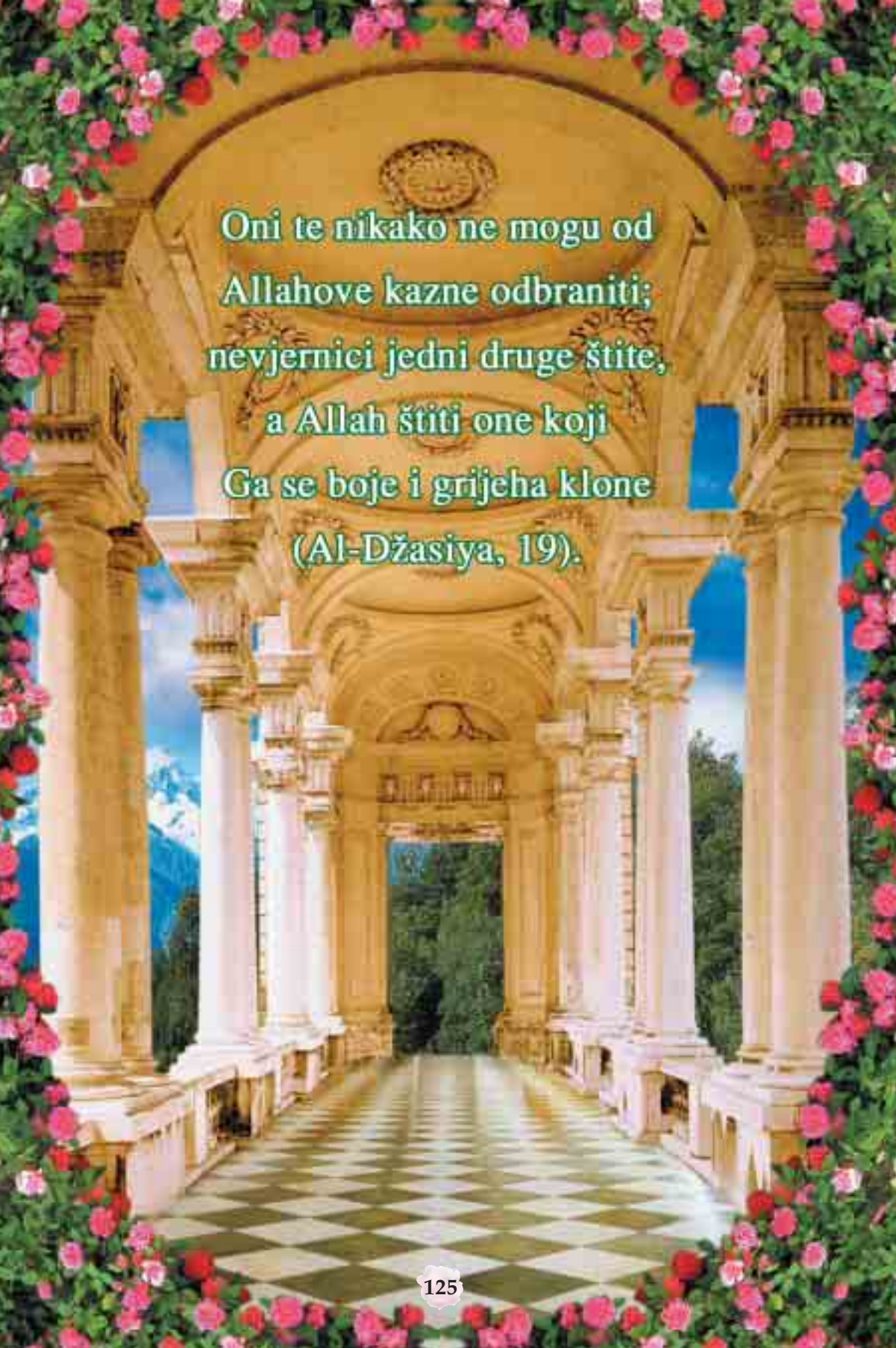
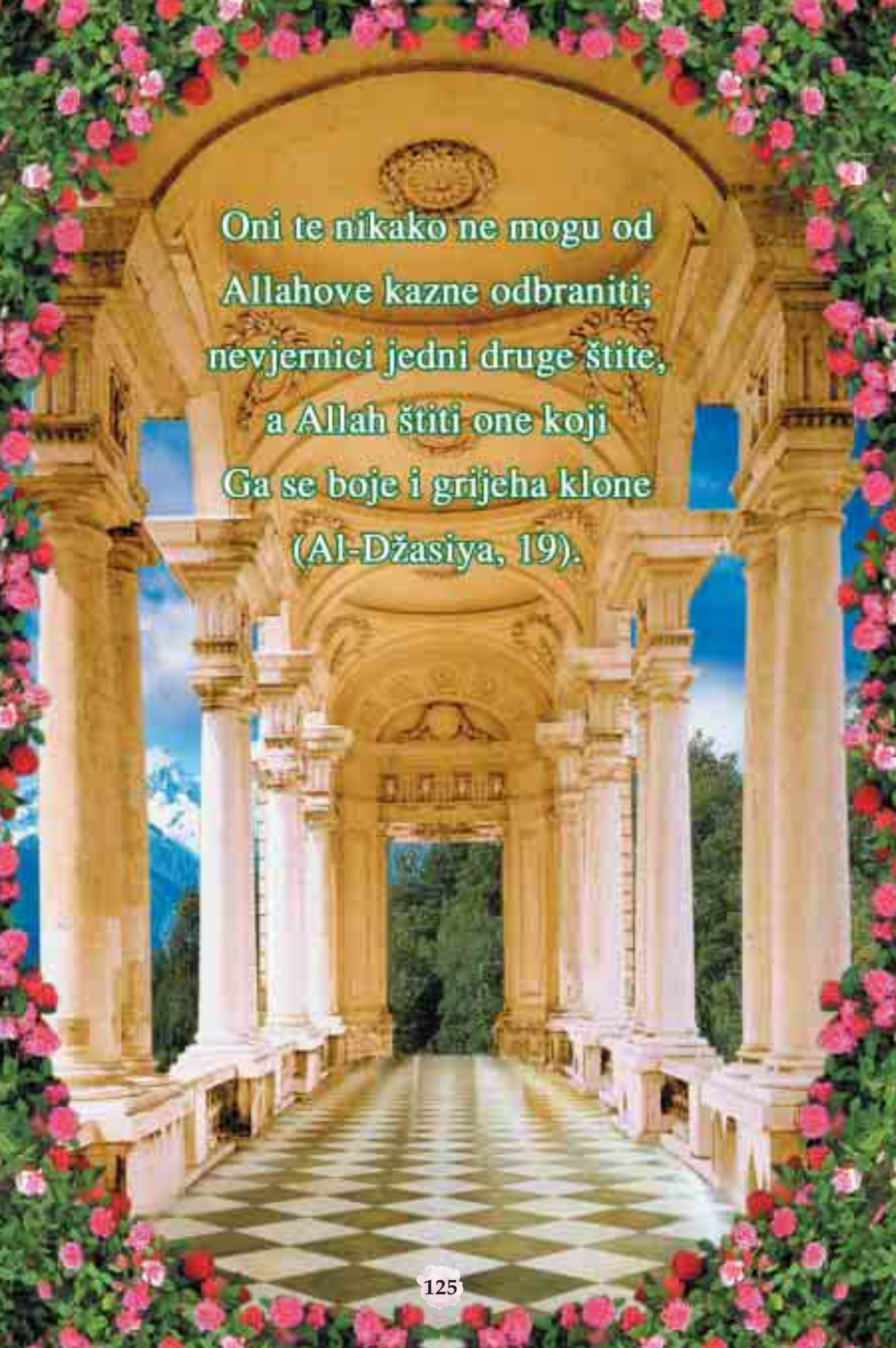
I ako te oni budu u laž utjerivali, ti reci: "Meni - moja, a vama - vaša djela; vi nećete odgovarati za ono što ja radim, a ja neću odgovarati za ono što vi radite" (Yunus, 41).

Reci: "Meni se objavljuje da je vaš Bog - jedan Bog, zato se samo Njemu klanjajte!" I ako oni leđa okrenu, ti reci: "Ja sam vas sve, bez razlike, opomenuo, a ne znam da li je blizu ili daleko ono čime vam se prijeti; On zna glasno izgovorene riječi, zna i ono što krijete, a ja ne znam da nije to vama iskušenje, i pružanje uživanja još za izvjesno vrijeme." "Gospodaru moj, presudi onako kako su zaslužili!" - reče on - "a od Gospodara našeg, Milostivog, treba tražiti pomoć protiv onoga što vi iznosite" (Al-Anbiya' 108-112).

Reci: "O, narode moj, činite sve što možete, a činit ću i ja; saznat ćete vi već koga čeka sretan kraj!" Nasilnici, sigurno, neće uspjeti (Al-An'am, 135).

Sa nevjernicima nije ulazio u nepotrebna raspravljanja

Kao što smo već istakli, prema onima koji su nijekali Allahovo postojanje i njegovo poslanstvo, Muhammed, a. s., je zauzimao jedan veoma strpljiv i razuman stav; nikada nije

Oni te nikako ne mogu od
Allahove kazne odbraniti;
nevjernici jedni druge štite,
a Allah štiti one koji
Ga se boje i grijeha klone
(Al-Džasiya, 19).

pribjegavao sili i presijama. Štaviše, naglasio je da će se prema njima slijediti jedan pravičan odnos i da se sa njima neće ulaziti u nepotrebne rasprave. Sve to je u skladu sa Allahovim naredbama koje su istaknute u narednom ajetu:

Zato ti pozivaj i budi istrajan, onako kako ti se naređuje, a ne povodi se za prohtjevima njihovim, i reci: "Ja vjerujem u sve Knjige koje je Allah objavio, i naređeno mi je da vam pravedno sudim; Allah je i naš i vaš Gospodar, nama naša, a vama vaša djela; nema potrebe da jedni drugima dokaze iznosimo; Allah će nas sve sabrati, i Njemu će se svi vratiti" (Aš-Šura, 15).

Nevjernike je pozvao na pokajanje

Allah, dž. š., je neograničeno milostiv, saosjećajan i Onaj koji mnogo oprašta. On u Kur'anu saopćava radosnu vijest da će primiti pokajanje svakog Svoga roba i da će oprostiti grijehе ukoliko ih čovjek prestane činiti. Resulullah je, isto tako, nevjernicima prenio ovu Allahovu radosnu vijest:

Reci onima koji ne vjeruju: ako se okane, bit će im oprošteno ono što je prije bilo; a ako se ne okane - pa, zna se šta je s drevnim narodima bilo (Al-Anfal, 38).

***Zato ti pozivaj i budi istrajan,
onako kako ti se naređuje,
a ne povodi se za prohtjevima
njihovim, i reci: "Ja vjerujem u sve
knjige koje je Allah objavio,
i naređeno mi je da vam
pravedno sudim;***

I u svojim hadisima Muhammed, a. s., je na slijedeći način podsjetio ljude da se u svim situacijama mogu kajati i tražiti oprost:

*"Kapija oprosta je otvorena i neće se zatvarati sve dok Sunce ne izađe sa zapada."*¹⁶⁹

Saopćio je da će nevjernici sigurno biti poraženi

U svim riječima i djelima Muhammeda, a. s., moguće je vidjeti njegovo povjerenje, predanost i privrženost Allahu, dž. š. Uvijek je, čak i u najtežim trenucima, bio siguran da će mu Allah, dž. š., sigurno pomoći, da će vjernici pobijediti, a nevjernici biti poraženi. Primjer toga je i naredni kur'anski ajet u kome mu se naređuje ono što će reći:

Reci onima koji neće da vjeruju: "Bit ćete pobijedeni i u Džehennemu okupljeni, a on je grozno boravište!"

(Ali 'Imran, 12).

A u jednom svome hadisu Pejgamber je rekao:

*"Sigurno će se ispuniti ono što vam je obećano; vi ne možete Allaha načiniti bespomoćnim."*¹⁶⁰

**Allah je i naš i vaš Gospodar,
nama naša, a vama vaša djela;
nema potrebe da jedni drugima
dokaze iznosimo;
Allah će nas sve sabrati,
i Njemu će se svi vratiti"
(Aš-Šura, 15).**

Podsjećanjem na postojanje Ahireta upozorio je nevjernike

Jedna od najupečatljivijih odlika nevjernika je da oni ne vjeruju u postojanje budućeg svijeta, Ahireta. I u vrijeme Muhammeda, a. s., nevjernici nisu vjerovali da će ljudi na Ahiretu biti ponovo proživljeni. A na ove njihove tvrdnje Resulullah je odgovarao na najmudriji i najjezgrovitiji način. Muhammedu, a. s., je u Kur'anu naređeno da prenese ove mudre ajete:

Oni govore: "Zar kada se u kosti i prašinu pretvorimo, zar ćemo, kao nova bića, doista biti oživljeni?" Reci: "Hoćete, i da ste kamenje ili gvožđe ili bilo kakvo stvorenje za koje mislite da ne može biti oživljeno." - "A ko će nas u život vratiti?" - upitat će oni, a ti reci: "Onaj koji vas je i prvi put stvorio" - a oni će prema tebi odmahnuti glavama svojim i upitati: "Kada to?" Ti reci: "Možda ubrzo!" (Al-Isra', 49-51).

"Zar kada poumiremo i kada kosti i zemlja postanemo, zar ćemo mi, zaista, biti oživljeni i naši preci davni?" Reci: "Da, a bit ćete i poniženi!" (As-Saffat, 16-18).

**Reci: "Samo se Allahu klanjam,
iskreno Mu ispovijedajući vjeru svoju,
a vi se, pored Njega,
klanjajte kome hoćete!"
Reci: "Stradat će, uistinu,
oni koji na Sudnjem danu izgube
i sebe i porodice svoje..."
(Az-Zumar, 14-15).**

U nadi da će možda ovi ljudi odustati od svog nevjerovanja i prihvatiti vjeru, Resulullah ih je podsjećao da je Ahiret korisniji i superiorniji u odnosu na dunjalučki život. Jedan od njegovih hadisa koji govore o tome je i sljedeći:

*"O, ljudi! Dunjaluk je roba koja je data unaprijed. I dobro i loše će se iskusiti na njemu. A Ahiret je stvarno obećanje! Tamo vlada Svemogući Vladar. Pravda će naći svoje mjesto, a laž će nestati. O, ljudi, budite djeca Ahireta, ne budite sluge dunjaluka pošto je dijete podređeno majci. (Dakle, ako budete djeca dunjaluka, bit ćete, kao i dunjaluk, dostojni uništenja.) Svoja djela zasnivajte na strahu od Allaha, dž. š. Znajte da će se vaša djela suočiti sa vama, a vi ćete se sresti sa Allahom. Ko uradi i najmanje dobro vidjet će ga, a ko uradi i najmanje zlo vidjet će ga."*¹⁶¹

Nevjernike je upozorio Džehennemom

Jedna od najbitnijih dužnosti Allahovih poslanika bila je da opominju ljude i da ih upozoravaju na džehennemski azab. Tako su poslanici bili povod da se ljudi boje, pokazuju uzoran moral i da neki od njih na Ahiretu žive u Džennetu. I

**One koji ne vjeruju neće odbraniti
od Allaha ni bogatstva njihova
ni djeca njihova;
oni će stanovnici Džehennema biti,
u njemu će vječno ostati
(Ali 'Imran, 116).**

Muhammed, a. s., je ljude upozoravao na džehennemski azab te ih nastojao zaštititi od zla, negiranja i ateizma. Da je Resulullah opominjao i zastrašivao Džehennemom saopćava se na slijedeći način u određenim kur'anskim ajetima:

A kad im se Naši jasni ajeti kazuju, ti primjećuješ veliko negodovanje na licima onih što ne vjeruju, koji umalo da ne nasrnu na one koji im riječi Naše kazuju. Reci: "Hoćete li da vam kažem šta će vam biti mrže od toga? - Vatra kojom Allah nevjernicima prijeti, a grozno će ona prebivalište biti!" (Al-Hadždž, 72).

Samo mogu oglasiti ono što je od Allaha i poslanice Njegove." A onoga koji Allahu i Poslaniku Njegovu ne bude poslušan sigurno čeka vatra džehennemska; u njoj će vječno i zauvijek ostati (Al-Džinn, 23).

Onima koji su Džehennem smatrali dalekim Resulullah je, u skladu sa kur'anskim saopćenjima, detaljno opisao džehennemski azab, stanje nevjernika u Džehennemu, pričao im o tome kako će moliti i preklinjati za spas od azaba i ulagao nesebične napore kako bi bio povod da se ljudi boje i čuvaju od Džehennema.

Naspram nevjernika koristio je kategoričan i siguran stav i saopćio da im se neće povinovati

Unatoč tome što su, brojčano i snagom, nevjernici u to vrijeme izgledali nadmoćniji, Resulullah uopće nije obraćao pažnju na njihove prijetnje i držanje, jednom velikom odlučnošću je ljudima objašnjavao Kur'an i sasvim jasno i kategorično istakao da nikada neće skrenuti sa Pravog Puta. Odlučnost i sabur su veoma značajne odlike vjernika i svaki musliman bi, kao uzor, trebao uzeti Poslanikovu odlučnost i nepokolebljivost. Određeni ajeti, koji govore o ovoj temi, glase:

Reci: "Meni je zabranjeno da se klanjam onima kojima se vi, pored Allaha, klanjate." Reci: "Ja se ne povodim za željama vašim, jer bih tada zalutao i ne bih na Pravome Putu bio." Reci: "Meni je doista jasno ko je

Reci: "O narode moj,
ti postupaj onako kako postupaš,
a i ja ću postupati, pa ćete znati
(Az-Zumar, 39).

Gospodar moj, a vi Ga ne priznajete. Nije u mojoj vlasti ono što vi požurujete; pita se samo Allah, On sudi po pravdi i On je sudija najbolji" (Al-An'am, 56-57).

Reci: "O, vi nevjernici, ja se neću klanjati onima kojima se vi klanjate, a ni vi se nećete klanjati Onome kome se ja klanjam; ja se nisam klanjao onima kojima ste se vi klanjali, a i vi se niste klanjali Onome kome se ja klanjam, vama - vaša vjera, a meni - moja!" (Al-Kafirun, 1-6).

Poslanikova upozorenja sljedbenicima Knjige

Resulullah je na najljepši način upozoravao i sljedbenike Knjige, saopćio im je i pozivao ih da vjeruju u posljednju Allahovu Objavu, a ne u religiji koja je izopačena i u širku. Kao i u pogledu nevjernika, Muhammed, a. s., nikakvu presiju nije primjenjivao ni nad sljedbenicima Knjige već ih je samo savjetovao i upozoravao.

Jedna od najočitijih odlika sljedbenika Knjige, a naročito Jevreja, je da sebe doživljavaju kao omiljene Božije robove i tvrdnja da, osim njih, niko drugi neće moći ući u Džennet. Ove jevrejske tvrdnje navedene su u nizu kur'anskih ajeta. A odgovor, koji je Muhammed, a. s., davao na ove njihove neosnovane tvrdnje, koje se ne zasnivaju ni na kakvim dokazima, u Kur'anu se saopćavaju na sljedeći način:

A kada im se kaže: "Vjerujte u ono što Allah objavljuje!" - oni odgovaraju: "Mi vjerujemo samo u ono što je nama objavljeno" - i neće da vjeruju u ono što se poslije objavljuje, a to je istina koja potvrđuje da je istinito ono što oni imaju. Recí: "Pa zašto ste još davno neke Allahove vjerovjesnike ubili, ako ste vjernici bili?" (Al-Baqarah, 91).

Reci: "Ako je u Allaha Džennet osiguran samo za vas, a ne i za ostali svijet, onda vi smrt zaželite, ako istinu govorite." A neće je nikada zaželjati zbog onoga što čine! - A Allah dobro zna nevjernike (Al-Baqarah, 94-95).

Oni govore da će u Džennet ući samo Jevreji, odnosno samo kršćani. - To su puste želje njihove! - Ti reci: "Dokaz svoj dajte ako je istina to što govorite!" (Al-Baqarah, 111).

I Jevreji i kršćani kažu: "Mi smo djeca Božija i miljenici Njegovi." Reci: "Pa zašto vas onda On kažnjava zbog grijehova vaših?" A nije tako! Vi ste kao i ostali ljudi koje On stvara: kome hoće On će oprostiti, a koga hoće On će kazniti. Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji i na onome što je između njih, i Njemu će se svi vratiti (Al-Ma'ida, 18).

Oni govore: "Budite Jevreji, odnosno kršćani, i bit ćete na Pravome Putu!" Ti reci: "Ne, mi smo vjere Ibrahimove, koji je ispravno vjerovao; on nije nikoga Allahu ravnim smatrao" (Al-Baqarah, 135).

**Zar oni traže da im se kao u
pagansko doba sudi?
A ko je od Allaha bolji sudija narodu
koji čvrsto vjeruje?
(Al-Ma'ida, 50).**

Pejgamber je i vjernicima naložio da, kada pričaju sa sljedbenicima Knjige, kažu: *"Mi vjerujemo u Allaha, Njegove meleke, Knjige i pejgambere."*⁶²

Resulullah nije raspravljao sa sljedbenicima Knjige i nije ih prisiljavao da prijeđu na islam

Muhammed, a. s., je sljedbenike Knjige pozvao da, bez pribjegavanja širku, prihvate islam i da žive prakticirajući kur'anski moral, ali je i prema onima koji su mu izražavali neposlušnost bio veoma blag i pravedan. Sljedbenicima Knjige je dozvolio da slobodno izvršavaju obrede koje im nalaže njihova vjera, dozvolio im je primjenu svakojake pravednosti, a i svom ummetu je naložio da se pravedno odnose prema njima. Prenosi se da je, o ovom pitanju, Resulullah rekao slijedeće:

"Ko bude činio ezijet nekom zimmiji ja sam njegov tužilac. Kome ja na (na ovome svijetu) budem tužilac-tužilac ću mu biti i na Kijametskom danu!"*⁶³ (Zimmi: naziv za nemuslimana u islamskoj državi.)

Sporazumi koje su Resulullah i njegovi sljedbenici načinili sa kršćanima, Jevrejima i ostalim vjerskim grupacijama danas se čuvaju kao zasebni dokumenti. Ilustracije radi, nakon stavke u tekstu sporazuma načinjenog sa kršćaninom Ibn Harrisom b. Ka'bom i njegovim pristalicama, a koji je načinjen na inicijativu Muhammeda, a. s.: *"Svi kršćani, koji žive na istoku i na zapadu, njihove vjere, crkve, životi, časti i njihova imovina pod zaštitom su Pejgambera i svih vjernika. Niko od onih koji žive po kršćanskoj vjeri neće nasilno biti prisiljavan da prihvati islam. Ako neko od kršćana bude podložen bilo kojem teroru ili nepravdi, muslimani su dužni da im pomognu"*⁶⁴, a naveden je i slijedeći kur'anski ajet: **"I sa sljedbenicima Knjige raspravljajte na najljepši način..."** (Al-'Ankabut, 46).

Resulullahu je na slijedeći način u Kur'anu saopćeno da svome ummetu objasni stav koji se treba zauzeti prema sljedbenicima Knjige:

Reci: "Zar se s nama o Allahu raspravljate kad je On i naš i vaš Gospodar? Nama - naša djela, a vama - vaša djela! A samo Mu mi iskreno ispovijedamo vjeru" (Al-Baqarah, 139).

Sljedbenike Knjige pozivao je u vjeru bez širka

Kada je sljedbenike Knjige pozivao u vjeru, Pejgamber im je rekao da Bogu, dž. š., ne pripisuju druga i da se okupe oko jedne zajedničke riječi:

Reci: "O, sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Bogu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Boga, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani!" (Ali 'Imran, 64).

Reci: "O, sljedbenici Knjige, ne zastranjujte u vjerovanju svome, suprotno Istini, i ne povodite se za prohtjevima ljudi koji su još davno zalutali, i mnoge u zabludu odveli, i sami s Pravoga Puta skrenuli!" (Al-Ma'ida, 77).

Muhammed, a. s., je Muaza, r. a., poslao u Jemen, a kada je kretao, rekao mu je da sljedbenike Knjige prvenstveno poziva na ibadet jedino Allahu, dž. š.:

"Ti ideš ljudima koji su sljedbenici Knjige. Neka ibadet Allahu, dž. š., bude ono u što ćeš ih prvo pozivati..."¹⁶⁵

I Kur'an je, sigurno,
objava Gospodara svjetova
(Aš-Šu'ara', 192).

MUHAMMEDOV, A. S., ŠEMAIL-I ŠERIF

Uprethodnim poglavljima govorili smo o odlikama etike Muhammeda, a. s., koja je uzor cijelom čovječanstvu, a koja je saopćena u kur'anskim ajetima. Različitim primjerima iznesen je njegov karakter; pravednost, saosjećajnost, merhamet, miroljubivost, pomirljivost, umjerenost, strpljivost, bogobožnost, hrabrost, poniznost i odlučnost.

Pored kur'anskih ajeta i u saopćenjima koja se prenose od ashaba iznosi se niz podataka u vezi sa Resulullahom. Riječju "šemail" se, od strane islamskih alima, označava niz detalja u vezi sa Resulullahom, kao što su njegova veza sa porodicom i vjernicima ashabima, detalji iz svakodnevnog života, vanjski izgled, njegova pojava koja je očevice ostavljala zapanjenima, njegova omiljena jela, osmijeh i sl. Riječ *šemail* izvedenica je iz riječi *šimal*. Ova riječ nosi značenja kao što su karakter, narav, čud, vanjski izgled, ponašanje. Iako riječ *šemail*, prije svega, sadrži šira značenja, vremenom je došla u poseban položaj i preobratala se u pojam koji izražava individualne odlike i detalje u vezi sa načinom življenja Muhammeda, a. s.

Svaki od prenesenih detalja, koji su u vezi sa izgledom i karakterom ovog odabranog roba, kojeg je Allah, dž. š., uzvisio nad ostalim svjetovima, u isto vrijeme je i odraz

njegovog izuzetnog i jedinstvenog morala. A cilj pripreme ovog poglavlja u kome će biti riječi o pejgamberovom šemailu je analiza njegovih izvanrednih odlika, koje se prenose u različitim izvorima, i izvlačenje pouka iz toga.

Ljepote Pejgamberove prirode

Ashabi Muhammeda, a. s., prenijeli su niz detalja vezanih za ljepotu vanjskog izgleda ovog mubarek insana, od njegove blistave pojave, koja je očevice ostavljala zapanjenima, do njegove svjetlosti i od njegovog držanja do osmijeha. Mnogobrojni ashabi su o ovoj ljepoti dali niz različitih detalja i muslimane, koji nisu živjeli u tom periodu, višesmjerno upoznali sa Allahovim Poslanikom. Dok su ga određeni ashabi opisivali općim odlikama, drugi su iznosili duga i detaljna objašnjenja. Neka od ovih objašnjenja istaći ćemo na stranicama koje slijede.

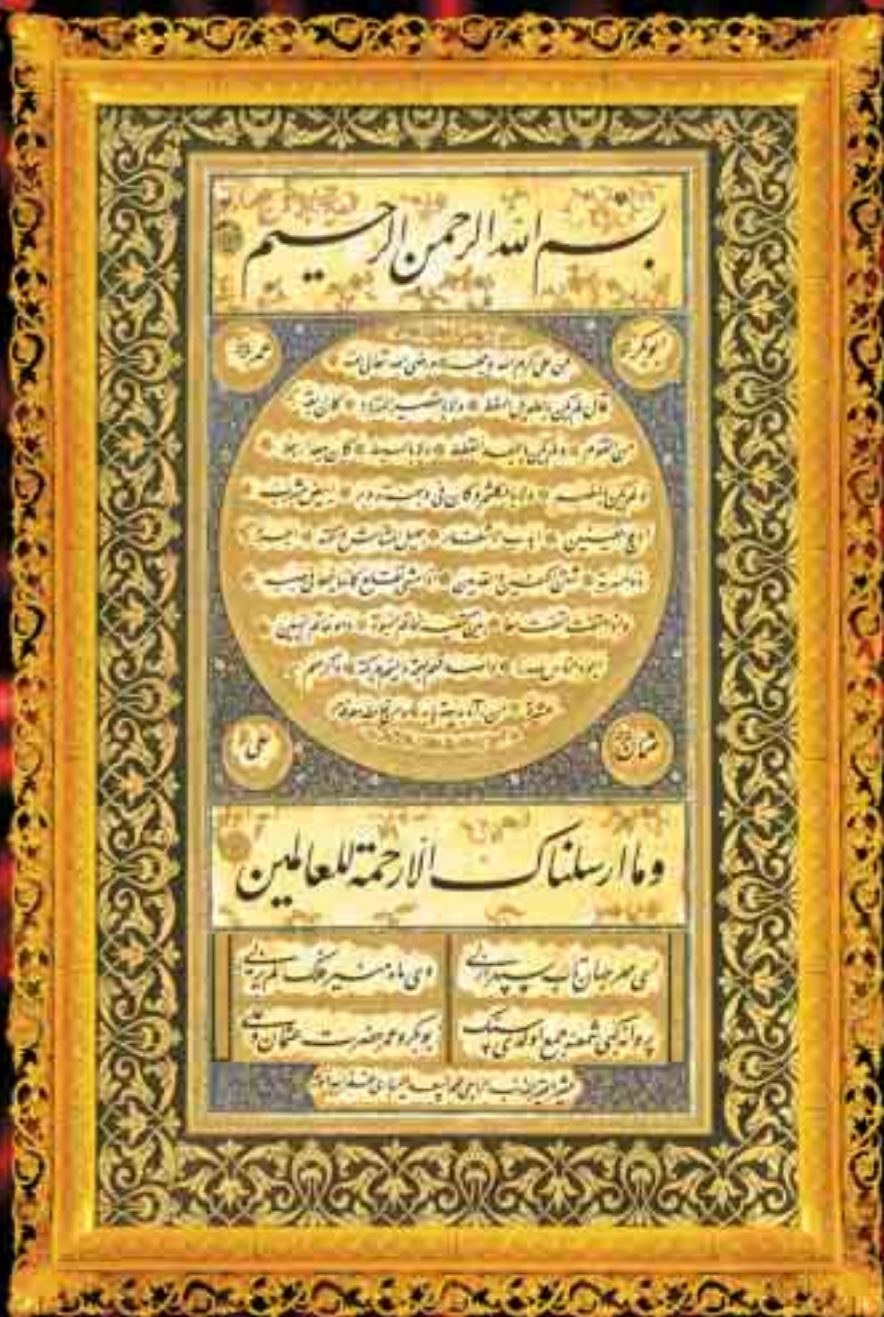
Resulullahov vanjski izgled i ljepota

Ljepotu Muhammeda, a. s., ashabi su opisivali na slijedeći način:

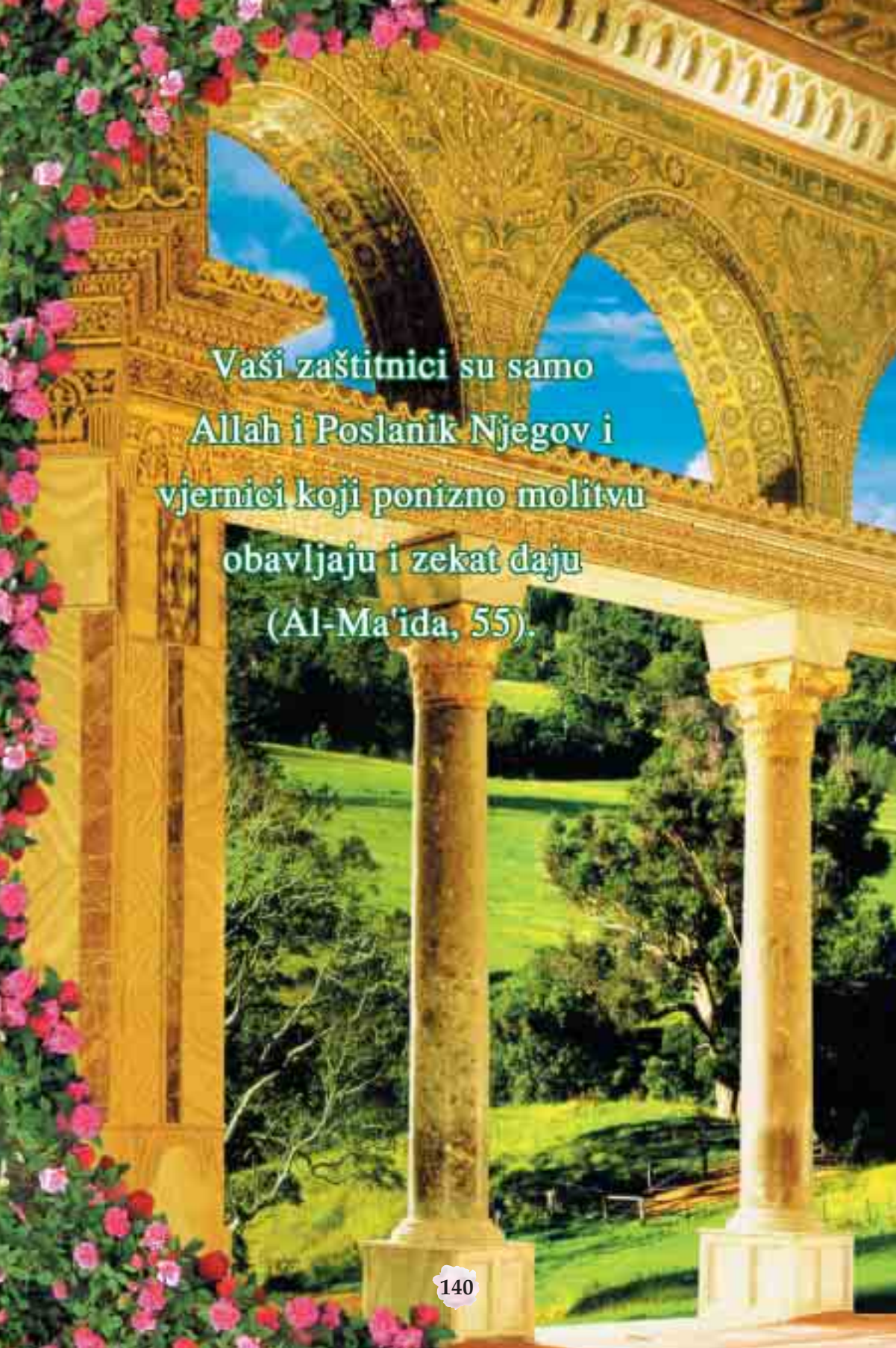
*"Resulullah, s. a. v. s., bio je veoma zgodan i privlačan. Njegovo mubarek lice sijalo je kao mjesec četrnaestog dana u mjesecu. (...) Imao je vrlo lijep nos. (...) Imao je gustu bradu, krupne oči i glatke obraze. Usta su mu bila široka, zubi blistavi poput bisera. (...) Vrat poput srebrenog snopa. (...) Imao je širok razmak između ramena, a vrhovi ramenih kostiju su mu bili krupni..."*¹⁶⁶

Enes b. Malik, r. a., priča:

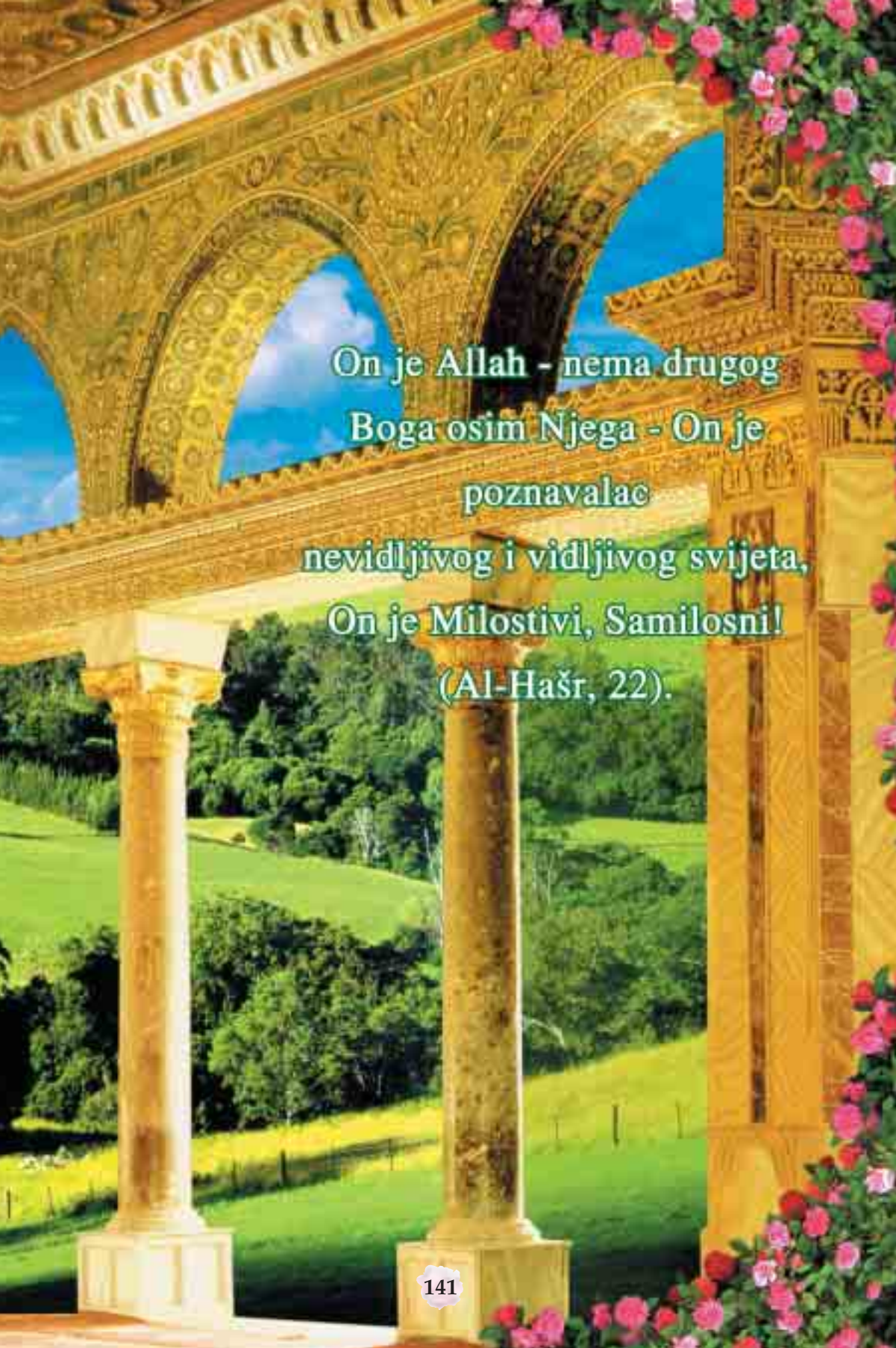
*"Resulullah nije bio ni previše visokog, a ni previše niskog rasta. Boja kože, isto tako, nije bila ni čisto bijela, a ni previše crna. A kosa je bila ni ravna ni kovrdžava. Kada je došao u četrdesetu godinu života, Allah, dž. š., ga je poslao kao pejgambera. Nakon što je postao pejgamber, deset godina živio je u Mekki, a deset u Medini i u šezdesetim godinama je preselio na Ahiret. Kada se ovaj smrtnik rastao sa životom, nije imao dvadeset sijedih dlaka u kosi i bradi."*¹⁶⁷

Hzz. Alijin hilye-i şerif u kome se objašnjavaju tjelesne i moralne ljepote Muhammeda, a. s., savršenstvo njegovog ponašanja, ljubav i poštovanje koje su ljudi osjećali prema njemu.

Vaši zaštitnici su samo
Allah i Poslanik Njegov i
vjernici koji ponizno molitvu
obavljaju i zekat daju
(Al-Ma'ida, 55).

On je Allah - nema drugog
Boga osim Njega - On je
poznavalac
nevidljivog i vidljivog svijeta,
On je Milostivi, Samilosni!
(Al-Hašr, 22).

"Resulullah je bio bijel, lijep i mu'tedil (skladnih proporcija)"⁶⁸

Enes b. Malik, r. a., priča:

"Pejgamber je bio srednjeg rasta; ni visok ni nizak; imao je prijatan izgled. Kose ni kovrdžave ni ravne. Boja njegovog mubarek lica bila je nurli, (sjajno) bijela."⁶⁹

Berra' b. Azib, r. a., priča:

"...Nisam vidio nikoga ljepšeg od Resulullaha. Imao je kosu koja udara po ramenima. Razmak između ramena bio mu je dosta širok. Niti je bio visokog, niti niskog rasta."⁷⁰

Ibrahim b. Muhammed, r. a., jedan od unuka hzr. Alije, prenosi:

"Kada je pričao o Muhammedu, a. s., moj djed, hzr. Ali, opisivao ga je na slijedeći način:

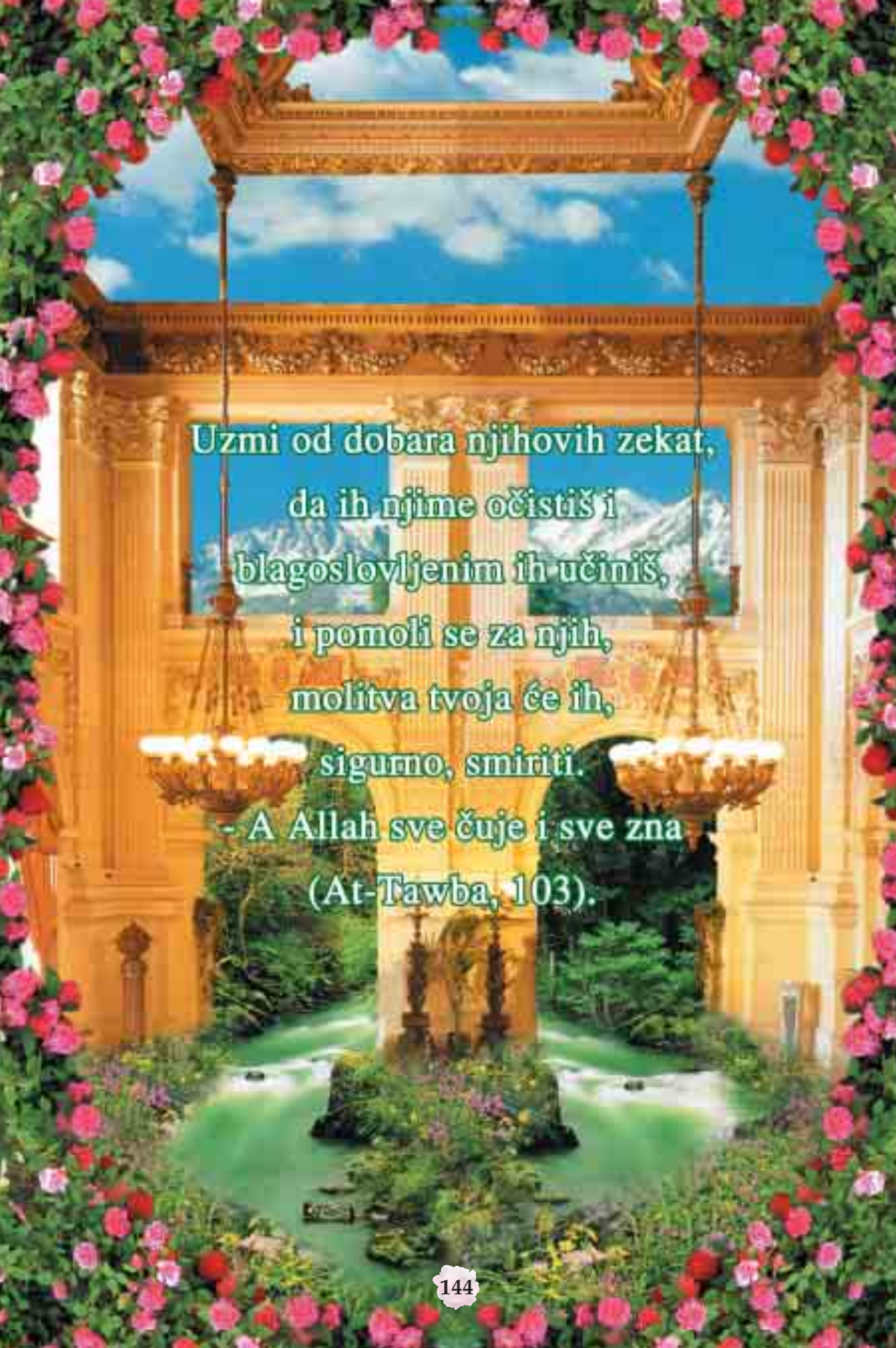
'Pejgamber nije bio ni pretjerano visok, a ni pretjerano nizak; on je bio srednjeg rasta u zajednici u kojoj se nalazio. Njegova kosa nije bila ni kovrdžava ni ravna; bila je pomalo valovita. Njegovo mubarek lice bilo je bijele boje koja vuče na crveno; oči crne; trepavice guste i duge; ramena krupna. (...) Bio je najdarežljiviji, najiskreniji, najmekše prirode i najprijateljskiji. Oni koji bi ga neočekivano ugledali snažno bi se uzбудili naspram njegove blistave pojave; a oni koji bi se, svjesni njegovih izuzetnih kvaliteta, našli u razgovoru sa njim, zavaljeli bi ga više od svega ostaloga. Onaj ko je nastojao opisati njegove superiornosti i ljepote riječima 'Ja ni prije njega, a ni poslije nisam vidio nekoga poput njega', priznavao je svoju nedovoljnost i slabost u opisivanju njega. Neka Allahova milost i spas bude nad njim!'"⁷¹

HZR. HASAN, R. A., PRENOSI:

"Karakter Muhammeda, a. s., bio je veličanstven i jedinstven. Njegovo mubarek lice je, poput punog Mjeseca, zračilo svjetlost. Bio je viši od onih srednjeg rasta, a niži od visokih. Kosa mu je bila između ravne i kovrdžave; u slučaju da se od sebe razdvojila, puštao bi je na dvije strane glave, a ako ne, on je ne bi razdvajao. Kada je duga, kosa

Onaj ko se pokorava
Poslaniku
pokorava se i Allahu;
a onaj ko glavu okreće - pa,
Mi te nismo poslali da im
čuvar budeš
(An-Nisa', 80).

Uzmi od dobara njihovih zekat,
da ih njime očistiš i
blagoslovljenim ih učiniš,
i pomoli se za njih,
molitva tvoja će ih,
sigurno, smiriti.

- A Allah sve čuje i sve zna
(At-Tawba, 103).

*bi mu prelazila ušne resice. Resulullahova boja bila je ezher'ul-levn (veoma bijela i blistava), bio je, dakle, nurli bijele boje. Čelo mu je bilo otvoreno. Obrve, poput polumjeseca, guste i međusobno blizu. Njegov vrat, srebrene čistote, bijaše poput vratova na kipovima izrađenim od čistog mermera. Svi dijelovi njegovog tijela bili su u međusobnom skladu, bio je lijepo građen...*¹⁷²

Ebu Herejre, r. a., priča:

*"Hazreti Pejgamber je bio nurli bijel, kao da je bio stvoren od srebra; a kosa mu je bila malko valovita."*¹⁷³

*"Resulullah je bio miješane ružičaste i bijele boje, crnih očiju, gustih i dugih trepavica."*¹⁷⁴

*"Allahov Resul je imao široko čelo i obrve u obliku polumjeseca. Razmak između obrva bio mu je otvoren i čist kao srebro. Oči su mu bile veoma lijepe, zjenice sasvim crne. Trepavice su bile toliko guste da su se međusobno preplitale. (...) Kada bi se nasmijao, zubi bi zablistali kao kada grom udara. Usne su mu bile besprimjerno lijepe. (...) Brada mu je bila gusta. Vrat veoma lijep, ni dug ni kratak. Dio vrata koji je bio izložen suncu i vjetru sijao je, kao ibrik od srebra pomiješanog sa zlatom održavajući srebrnu bjelinu i crvenilo zlata. (...) Prsa su mu bila široka, njihova glatka površina podsjećala je na ogledalo, a bjelina na Mjesec. (...) Imao je široka ramena. (...) Ruke i ručni mišići su mu bili prilično krupni. Njegovi dlanovi su bili mekši od svile."*¹⁷⁵

Ummu Ma'bed, žena čiji je šator posjetio Resulullah u toku Hidžre i koja je bila poznata po svojoj darežljivosti, poštenju i hrabrosti, nije poznavala Muhammeda, a. s., ali ga je na slijedeći način opisala svome mužu, koji je Pejgambera poznavao iz onoga što je čuo o njemu:

"Bio je svijetlog lica i lijepe ćudi; nije bio suhonjav i mršav. Crnilo i bjelina njegovih očiju bili su međusobno vidno odvojeni. Njegova kosa, trepavice i brkovi bili su gusti, a glas dubok. Kada bi šutio, bio je ozbiljan i dostojanstven, a kada bi pričao, bio bi impozantan; ulivao je duboko

*poštovanje. Kada se posmatra iz daljine, izgledao je najljepši i najpriятniji od svih drugih, a kada se posmatra izbliza, imao je, isto tako, jedan lijep i ugodan izgled. Pričao je veoma prijatno. Bio je srednjeg rasta; onaj ko ga posmatra osjećao je da on nije ni nizak ni visok. Među trima osobama bio je onaj koji najljepše izgleda i najuvaženiji. Kada je bio među njima, njegovi ashabi su uvijek slušali njega; kada bi nešto zahtijevao, zahtjev bi odmah bio izvršen. Njegov govor je bio čvrst i odlučan.*¹⁷⁶

Kao što se vidi i iz onoga što su ispričali oni koji su ga vidjeli, Resulullah je bio izuzetno skladnih proporcija, lijepog stasa i lica koje je zaustavljalo dah posmatrača. Osim toga, bio je jako impresivne i atletske građe i veoma snažan.

Resulullahov šemail

Jedan od značajnih alima osmanlijskog perioda, **Ahmet Dževdet- paša**, napisao je tekst u kome je dao jedan siže odlika koje opisuju Pejgambera. Ovaj tekst, pod naslovom 'Određena visoka svojstva Muhammeda, a. s.' (*Bazi Evsaf-i Seniyye-i Muhammediyye*), uvršten je u njegovo djelo *Kisas-i enbiya*:

"... Njegovo mubarek tijelo je bilo lijepo: svi njegovi dijelovi bijahu u jednoj izuzetnoj proporcionalnosti; stas prilično lijep; čelo, prsa, razmak između ramena i njegovi dlanovi bili su široki; vrat dug, srazmjeran i čist poput srebra; ramena, ručni mišići i nožni listovi krupni i snažni; predručje dugo, prsi poprilično dugi i jaki, šake poprilično krupne. A mubarek ten bio je mekši od svile.

Imao je krajnje srazmjernu veliku glavu, obrve u vidu polumjeseca, pravilan nos, ovalno lice.

Imao je duge trepavice, oči lijepe i crne, razmak između

*povelikih obrva bio mu je
otvoren, ali su obrve bile međusobno
blizu.*

*Taj odabrani Pejgamber je imao nurli, svijetlo lice; dakle,
ni bijelo ni tamno crno, možda između toga, a na
mubarek, nurli i vedrom licu bijele boje koja, poput ruže,
vuče na crveno, zračio je nur. Njegovi zubi su bili svijetli
i sjajni poput bisera, a kada bi pričao sa prednjih zubi bi
se širio nur; kada bi se smijao, blažena usta bi se otvarala
šireći svjetlost kao neka prijatna munja.*

*Kada mu je naređeno da napusti dunjaluk, brada mu je bila
tek počela sijedjeti; u kosi malo, a u bradi je imao oko
dvadeset sijedih.*

*Imao je izuzetno jaka čula; čuo je sa velike udaljenosti i
vidio sa udaljenosti sa koje niko drugi nije mogao vidjeti.
Ukratko, njegovo blaženo i mubarek tijelo bilo je stvoreno
na jedan izuzetan i najsavršeniji način. (...) Uživao je ljubav
od onih koji bi ga iznenada ugledali, a srdačno bi ga
zavoljeli i postali odani prijatelji oni koji bi stupili u kontakt
i razgovarali sa njim. Plemenitim alimima je, prema
njihovim stupnjevima, ukazivao poštovanje. Obilno je
ukazivao počast čak i njihovoj rodbini. Međutim, nije im
davao prednost nad onima koji su bili časniji i bolji od njih.
Veoma srdačno se odnosio prema onima koji su ga
usluživali. I njih je čak hranio onim što je i sam jeo i
odijevao onim što je i sam nosio.*

*Bio je darežljiv i korisniji od svih, saosjećajan i merhametli,
junak i mehke naravi. Bio je čvrst u obećanju i odan u riječi.
Ukratko, njegova moralna ljepota i oštroumnost bili su
iznad svih ostalih i bio je dostojan svakojake hvale.*

*U jelu i odijevanju zadovoljavao se stepenom siromašnosti
i ustezao se od pretjeranosti.¹⁷⁷*

Jedan drugi hilye-i šerif hzr. Alije, r. a. u kome je dato mjesto mudrim riječima koje opisuju superiorni moral Muhammeda, a. s., njegovu očaravajuću ljepotu i besprijekorno ponašanje.

Pejgamberski znak Muhammeda, a. s.

Allah, dž. š., je odabrao Muhammeda, a. s., nad ostalim svjetovima i saopćio da je on "posljednji vjerovjesnik" (Al-Ahzab, 40). Nakon njega više neće biti pejgambera, a Kur'an, koji je poslan kao vodič na Pravom Putu, posljednja je Allahova Objava. Ovu jedinstvenu odliku Muhammeda, a. s., Allah, dž. š., je obilježio jednim znakom na njegovom mubarek tijelu.

Ovaj znak, koji se nalazi između dvije plećke, u islamskim se izvorima i predajama naziva "pejgamberskim pečatom". Od **Vehba b. Munebbiha** se na slijedeći način prenosi da su, poput Muhammedovog, a. s., pečata, i drugi poslanici posjedovali pejgamberske znakove, ali da su njihovi znakovi bili drugačiji od znaka koji je imao Muhammed, a. s.:

*"...Allah, dž. š., nije poslao ni jednog pejgambera, a da na desnoj ruci nije imao pejgamberski ben. Međutim, naš pejgamber, Muhammed, a. s., predstavlja izuzetak toga pošto njegov pejgamberski ben nije bio na desnoj ruci već između plećki. Kada bi Resulullah bio upitan za to, odgovarao bi: 'Ovaj ben koji se nalazi između plećki je poput bena pejgambera prije mene...' "*¹⁷⁷⁸

Džabir b. Semure, r. a., priča:

*"Vidio sam pejgamberski znak našeg Pejgambera, koji se nalazio između njegove dvije plećke. To je bila jedna crvenkasta izraslina veličine golubovog jajeta."*¹⁷⁷⁹

Jedan od hzr. Alijinih unuka, Ibrahim b. Muhammed, prenosi:

"Kada bi iznosio odlike našeg Pejgambera, moj djed, hzr. Ali, cijelom bi njegovom dužinom spomenuo hadis o Resulullahovim izuzetnim svojstvima i rekao:

*'Između dvije plećke imao je pejgamberski znak, a on je posljednji Allahov poslanik.'*¹⁷⁸⁰

Ebu Nadre, r. a., priča:

*"Pitao sam ashaba Ebu Saida el-Hudrija kako izgleda pejgamberski znak. Rekao mi je da je to komad mesa na mubarek leđima, nalik na ružin pupoljak."*¹⁷⁸¹

*"Pejgamberski znak se nalazio između dvije plećke. Bio je bliži desnom ramenu."*¹⁸²

Od Muhammeda b. Musenna, Muhammed b. Hazm, Šu'be Simak, r. a., prenosi:

*"Čuo sam kako je Džabir ibn-i Semure rekao slijedeće: Na Resulullahovim leđima sam vidio znak: bio je poput golubljeg jajeta."*¹⁸³

Pejgamberova kosa

O pitanju dužine Pejgamberove kose postoje različita predanja. A sasvim je normalno postojanje te različitosti zato što su oni koji su prenosili ta predanja Pejgambere vidjeli u različitim vremenima pa je, možda, i bilo razlike u dužini njegove kose. Međutim, ono što se razumije iz predanja je da je Muhammedova, a. s., kosa bila najkraća do visine ušiju, a najduža do ramena.

Enes b. Malik, r. a., priča:

*"Hazreti Pejgamberova kosa narastala je do sredine ušiju."*¹⁸⁴

Hzir. Aiša, r. a., priča:

*"Resulullahova mubarek kosa bila je dužine između ušiju i ramena. Neka je spas i milost Allahova na njega."*¹⁸⁵

Berra' b. Azib, r. a., priča:

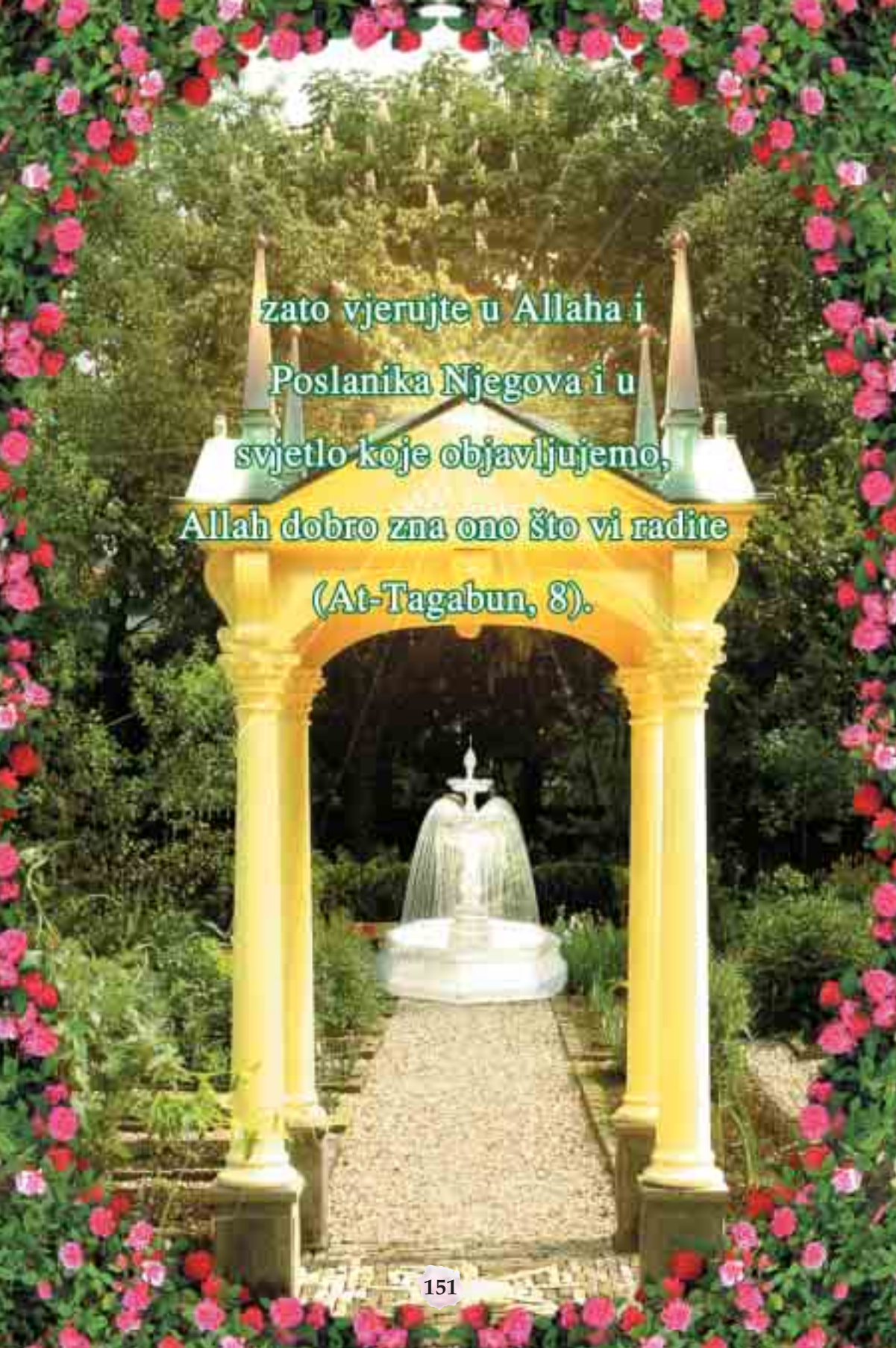
*"Resulullah je bio srednjeg rasta. Imao je po široka ramena, a kosa mu je dodirivala ušne resice."*¹⁸⁶

Ebu Talibova kćerka Ummu Hani priča:

*"Kada je došao u Mekku, Resulullah je ukazao čast svojom posjetom naše kuće. U to vrijeme je na mubarek glavi imao četiri pletenice."*¹⁸⁷

Pejgamberovo održavanje kose i brade

Zato što je izuzetan značaj pridavao čistoći, Pejgamber je pridavao značaj i održavanju kose i brade. U određenim izvorima se navodi da je on sa sobom uvijek imao češalj, ogledalo, misvak, čačalicu, makaze i bočicu za surmu.⁸⁸ Isto to Pejgamber je preporučivao i ashabima i rekao: *"Ko pusti*

zato vjerujte u Allaha i
Poslanika Njegova i u
svjetlo koje objavljujemo,
Allah dobro zna ono što vi radite
(At-Tagabun, 8).

A white unicorn stands on a green bridge with two arches over a river. The scene is framed by a dense border of pink and red flowers on the left and bottom. In the background, there are green hills and a blue sky with clouds. A small yellow building is visible on the right.

I znajte da je među vama
Allahov Poslanik; kad bi vas u
mnogo čemu poslušao,
doista biste nastradali;
ali Allah je nekima od vas
pravo vjerovanje omilio,

i u srcima vašim ga
lijepim prikazao, a nezahvalnost i
neposlušnost vam omrazio.
Takvi su na Pravome putu
(Al-Hudžurat, 7).

*kosu neka pazi na njeno održavanje*¹⁸⁹. Ostala predanja u vezi sa Pejgamberovom kosom i bradom su slijedeća:

Od hzr. Adda ibn Halida, r. a.:

*"Mubarek brada mu je bila veoma lijepa."*¹⁹⁰

Hzr. Aiša, r. a., priča:

*"Resul-i Ekrem, s. a. v. s., (...) kada je začesljao i nauljio svoju kosu..."*¹⁹¹

Simak b. Harb, r. a., prenosi:

*"Čuo sam od Džabira b. Semurea, koji je bio upitan o osijedjelosti kose Muhammeda, a. s., a on je odgovorio: Kada bi nauljio svoju mubarek glavu, sijede se ne bi uočavale; ali u trenucima kada ne bi nanosio ulje na glavu, bijele bi se pojavljivale."*¹⁹²

Značajem koji je pridavao vanjskom izgledu i čistoći Resulullah je bio lijep uzor vjernicima. Resulullahov stav o ovom pitanju se na slijedeći način saopćava u jednom predanju:

"Jednog dana, kada je trebao izaći pred ashabe, Muhammed, a. s., je, ogledavši se u vodi u čupu, dotjerao saruk i bradu i rekao slijedeće: 'Allah, dž. š., voli kada se Njegovi robovi dotjeruju kada izlaze pred svoju braću.'" ¹⁹³

Pejgamberov način odijevanja

Ashabi su i o pitanju Pejgamberovog načina odijevanja prenijeli niz detalja. Pored toga, i Pejgamberove preporuke o tome kako se vjernici trebaju odijevati isto tako iznose značaj koji je on u ovom kontekstu davao. Ilustracije radi, u jednom svom hadisu Resulullah kaže slijedeće:

*"Allah, dž. š., je lijep i voli ljepotu, lijepo odijevanje nije oholost. Oholost je odbijanje pravednosti i ponižavanje naroda."*⁹⁴

*"Allah, dž. š., je lijep, voli ljepotu i drago Mu je na Svome robu vidjeti tragove nimeta koje mu je dao."*⁹⁵

Resulullahov unuk, hzr. Hasan, na slijedeći način je izrazio njegov stav o pitanju odijevanja:

*"Pejgamber nam je naređivao da oblačimo najbolje što imamo i da stavljamo najprijatnije mirise koje možemo naći."*⁹⁶

A drugi Resulullahov hadis o ovom pitanju glasi:

*"O, vjernici! Jedite, pijte i odijevajte se po želji i trošite na Allahovom Putu, ali čuvajte se rasipanja i oholosti!"*⁹⁷

Kada bi vidio da neko od ashaba ne pridaje značaj svom vanjskom izgledu ili da je nedotjeran, Pejgamber, a. s., bi ga odmah upozorio. U jednoj predaji o ovom pitanju Ebu-l Havas, r. a., ovako prenosi od svog oca:

Iako sam na sebi imao svakodnevnu odjeću, otišao sam kod Resulullaha, a. s.

"Zar ti nemaš imetka?" upitao me je. Na moj odgovor: "Da, imam", upitao je:

"Koje vrste?"

"Allah me je obdario raznim imetkom," odgovorio sam.
"Kada je to tako, kada ti je Allah, dž. š., dao imetak, onda bi se tragovi i vrline tog Allahovog nimeta trebali vidjeti na tebi", rekao je.⁹⁸

Drugi sličan slučaj na slijedeći način prenosi Džabir, r. a.:
Resulullah, a. s., je vidio jednog našeg čovjeka koji je tjerao našu tegleću stoku. Na sebi je imao dvodijelnu dotrajalu odjeću.

"Zar on nema druge odjeće osim ove pohabane?" upitao je. "Da, ima", rekao sam. "U svojoj torbi za odjeću ima još dvije odjeće. Ja sam mu rekao da to obuče."

"Onda ga zovi i neka to obuče", naredio je. (Pozvao sam ga, rekao da je to Resulullahova naredba), i on je to obukao. Kada se okrenuo da ide, Resulullah, a. s., je rekao:

"Šta mu je pa neće da nosi ovu novu?
Zar ta nije ljepša?"⁹⁹

Određena Pejgamberova saopćenja o načinu odijevanja, koja prenose ashabi, su slijedeća:

Ibn Abbas, r.a., priča:

"Ja sam na Resulullahu, a. s., vidio najljepšu moguću odjeću."¹⁰⁰

Ummu Seleme, r. a., priča:

"Pejgamberova, a. s., najomiljenija vrsta odjeće bila je košulja (kamis)."¹⁰¹

Ashab Kurre, r. a., priča:

"Ja sam, radi priznavanja dominacije, zajedno sa jednom grupom ljudi iz plemena izišao pred Resulullaha. Reveri Pejgamberove, a. s., košulje bili su bez dugmadi..."¹⁰²

Enes b. Malik, r. a., priča:

"Među odjećom koju je nosio,

*Pejgamber, a. s., je najviše volio hibere-i jemaniju.*¹⁰³
(Hibere je zeleno pamučno platno crvenih pruga, koje se tka u Jemenu, što znači da platno nije jednobojno već dezenirano i u nekoliko boja.)

El-Berra' b. Azib, r. a., priča:

*"Nisam vidio da nekome toliko pristaje odjeća crvenih dezena kao što je pristajala Peygamberu. Kada sam Resulullah, a. s., vidio u ovoj odjeći, njegova mubarek kosa padala je do ramena."*¹⁰⁴

Semure b. Džundub, r. a., prenosi:

*"Hazreti Pejgamber je rekao: "Oblačite bijelu odjeću pošto je ona krajnje čista i lijepa."*¹⁰⁵

Aiša, r. a., priča:

"Resulullah je jedno jutro izišao vani iz kuće iako je na sebi imao crni vuneni izar (peštemalj, odjeću koja prekriva tijelo od prsa nadolje)." ¹⁰⁶

Pejgamberova vanjska odjeća

Eša's b. Sulejn, r. a., priča:

*"Meni je ispričala tetka, a njoj njen amidža, koji je rekao: Jednom sam išao ulicama Medine vukući izar po zemlji. Uto sam iza sebe čuo glas: "Podigni svoj izar gore pošto će nepovlačenje izara po zemlji osigurati da on ostane čišći i da duže traje", govorio je. Kada sam se okrenuo i pogledao, vidio sam da je Resulullah, a. s., bio taj koji mi je to govorio."*¹⁰⁷

Od Seleme b. El-Ekva, r. a.:

*"Hzr. Osman je nosio izar koji je dosezao do pola njegovih nogu i govorio: "I izari mog prijatelja, odnosno Resulullah, bili su isti ovakvi."*¹⁰⁸

Pejgamberov prsten i pečat

Enes b. Malik, r. a., priča:

"Pejgamberov mubarek pečat bio je od srebra, a njegov luk od habeškog kamena.

Kada je Resulullah htio napisati pismo liderima stranih zemalja, naredio je da mu se napravi jedan prsten-pečat.

"Još mi je pred očima sjaj prstena sa Pejgamberovog prsta".

"Na luku Pejgamberovog mubarek pečata bila je u tri reda izgravirana fraza "Muhammed Resulullah". U prvom redu stajalo je "Muhammed", u drugom redu "Resul", a u trećem riječ "Allah".^{"109}

Pejgamberov način hoda

Ebu Hurejre, r. a., priča:

"Ja nisam vidio nikoga ljepšeg od Resulullaha; kao da se na njegovom licu sunce prelivalo. Isto tako, nisam vidio nekoga ko je brže hodao od Pejgamera; zemlja se gotovo presavijala pod njegovim nogama kada je koračao. Idući za njim, mi smo ulagali velike napore kako ne bismo ostali iza njega."^{"10}

Riječima "Kada bi moj djed, hzr. Alija, predstavljao Resulullaha, on bi rekao slijedeće:

*"Kada bi koračao, Resulullah bi oštro podizao noge, gotovo kao da ide nizbrdo"*¹¹, jedan od hzr. Alijinih unuka, Ibrahim

Pejgamberov pečat nalazi se u istanbulskom muzeju Topkapı saray.

b. Muhammed, r. a., istakao je da je Pejgamber, a. s., imao jedan prijatan hod.

A hzr. Jezid ibni Mirsad, r. a., rekao je slijedeće:

*"Kada je koračao, išao je staloženo, ali brzo. Oni pored njega ga nisu mogli sustići."*¹²

Od Ebu Atabea, r. a.:

*"Kada je išao, hodao je snažnim koracima."*¹³

*"...Kada bi hodao, koračao bi malo nagnut naprijed i malo podižući noge od zemlje. Nije udarao grubo o tle kako bi podizao prašinu i izazivao zvukove; uporedo sa serijskim i dugim koracima, išao je tiho. Kada bi hodao, djelovao je kao da se spušta sa nekog nagnutog i valovitog mjesta. Kada bi se okretao na neku stranu i gledao, okretao bi se cijelim tijelom. Nije nasumce razgledao desno-lijevo. Više je gledao u tlo nego u nebo. Većinom je gledao krajem oka. Kada bi hodao zajedno sa ashabima, njih bi propustio naprijed, a on bi išao iza njih. Onima koje je susretao uz put odmah bi nazivao selam prije njih."*¹⁴

*"Njegovi pokreti su uvijek bili umjereni. U odlasku negdje išao bi pravo svojim putem, dostojanstvom zrelosti, brzo i ne naginjući se ni lijevo ni desno. Ali, koračao je brzo i sa lahkoćom tako da je izgledalo kao da šeta, mada su, iako su hodali brzo, oni sa njim ostajali iza njega."*¹⁵

Pejgamberov način sjedenja

Kajle binti Mahreme, r. a., priča:

*"Kada sam ugledao Resulullahu, a. s., kako sjedi beskrajno skromno i ponizno, od njegove impozantnosti mi se tijelo počelo tresti."*¹⁶

Džabir b. Semure, r.a.:

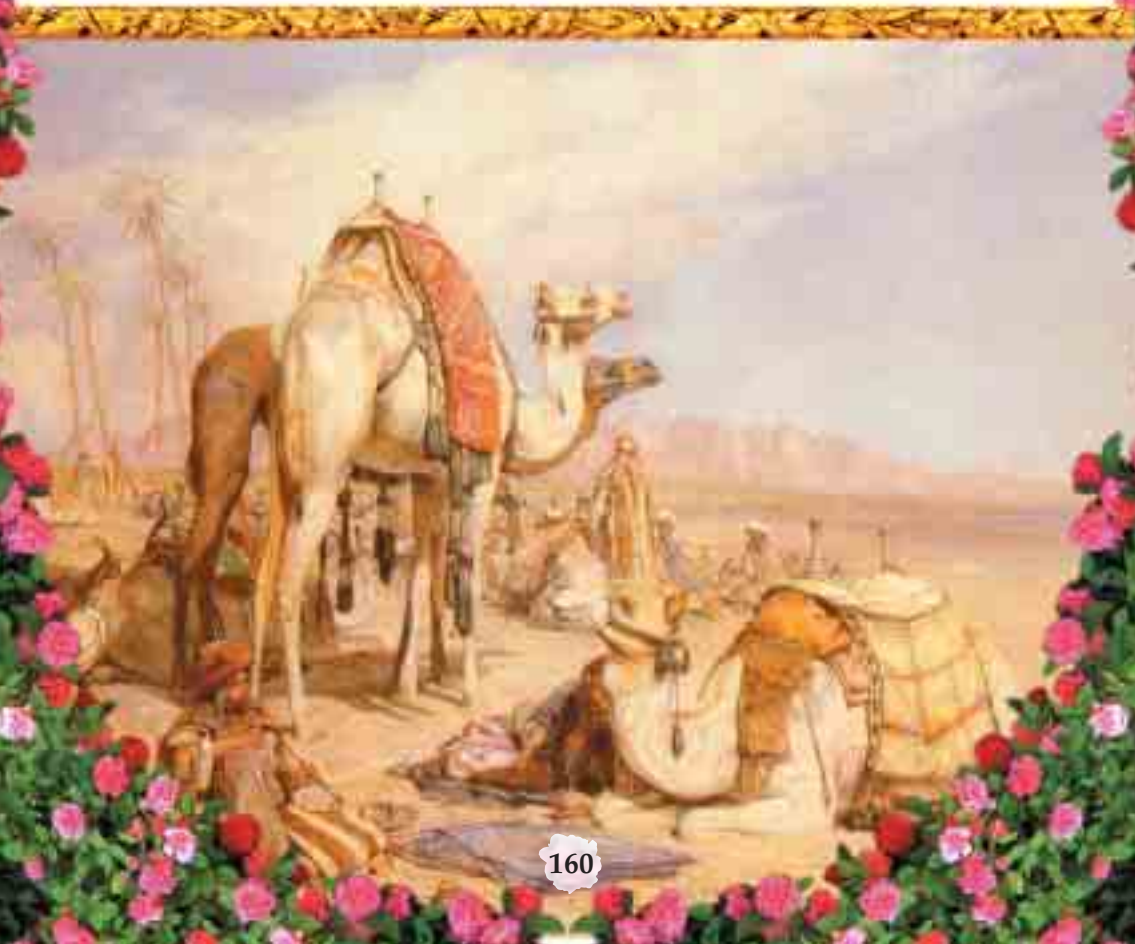
*"Vidio sam Pejgambera naslonjenog na jastuk koji se nalazio sa njegove lijeve strane."*¹⁷

Pejgamberov način govora

Resulullah je bio čovjek poznat po svom utjecajnom stilu i mudrom i kategoričnom obraćanju. Njegovo obraćanje je ostavljalo veoma veliki utjecaj na ljude i svi su osjećali veliko zadovoljstvo slušanjem njegovih sohbata. I rivajeti, koji su do nas dospjeli zahvaljujući njegovim ashabima, iznose ovu njegovu odliku. Određena predanja o tome su slijedeća:

*Allahov Resul je bio najelokventniji od svih ostalih, onaj sa najispravnijim govorom, najslatkorječiviji (sa njegovih usana tekao je med)! On je ovako govorio: "Ja sam najjasniji među Arapima (onaj koji govori bez greške, koji priča jasno i lijepo)."*¹⁸

Djelo *Lilium Auratum*, izrađeno 1871. g.

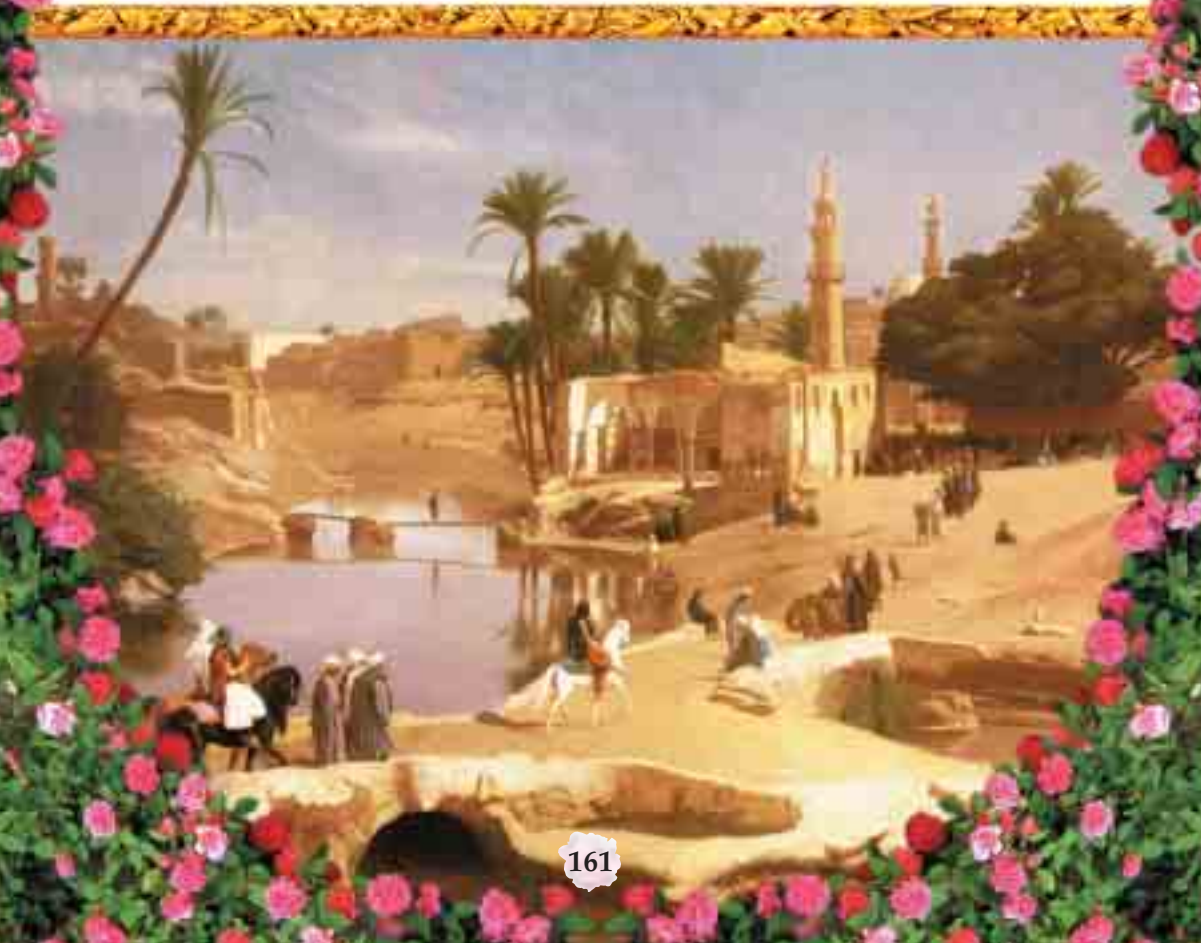

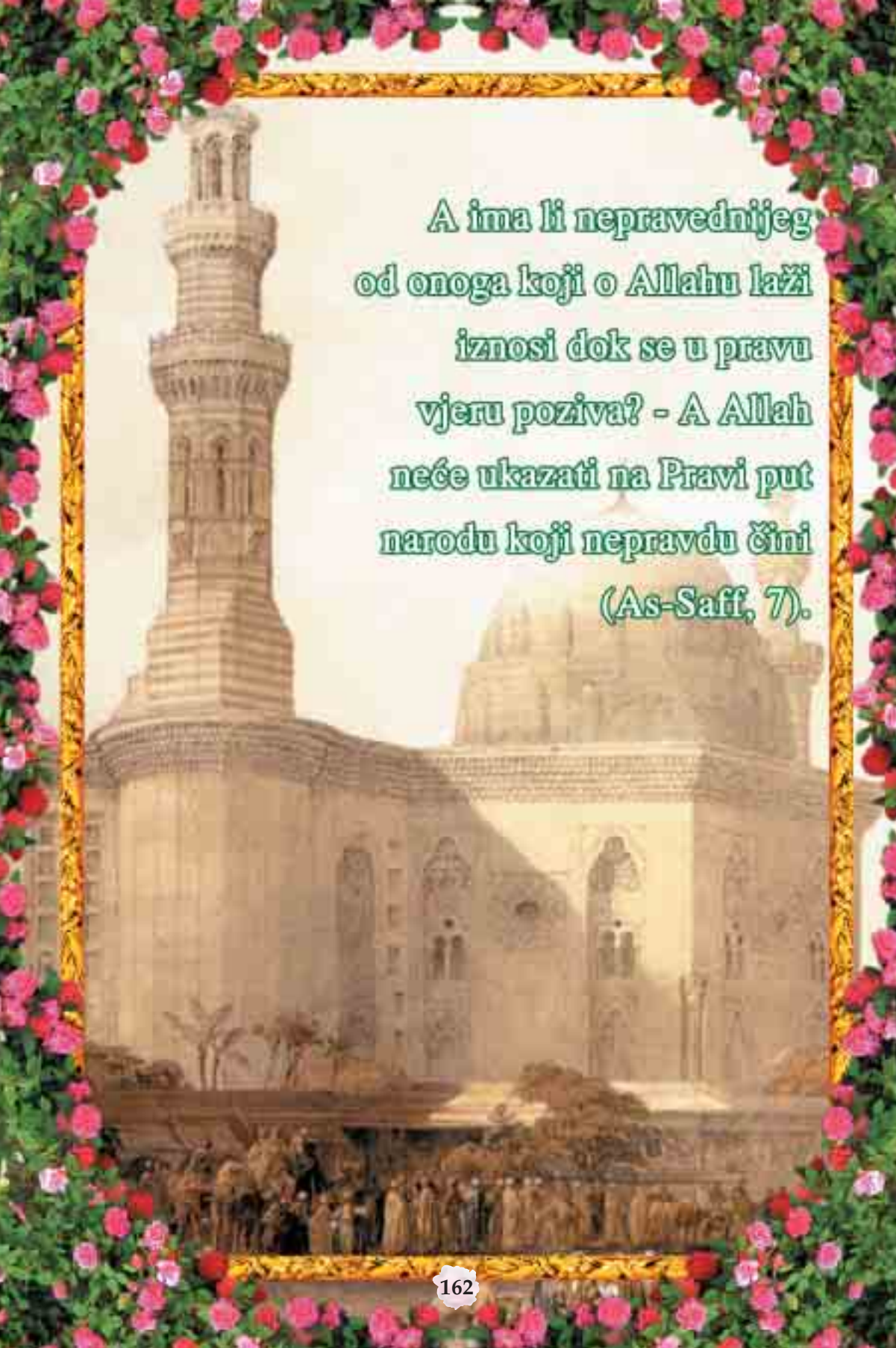
Harun Yahya

Aiša, r. a., na slijedeći je način opisala Resulullahove riječi: *"On nije redao riječi nabrzinu i jednu za drugom, kao što vi pričate; pričao je malo i sadržajno. Vi, međutim, stalno vežete rečenicu za rečenicom."*¹¹⁹

*"Allahov Resul je pričao veoma kratko i vrlo jasno. Ovakav njegov govor mu je od Allaha, dž. š., donio Džibril. U kratkim rečenicama je izlagao sve svoje zamisli. Govorio je kratkim i jasnim rečenicama, u njegovim riječima nije bilo ni viška ni manjka. Riječi su mu harmonično slijedile jedna drugu, zastajao je između riječi tako da su slušaoci pamtiti njegove riječi. Glas mu je bio snažan i prijatan. Pričao je po potrebi i nije izgovarao ružne riječi. Kada bi bio i ljut i raspoložen uvijek je (ne za svoj nefs, već za Allahovo zadovoljstvo) govorio istinu."*¹²⁰

Géromeovo djelo *Grad Fayoum*

A ima li nepravednijeg
od onoga koji o Allahu laži
iznosi dok se u pravu
vjeru poziva? - A Allah
neće ukazati na Pravi put
narodu koji nepravdu čini
(As-Saff, 7).

Harun Yahya

*"Okretao je lice od onih koji nisu lijepo pričali. Kada bi bio primoran izgovoriti neku nemilu, ružnu riječ, on bi se koristio aluzijom."*¹²¹

*Oni kod njega pričali bi nakon što bi on ušutio. Pred njim se ne bi raspravljalo."*¹²²

*Prema ashabima je bio krajnje nasmijan i vedar, sviđao mu se njihov govor, slušao ih pažljivo i smatrao se jednim od njih."*¹²³

Aiša, r. a., priča:

*"Njegovi mubarek govori su bili odabrani. Razumio ga je svako ko ga je slušao."*¹²⁴

Ebu Umame, r. a.:

*"Od svih ljudi on je bio onaj sa najnasmijanijim licem i najprijatnijom prirodom."*¹²⁵

Enes, r. a., saopćio je slijedeće:

*"Resulullah, a. s., je bio najdomišljatiji od svih."*¹²⁶

David Robertsovo djelo pod nazivom Nubya i Egipat (desno) i Sultan Hasanova medresa (dolje)

Pejgamberov lijepi miris

Pejgamber, a. s., je veliki značaj pridavao čistoći. Sam je uvijek bio poput miska, izuzetno čist, odisao je prijetnim i lijepim mirisima, a muslimanima je, isto tako, preporučivao čistoću. U rivajetima ashaba prenose se detalji u vezi sa ovom lijepom odlikom Resulullaha, a. s. Neki od tih rivajeta su slijedeći:

Enes b. Malik, r. a., je rekao slijedeće:

*"Kada bi Resulullah prošao nekom od ulica Medine, zbog toga što se odmah osjećao njegov miris poput miska, narod je govorio da je tim putem prošao Pejgamber. Mi smo dolazak Pejgambera razumijevali po ljepoti njegovog mirisa."*¹²⁷

Ibn Ebi Adi, Humejd, Enes, r. a.:

U svome životu nisam dotakao nijedan vuneni štof, a ni svilu koji su bili mekši od

O, vjernici, Allaha se bojte,
i neka svaki čovjek gleda
šta je za sutra pripremio...

Harun Yahya

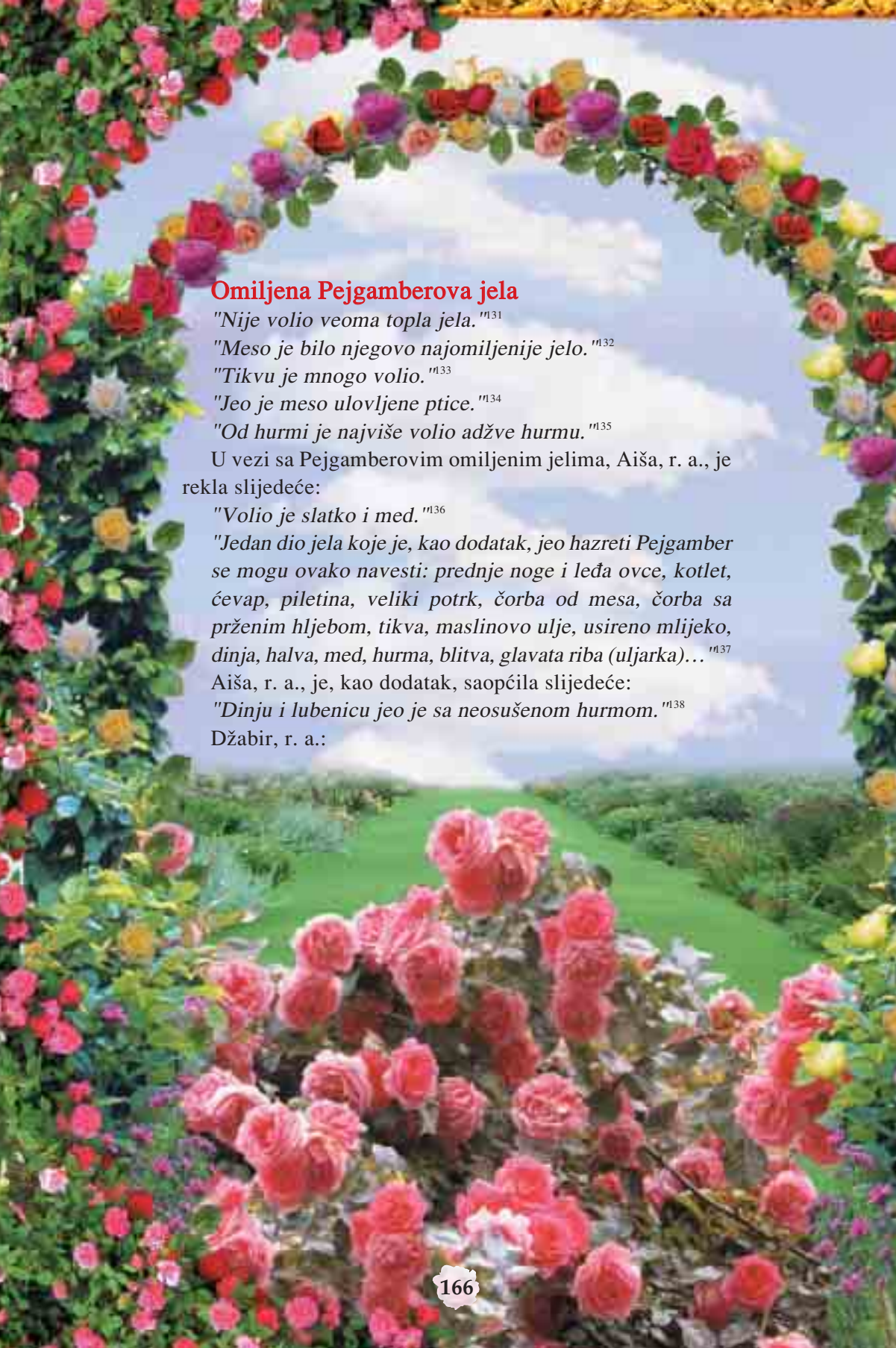
*Resulullahove ruke. A niti sam pomirisao miris koji je ljepše mirisao od Resulullahovog mirisa.*¹²⁸

Muaz b. Hišam, r. a., od svog oca Katadea od Enesa je ovako prenio:

*"Resulullah, s. a. v. s., je bio prepoznatljiv po svom lijepom mirisu. Resulullah, s. a. v. s., je bio lijep. A i miris mu je bio prijatan. Uporedo sa tim, volio je miris."*¹²⁹

*"Njegovo tijelo je bilo čisto i imao je prijatan miris. Bilo da se namiriše ili ne, njegov ten je mirisao ljepše od najljepših mirisa. Ako bi se neko rukovao sa njim, cijeli dan bi osjećao njegov čisti miris, a ako bi svojom mubarek rukom pomilovao neko dijete po glavi, to dijete bi se prepoznavalo među ostalom djecom."*¹³⁰

i Allaha se bojte jer
On dobro zna šta radite
(Al-Hašr, 18).

Omiljena Pejgamberova jela

*"Nije volio veoma topla jela."*¹³¹

*"Meso je bilo njegovo najomiljenije jelo."*¹³²

*"Tikvu je mnogo volio."*¹³³

*"Jeo je meso ulovljene ptice."*¹³⁴

*"Od hurmi je najviše volio adžve hurmu."*¹³⁵

U vezi sa Pejgamberovim omiljenim jelima, Aiša, r. a., je rekla slijedeće:

*"Volio je slatko i med."*¹³⁶

*"Jedan dio jela koje je, kao dodatak, jeo hazreti Pejgamber se mogu ovako navesti: prednje noge i leđa ovce, kotlet, ćevap, piletina, veliki potrk, čorba od mesa, čorba sa prženim hljebom, tikva, maslinovo ulje, usireno mlijeko, dinja, halva, med, hurma, blitva, glavata riba (uljarka)..."*¹³⁷

Aiša, r. a., je, kao dodatak, saopćila slijedeće:

*"Dinju i lubenicu jeo je sa neosušenom hurmom."*¹³⁸

Džabir, r. a.:

"Često je jeo svježu hurmu i dinju i govorio 'Ovo je lijepo voće'. "¹³⁹

"Nikada nije ismijavao neko jelo. Ako bi mu se svidjelo, jeo bi, a ne bi jeo ako mu se ne bi svidjelo. Kada mu se jelo ne bi svidjelo, ne bi ga hulio pred nekim drugim." "¹⁴⁰

A određeni Pejgamberovi hadisi u kojima govori o nekim omiljenim jelima su slijedeći:

"Najljepši dio mesa su leđa." "¹⁴¹

"Sirće je veoma lijep dodatak." "¹⁴²

"Gljiva je halva snage." "¹⁴³

"Nastavite jesti med koji se stavlja u mješinu sa maslom pošto u ovome dvoma, nesumnjivo, ima lijeka za sve bolesti, osim za smrt." "¹⁴⁴

"Jedite i koristite maslinovo ulje pošto je to ulje mubarek." "¹⁴⁵

Medina, Pejgamberova džamija

A one koji vjeruju i dobra
djela čine obraduj džennetskim
baščama kroz koje će rijeke teći;
svaki put kada im se iz njih da
kakav plod, oni će reći:
"Ovo smo i prije jeli" - a bit će
im davani samo njima slični...
(Al-Baqarah, 25).

Omiljeni Pejgamerovi napici

Aiša, r. a., saopćava:

*"Od šerbeta volio je slatka i hladna šerbeta."*¹⁴⁶

*"Pejgamber, a. s., je volio napitke poput šerbeta od meda i šire od hurme i suhih grožđica."*¹⁴⁷

*"Najomiljeniji Pejgamberovi napici su bila hladna i slatka šerbeta."*¹⁴⁸

*"Od šerbeta je najviše volio šerbe od meda."*¹⁴⁹

*"Od onoga što se pije najviše je volio mlijeko."*¹⁵⁰

Pejgamber, a. s., je za mlijeko rekao slijedeće:

*"Kada Allah, dž. š., nekoga nahrani neka taj čini dovu: 'Allahu, učini nam berićetnim ovo jelo i daj nam u tome hajirli opskrbu.' A i kada Allah, dž. š., nekoga napije mlijekom, neka i taj čini dovu: 'Allahu, učini nam berićetnim ovo mlijeko i podari nam još više mlijeka' pošto, osim mlijeka, ne znam ništa drugo što bi moglo nadomjestiti hranu i piće."*¹⁵¹

Ono što je Pejgamber rekao o vodi

Pejgamber, a. s., je, naročito prilikom putovanja, dijelio vodu ashabima. Na primjer, prilikom jednog putovanja se zaustavio na jednom mjestu i od saputnika zatražio vode. Nakon što je oprao ruke i lice, napio se vode i rekao ashabima pored sebe: *"Pospite i vi jednu količinu po svome licu i vratu."*¹⁵²

Nakon što bi se napio vode, Resulullah, a. s., bi ovako činio dovu:

*"Hvala Allahu koji je Svojom milošću vodu stvorio slatkom, a ne ljutom i slanom."*¹⁵³

A u drugom svome hadisu Resulullah, a. s., je rekao slijedeće o vodi:

*"Allah je stvorio vodu kao sredstvo za čišćenje. Ništa je ne može zaprljati osim materija koje joj mijenjaju okus, boju ili miris."*¹⁵⁴

Pieter Gysels Antwerp (1625-
1690), *Bašča*

Neke od lijepih Pejgamberovih čudi

Prikupljanjima od velikih islamskih alima kao što su Tirmizi, Taberani, Buhari, Muslim, Imam-i Ahmed, Ebu Davud i Ibni Madže, poznat kao Hudždžet-ul-imam Gazali, na slijedeći je način rezimirao određene čudi Muhammeda, a. s.:

"Resulullah je bio najmekše naravi, najhrabriji, najpravedniji i najčasniji od svih ljudi. Među svima je bio najdarežljiviji. Hurma, ječam, bilo šta bilo, onime čime ga je Allah opskrbljavao, ostavljao je samo ono što će jesti u toku godine, a ostatak je trošio na Allahovom Putu. Davao je kada bi se tražilo nešto što se nalazi kod njega. I u pogledu stidljivosti je bio najsavršeniji od svih drugih. Ljutio bi se radi Gospodara, a nije se srdio radi svoje individue.

Primjenjivao je pravdu pa makar to štetilo njemu samome ili njegovim ashabima.

Allahov Resul je bio najskromniji od svih, onaj koji je, bez

Ovakav Džennet obećan
je onima koji se budu
Allaha bojali: vrtovi s
rijekama, s plodovima kojih
uvijek ima i s trajnom
hladovinom;

otezanja, najrječitije govorio, onaj sa najvedrijim licem. Ništa od ovosvjetskih poslova nije ga moglo gurnuti u zabrinutost.

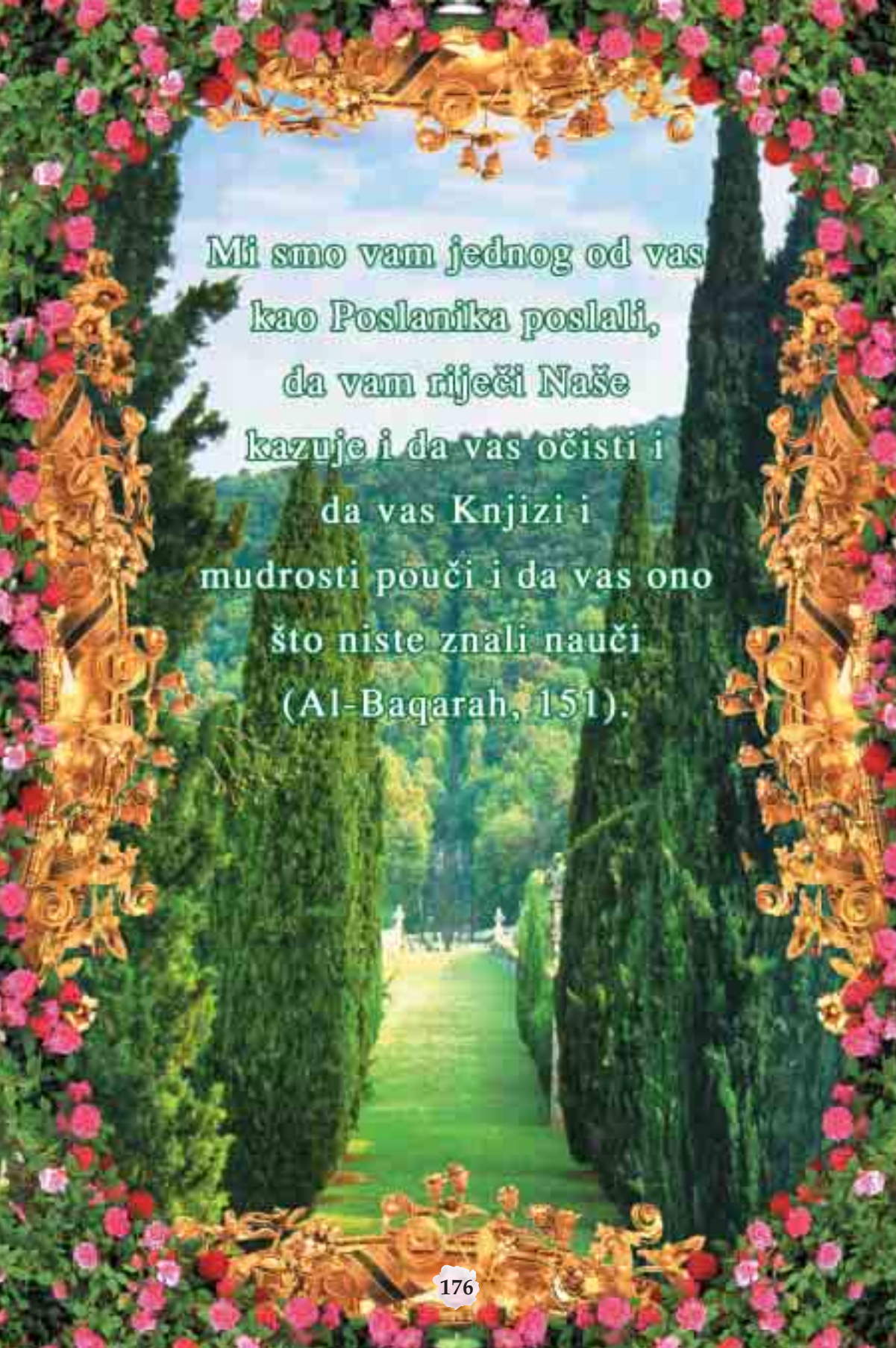
Obilazio je i bolesnike na drugom kraju Medine, volio je lijepe mirise, a gnušao se na smrad. Sjedio je i jeo sa siromašnima. Ni prema kome se nije grubo odnosio, prihvatao bi izvinjenje onome ko bi mu se izvinjavao. Šalio se, ali je govorio istinu.

Kada bi vidio dozvoljene igre, ne bi ih zabranjivao, takmičio se sa svojim ženama. Jadne nije omalovažavao zbog njihovog siromaštva, ni bogatima nije ukazivao poštovanje radi njihove imovine; Allahu, dž. š., je ravnopravno pozivao i jedne i druge. Allah, dž. š., je u njemu objedinio uzvišenu ćud i besprijekornu politiku...

Allah, dž. š., podučio ga je svim ljepotama, pravim putevima, vijestima o događajima koji su zadesili one prije i koji će zadesiti one poslije, stvarima kojima će se postići spas i blaženstvo na Ahiretu, svemu onome na čemu će se zavidjeti i za čime će se ići i neće ići na ovome svijetu.

Neka nas Allah, dž. š., učini uspješnim u izvršavanju njegovih naređenja i da idemo tragom njegovih djela.¹⁵⁵

to će biti nagrada onima
koji se budu zla klonili,
a nevjernicima
će kazna vatra biti
(Ar-Ra'd, 35).

Mi smo vam jednog od vas
kao Poslanika poslali,
da vam riječi Naše
kazuje i da vas očisti i
da vas Knjizi i
mudrosti pouči i da vas ono
što niste znali nauči
(Al-Baqarah, 151).

UZORNI ŽIVOT NAŠEG PEJGAMBERA

U svakom trenutku Pejgamberovog života nalaze se veoma lijepi primjeri za vjernike. Sohbeti koje je Muhammed, a. s., vodio sa ashabima, njegova obraćanja ashabima, šale, ljubav i pažnja prema djeci, njegov pravedan, obziran i pažljiv odnos prema ženama, to što je hem za svoju porodicu, hem i za sve muslimane bio uzoran zaštitnik, njegova ljubaznost, razdraganost, živost, saosjećajnost i privrženost muslimanima značajni su primjeri uzornog morala i idealnog insana. U ovom poglavlju će biti ustupljeno mjesto primjerima iz Pejgamberovog uzornog života, sa kojima je Allah, dž. š., bio zadovoljan.

Pejgamber, a. s., je bio ljubazan i preporučivao je ljubaznost

Unatoč teškoj odgovornosti koju je imao na sebi i raznovrsnim poteškoćama na koje je nailazio, Pejgamber, a. s., je bio krajnje bogobojazan, predan i miran čovjek. U svakom trenutku svoga života bio je ponesen radošću i ushićenjem imana. I zbog ovog zanosa imana, a i zbog svog uzornog morala, uvijek je bio ljubazan i imao jedan prisan nastup. Ovu Pejgamberovu odliku ashabi su isticali na slijedeći način:

Alija, r. a.: *"To što je bio vedrog lica i što se prema svima odnosio ljubazno, učinili su ga gotovo ocem naroda. Pred njim i u njegovim očima svi su bili jednaki."*¹⁵⁶

On je neukima poslao Poslanika,
jednog između njih, da im ajete
Njegove kazuje i da ih očisti i da ih
Knjizi i mudrošći nauči,
jer su prije bili u očitoj zabludi
(Al-Džumuah, 2).

*Allahov Resul je uvijek bio ljubazan i mehke naravi...*¹⁵⁷

*"Allahov Resul (...) je među narodom bio najveseliji i onaj koji se najviše smiješio."*¹⁵⁸

Pejgamber, a. s., je i svojim ashabima preporučivao ljubaznost i rekao slijedeće:

*"Vi svojim imecima ne možete usrećiti druge, vi ćete ih zadovoljiti ljubaznošću i lijepom naravi."*¹⁵⁹

*"Allah, dž .š., voli onu osobu koja pomaže drugima i koja je ljubazna."*¹⁶⁰

Pejgamberov odnos i sohbet sa ashabima

Pejgamber, a. s., veoma se blisko zanimao za muslimane iz svoje okoline. Neposredno je pratio iman, ponašanje, čistoću, raspoloženje i zdravlje svakog od njih. Promatrao je njihove nedostatke i potrebe i osiguravao da se to nabavi. A u svojim sohbetima sa njima srdačno im se obraćao i osvajao njihova srca. Ashabi su se od njega rastajali smireni i ispunjeni radošću.

Jedan od njemu najbliskijih, Alija, r. a., slijedećim je riječima opisao atmosferu u sohbetima sa Pejgamberom i njegov odnos prema ashabima:

*"Među svima ostalima Resulullah je bio onaj sa najotvorenijom rukom, najšireg srca i onaj koji je imao najispravniji akcent; onaj koji je na najbolji način izvršavao preuzete obaveze, najmekše naravi i onaj sa najljepšim sohbetima. Oni koji bi se upoznali sa njim i učestvovali na njegovim sohbetima, s ljubavlju bi se vezali za njega. Oni koji bi govorili o njegovim osobinama isticali bi: 'Ni prije a ni poslije njega nisam vidio nekoga ko je poput njega.' Kada bi se nešto zatražilo od njega, on bi to sigurno davao."*¹⁶¹

*"Pridavao je pažnju svakom ko je sjedio sa njim, nije ostavljao utisak da se prema nekome odnosi različito. Bio je strpljiv prema onome ko bi, radi rješavanja svog problema, sjedio sa njim ili ga držao na nogama. Tu osobu ne bi napuštao sve dok ona ne bi otišla."*¹⁶²

*"Žudio bi za ashabima i pitao za njih (kada ih ne bi vidio). Pitao ih je također i za njihov stanje i odvijanje poslova. Za lijepo je govorio da je lijepo, a za ružno da je ružno."*¹⁶³
*"Uvijek je bio na strani čestitih, druge ne bi primao. Kod njega bi ulazili nakratko, a izlazili bi razbijenih sumnji i smireni..."*¹⁶⁴

*"Strpljivo je podnosio pretjerano i nelogično držanje stranaca koji bi dolazili. Kada bi se ashabi ponekad ljutili na to, on bi ih smirivao riječima: "Kada vidite ovakve, uputite ih na Pravi Put!"*¹⁶⁵

*"Nikome nije upadao u riječ, čekao bi da taj završi."*¹⁶⁶

*"...Pričao bi ono što će stvoriti ljubav među ljudima i doprinijeti njihovom zbližavanju. Nije ih plašio i tjerao. Svakom lideru naroda je pridavao značaj, ukazivao im poštovanje..."*¹⁶⁷

A njegov unuk, hzr. Hasan, za Pejgambera je rekao slijedeće:

*"Njegovi pogledi bili su krajnje sadržajni. (...) Pričao je veoma lijepo i koncizno. U njegovim riječima nije bilo ni viška ni manjka."*¹⁶⁸

*"Sa onim vodećim, a i sa običnim građanima pričao je na isti način. Od njih ništa nije skrivao."*¹⁶⁹

Ebu Zerr, r. a., na slijedeći način je objasnio krajnje srdačan Pejgamberov odnos prema ashabima:

*"Jednog dana sam otišao kod Resulullaha. Sjedio je na nekom divanu. Ustao je i zagrlio me. Ovaj zagrljaj je doista bio veoma srdačan."*¹⁷⁰

A Ebu Hurejre, r. a., slijedećim riječima opisuje Muhammedov, a. s., lijepi odnos prema ljudima, koji je bio krajnje obziran i human:

*"Kada bi neko držao ruku Allahovog Resula, on ne bi povlačio svoju ruku sve dok je dotični ne bi pustio. Svoje lice je okretao prema onome ko je pričao sa njim i nije ga zakretao dok taj ne dovrši svoje riječi."*¹⁷¹

Pejgamber, a. s., se neposredno zanimao i za probleme i bolesti ashaba. Onima koji su bili mršavi preporučivao je uzimanje kilograma, a onima sa viškom kilograma

Došao vam je Poslanik,
jedan od vas, teško
mu je što ćete na
muke udariti, jedva čeka da
Pravim putem pođete, a prema
vjernicima je blag i milostiv
(At-Tawba, 128).

Mekka, Kaba,
vrata kralja Fahda

Ključevi Kabe, koji se nalaze u
odjelu mubarek emaneta
istanbulskog muzeja Topkapi
Saray.

preporučivao bi dijetu. Isto tako je svoje preporuke davao i prilikom njihovog odabira korisne hrane.¹⁷² Ilustracije radi, prilikom određenih bolesti ashabima je preporučivao da piju šerbe od meda.¹⁷³

Prema onome što je ispričao Ebu Hurejre, r. a., kada se jednog dana Ebu Hurejre, r. a., onesvijestio, Pejgamber, a. s., ga je sam pridigao na noge, odveo svojoj kući i, shvativši da je gladan, dao mu da se prvo napije mlijeka.¹⁷⁴

Pejgamber se šalio sa ashabima i smijao se skupa sa njima

Kao što se može razumjeti i iz doživljaja koje prenose ashabi, Resulullah se često šalio i sa svojom porodicom, a i sa svojim ashabima, smijao se na njihove dosjetke i davao im lijepa imena ili nadimke. Međutim, kao i u svakom pitanju, i prilikom šaljenja Pejgamber se ponašao veoma obzirno, savjesno i razumno. Preporuke koje je, u pogledu šale, Pejgamber, a. s., davao ashabima možemo ovako rezimirati:

"Ja se šalim, ali govorim samo ono što je istina."

"Nije halal da jedan musliman uplaši svoga brata."

"Ne prepiri se sa svojim bratom i ne šali se sa njim ismijavajući ga."

"Teško onome koji laže da bi drugoga nasmijao!"

"Jedan rob ne može biti dobar vjernik sve dok ne prestane lagati pa makar to bilo i u šali i sve dok ne napusti raspravljanje pa makar i bio upravu."

"Ne lažite pa makar to bila i šala."¹⁷⁵

Pejgamberove preporuke o pitanju ljubavi

Jedno od najbitnijih pitanja nad kojim se Pejgamber specijalno zadržavao je da se, bez ikakvih interesa, vjernici međusobno vole jednom iskrenom ljubavlju i da jedni prema drugima ne gaje loše emocije kao što su mržnja, srdžba i ljubomora. Pejgamber je i u ovom kontekstu hem bio najljepši uzor vjernicima, hem im je i veoma često davao preporuke o ovom pitanju.

O tome je Allah, dž. š., u Kur'anu rekao slijedeće:

Na ovaj način Allah šalje radosne vijesti robovima Svojim, onima koji su vjerovali i dobra djela činili. Reci:

"Ne tražim za ovo nikakvu drugu nagradu od vas, osim da Mi se dobrim djelima približite." A umnogostručit ćemo nagradu onome ko učini dobro djelo, jer Allah, zaista, mnogo prašta i blagodaran je (Aš-Šura, 23).

A neki Pejgamberovi hadisi o ljubavi, prijateljstvu i bratstvu su slijedeći:

*"Ono što želi za sebe vjernik to želi i za svog brata."*¹⁷⁶

*"Darivajte se međusobno i volite. Jedni drugima poklanjajte hranu. To će prouzrokovati širinu u vašoj opskrbi."*¹⁷⁷

*"Posjećujte se i darivajte pošto zijareti ojačavaju ljubav, a hedije iz srca izbacuju loše emocije."*¹⁷⁸

"Ne zavidite jedni drugima, ne mrzite jedni druge, ne govorite ružne riječi jedni drugima, ne okrećite leđa jedni

drugima, ne klevećite se međusobno iza leđa. Allahovi robovi, budite braća. ¹⁷⁹

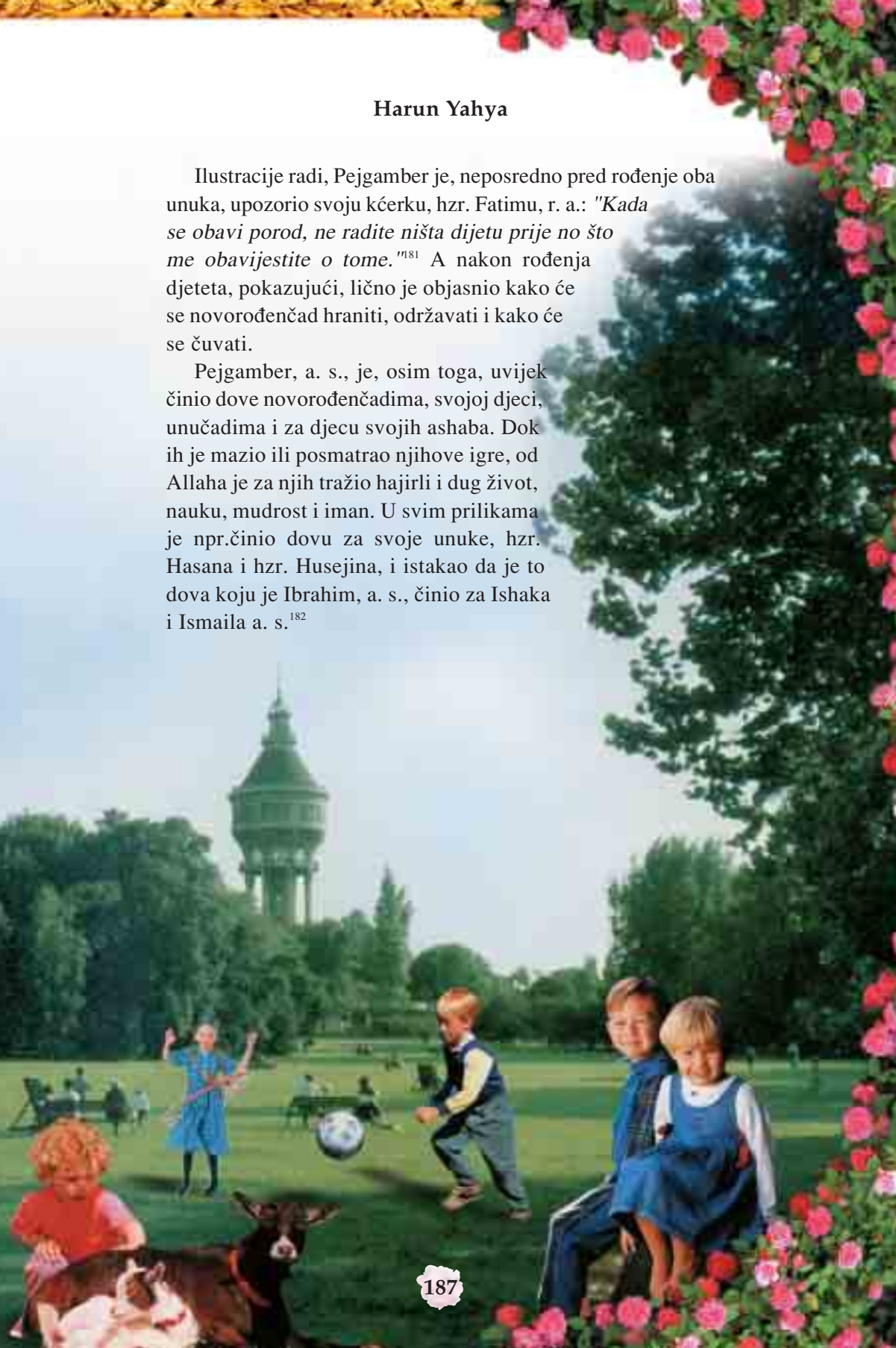
"I vi ste se zarazili dertovima naroda prije vas: zavidnošću i mržnjom. Gajiti mržnju je nešto što korjenito guli. Tako mi Allaha, nećete moći ući u Džennet sve dok ne budete bili u imanu, a ne možete biti u imanu sve dok ne budete voljeli jedni druge. Hoćete li da vam kažem nešto čime ćete voljeti jedni druge? Širite selam među sobom. ¹⁸⁰

Pejgamberova nježnost i pažnja prema djeci

Muhammedova, a. s., nježnost, koja je uzor cijelom čovječanstvu, merhamet i privrženost vjernicima veoma su vidljivi i u njegovom odnosu prema djeci. Pejgamber se veoma blisko zanimao kako za svoju djecu i unučad, tako i za djecu svojih ashaba; dijelio je svoje savjete, zanimao se pa čak ih i sam usmjeravao od njihovog samog rođenja do nadijevanja imena, od zdravlja do povećanja znanja, od odijevanja do igara kojima su se igrali.

Ilustracije radi, Pejgamber je, neposredno pred rođenje oba unuka, upozorio svoju kćerku, hzr. Fatimu, r. a.: *"Kada se obavi porod, ne radite ništa djetu prije no što me obavijestite o tome."*¹⁸¹ A nakon rođenja djeteta, pokazujući, lično je objasnio kako će se novorođenčad hraniti, održavati i kako će se čuvati.

Pejgamber, a. s., je, osim toga, uvijek činio dove novorođenčadima, svojoj djeci, unučadima i za djecu svojih ashaba. Dok ih je mazio ili posmatrao njihove igre, od Allaha je za njih tražio hajirli i dug život, nauku, mudrost i iman. U svim prilikama je npr.činio dovu za svoje unuke, hzr. Hasana i hzr. Husejina, i istakao da je to dova koju je Ibrahim, a. s., činio za Ishaka i Ismaila a. s.¹⁸²

Od ashaba se prenosi da je za Ibn Abbasa, r. a., dok je bio dijete, Pejgamber činio dovu: *"Allahu, nauči ga mudrosti."* A za Enesa, r. a., je, u periodu njegovog djetinjstva, činio dovu da mu Allah, dž. š., podari mnogo imetka i djece i da mu život učini dugim i da ono čime ga obdari bude hajirli i mubarek za Enesa, r. a.¹⁸³

Resulullah je, isto tako, veliki značaj pridavao i dječijim igrama, štaviše, povremeno se i sam igrao zajedno sa njima. Riječima: *"Neka se podjetinji sa djetom onaj ko ga ima"*¹⁸⁴, savjetova je roditelje da lično zabavljaju svoju djecu. Pejgamber je, isto tako, savjetovao da se djeca bave igrama i sportom kao što su plivanje, trčanje i hrvanje, čak je svoje unuke i djecu iz okoline stimulirao na to.

Ashabi su prenijeli kako je Pejgamber mazio djecu, kako se brinuo o njima i kako se igrao sa njima. Neka od tih predanja su sljedeća:

Enes, r. a.:

*"Resulullah, a. s., je bio onaj koji je prednjačio u šaljenju sa djecom."*¹⁸⁵

El Berr'a, r. a.:

*"Vidio sam Pejgambera, a. s., dok mu je Hasan bio na ramenima..."*¹⁸⁶

*"Pejgamber je ovako govorio svojoj kćerki, hzr. Fatimi, r. a.: 'Hajde mi pozovi te moje sinove (Hasana i Husejina)! Onda bi ih obojicu privinuo na svoje grudi i mirisao ih.'"*¹⁸⁷

O Pejgamberovoj ljubavi prema djeci i o tome kako se šalio sa njima, Ja'la ibnu Murre, r. a., ispričao je sljedeće:

"Jedna grupa ashaba je, zajedno sa Resulullahom, otišla na ručak, na koji su bili pozvani. Putem su sreli njegovog unuka Husejina, koji se igrao sa djecom."

"Kada je vidio dijete, Resulullah je istupio i, prošavši ispred grupe, raširio ruke kako bi ga zagrlio. A dijete počeo trčkarati lijevo-desno. Imitirajući ga, trčeći lijevo-desno, Resulullah je trčao za njim sve dok ga nije uhvatio. Kada ga je uhvatio, jednu ruku je stavio ispod njegove brade, a drugu na vrat, poljubio ga i rekao: 'Husejin je od mene, a

*ja sam od Husejina. Ko voli Husejina nek i Allah, dž. š., voli njega...*¹⁸⁸

Prema onome što je saopćio Enes, r. a., Resulullah, a. s., je svoje unuke, Hasana i Husejina kojima se obraćao riječima "moji dunjalučki bosiljci", veoma često pozivao sebi, mirisao ih i privijao na grudi.¹⁸⁹

Ibn Rebi'ati'ibni'l Haris, r. a., je govorio:

*"Moj otac mene, a Abbas, r. a., svog sina El-Fadla, r. a., poslali su Resulullahu. Kad smo ušli kod njega, posadio nas je zdesna i slijeva i tako nas je snažno prigrlio da jače nismo vidjeli."*¹⁹⁰

Kada je pokazivao svoju ljubav prema djeci, Resulullah, a. s., ih je često milovao po kosi i činio hajir-dovu za njih. Na primjer, Jusuf ibni Abdillah ibni Selam, r. a., je govorio: *"Hizr. Pejgamber me je oslovljavao sa "Jusufe" i milovao me po kosi."* Amr ibnu Hurejs, r. a., je pričao da ga je majka odvela pred Pejgambera i da ga je on pomilovao po kosi i učinio dovu za obilnu nafaku, a Abdullah ibn Utbe, r. a., je, također, pričao da se sjeća da ga je, kada je imao pet-šest godina, Pejgamber pomilovao po kosi i proučio dovu za njegovo potomstvo i beričet.¹⁹¹

Ljubav i pažnju, koju je Muhammed, a. s., pokazivao prema djeci Ebu Hurejre je, također, objasnio slijedećim primjerima:

*"Kada bi se donijela voćka koja se prva pojavila, Resulullah, a. s., bi proučio slijedeću dovu: 'Moj Bože! Nama, našoj Medini, našem voću i mjerama za žitarice podari mnogobrojni beričet.' Potom bi voćku dao najmlađem koji bi tu bio prisutan."*¹⁹²

*"Biti blag prema djeci bio je jedan od običaja Allahovog Resula. Kada se vratio sa jednog putovanja, njega su dočekala djeca. Resulullah je stao i naredio ashabima da podignu djecu, oni su jedno podigli ispred Pejgambera, a jedno na zadnji dio sedla, a neka su i sami uzimali na svoju tegleću stoku."*¹⁹³

"Resulullah, a. s., je došao u avliju hizr. Fatimine kuće i sjeo. 'Ima li ovdje djece?' upitao je. Hizr. Fatimino dijete

*(Resulullahov unuk) je brzo dotrčalo i zagrlilo Resulullahu oko vrata. Resulullah ga je poljubio.*¹⁹⁴

*"Toliko je bio prisan sa djecom da je, kada je jednom ugledao djecu koja su se takmičila, trčao zajedno sa njima kako bi se pridružio njihovoj radosti.*¹⁹⁵

O istom pitanju je i Džabir ibnu Semure, r. a., ispričao slijedeće:

*"Zajedno sa Resulullahom sam klanjao prvi namaz. Potom je on otišao svome ehlu. I ja sam izišao sa njim. Dočekao ga je jedan dio djece. Uto ih, jedno po jedno, počeo milovati po obrazima. Pomilovao je i moj obraz. Na njegovoj ruci sam osjetio jednu svježinu i jedan prijatan miris.*¹⁹⁶

Muhammed, a. s., koji je, kao pejgamber, poslan u periodu kada su se ženska djeca ubijala odmah nakon rođenja, saopćio je da ne treba praviti razliku između muške i ženske djece, da je grijeh ubijati žensku djecu i, pokazujući prema svima podjednaku ljubav i pažnju, svome narodu je poslužio i kao lijep primjer. Jedan od hadisa u kome Pejgamber ističe lijepe odlike ženske djece je slijedeći:

*"Kako je kćerka lijep evlad! Saosjećajna je, dobrotvorna, sdačna, dobrobitna i ispunjena majčinskim osjećanjima!"*¹⁹⁷

Svoju ljubav Pejgamber je izražavao i riječima i djelima. Djeci je govorio da ih voli.¹⁹⁸

U svojoj ljubavi prema djeci Pejgamber nije pravio nikakve razlike. Istu ljubav i milost, koju je pokazivao prema svojoj djeci i unučadima, pokazivao bi i prema djeci svojih ashaba. Kada je Halid ibn Said, r. a., došao u posjetu Pejgamberu, a. s., sa njim je bila i njegova mala kćerka. Zbog toga što je rođena u Habešistanu, Pejgamber bi joj je pokazivao jednu posebnu bliskost. Jednom je u Pejgamberove ruke dospio jedan komad vezenog platna. Pozvao je hzr. Halidovu kćerku i dao joj; obradovao ju je.

Džemre je u to vrijeme bila mala djevojčica. Njen otac ju je uzeo, odveo kod Resulullahu i rekao: *"Yâ Resulallah, hoćeš li za ovu moju kćerku proučiti Allahu dovu za beričet?"*

Pejgamber je Džemre posadio na krilo, stavio ruku na njenu glavu i proučio dovu za beričet.

Sin Pejgamberovog pomoćnika, Zejda, r. a., Usame, r. a., je rekao slijedeće u vezi sa Muhammedom, a. s.:

*"Resulullah je na jedno koljeno posadio mene, a na drugo svog unuka Hasana. Potom nas je obojicu privio na grudi i proučio dovu: 'Ya Rabbi, pokaži im Svoj rahmet pošto sam i ja milostiv prema njima.'"*¹⁹⁹

Neki od ashaba nisu shvatali Pejgamberovo igranje sa djecom i njegovu pažnju prema njima. Jednom je Akra ibn Habis, r. a., vidio kako je Pejgamber, a. s., poljubio hzr. Hasana i rekao slijedeće:

*"Ja imam desetero djece. Do sada nisam poljubio nijedno od njih." Nato je Pejgamber uzvratio: "Ne može se biti merhametli prema onome ko ne pokazuje merhamet.""*²⁰⁰

I svog mubarek sina, hzr. Ibrahima, Pejgamber je veoma često posjećivao i u kući njegove majke po mlijeku; pokazujući mu svoju pažnju i merhamet, milovao ga je po kosi i privijao na grudi. Pejgamberov hizmećar, Enes, r. a., na slijedeći način prenosi jednu svoju uspomenu u vezi sa tim:

*"U svom životu nisam vidio nikoga ko je prema ukućanima bio pažljiviji i merhametniji od Resul-i Ekrema, s. a. v. s. Kada bi Ibrahim, bio kod pomajke, u medinskom dijelu Avali, Pejgamber bi odlazio da ga vidi i mi bismo išli sa njim. (...) Pejgamber bi ulazio unutra, uzimao sina, poljubio ga i potom se vraćao. (...) Opet, kada smo jednom išli, Resulullah je naložio da mu donesu dijete i privio ga na prsa. Rekao mu je nešto, pričao sa njim.""*²⁰¹

Alija, r. a., priča:

*"Pejgamber nam je došao u posjetu. Tu noć je ostao kod nas. Hasan i Husejin su spavali. U jednom trenutku je Hasan zatražio vode. Pejgamber je odmah ustao i iz mješine uzeo čašu vode i dao dijete..."*²⁰²

Pejgamber, a. s., je, osim toga, podsjetio vjernike na pravedno postupanje među djecom i rekao ovako:

"Bojte se Allaha! Kako god želite da vam djeca budu

*poslušna, isto tako i vi pravedno postupajte među njima.*¹²⁰³

*"Allah, dž. š., voli da u svakom pogledu, čak i kad je u pitanju poljubac, pravedno postupate među djecom."*¹²⁰⁴

Pejgamber se zadržavao i na obrazovanju, lijepom moralu i odgoju djece i, nizom savjeta, dao niz smjernica u tom kontekstu. Određeni Pejgamberovi hadisi koji govore o tome su slijedeći:

*"Otac svom djetetu ne može ostaviti bolji miraz od lijepog morala."*¹²⁰⁵

*"Jedna od prava djeteta nad ocem su da mu da lijepo ime i lijep odgoj."*¹²⁰⁶

*"Častite svoju djecu i lijepo ih odgajajte..."*¹²⁰⁷

Kao i u svakom pitanju, Pejgamber, a. s., je i svojom pažnjom prema djeci, ljubavlju i saosjećanjem prema njima vjernicima bio najbolji uzor. Riječima *"Onaj koji ne pokazuje sažaljenje prema našim malima (...) nije od nas"*¹²⁰⁸ Pejgamber, a. s., je naglasio značaj saosjećajnosti i nježnosti koja se treba pokazivati prema djeci.

Pejgamberove žene su majke vjernika

Pejgamberove žene, majke svih vjernika, bile su uzor svih muslimanki i bogobožne muminke. U Kur'anu, hadisima i predanjima u vezi sa Pejgamberovim životom iznosi se niz podataka o naravi Muhammedovih, a. s., žena, njihovim imanima, o tome kako su pomagale Pejgamberu, njihovim obraćanjima vjernicima i uzornom moralu.

Jadan od podataka o Pejgamberovim ženama koji se navodi u Kur'anu je da su one majke svih vjernika:

Vjerovjesnik treba biti preči vjernicima nego oni sami sebi, a žene njegove su - kao majke njihove... (Al-Ahzab, 6).

A u drugom ajetu je Allah, dž. š., vjernicima zabranio da se, nakon Pejgamberra, ne žene sa njegovim ženama. Ovaj ajet glasi:

...Vama nije dopušteno da Allahova Poslanika uznemirujete niti da se sa ženama njegovim poslije smrti

njegove ikada oženite. To bi, uistinu, kod Allaha, bio velik grijeh! (Al-Ahzab, 53).

A u određenim kur'anskim ajetima se naglašava da Pejgamberove žene nisu kao ostale žene, te se, isto tako, saopćava i ponašanje koje one moraju imati. U ajetu se kaže slijedeće:

O, žene Vjerovjesnikove, vi niste kao druge žene! Ako se Allaha bojite, na sebe pažnju govorom ne skrećite, pa da u napast dođe onaj čije je srce bolesno, i neusiljeno govorite! U kućama svojim boravite i ljepotu svoju, kao u davno pagansko doba, ne pokazujte, i namaz obavljajte i zekat dajite, i Allaha i Poslanika Njegova slušajte! Allah želi da od vas, o, porodico Poslanikova, grijehe odstrani, i da vas potpuno očisti. I pamтите Allahove ajete i mudrost, koja se kazuje u domovima vašim - Allah je, uistinu, dobar i sve zna (Al-Ahzab, 32-34).

Držanje bogobojažnih Pejgamberovih žena, koje je istaknuto u kur'anskim ajetima, odnosno njihov govor koji je bio znamenit i u skladu sa razumom i savješću, dostojanstveno i pribrano ponašanje, njihova uzdržljivost, njihova pedantnost u ibadetu i poslušnosti Pejgamberu i to što veoma dobro poznaju Kur'an i Pejgamberov sunnet, uzor su svim ženama vjernicama.

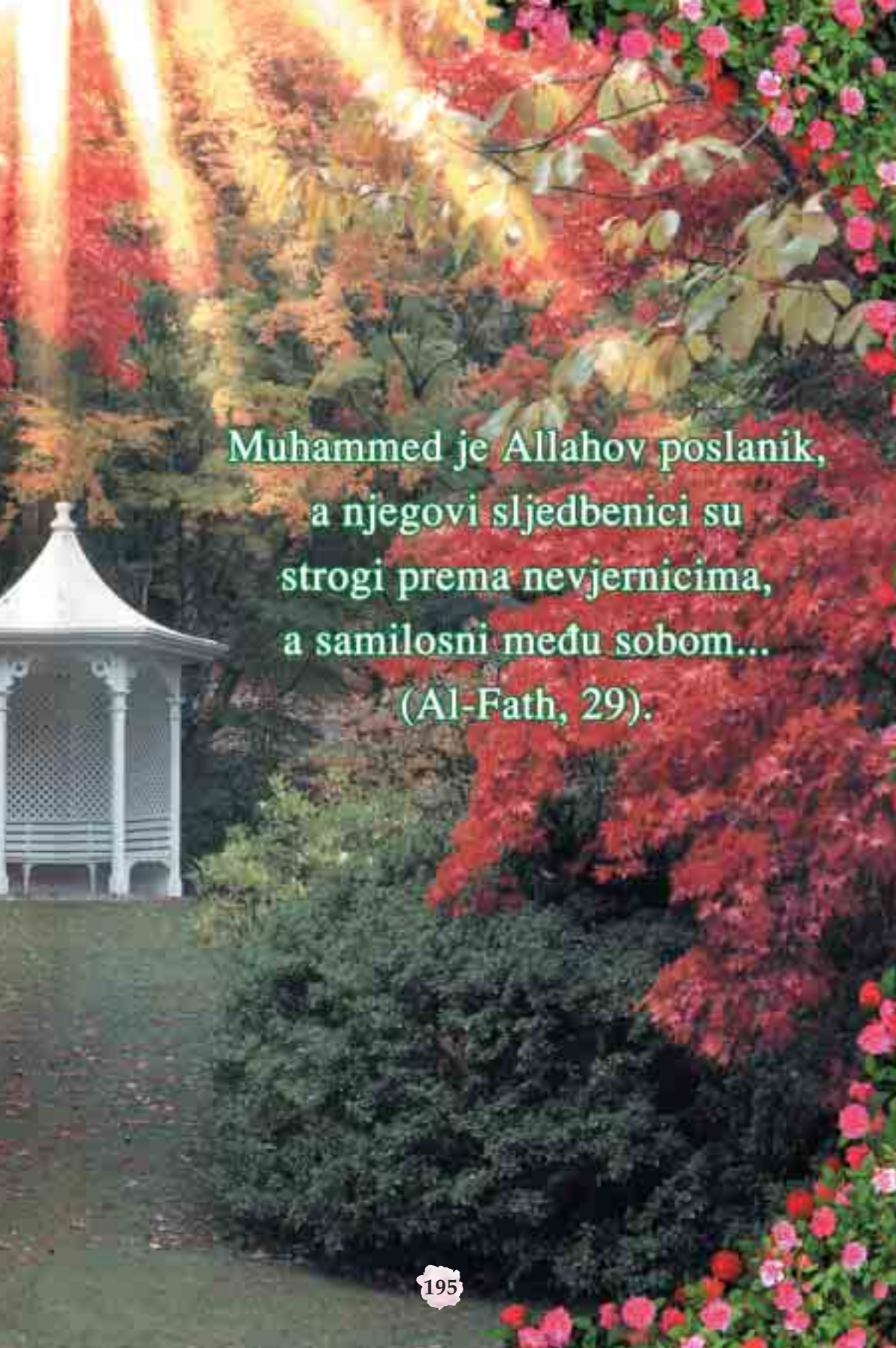
Da će Pejgamberovim ženama dati udvostručenu nagradu, Allah, dž. š., na slijedeći način ističe u Kur'anu:

O, žene Vjerovjesnikove, ako bi koja od vas očit grijeh učinila, kazna bi joj udvostručena bila, a to je Allahu lahko; a onoj koja se bude Allahu i Poslaniku Njegovu pokoravala i dobra djela činila - dat ćemo nagradu dvostruku i pripremit ćemo joj opskrbu plemenitu (Al-Ahzab, 30-31).

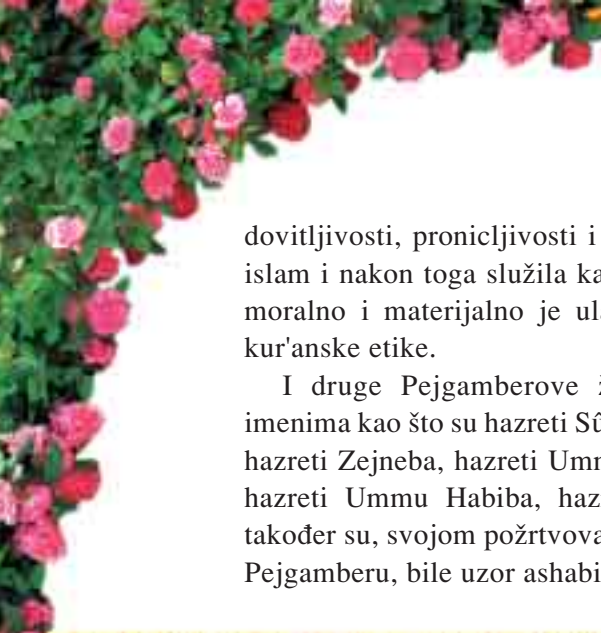
Prva od Pejgamberovih mubarek žena bila je Hatidža, r. a., koja je, u isto vrijeme, bila i od prvih muslimana. Kada je Pejgamber dobio prvu objavu, odmah je to saopćio hzr. Hatidži. Hzr. Hatidža, koja je bila poznata po svojoj pameti,

On ne govori po
hiru svome - to je samo
Objava koja mu se obznanjuje
(An-Nadžm, 3-4).

A serene autumn garden scene. On the left, a white, ornate gazebo with a conical roof stands on a green lawn. The background is filled with trees displaying vibrant autumn foliage in shades of red, orange, and yellow. In the foreground, there are dark green bushes and a flowering bush with pink and red blossoms on the right side. The overall atmosphere is peaceful and beautiful.

Muhammed je Allahov poslanik,
a njegovi sljedbenici su
strogi prema nevjernicima,
a samilosni među sobom...
(Al-Fath, 29).

dovjtljivosti, pronicljivosti i mudrosti, odmah je prihvatila islam i nakon toga služila kao velika Poslanikova podrška, moralno i materijalno je ulagala velike napore u širenju kur'anske etike.

I druge Pejgamberove žene, koje se spominju pod imenima kao što su hazreti Sûde, hazreti Aiša, hazreti Hafsa, hazreti Zejneba, hazreti Ummu Seleme, hazreti Džujejrija, hazreti Ummu Habiba, hazreti Safija, hazreti Mejmuna, također su, svojom požrtvovanošću, saburom i privrženošću Pejgamberu, bile uzor ashabima.

...A da je Allah htio,
On bi vas sljedbenicima
jedne vjere učinio, ali,
On hoće da vas iskuša u
onome što vam propisuje,

Harun Yahya

Pejgamber, a. s., se blisko zanimao i za svoje žene i za svoju djecu, uticao na poboljšanje njihovog imana, zdravlja, raspoloženja i obrazovanja. U rivajetima se, također, može naići na podatke koji govore da se Pejgamber bavljao sa svojim ženama, da se sa njima natjecao u trčanju. Riječima, *"Pejgamber, a. s., je bio insan koji se najviše šalio sa svojim ženama"*²⁰⁹ ashabi su istakli Pejgamberovu pažnju koju je ukazivao svojim ženama.

Osim toga, prema onome što prenosi hzr. Aiša, r. a., Pejgamber je *"bio onaj koji je, među svim ostalima, bio*

zato se natječite ko će
više dobra učiniti;
Allahu ćete se svi vratiti,
pa će vas On o onome u čemu
ste se razilazili obavijestiti
(Al-Ma'ida, 48).

najblaži, najplemenitiji, najljubazniji i najnasmijaniji prema svojim ženama. ^{"210}

A druga poznata Pejgamberova odlika je ta da je prema ženama postupao krajnje pravedno. Štaviše, u rivajetima se navodi kako je posjete svojim ženama podijelio na sasvim jednak broj. O ovom pitanju je Aiša, r. a., rekla ovako:

"U podjeli noći Resulullah, a. s., se pridržava pravde i kaže: "Ej, Allahu, ova podjela je podjela koju sam načinio u snazi. Nemoj me prekoravati zbog nečega u čemu si Ti moćan, a ja nemoćan. ^{"211}

Enes, r. a., priča:

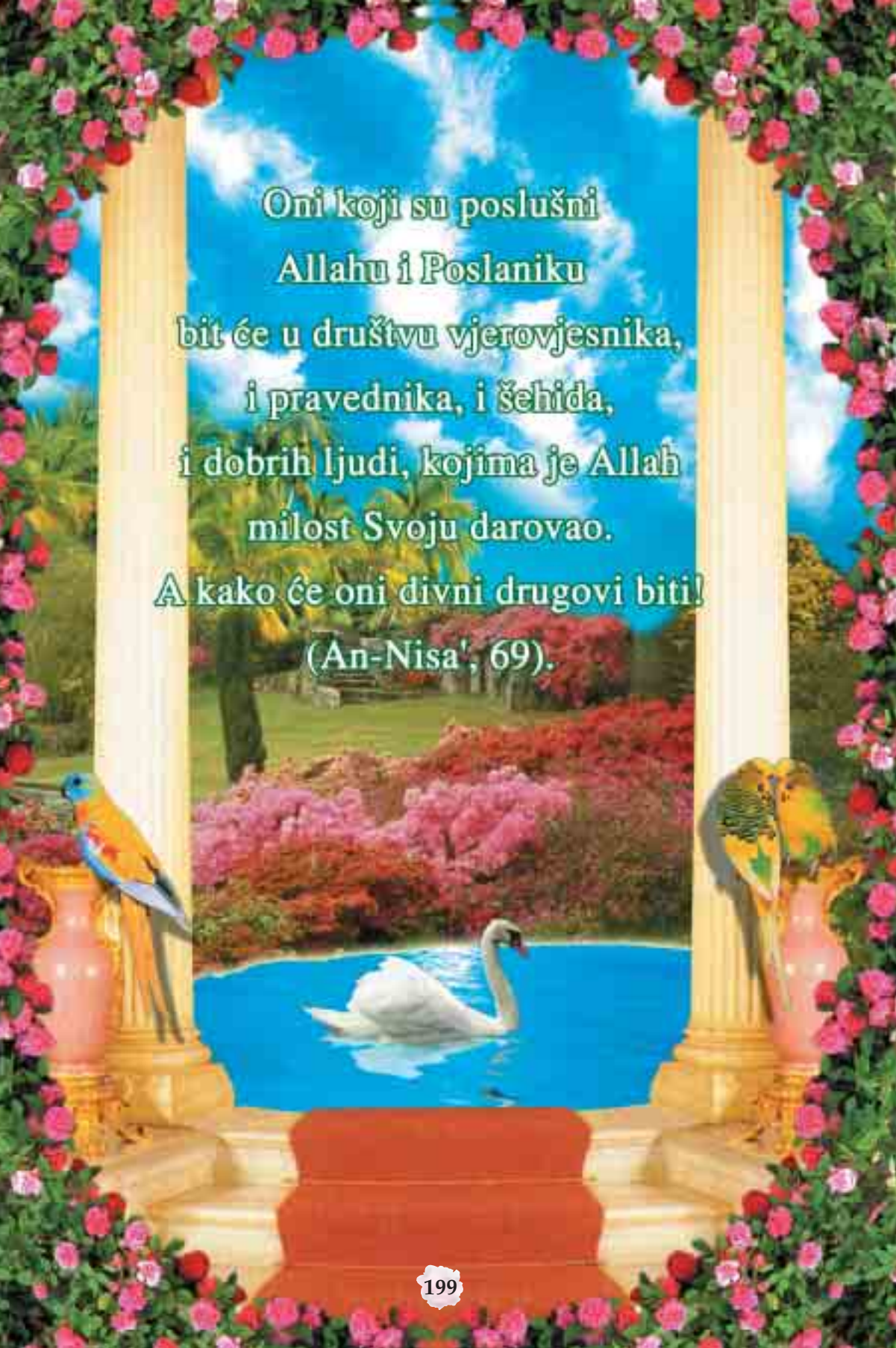
"Pored Resulullaha je bilo devet žena. Obavezu navraćanja kod žena je stavio u jedan red. Drugo navraćanje prvoj ženi bilo je nakon devet dana. Njegove žene su se u svaki akšam sakupljale u sobi u koju će Resulullah doći tu noć. ^{"212}

U nizu svojih hadisa Pejgamber je, isto tako, istakao koliko su žene vjernice cijenjena stvorenja. Na primjer, saopćava se da je u jednom svome hadisu rekao slijedeće: *"Dunjaluk je jedan kapital, a najbolji dunjalučki kapital je salih(pobožna) žena"* ²¹³

Pejgamber, a. s., je, isto tako, svojim ashabima objasnio kakav stav trebaju zauzeti naspram svojih žena:

"Vjernik koji ima najzreliji iman je onaj koji ima najljepšu narav i onaj koji se prema svojoj porodici odnosi najljubaznije i najpristojnije. ^{"214}

"Najkorisniji od vas su oni koji su najkorisniji svojim ženama. Ja sam onaj od vas koji se najbolje odnosi prema svojim ženama. ^{"215}

Oni koji su poslušni
Allahu i Poslaniku
bit će u društvu vjerovjesnika,
i pravednika, i šehida,
i dobrih ljudi, kojima je Allah
milost Svoju darovao.
A kako će oni divni drugovi biti!
(An-Nisa', 69).

Eto to su neke nepoznate
vijesti koje Mi tebi
(Muhammede) objavljujemo,
a ti nisi bio s njima
(Yusufovom braćom)
kada su se oni odlučili,
i kada su onako lukavi bili
(Yusuf, 102).

VIJESTI KOJE JE MUHAMMED, A. S., DAO O DOGAĐAJIMA IZ BUDUĆNOSTI

Svaki čovjek, svaka zajednica i svaka država ima svoju sudbinu. Dok još na zemlji nije stvoren nijedan čovjek, Allah, dž. š., je, sa svim detaljima, odredio sve ono što će u budućnosti doživjeti svaki čovjek, svi događaji sa kojima će se suočiti svaka država, svi stepeni kroz koje će proći sve ljudske zajednice i svi događaji poput toga. Međutim, ljudi ne mogu znati ni za jedan od tih događaja koji su prethodno određeni, koji su se u Allahovim očima već desili, pa čak i okončali. Njih vide i znaju za njih tek kada ih dožive. Prema tome, budućnost je za čovjeka gajb, odnosno nepoznanica.

Međutim, Allah, dž. š., je u Kur'anu saopćio da je određene podatke vezane za gajb saopćio nekima od svojih robova. Jedna od tih osoba je i Jusuf, a. s., koji je, dok je bio u ropstvu, objašnjavajući dokaze Allahovog postojanja, dvojici svojih drugova rekao slijedeće:

"Nijedan obrok hrane neće vam donesen biti, a da vam ja prije ne kažem šta ćete dobiti" - reče Jusuf. "To je samo dio onoga čemu me naučio Gospodar moj, ja se klonim vjere naroda koji u Allaha ne vjeruje i koji onaj svijet ne priznaje" (Yusuf, 37).

Kao što je i saopćeno u navedenom ajetu, Jusuf, a. s., je posjedovao znanje o jednom gajb događaju. To je jedno znanje i mudžiza kojom je Allah, dž. š., obdario Jusufa, a. s. Allah, dž. š., je, osim toga, Jusufu, a. s., dao i moć tumačenja snova. Yusuf, a. s., je, Allahovom voljom, mogao vidjeti određene

događaje koji će se desiti u budućnosti.

Znanje koje je dato Jusufu, a. s., je u sličnom obliku dato i ostalim pejgamberima. Allah, dž. š., je na slijedeći način saopćio da će vijesti o gajb događajima saopćiti onima koje On odabere:

On tajne zna i On tajne svoje ne otkriva nikome, osim onome koga On za poslanika odabere; zato On i ispred njega i iza njega postavlja one koji će ga čuvati (Al-Džinn, 26-27).

Naravno, Allah, dž. š., je i Muhammedu, a. s., dao niz saznanja o događajima iz sfere gajba. Resulullah je, Allahovim saopćenjem, saznao za veliki broj hem događaja koji su se desili u prošlosti i za koje niko nije znao, hem događaja koji će se desiti u budućnosti. Ovu činjenicu Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava u jednom kur'anskom ajetu:

Eto to su neke nepoznate vijesti koje Mi tebi objavljujemo, a ti nisi bio s njima kada su se oni odlučili, i kada su onako lukavi bili (Yusuf, 102).

U ovom poglavlju ćemo mjesto ustupiti nekim od ovih gajb događaja, koje je Allah, dž. š., Pejgamberu saopćio Kur'anom i putem posebnih saopćenja, a koji su, pored Kur'ana, do nas dospjeli i putem Resulullahovih hadisa. (Detaljnije u knjizi *Kur'anske mudžize*, Harun Yahya, Bosančica-print.)

Većina ovih događaja su se realizirali i ljudi su se uvjerali u tu mudžizu. To je, u isto vrijeme, i jedan od dokaza da je Muhammed, a. s., Allahov poslanik i da je Kur'an Allahov govor.

Neki od gajb - događaja koji su Pejgamberu saopćeni Kur'anom

Elif Lam Mim. Bizantinci su pobijeđeni na najnižem mjestu, ali oni će, poslije poraza svoga, sigurno pobijediti za nekoliko (3-9) godina - i prije, i poslije, Allahova je odluka - i tada će se vjernici radovati (Ar-Rum, 1-4).

To su nepoznate vijesti
koje ti objavljujemo.
Ti nisi bio među njima kada
su pera svoja od trske
pobacali da bi vidjeli koji
će se od njih o Merjemi brinuti,
i ti nisi bio među njima
kad su se prepirali
(Ali 'Imran, 44).

Jedno od obavještenja o budućim događajima koje su Pejgamberu saopćene Kur'anom nalazi se u prvim ajetima sure Ar-Rum. U ovim ajetima se govori da je Bizantijska imperija pretrpjela poraz, ali da će nakon kratkog vremena ponovo izvojevati pobjedu.

Ovi ajeti su objavljeni otprilike sedam godina nakon što su kršćani Bizantinci pretrpjeli žestoki poraz od idolopokloničkih Perzijanaca, oko 620. g, i u ajetima se saopćava da će Bizantinci veoma brzo izvojevati pobjedu. Međutim, u to vrijeme Bizantija je pretrpjela tako veliki poraz da je čak izgledalo nemoguće da se održi na nogama, a nekmoli da izvojuje ponovnu pobjedu. Ne samo Perzijanci, nego su i Avari, Slaveni i Lombardi predstavljali veliku opasnost po bizantijsku državu. Avari su došli do pred sami Istanbul. Da bi se podmirili troškovi vojske, bizantijski kralj Heraklius je naredio da se zlatni i srebreni ukrasi po crkvama istope i pretvore u novac. Kada čak i to nije bilo dovoljno, pristupilo se topljenju kipova od bronz. Veoma veliki broj guvernera se pobunio protiv Herakliusa, a Imperija je došla do tačke raspadanja. Prvo su, od strane idolopokloničkih Perzijanaca, okupirane bizantijska Mezopotamija, Klikija, Sirija, Palestina, Egipat i Ermenistan.²¹⁶

Ukratko, očekivao se totalni nestanak Bizantije. Tačno u ovom periodu, međutim, dolazi do objave prvih ajeta sure Ar-Rum, u kojima se saopćava da će, nakon ne više od devet godina, Bizantija ponovo pobijediti. Ova pobjeda je izgledala toliko nemoguća da su mušrici Arapi išli toliko daleko da su ove ajete uzimali kao predmet sprdnje. Mislili su da se nikada neće dogoditi ova pobjeda koju Kur'an najavljuje.

Međutim, kao i sve druge kur'anske informacije i saopćenja, i ova je nesumnjivo bila istinita. Otprilike sedam godina nakon objave prvih ajeta sure Ar-Rum, decembra 624., u blizini ruševina Ninova, dogodio se još jedan veliki rat između Bizantije i Perzijske imperije. A ovaj put je bizantijska vojska porazila perzijsku. Nekoliko mjeseci nakon ovog rata, Perzija je bila primorana potpisati sporazum o povratku Bizantiji teritorija koje je okupirala.²¹⁷ Tako je došlo od

obistinjavanja "bizantijske pobjede" koju je na jedan čudotvoran način Allah, dž. š., Kur'anom prethodno najavio Svome Resulu.

Druga mudžiza koja se nalazi u istim ajetima je, također, i jedna geografska činjenica koju je u to vrijeme bilo nemoguće ustanoviti.

U trećem ajetu poglavlja Ar-Rum ističe se da će Bizantinci biti poraženi na najnižem mjestu na svijetu. Ova činjenica je sadržana u formulaciji "edne'l-erd", koju su mnogi komentatori Kur'ana prevodili kao "blisko ili susjedno mjesto". Međutim, ovaj prijevod nije prava protuvrijednost originalne formulacije, nego figurativni komentar. Riječ "edna", koja znači "najdonji, najniži, najdublji..." izvedenica je od glagola "dena", a riječ "erd" znači svijet. Prema tome, cjelokupna formulacija "edne'l-erd" dolazi u značenju "najnižeg mjesta na svijetu".

Zanimljivo, rat između Perzije i Bizantije odigrao se na najnižem mjestu na svijetu! Mjesto odigravanja aktualnog rata je bazen jezera Lut, koje se nalazi na tromeđi sirijske, palestinske i teritorije današnjeg Jordana. I, kao što je danas već općepoznato, bazen jezera Lut nalazi se na visini 395 metara ispod nivoa mora i predstavlja mjesto sa najnižom nadmorskom visinom na svijetu. Dakle, Bizantinci su, baš kao što je Kur'an najavio, poraženi na "najnižem mjestu na svijetu".

Ono na što se ovdje mora skrenuti pažnja je činjenica da je nadmorska visina, a time i nadmorsku visinu jezera Lut, bilo moguće ustanoviti jedino mjerenjima provedenim u savremenom dobu. Sasvim je nemoguće da je, u vrijeme objave Kur'ana, neko znao da okolina jezera Lut predstavlja najnižu tačku svijeta. Međutim, ovo područje je u Kur'anu navedeno upravo kao mjesto sa najnižom nadmorskom visinom. To, opet, predstavlja još jedan u nizu dokaza da je Kur'an riječ Svevišnjeg Allaha, dž. š., i da je Muhammed, a. s., Allahov resul.

U navedenom ajetu Allah, dž. š., saopćava da je jedne noći Pejgambere odveo i pokazao mu Mesdžid-i Aksa. Ovo je, također, jedna velika mudžiza. Kao što je već poznato, Mesdžid-i Harem nalazi se u Mekki, Mesdžid-i Aksa u

Bizantinci su
pobijedeni na najnižem mjestu...
(Ar-Rum, 2-3).

Kubbet-us-Suhra i džamija El-Aksa, 1890.

Hvaljen neka je Onaj koji je u jednom času noći preveo
Svoga roba iz Hrama časnog u Hram daleki, čiju smo
okolinu blagoslovlili kako bismo mu neka znamenja
Naša pokazali. - On, uistinu, sve čuje i sve vidi
(Al-Isra', 1).

Jerusalemu. A kada se dogodio ovaj slučaj, Pejgamber se nalazio u Mekki i u uvjetima tog vremena bilo je potpuno nemoguće za jednu noć otputovati iz Mekke u Jerusalem. Osim toga, neizostavno se mora naglasiti i činjenica da Muhammed, a. s., ranije nije bio u Jerusalemu i nikada ranije nije vidio Mesdžid-i Aksa.

Prenosi se da mu, kada je narednog dana ovu veliku mudžizu pričao onima oko sebe, mekkanski mušrici nisu povjerovali i da su od njega tražili da im iznese dokaze vezane za to putovanje. Među Kurejšijama je bilo onih koji su vidjeli Mesdžid-i Aksa, od Pejgambere su tražili da im on opiše to mjesto i s tim u vezi su mu postavljali i neka pitanja.

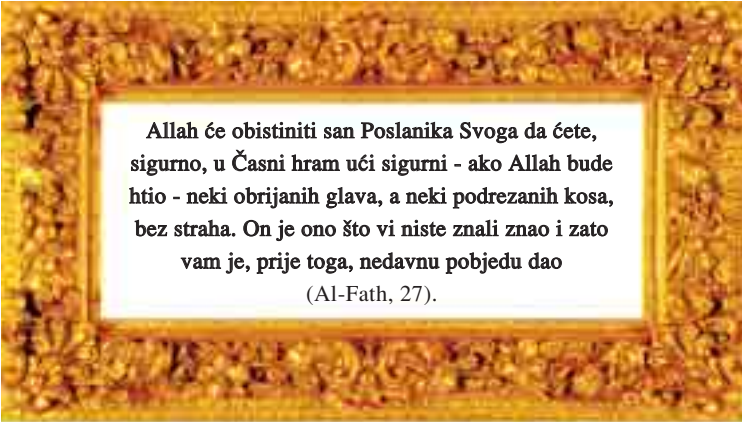
Kada im je Pejgamber, a. s., sasvim tačno opisao Mesdžid-i Aksa, mušrici su rekli da je Muhammed, a. s., pogodio u opisivanju, a potom su ga pitali da li je sreo njihove karavane koji su dolazili tim putem. Na to njihovo pitanje Pejgamber je odgovorio: *"Da, sreo sam karavane, bili su u Revhâu. Tražili su jednu deva koja im je odbjegla. Među njihovim teretom ima i jedna posuda za vodu. Ožednio sam, uzeo sam je, napio se vode i stavio na njeno mjesto gdje je prethodno bila. Upitajte ih, kada dođu, da li je u zdjeli bilo vode?"* Nako što su Kurejšije rekle: *"I ovo je jedan alâmet"*, nastavili su Pejgambere zapitkivati detalje u vezi sa karavanom. Pejgamber je odgovorio na sva pitanja i rekao slijedeće: *"Među njima je ta osoba naprijed, sjedi na sivoj devi i, iako ima dvije velike vreće, stići će taj dan u vrijeme izlaska sunca."* Na to su rekli: *"A to je drugi znak"* i, prenosi se, tog dana su brzo krenuli

On čini da jedni druge na
Zemlji smjenjujete i On vas
po položaju jedne iznad drugih
uzdiže da bi vas iskušao
u onome što vam daje,
Gospodar tvoj, zaista,
brzo kažnjava, ali On, doista,
prašta i samilostan je"
(Al-An'am, 165).

prema Senijji i tu čekali izlazak sunca. I doista, karavan se pojavio baš u trenutku kada je sunce izlazilo. Na čelu karavana nalazila se siva deva, kako je Pejgamber opisao.²¹⁸

To što je Allah, dž. š., Pejgamberu, bez njegovog odlaska tamo, pokazao jedno mjesto koje nikada ranije nije vidio jedna je veoma značajna mudžiza. A to što je u to vrijeme bilo nemoguće za jednu noć prijeći od Mekke do Jerusalema govori u prilog očitosti i nepobitnosti ove mudžize.

Allah će obistiniti san Poslanika Svoga da ćete, sigurno, u Časni hram ući sigurni - ako Allah bude htio - neki obrijanih glava, a neki podrezanih kosa, bez straha. On je ono što vi niste znali znao i zato vam je, prije toga, nedavnu pobjedu dao

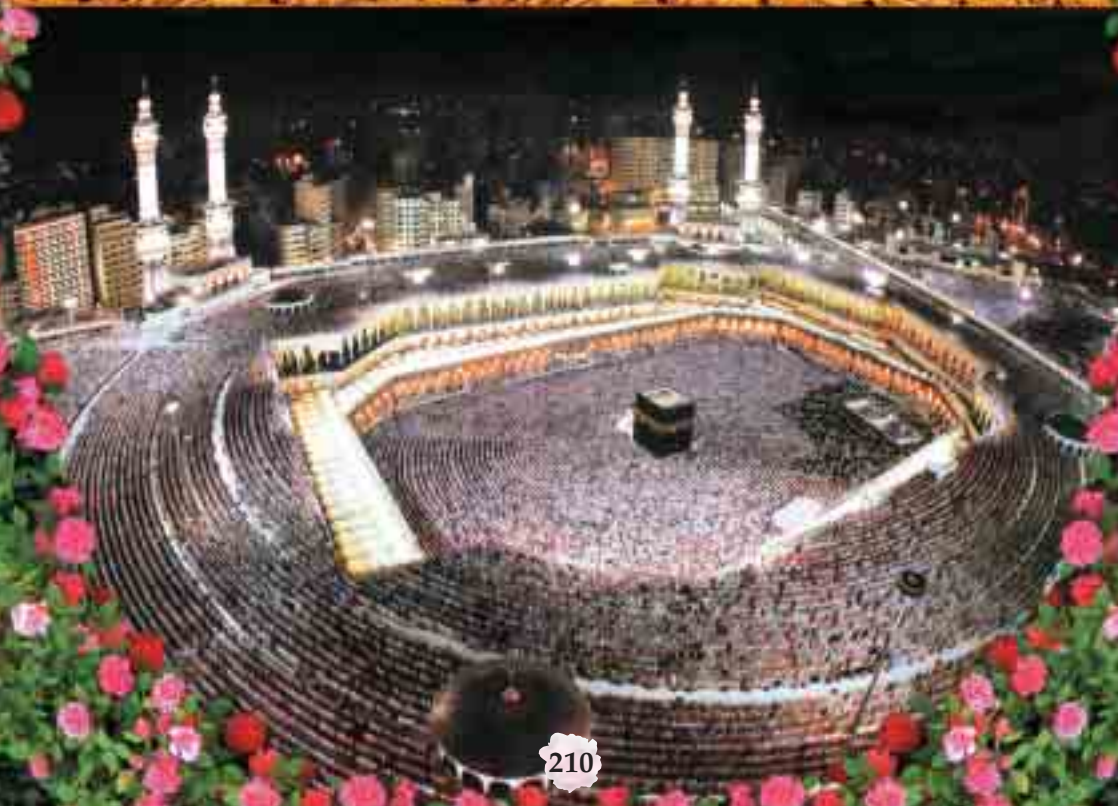
(Al-Fath, 27).

Dok je bio u Medini, Pejgamber, a. s., je sanjao san u kome je vidio kako muslimani bez straha ulaze u Mesdžid-i Harem i tavafe oko Kabe i o toj radosnoj vijesti je obavijestio vjernike. Bila je to radosna vijest pošto vjernici koji su u toku hidžre iz Mekke došli u Medinu od tada nikada nisu mogli ući u Mekku. Nakon što je Pejgamber saopćio ovaj svoj san, prema predanjima, vjernici su krenuli u Mekku sa namjerom da obave umru, ali im mušrici nisu dozvolili da uđu u Mekku. Što se tiče munafika, oni su ovu situaciju iskoristili u cilju sijanja fitneluka, te, govoreći da niti su mogli doći do Kabe, a niti da su se mogli ošišati, nastojali opovrgnuti san koji je Pejgamber sanjao.

Kao pomoć i potporu Muhammedu, a. s., Allah, dž. š., objavljuje 27. ajet poglavlja Al-Fath i saopćava da je Pejgamberov san istinit i da će, ako to On bude htio, vjernici sigurno ući u Mekku. I, doista, nakon izvjesnog vremena, prethodnim sporazumom na Hudejbiji, a potom i osvajanjem

Mekke, muslimani su, tačno onako kako je i saopćeno u ajetu, bez straha ušli u Časni hram. Tako je Allah, dž. š., pokazao da je istina ono o čemu je prethodno obavijestio Svoga Pejgambera.²¹⁹

A još jedna veoma bitna tačka u aktualnom slučaju je slijedeća: kada je Pejgamber vjernicima saopćavao ovu radosnu vijest, situacija uopće nije bila pogodna za realizaciju te vijesti. Štaviše, uvjeti su pokazivali baš suprotno; mušrici su bili kategorični i odlučni u svojoj nepopustljivosti u smislu nedopuštanja vjernicima da posjete i uđu u Mekku. A to je bio povod da oni sa iskvarenim srcima sa sumnjom gledaju na ono što je Pejgamber govorio. Međutim, oslanjajući se na Allaha, dž. š., i potpuno zanemarujući i ne obraćajući pažnju na ono šta će drugi reći, Pejgamber, a. s., je nepokolebljivo vjerovao u ono što mu je njegov Gospodar objavljivao i to prenio svojim pristalicama. A to što se kur'anskim ajetima potvrdilo ono što je rekao i što se u skorij budućnosti realiziralo to što je rekao, bitne su mudžize Muhammeda, a. s., i Kur'ana.

I Mi smo u Knjizi objavili sinovima Israilovim: "Vi ćete doista dva puta nered na Zemlji učiniti i preko mjere oholi postati. I kad dođe vrijeme prve od dvije prijetnje, poslali smo protiv vas robove Naše, silno moćne, oni su uzduž i poprijeko zemlju vašu pregazili, i prijetnja se ispunila. Zatim smo vam dali pobjedu protiv njih i pomogli vas imecima i sinovima i učinili vas brojnijim (Al-Isra', 4-6).

Kao što se i saopćava u navedenim ajetima poglavlja Al-Isra', sinovi Israilovi (Jevreji) će na Zemlji dva puta nered učiniti. Saopćava se da je nakon njihovog prvog "nereda i prekomjerne oholosti" Allah, dž. š., na njih poslao jednu moćnu vojsku. I, doista, neposredno nakon što su sinovi Israilovi ubili Jahjaa, a. s., i nakon što su kovali planove za ubistvo Isaa, a. s., dakle nakon nereda i njihove prekomjerne oholosti, 70. godine n. e., od strane Rimljana su protjerani iz Jerusalema, a hzr. Sulejmanov hram u Jerusalemu je demoliran.

Nakon što su 70. godine n. e. protjerani iz Palestine, Jevreji su se raširili po cijelom svijetu. A zato što su izgledali kao ubice Isaa, a. s., u evropskim zemljama su bili ponižavani, živjeli su pod teškim uvjetima, a u većini slučajeva su, štaviše, morali kriti svoju vjersku pripadnost. A i u periodu kada su Pejgamberu objavljeni navedeni ajeti, Jevreji su još živjeli pod ovim teškim uvjetima, a nisu čak imali ni svoju državu. Međutim, u navedenim ajetima Allah, dž. š., saopćava da će sinovima Israilovim ponovo dati moć.

Ovaj slučaj, koji je u periodu kada je Pejgamber, a. s., bio u životu bio prilično daleko i izgledao kao teško ostvariv, u potpunosti se realizirao kasnije. Jevreji su se vratili u Palestinu

i 1948. godine osnovali Izrael. Današnja politička i vojna moć i utjecaj Izraela je općepoznata činjenica o kojoj je suviše govoriti.

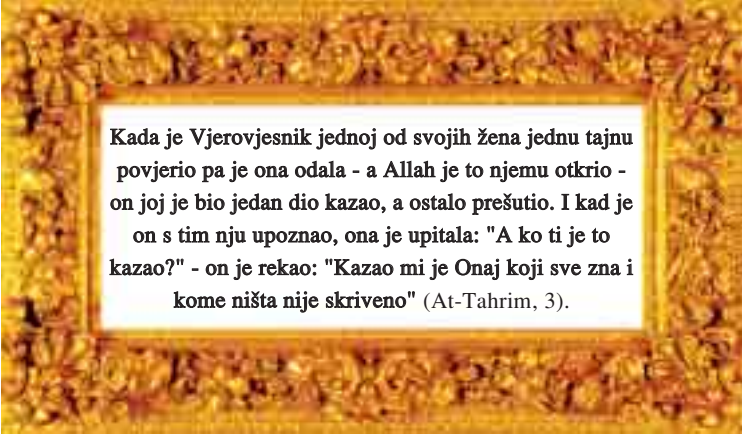

U periodu kada su Pejgamberu objavljeni ajeti u kojima se saopćava da će Jevreji ponovo ojačati, Jevreji su živjeli u veoma teškim uvjetima i nisu imali svoju državu. Međutim, godinama kasnije obistinila se kur'anska mudžiza i 1948. godine David Ben-Gurion (lijevo) je proglasio osnivanje izraelske države.

Harun Yahya

Jedna od bitnih tačaka ovih i drugih ajeta u kojima se govori o sinovima Israilovim je što se u njima saopćava da će kasnije biti realizirano ono što je u tom periodu izgledalo nemoguće i za čiju realizaciju tada nije postojao nikakav izgled niti nagovještaj. Sve to su, naravno, kur'anske mudžize.

Kada je Vjerovjesnik jednoj od svojih žena jednu tajnu povjerio pa je ona odala - a Allah je to njemu otkrio - on joj je bio jedan dio kazao, a ostalo prešutio. I kad je on s tim nju upoznao, ona je upitala: "A ko ti je to kazao?" - on je rekao: "Kazao mi je Onaj koji sve zna i kome ništa nije skriveno" (At-Tahrim, 3).

Kao što se saopćava u navedenom ajetu, Pejgamber, a. s., je jednoj od svojih žena otkrio jednu tajnu. Međutim, ne čuvajući povjerenju tajnu, saopćila je to drugim ženama. Allah, dž. š., je ovaj slučaj saopćio Svome Poslaniku i obavijestio ga o tome šta su govorile. Nakon toga je Pejgamber svojim ženama rekao da zna njihove tajne razgovore koje su međusobno vodile.

Neke od gajb vijesti koje je Pejgamber saopćio u svojim hadisima

"Vi ćete osvojiti Egipat. To je mjesto gdje se (za novac) kaže kirat. Tamošnjem narodu preporučujte dobro. Oni imaju jednu zaduženost (zimmet), a i jednu pravednost."²²⁰

U navedenom hadisu Pejgamber saopćava radosnu vijest da će Egipat biti osvojen. U periodu kada je Pejgamber saopćavao ovu radosnu vijest Egipat se nalazio pod dominacijom Rimljana. Osim toga, muslimani tada nisu imali veliku moć u svojim rukama. Međutim, ove Pejgamberove riječi su se obistinile, i to ne mnogo nakon njegove smrti. U vrijeme hilafeta Omera, r. a., 641. g. muslimani su, pod komandom Amra bin Asa, osvojili Egipat.²²¹ Ovaj slučaj je jedna od gajb vijesti koje je najavio Muhammed, a. s.

"Kada Kisra umre, nema drugog Kisre osim njega. A kada i Kajser umre, nakon njega nema drugog Kajsera. Tako mi Zat-i Zuldželala, Onoga koji u svojoj moći drži moju dušu, vi ćete riznice njih obojice trošiti na Allahovom Putu."²²²

Riječ "kisra", koja se spominje u navedenom hadisu, ime je koje se nekada koristilo za iranske kraljeve, a atribut kajser (cezar) koristio se za rimske imperatore. U svom hadisu Pejgamber vjernicima saopćava radosnu vijest da će riznice koje posjeduju oba ova kralja ostati muslimanima.

Moment na koji ovdje treba obratiti pažnju je činjenica da, u periodu kada je Pejgamber saopćavao ovu radosnu vijest, sa vojnog, ekonomskog i političkog aspekta muslimani nisu posjedovali toliko veliku moć da bi mogli načiniti jedno takvo veliko osvajanje. Osim toga, Iran i Rimsko imperija su, isto tako, u tom periodu bile dvije najjače države koje su gospodarile cijelim Bliskim istokom. Prema tome, kada je Pejgamber obavještavao o ova dva osvajanja, uopće nije bilo govora o jednoj takvoj političkoj situaciji. Međutim, došlo je do obistinjenja i ovih događaja koje je Pejgamber prethodno najavio u svome hadisu. U vrijeme Omera, r. a., osvojen je Iran i zauzet ratni plijen, a uporedo sa ovim osvajanjem okončana je i vladavina kisri.²²³

A Cezarova smrt, i to što je njegova riznica prešla u muslimanske ruke, desila se prvenstveno u periodu hilafeta, osvajanjem veoma bitnih centara koji su pripadali Rimskoj imperiji. Počevši od perioda Ebu Bekra, r. a., u potpunosti su osvojeni značajni centri koji su bili pod vlašću Cezara kao što su Jordan, Palestina, Damask, Jerusalem, Sirija i Egipat. Nakon osvajanja Istanbula 1453. g. od strane osmanlijskog

sultana Mehmeda Fatiha i rušenja Rimske imperije, historijski je pokopana i titula "cezar".²²⁴

U svojoj knjizi *Islamska avantura* američki analitičar, pisac **M. G. S. Hodgson**, na slijedeći način objašnjava muslimanska osvajanja teritorija koja su bila pod Bizantijskom i Perzijskom imperijom:

*"Kao mekkanski Arapin, Muhammed je u Medini osnovao zajednicu organiziranu na principima vjere, a ova zajednica, koja će nasrnuti na Sasani (Iran) i Rimsku imperiju i koja će, štaviše, na lokalnom nivou prijeći na njihovo mjesto, raširit će se na veći dio Arapskoga poluotoka."*²²⁵

Tako su se ova veoma važna osvajanja, koja su, sa političkog i ekonomskog aspekta, u vrijeme Muhammeda, a. s., izgledala nemoguća, realizirala kao pojedinačne mudžize, kojima je Allah, dž. š., obdario Svoga Resula.

Pejgamber, a. s., je donio odluku da vladare pozove u islam

*"Uzvišeni Allah je Kisri njegovog sina Širevejha učinio zlokočnim. Širevejh ga je ubio tog mjeseca, te noći i tog sahata!"*²²⁶

*"Moja vjera i moja dominacija dospjet će do mjesta do kojih je dospjela Kisraova teritorija i umijeće."*²²⁷

i jednog od svojih ashaba, Abdullaha bin Huzejfa, r. a., kao ambasadora poslao je iranskom kisrau, Pervizu ibni Hurmužu. Što se tiče kisraa, on se iz oholosti rasrdio i nije pristao na Pejgamberov poziv. Štaviše, Pejgamberu je poslao dvojicu svojih ambasadora i rekao da mu se muslimani pokore. Ovu dvojicu ambasadora Pejgamber je prvo pozvao u islam, a potom ih je narednog dana pozvao obojicu kako bi mu saopćili svoju odluku.²²⁸

Narednog dana je Pejgamber ambasadorima prenio ovaj haber, koji mu je saopćio Allah, dž. š.:

"Uzvišeni Allah je Kisri njegovog sina Širevejha učinio zlokočnim.

Širevejh ga je ubio tog mjeseca, te noći i tog sahata!"²²⁹

Obraćajući se njima, Pejgamber je, osim toga, rekao i slijedeće:

"Recite Bazanu (guverner kome je Kisra naredio da, kao posrednike, pošalje ambasadore): Moja vjera i moja dominacija dospjet će do mjesta do kojih je dospjela Kisraova teritorija i umijeće. Recite mu još i ovo: Ako postaneš musliman, dat ću ti mjesta kojima sada upravljaš, načinit ću te vladarem naroda koji nastane od Ebnaa (Iranci nastanjeni u južnoj Arabiji)."²³⁰

Nakon toga su se ambasadori vratili u Jemen i ispričali ono što im se dogodilo, a Bazan, koji je bio pod velikim utiskom onoga što je čuo, to je izrazio slijedećim riječima: *"Vallahi, to nisu riječi vladara! Mislím da je ta osoba, kao što i sam kaže, pejgamber."*²³¹

A potom je svoje ljude upitao: *"Kako vam on izgleda?"* Ambasadori, koji su bili krajnje fascinirani Pejgamberovom pojavom, odgovorili su: *"Nismo vidjeli vladara koji je impozantniji od njega, koji se ničega ne boji i koji je bez garde. Skromno i kao pješak hodao je među narodom."*

Bazan je sačekao izvjesno vrijeme; želio je vidjeti da li će se obistiniti ono što je Pejgamber rekao u vezi sa Kisraom. Saopćio je da će tako biti siguran da je Muhammed Allahov poslanik. Nakon kratkog vremena poslije toga Bazanu je od Kisraovog sina Šiverejha došlo pismo slijedeće sadržine:

"Ja sam ubio Kisraa. Kada dobiješ ovo pismo, uzmi vlast nad narodom u moje ime, a što se tiče osobe o kojoj ti je pisao Kisra, čeka i ne poduzimaj ništa dok ne dobiješ slijedeće naređenje."²³²

Kada su Bazan i njegovi ljudi izvršili preračune, uvidjeli su da se ovaj događaj desio tačno u onom trenutku kada je Pejgamber rekao da će se desiti.²³³ Nakon što je vidio tu veliku mudžizu, Bazan je donio Šehadet i primio islam. Njegovim

tragom krenuli su i Ebnai nastanjeni u Jemenu.²³⁴ Bazan je bio prvi guverner koga je Pejgamber imenovao i prvi **od iranskih guvernera koji je prešao na islam.**²³⁵

Da je 628. g. Pejgamber iranskom kisri Pervizu poslao pismo u kome ga poziva u islam i da je iranski kisra 628. godine ubijen od strane svog sina, istiniti su događaji koji se navode i u historijskim izvorima.²³⁶

Ono što je Pejgamber saopćio u kontekstu predznaka ahir-i zemana

Ahir-i zeman je jedan period koji će, prije Smaka svijeta, vladati na Zemlji. Do današnjih dana dospjelo je niz Pejgamberovih saopćenja o događajima koji će se desiti u Tome vremenu. A to što se u periodu u kome živimo, jedan po jedan, dešavaju ti događaji, jedna je od mudžiza Muhammeda, a. s. (Detaljnije pogledati u djelima koja će uskoro biti prevedena i na bosanski: *Kijametski predznaci*, HZR. Sulejman, *Predznaci ahir-i zemana i Dabbetu-l Arz*, Harun Yahya, Kültür Yayincılık.) Događaje koji će se desiti 1400 godina nakon perioda u kome je živio Muhammed, a. s., je objasnio tako detaljno kao da je posmatrao to vrijeme.

Od mnogobrojnih predznaka ahir-i zemana i kijameta, koji su saopćeni u Pejgamberovim hadisima, možemo navesti slijedeće:

"Neposredno pred Kijamet desit će se period anarhije i nereda."237

Teror, koji je jedan od predznaka ahir-i zemana, i slučajevi nasilja danas su, sve intenzivnije, prisutni u svim zemljama Svijeta.

Paralelnost između vijesti o kojima nas je obavijestio Pejgamber i događaja koji se danas dešavaju pokazuju nam jednu od nebrojenih mudžiza ovog časnog čovjeka.

*"Kada dunjaluk bude u neredu, kada se pojavi
smutnja, kada se presijeku putevi, kada jedni
navale na druge..."¹²³⁸*

I ratovi, koji se danas dešavaju
u mnogim zemljama Svijeta i u
kojima se bezrazložno ubijaju
nevinu ljudi, također su
predznaci Smaka svijeta o
kojima nas je obavijestio
Muhammed, a. s.

*"Kijamet neće nastupiti sve dok se Allaha,
dž. š., ne bude sasvim otvoreno negirao."²³⁹*

Primjeri veoma raširenih
ateističkih web-stranica.

*"Veliki gradovi će se uništavati kao da ih jučer
nije ni bilo."²⁴⁰*

Jedan od predznaka kijameta, koji se spominju u hadisima, je rušenje gradova. Zemljotresi koji su se dogodili u skoroj prošli: Meksiko (desno) i Tokio (lijevo), također su pojave najavljene od strane Muhammeda, a. s.

"Glad i visoki životni troškovi će se maksimalno raširiti."²⁴¹

Number of People Living in Poverty Increases in US

By Robert Pear

New York Times
September 25, 1992

Poor Nutrition Killing Children Worldwide

Number of children living in poverty rises by 100,000

Abdullah Ibrahim, 1992, in a photo by the author for the book "The World as I See It".

Unatoč bogatim izvorima svijeta, u mnogim zemljama je danas zastupljena žestoka glad. Ovo je jedan od alamera nad kojim se ljudi ozbiljno moraju zamisliti.

*"Kada se muškarci budu zadovoljavali
muškarcima, a žene ženama...
kijamet će biti blizu."*²⁴²

Homoseksualne nastranosti, koje je
Pejgamber najavio prije 1400 godina,
danas su uočljive širom Svijeta.

*"Kada se kijamet približi ...
stida će toliko nestati da će se spolni odnos sa
ženama voditi nasred puta."*²⁴³

PREGNANT AT 11

Schoolgirl's teenage boyfriend
went to her mum and confessed

Child Prostitution On The Rise In Asia

By Wynne D. Davis

MANILA, Philippines (AP) — A 11-year-old girl, a 12-year-old boy and a 13-year-old girl were arrested in Manila on charges of child prostitution. The girls were found in a rooming house in Manila. The boy was found in a rooming house in Manila. The girls were found in a rooming house in Manila. The boy was found in a rooming house in Manila.

...in a rooming house in Manila. The boy was found in a rooming house in Manila. The girls were found in a rooming house in Manila. The boy was found in a rooming house in Manila.

STRENGTH — In May 1998, a 11-year-old girl, a 12-year-old boy and a 13-year-old girl were arrested in Manila on charges of child prostitution. The girls were found in a rooming house in Manila. The boy was found in a rooming house in Manila. The girls were found in a rooming house in Manila. The boy was found in a rooming house in Manila.

*"Kijamet neće nastupiti ...
sve dok se ubistva ne povećaju."*¹²⁴⁴

ANATOMY OF A MASSACRE

For a long, tragic day two boys, armed with guns, bombs and a relentless fury, laid brutal siege to Columbine High. The hours of horror—and portraits of the killers.

A 12-year-old boy, a 13-year-old boy and a 14-year-old boy were arrested in Manila on charges of child prostitution. The girls were found in a rooming house in Manila. The boy was found in a rooming house in Manila. The girls were found in a rooming house in Manila. The boy was found in a rooming house in Manila.

Boy, 12, stabbed to death in crowded Soho street

By John Smith, Crime Correspondent

A BOY OF 12 has been stabbed to death in a crowded street in the West End of London.

Specialist officers said the boy was stabbed in the back by two boys, aged 13 and 14, who were seen running away from the scene. The boy was found lying on the ground. The police are looking for more witnesses.

Victim of the stabbing

The boy was found lying on the ground. The police are looking for more witnesses. The boy was found lying on the ground. The police are looking for more witnesses. The boy was found lying on the ground. The police are looking for more witnesses.

*Šteta za Talikan (Afganistan)! Nesumnjivo,
tu se nalaze Allahove riznice, koje nisu zlato i
srebro! Tamo ima ljudi koji istinski poznaju
Allaha, dž. š.²⁴⁵*

U navedenom hadisu postoje naznake da će u ahir-i zemanu Afganistan biti okupiran. Godina 1979., kada je Afganistan okupiran od strane Rusa, poklapa se sa 1400. hidžretskom godinom, odnosno sa početkom 14. hidžretskog stoljeća.

U Sujutijevoj knjizi ovaj hadis se spominje kao "zaustavljanje vode". I, doista, brana Keban, koja se vidi na slici, zaustavila je i presjekla vodu Eufrata.

Zajednički zaključak prethodno navedenih hadisa su slijedeći:

1. U mjesecu ramazanu će se dogoditi pomračenje i Mjeseca i Sunca;

Afghan rebel leaders in Pakistan: 'The Russians gave the order to shoot'

Massacre in Afghanistan

For months, Afghan refugees camped in Pakistan from many refugees tally on every

morning of the 20th—the

Afghan soldiers
to line up, then they
the villagers for bedding
President Nur Muhammad
Prime Minister Hafizullah
later overthrew Taraki and
himself a few weeks ago. V
ers refused to shoot their loy
ordered to press tightly tog
officer took their photos, th
men into each picture as h
would allow.

A Field of Corpses The
told to squat on their heels
hands in the air. "The Russian
order to shoot. I heard them,"
Mader Khan. Once again, the ar
tographer came forward, this time
pictures of the corpses before a t
prowled them under. In response
ing village woman who had run u
the green-eyed Soviet officer decla
can be sure the
will be a mass

Newsweek, 11 February 1980

Na slikama se vide primjeri tiranije kojoj je afganistanski narod bio podvrgnut tokom ruske okupacije 1979. godine

*Resulullah: Sve dok se rijeka Eufrat ne otisne preko Zlatne planine, kijamet neće nastupiti...²⁴⁶
Približava se vrijeme kada će se, povlačenjem vode Eufrata, pojaviti zlatna riznica.
Ko se u to vrijeme nađe tamo neka ne uzima ništa od te riznice.²⁴⁷*

2. ova pomračenja će se dogoditi sa razmakom od 14 do 15 dana;

3. pomračenja će se ponoviti dva puta.

U skladu sa tim, 1981. godine (1401. hidžretske) 15. dana

Fırat suyunun kesilme tarihi yaklaşıncı Suriye ve Irak'taki telâş arttı

Komsuda su krizi

13 Ocak-13 Şubat arasında Fırat nehrinin suyunu keseceği

Atatürk Barajı'nın dolması nedeniyle, bir ay boyunca suyu kesilecek olan Fırat nehrinin suyunu kesen bir dam yapılması için çalışmalar başlatıldı.

Atatürk Barajı'nın dolması nedeniyle, bir ay boyunca suyu kesilecek olan Fırat nehrinin suyunu kesen bir dam yapılması için çalışmalar başlatıldı.

Iz razloga, nastalih zahvaljujući brani, kao što su: proizvodnja struje, povećanje rodnosti zemljišta postignute korištenjem akumulirane vode i osiguranje olakšanih komunikacija, zamlja na ovom području je dobila vrijednost "zlata".

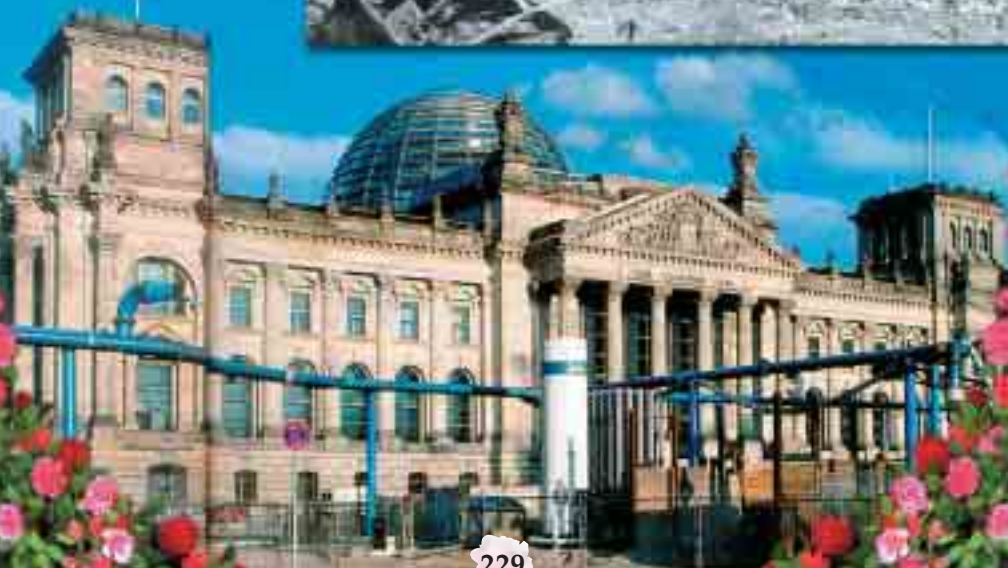

Kao što se vidi na šematskom prikazu dolje, brana podsjeća na jedno veliko brdo od betona. Preko ove brane (brda) pretiču riznice vrijedne zlata. Prema tome, brana postiže karakteristiku "zlatnog brda". (A Allah najbolje zna!)

*Izgradnja razorenih i razaranje izgrađenih
mjesta Svijeta jedni su od uvijeta i alameta
kijameta.*²⁴⁸

Porušeno stanje zgrade njemačkog parlamenta (Reichstag) 1945. g. a na slici dolje vidi se izgled iste zgrade restaurirane 1999. g. Na sličan način restanrira se i niz drugih zgrada koje tako ponovo postižu svoj stari izgled.

*Za Mehdiya postoje dva predznaka...
Prvi od njih je pomračenje Mjeseca prve noći
ramazana, a drugi pomračenje Sunca sredinom
ramazana.²⁴⁹
Prije pojavljivanja Mehdiye dogodit će se dva
pomračenja Sunca u jednom ramazanu.²⁵⁰
U ramazanu će se desiti dva pomračenja
Mjeseca.²⁵¹*

ramazana dogodilo se pomračenje Mjeseca, a 29. dana i pomračenje Sunca. Opet, "kao drugi put", 1982. g. (1402. hidžretske) 14. dana ramazana dogodilo se pomračenje Mjeseca, a 28. dana pomračenje Sunca.

Osim toga, krajnje je značajno što se, kao alamet koji će skrenuti pažnju, spominje pomračenje PUNOG Mjeseca tačno u pola ramazana.

Godine 1986. (1406. godine po Hidžri), odnosno u početku 14. hidžretskog stoljeća, zvijezda repatica "Hallejeva kometa" prošla je blizu Zemlje. To je, pak, jedna sjajna zvijezda, koja zrači svjetlost.

- Pravac njenog kretanja bio je od istoka prema zapadu.
- Pojavila se nakon pomračenja Sunca i Mjeseca koje se dogodilo 1981. i 1982. (1401-1402) g.

Časopis *Sky Telescope*, 1999.

Gore: Slika pomračenja Sunca koje se dogodilo 31. jula 1981. g.

Na vrhu: Fotografija pomračenja Mjeseca iz 1981. g. objavljena u *Sky Telescope*, jula 1999. godine.

Na listovima kalendara lijevo vide se datumi pomračenja Sunca i Mjeseca, koji su se dogodili 1981. i 1982. g.

Svemirski brod šalje fotografije zvijezde repaticе
 Šesti mart: danas je sovjetski brod Vega 1
 letio na udaljenosti od 5.500 milja od
 Halleyeve komete i poslao prvu fotografiju
 ledenog jezgra ove zvijezde repaticе.

*Prije no što on dođe, na istoku će se pojaviti
 jedna zvijezda repatica koja zrači svjetlošću.²⁵²*

*Rađanje te zvijezde desit će se nakon
 pomračenja Sunca i Mjeseca.²⁵³*

*Na istoku će se roditi jedna zvijezda repatica
 koja će zračiti svjetlošću. Njen svakodnevni
 pravac prolaska je od istoka prema zapadu.²⁵⁴*

- Petrol koji gori u Kuvajtu uzrok je smrti ljudi i životinja.
 Prema nalazima stručnjaka, pola miliona tona naftnog dima
 se dnevno miješa sa atmosferom. Preko 10 hiljada tona čađi,
 sumpora, karbondioksida i hidrokarbona, koji ima

Sacrilege in Mecca

Agony and hysteria as zealots seize the Sacred Mosque

Yet the intense anti-Western, anti-American reaction of the movie reflected the uncertain currents of emotional fervor that the Ayatollah has helped loose within the volatile world of Islam.

The Sacred Mosque is a gigantic holy place that can hold as many as 300,000 worshippers. At the center of its courtyard, which is 40 acres in size, is the Ka'ba. Muslims believe that this cube-shaped structure, covered always by a black cloth embroidered in gold, was erected to God by Abraham and that it was cleansed of idols by the Prophet Muhammad in A.D. 630. The Ka'ba is the chief focus of prayer and ritual during the haj, the annual pilgrimage that one year draws more than 2 million Muslims to Mecca.

shovel guns, hand grenades and daggers.

The group was led by a man in his early twenties, whose name was said to be Mohammed Abdullah al-Utaifi. At the beginning of the call to prayer, the young man asked the imam who was leading the service to declare him the new Mahdi—the Islamic messiah. According to the belief of some Muslims, the Mahdi is supposed to appear during the new century. The imam refused, in the ensuing scuffle his assistant was shot and killed. "We are the followers of the Savior," cried the crowd, as they charged across the great square and surrounded the Ka'ba. A similar attack was attempted this morning at the Prophet's Mosque in Medina, 300 miles to the south, but that assault failed because sunthrites learned of it in advance.

When word of the invasion reached Riyadh, Saudi Arabia's King Khalid denied the mating of all telephone calls lines to the outside world until he could establish whether the gunman was connected with any outside group. As required by Islamic law, his government sought the permission of the religious leadership to make a

233

Türkiye Gazetesi, 12 Ağustos 1987

The inside story on the clashes in Mecca: THE HARAM ESH-SHARIF (THE TEMPLE MOUNT) WAS UNDER THE THREAT OF OCCUPATION

Sedam godina nakon ovog napada na Kabu, koji se dogodio 1979. (1400.) g. 1407. u vrijeme hadždža dogodio se još jedan sukob koji je bio daleko krvaviji od prethodnog. Napadom na hadžije koje su protestirale na ulici, u ovom incidentu ubijeno je 402 čovjeka i proliveno mnogo krvi. Međusobnim ubijanjem (saudijska vojska i iranske hadžije) pored Beyt-ul Muazzama, muslimani su počinili veliki grijeh. Ovi krvavi okršaji nose velike sličnosti sa onim što je opisano u hadisima koji govore o predznacima ahir-i zemana.

Iranian pilgrims attempted to hold a demonstration carrying posters of Khomeini. CLASH IN MECCA: Death toll at 402

Ljudi obavljaju hadždž nepredvođeni imamom.

*Kada se spuste na Minu, bit će, poput psećeg
opkoljavanja, opkoljeni i, sa međuplemenskom
svađom, dogodit će se veliki ratovi - takvi da će noge
ostati u jezeru krvi!²⁵⁵*

*Tri ili sedam dana uzastopno će izbiti velika vatra na
istoku, a na nebu će se pojaviti tama!*

*Nasuprot uobičajenom crvenilu, na nebu će se raširiti
jedno posebno crvenilo!²⁵⁶*

*Jedna vatra će vas opkoliti. Ta vatra je danas u
ugašenom stanju, u dolini zvanoj Berehut. Iako u njoj
postoji užasna patnja, ta vatra će obuzeti ljude.
Ta vatra će uništiti ljude i njihovu imovinu! U toku
osam dana će se vjetrom, putujući poput oblaka,
raširiti na sve strane svijeta! Noćna vrućina će biti
jača od dnevne žege! Približavajući se do ispod
jednog aršina iznad ljudskih glava, ta vatra će, između
Zemlje i neba, biti strašna buka, poput grmljavine,
kazao je Pejgamber.²⁵⁷*

U ishodu iračke okupacije Kuvajta
(juli 1991.) i podmetanja požara u
kuvajtskim petro-bunarevima, Kuvajt
i zaljev Basru zahvatila je veoma
velika vatra.

kancerogene odlike, svakodnevno, poput oblaka, stoji iznad Zaljeva...²⁵⁸

- Dim sa potpaljena dva bunara moguće je vidjeti čak i iz Saudijske Arabije koja je udaljena 55 km.²⁵⁹

- Vijesti neugašenih katastrofa u Zaljevu: u Kuvajtu rasplamsano gore na sto-tine potpaljenih naftnih bunareva. Saopćava se da će požari u naftnim buna-revima, za koje stručnjaci tvrde da ih je "krajnje teško ugasiti", najmanje 10 godi-na štetno djelovati na jednu široku teritoriju od Turske do Indije.

Plamen i dim, koji izla-ze iz potpaljenih naftnih bunareva, konstantno zaga-đuju atmosferu. Kuvajtske obdanice predstavljaju pri-zore noći. Pepeljasti dim, koji se podiže zajedno sa plamenom, podsjeća na prijelaz sa jeseni na zimu na nebu iznad Kuvajta... Da bi cijeli Kuvajt došao u stanje normalno za življenje, potrebno je da prođe period od najmanje godinu dana. Potpunim prekrivanjem neba iznad Kuvajta, dim koji se podiže zajedno sa plamenom vidljivim sa kilometarske udaljenosti dovodi zemlju u beživotno stanje, a oni bogatiji nastavljaju sa napuštanjem i selidbom iz Kuvajta.²⁶⁰

Saddamovom naredbom irački vojnici su zapalili petro-bunareve u Kuvajtu.

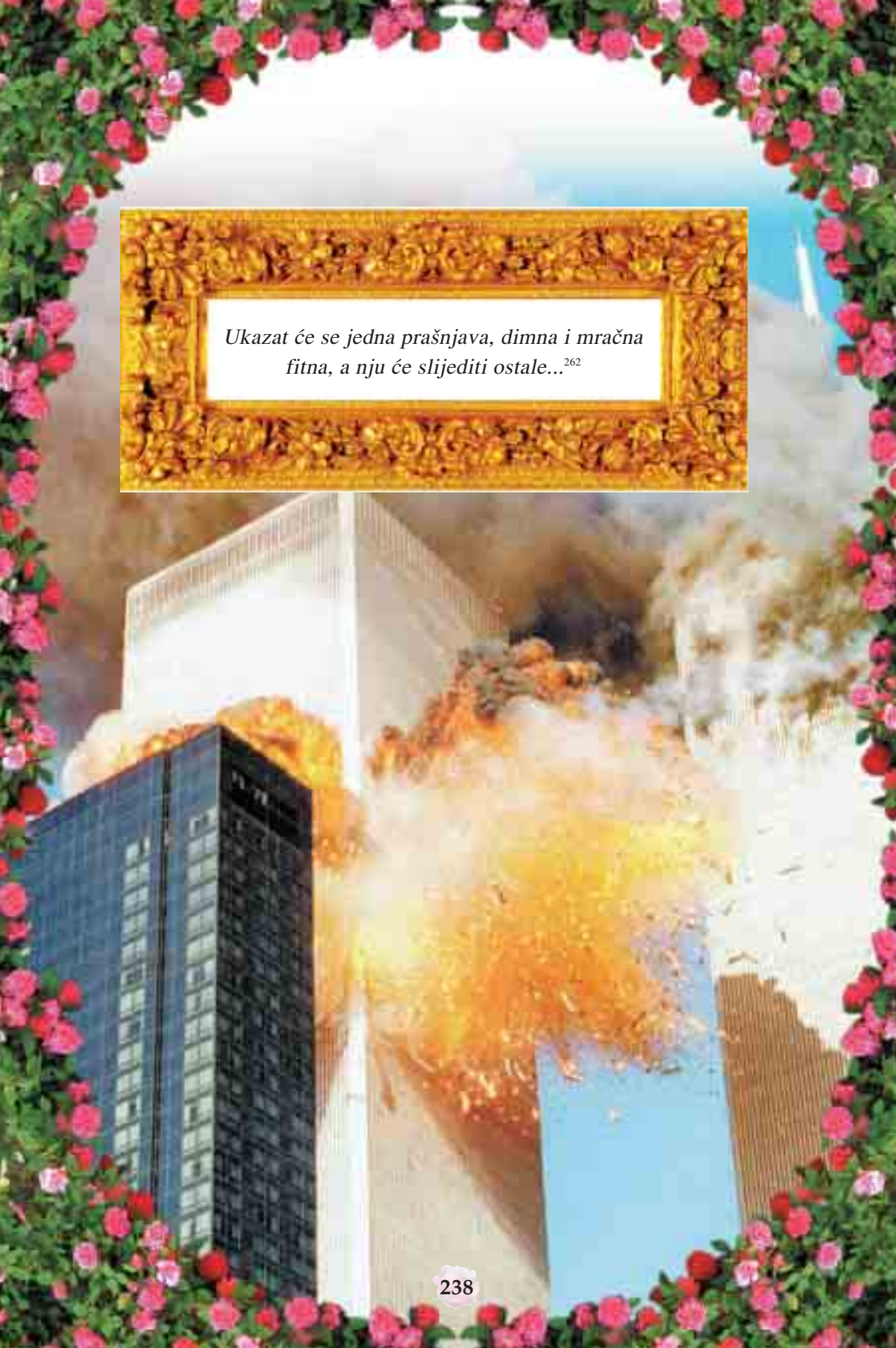
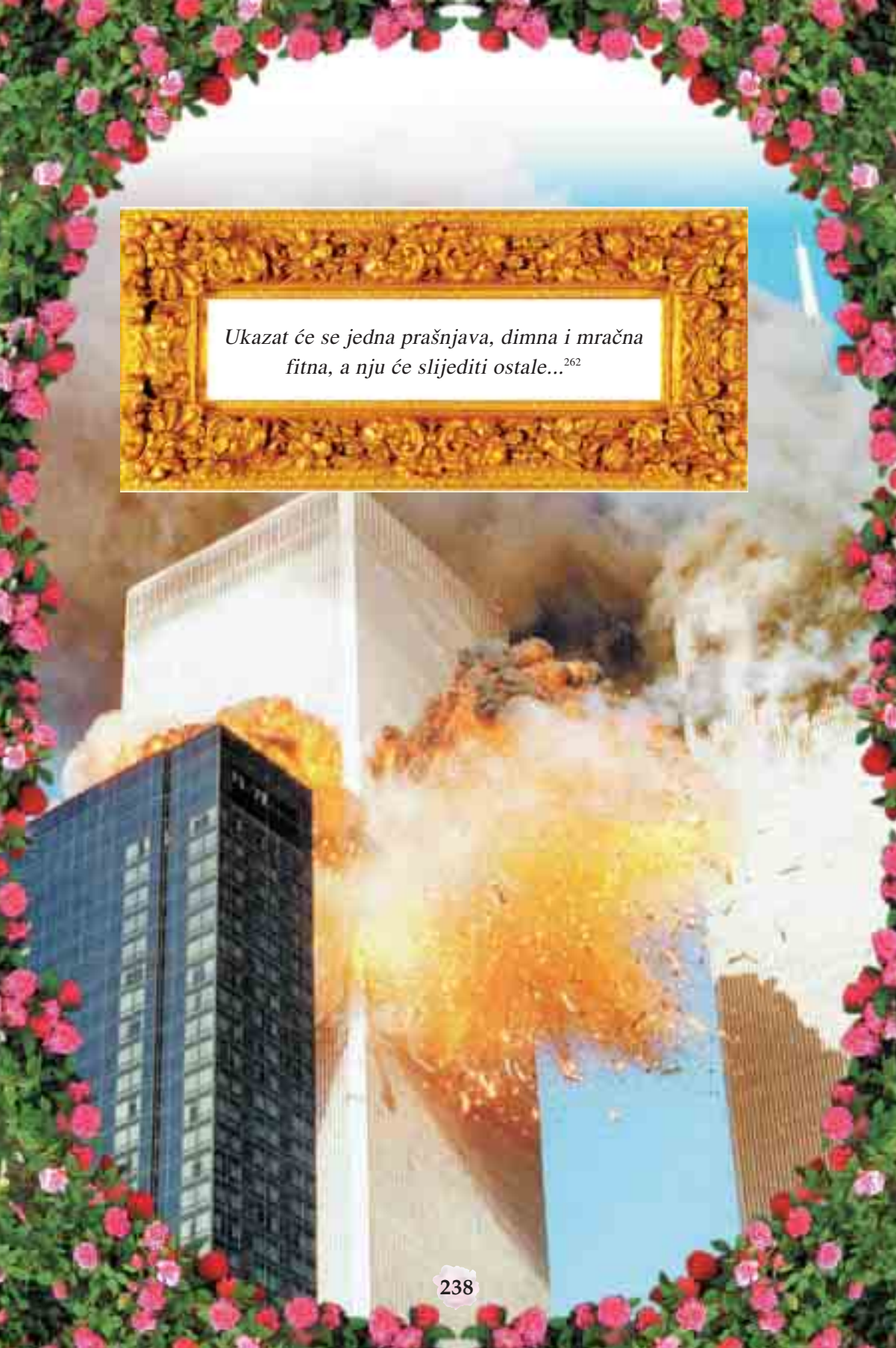
*On (Mehdi) neće doći dok se od
Sunca ne pojavi jedan znak.²⁶¹*

Pomračenje Sunca, koje se desilo 11. augusta 1999. g. posljednje je totalno pomračenje XX. st. Prvi put je toliko mnogo ljudi uspjelo toliko dugo vremena posmatrati pomračenje Sunca i imalo priliku analiziranja. Dolje se vide određene novinske vijesti koje su u vezi sa pomračenjem Sunca 1999. g. Ovaj slučaj se, isto tako, može prokomentirati kao "jedan znak od Sunca", što se spominje u navedenom hadisu, a Allah, dž. š., je najbolje zna.

Ovaj alamet, koji će se pojaviti na Suncu, možda je velika eksplozija koja je krajem XX. st. zabilježena na Suncu. Ono što se vidi u lijevom dijelu fotografije desno je slika Sunca snimljena 1996. g., a ono desno je snimak, načinjen 2000. g., posljednjeg izgleda Sunca koji je dobio nakon velikih eksplozija na njemu.

*Ukazat će se jedna prašnjava, dimna i mračna
fitna, a nju će slijediti ostale...²⁶²*

Harun Yahya

Fitna je riječ koja dolazi u značenjima kao što su rat, nered, metež, pometnja, smutnja, spletko, nešto što ljudski razum i srce direktno zaokreće od istine i Pravog Puta". U hadisu se saopćava da će iza ove fitne ostati prašina i dim.

Osim toga, karakteriziranje ove fitne kao mračnjaštvo i

tama može se, isto tako, prihvatiti i kao išaret na jedan iznenadni slučaj, za koji se ne zna odakle je došao. Pogleda li se sa tog aspekta, moguće je da aktualni hadis upozorava na napad koji se ističe kao najveći teroristički napad u historiji Svijeta, a koji je 11. septembra izveden na američke gradove New York i Washington.

Među državama sa aktualnog područja danas se nalazi i Izrael. Prema tome, sasvim je moguće da se ovim hadisom

upozorava na ratove između Izraela i Egipta i na okupaciju egipatske teritorije.

*Prije njega će biti ubijeni vladari
Damaska (Šama) i Egipta...*²⁶³

Enver Sadat, koji je 1970. g. došao na čelo Egipta i na vlasti ostao 11 godina, izgubio je život prilikom atentata organiziranog od strane njegovih opozicionara 1981. g. prilikom parade. Pored Sadata, kroz historiju su ubijeni i slijedeći egipatski lideri: premijer Boutros Ghali, na koga je atentat izvršen 1910. g., premijer Ahmed Maher, ubijen 1945. g., i premijer Mahmoud Nurkashy, ubijen prilikom atentata 1948. g.

Bivši falangistički lider
Libana Bešir Džemayel

Riječ *Šam* se ne koristi samo za sirijski grad Damask i ona u arapskom jeziku dolazi u značenju "lijevo" i njome se odavno označavaju zemlje koje se nalaze lijevo od područja Hidžaz (teritorija na kojoj se nalazi Mekka i Medina). Na području Šama je kroz historiju izvršen veliki broj atentata i ubijeno niz lidera. Neki od primjera toga su slijedeći: sirijski predsjednik države Salah Al-Deen Beetar (dolje lijevo), ubijen 1920., sirijski premijer Droubi-paša, ubijen 1921. g., sirijski premijer Muhsin al-Barazi, na koga je 1949. izvršen atentat, jordanski kralj Abdullah (dolje desno), ubijen 1951. falangistički lider Libana Bešir Džemayel, ubijen 1982. g. prilikom bombaškog napada, a bivši irački kralj, Abdul Karim Kassim, ubijen je prilikom puča koji je izveden u organizaciji Zrakoplovnih snaga Iraka.

Harun Yahya

*"Narod Damaska (Šama) će porobiti egipatska
plemena." ¹²⁶⁴*

British, French and Israelis move on Suez Canal

Dvadeset šestog oktobra 1956. g. Izrael je napao Egipat i počeo sa okupacijom Sinajskog poluotoka. Nakon intervencije UN-a, vrući sukobi su privremeno obustavljeni, a Mirovne snage UN-a raspoređene su na izraelskoj granici.

A Šestodnevni rat iz 1967. g. je, opet, drugi rat između Egipta i Izraela. U ishodu ovog rata Izrael je okupirao pojas Gaze i cijeli Sinajski poluotok, zapadnu obalu Šerie, grad Jerusalem i Golansku visoravan.

Dok se ne dogode slijedeći događaji,
kijamet neće nastupiti...
zemljotresi će postati učestali...²⁶⁵
Prije kijameta će se desiti dva velika
događaja... a potom godine zemljotresa.²⁶⁶

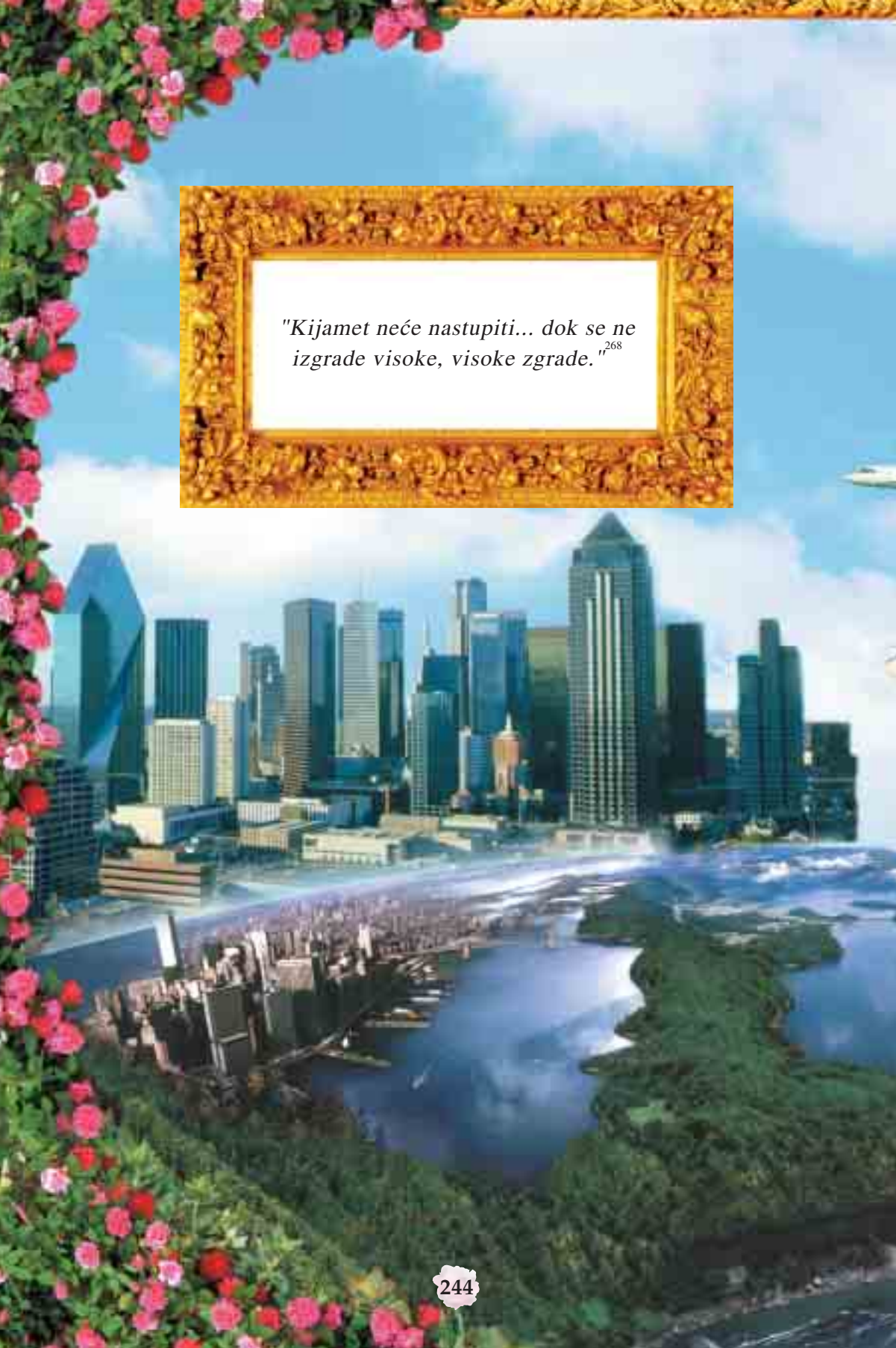
Predznaci ahir-i zemana danas se ostvaruju jedan za drugim

U Pejgamberovim hadisima data su saopćenja o predznacima ahir-i zemana i zlatnog doba. A kada natprirodne događaje koji se danas dešavaju uporedimo sa tim alametima, vidjet ćemo niz znakova koji pokazuju da je ahir-i zeman period u kome živimo i koji, u isto vrijeme, najavljuju dolazak zlatne ere.

Moramo istaći i to da se dio znakova najavljenih u hadisima kojima ćemo mjesto ustupiti u ovom poglavlju možda desio u bilo kojem periodu 1400-godišnje historije islama, u određenim područjima Svijeta i u određenom intenzitetu. To, međutim, ne znači da je taj period bio i ahir-i zeman pošto se, da bi se jedan period okvalificirao kao ahir-i zeman, svi predznaci kijameta moraju dogoditi u jednom periodu, jedan iza drugog. Ova činjenica izražena je na slijedeći način u jednom Pejgamberovom hadisu:

*"Predznaci kijameta će se pojavljivati jedan za drugim, kao što jedna za drugom otpadaju stakleni biseri nanizani na jednoj nisci."*¹²⁶⁷

Početak ahir-i zemana se u hadisima spominje kao jedno haotično okruženje u kome su fitneluci, ratovi i sukobi u porastu, u kome, nasuprot vjerskom moralu, dominira jedna velika moralna izopačenost. U aktualnom periodu širom Svijeta će se dešavati prirodne katastrofe, siromaštvo će biti u porastu kao nikada ranije, zločini će, također, biti u osjetnom usponu, ubistva i pokolji će se dešavati jedni iza drugih. To je, međutim, samo prva etapa ahir-i zemana. U drugoj etapi Allah, dž. š., će čovječanstvo kutarisati ovog haotičnog okruženja; Svoje robove će obasuti izobiljem, berićetom, mirom i sigurnošću.

*"Kijamet neće nastupiti... dok se ne
izgrade visoke, visoke zgrade."²⁶⁸*

*"Dok se ne pojave ovi događaji, kijamet neće nastupiti ... Ljudi će se međusobno natjecati u izgradnji visokih zgrada."*²⁶⁹

*"Dok se ne pojave ovi događaji, kijamet neće nastupiti ... vrijeme će se skratiti, a sa vozilima i rastojanja."*²⁷⁰

*"Kijamet neće nastupiti dok se vrijeme ne skрати i godina ne bude kao mjesec, mjesec kao hefta, hefta kao dan, dan kao sahat, a sahat koliko bi se potpalila vatra."*²⁷¹

Putovanja koja su u prijašnjim vremenima trajala mjesecima, danas je, avionima bržim od zvuka, vozovima i drugim razvijenim prijevoznim sredstvima našeg stoljeća, moguće obaviti za nekoliko sati, i to daleko sigurnije, rahatnije i komfornije. Ono na što upozorava hadis realizira se na ovaj način.

Međukontinentalne komunikacije koje su u proteklom stoljećima trajale heftama, danas se, internetom i tehnologijom komunikacije, odvijaju za nekoliko sekundi. Stvari koje su se nekada prenosile višemjesečnim karavanima danas je moguće transportirati za neuporedivo brže vrijeme. Ne mnogo davno, za vrijeme koje se, prije svega nekoliko stoljeća, provodilo u ispisivanju samo jedne knjige danas je moguće odštampati milione knjiga. Pored svega ovoga, pomoću aparata "čuda tehnologije", ni svakodnevni poslovi, poput održavanja čistoće, spremanja jela i održavanja kuće, više nisu oni koji oduzimaju vrijeme.

Ovi primjeri se do u nedogled mogu navoditi, ali ono što nas u aktualnom kontekstu zanima je istovjetno ostvarenje kijametskih išareta onako kako je to Pejgamber najavio prije četrnaest stoljeća.

*"Dok vrh čovjekove kandžije ne progovori...
kijamet neće nastupiti." 272*

Kao što je već općepoznato, kandžija je sredstvo koje se u starim vremenima široko koristilo naročito prilikom tjeranja jahaćih životinja, poput konja i deva. Analizira li se navedeni hadis, postat će sasvim očito da se Allahov Resul bavio poređenjem, odnosno da se on koristio jezikom koji je bio razumljiv za ashabe i ljude toga vremena. A u vezi s time, današnjem čovjeku možemo postaviti slijedeće pitanje: "Koji je to predmet koji možemo poistovjetiti sa kandžijom i koji priča?"

Najlogičniji odgovor na ovo pitanje bit će bežični telefoni koji pažnju skreću svojim antenama, mobilni telefoni ili slična telekomunikaciona sredstva. Ako uzmemo u obzir da bežična komunikaciona sredstva poput mobilnog ili satelitskog telefona imaju veoma kratku historiju, postat će sasvim jasno koliko su

*"Dok čovjeku ne bude pričao njegov glas...
kijamet neće nastupiti." 273*

Poruka iz navedenog hadisa je prilično jasna: saopćava se da je jedna od odlika ahir-i zemana to što će čovjek čuti svoj glas. Nesumnjivo, da bi čovjek mogao čuti svoj glas, potrebno je prvenstveno snimiti glas, a potom ga slušati. Snimanje glasa i tehnologija reprodukcije su također proizvodi XX. st., a taj pomak predstavljao je jednu naučnu prijelomnu tačku i otvorilo put rađanju sektora komunikacija i medija. Snimanje tona je, osobito posljednjim pomacima u kompjuterskoj i lazer tehnologiji, dospjelo u stanje savršenstva.

*"Alamet toga dana: sa neba će se ispružiti jedna
ruka i ljudi će u nju gledati i vidjeti." 274*
*"Predznak tog dana je ruka, koja je ispružena na
nebu i u koju će ljudi stalno gledati." 275*

Riječ "ruka", koja se naglašava u navedenim hadisima, prijevod je arapske riječi "yed". Pored ovog, ova riječ ima i značenje snage, moći, sile, sredstva pa je sasvim moguće da se aktualna riječ koristila u tim značenjima.

Formulacija da će ljudi gledati i vidjeti jednu "snagu, moć, silu, sredstvo" za ljude prijašnjih vremena ne nosi neko izrazito značenje. Međutim, uređaji kao što su televizija, kamera i kompjuter, kao neodvojivi dijelovi savremenog života, u potpunosti rasvjetljavaju pojavu o kojoj se govori u citiranim hadisima. Dakle, riječ *yed* se koristila u značenju snage. A nakon ove konstatacije jasno je da se u prethodnim hadisima išareti na televiziju, odnosno na sliku koja se sa neba spušta u vidu talasa.

*"Kada ljudi posiju jednu mjeru (pregršt) pšenice, ubrat će od toga sedamsto pregršti... Ljudi će posijati nekoliko pregršti sjemena, a dobit će urod od 700 pregršti... Unatoč tome što će kiša obilno padati, nijedna kap neće otići uzalud."*¹²⁷⁶

Pejgamber je dao niz podataka u vezi sa tehnološkim prosperitetom koji će se desiti u ahir-i zemanu. U navedenom hadisu skreće se pažnja na povećanu proizvodnju u ishodu prijelaza na moderniziranu poljoprivredu, razvoj novih tehnika proizvodnje, radove na melioraciji sjemena i

Porast u proizvodnji pšenice je na internet stranici www.worldbank.org/html/cgiar/press/wheat3.html izražen na slijedeći način: "PŠENICA, ČUDOTVORNA ŽITARICA STOLJEĆA" - Zamjenik predsjednika Svjetske banke odgovoran za razvoj okoline, a predsjednik CGIAR-a, Ismail Serageldin, je rekao: "Čudotvorna žitarica ovog stoljeća je pšenica." "Porast u proizvodnji pšenice suzbija glad, koja je prilično raširena i tako je uravnotežila sigurnost ishrane u Aziji, Latinskoj Americi, a dijelom čak i u Africi."

Agriculture & Irrigation

More than 1.6 fold increase

	1981-1982	1999-2000	Indicator
Grain yield (kg/ha)	11.2	14.9	More than 1.3 fold increase of grain yield compared to 1981
Grain production (million tonnes)	19.8	29.0	More than 1.3 fold increase of the grain production compared to 1981
Grain yield (kg/ha)	11.2	14.9	More than 1.3 fold increase of the grain yield compared to 1981
Grain production (million tonnes)	19.8	29.0	More than 1.3 fold increase of the grain production compared to 1981
Grain yield (kg/ha)	11.2	14.9	More than 1.3 fold increase of the grain yield compared to 1981
Grain production (million tonnes)	19.8	29.0	More than 1.3 fold increase of the grain production compared to 1981

Na web-adresi www.economic.idsc.gov.eg/book/agricul.htm ističe se da je prinos u proizvodnji pšenice između 1981.-1982. i 1999.-2000. g. dostigao porast od 90%.

Molecular Farming

Using Biotechnology in Agriculture for the Sustainable Production of New Materials

Shirley Dutton and Christine Chambers, The Tobacco and Health Research Institute (THRI)

BRB

Introduction

The science of biotechnology, now about 20 years old, has long provided the prospect of adapting agricultural crops and livestock to entirely new purposes. Just as genetically engineered bacteria have become routinely used for economical, efficient production of a wide range of medicinal proteins and industrial enzymes, plants and animals may be engineered to produce a variety of valuable biological molecules ranging from

How Does Mo

lited record
fied largely on
capacity of an
makes it possi
affluently, by
accelerate thre
This technolo
all good prod
as a the
Scient
sert tes
tely a
in re

Savremena tehnologija se razvija velikom brzinom, postiže se povećanje i u kvalitetu roda, a i u količini uroda, a naročito veoma brz razvoj u genetičkoj nauci priređuje veliku revoluciju, kako u raznovrsnoj tako i u poljoprivrednoj tehnologiji.

"U njegovo vrijeme...
životni vijek će se produžiti." 277

izgradnjom novih brana i vještačkih jezera, iskorištavanje kišne vode.

Od vremena kada je Pejgamber saopćio ovaj haber proteklo je četrnaest stoljeća. Određena istraživanja sasvim jasno iznose da je, u toku proteklog perioda od tog vremena, prosječni životni vijek današnjeg čovjeka duži u odnosu na živote svih prethodnih pokoljenja. Štaviše, u tom kontekstu je uočljiva i velika razlika između početka i kraja XX. stoljeća. Ilustracije radi, predviđa se da će dijete rođeno

Više od polovine dostignuća u vezi sa produženjem životnog vijeka čovjeka postignuta su u XX. st. Podaci u vezi sa ovom temom daju se i na internet stranici www.hsph.harvard.edu/review/special.html. Prema podacima iznesenim na ovoj stranici "prosječan životni vijek u Americi sa 48 godina, koliko je iznosio 1900., je 1995. produžen na 78 godina... Prije svega, dok su bili siromašniji, ljudi su umirali mlađi, a rastom prihoda po glavi stanovnika produžio se i život. Drugo, da ste 1900-tih i bili veoma bogati, nije postojalo ništa što biste mogli uzeti u cilju produženja života, a ako ste 1990-ih čak i sa srednjim primanjima, postoji nešto što možete uzeti."

A na stranici www.viewzone.com/aging.html mjesto je ustupljeno različitim statističkim podacima. Prema tim podacima kaže se da novorođena beba ima prosječan život od 76 godina, ali se naglašava da taj prosjek neće ostati uvijek isti pošto je, "1796. ljudski vijek bio 24 godine, sto godina kasnije on se udvostručio i iznosio je 48 godina, a danas on iznosi 76 godina." Prema podatku navedenom na aktualnoj stranici, dr. Ronald Klatz, sa American Academy of Anti-Aging, kaže: "Polovina beba koje se danas rađaju u Americi će moći dočekati svoj 100. rođendan i to prilično dobrog zdravlja."

1995. godine u prosjeku 35 godina živjeti duže od djeteta rođenog 1900-ih godina.²⁷⁸ Još jedan efektan primjer o ovom pitanju je i činjenica da je, za razliku od vremena u kome živimo, u proteklim periodima bio veoma rijedak slučaj da su ljudi živjeli preko 100 godina.

ZAKLJUČAK

Allah, dž. š., u Kur'anu saopćava da većinu svojih pejgamera obdario raznim mudžizama. Naprimjer, kada je Musa, a. s., bacio svoj štap, on se pretvorio u zmiju, kada je ruku stavio na grudi postala je bijela, a kada je štapom udario po moru, more se otvorilo i napravilo suh put kako bi vjernici mogli sigurno proći. Što se tiče Isaa, a. s., on je bez oca došao na dunjaluk i progovorio je dok je još bio u bešici. Njegova druga mudžiza je bila izražena u moći liječenja oboljelih... Sve ove mudžize pejgamberima su date od strane Allaha, dž. š., kao potpora i pomoć u njihovom ubjeđivanju ljudi da se okrenu Allahu, dž. š., i krenu Pravim Putem.

Allah, dž. š., je i Muhammeda, a. s., podržao hem mudžizama koje su sadržane u Kur'anu, hem i gajb haberima koje mu je saopćio. Pejgamber je saopćio određene detalje i habere u vezi sa događajima koji će se dogoditi u skoroj i dalekoj budućnosti, a osvjedočavanje u realizaciju tih događaja prouzrokuje povećanje oduševljenja vjernika ali i biva povod da, zagrijavanjem za islam, nevjernici odustanu od svoje stranputice i povjeruju u postojanje Allaha, dž. š.

To što se, jedan za drugim, realiziraju događaji koji su u njegovom periodu izgledali kao apsolutno nemogući, čiju realizaciju je, štaviše, bilo nemoće čak i zamisliti, jasan je dokaz da je Allah, dž. š., Svoga Resula obdario jednim jedinstvenim znanjem.

Treba naglasiti i to da, unatoč jasnim dokazima i mudžizama Kur'ana i Pejgamera, neće postati vjernici oni koji neće pronaći Pravi Put. Ovu činjenicu Allah, dž. š., na slijedeći način saopćava u Kur'anu:

Oni se zaklinju Allahom, najtežom zakletvom, da će, ako im dođe čudo, sigurno, zbog njega vjernici postati. Reci: "Sva čuda su samo u Allaha!" A odakle vi znate da će oni, kad bi im ono došlo, vjernici postati? Al-An'am, 109).

ZAKLJUČAK:

Spašeni su oni koji slijede Pejgambера

Najbitniji povod za upoznavanje sa Pejgamberovim moralom, sa time kako je on postupao u datim okolnostima je rad na poistovjećivanju sa njim, uzimati ga kao uzor u bogobožnosti, ponašanju, skromnosti, čistoći, ushićenju imana... Kao svoje životne uzore, većina naših savremenika danas uzimaju različite osobe; ugledaju se u njihova ponašanja, pričaju poput njih i nastoje imati njihovo držanje. Međutim, osobe koje treba imitirati i na koje se treba ugledati su Muhammed, a. s., i ostali pejgamberi, koji su, u pogledu bogobožnosti i morala, slični našem Pejgamberu.

U svojim ajetima, Allah, dž. š., skreće pažnju na značaj vjere u Allaha i Njegovog Resula, na pomaganje, podržavanje i slijedenje Pejgambера i na slijedeći način saopćava da će takve osobe biti spasene, da će postići ono što žele:

...Da u Allaha i Poslanika Njegova vjerujete, i da vjeru Njegovu pomognete, i da Ga veličate i da Ga ujutro i navečer hvalite (Al-Fath, 9).

...Oni koji budu u njega vjerovali, koji ga budu podržavali i pomagali i svjetlo po njemu poslano slijedili - postići će ono što budu željeli (Al-A'raf, 157).

A podržavanje Pejgambера u savremenom dobu moguće je jedino potpunom predajom Kur'anu i prakticiranjem Resulullahovog sunneta, radom na širenju kur'anskog morala

po cijelom svijetu i to naporima sličnim onima koje je Resul ulagao i ulaganje maksimalnog truda u kontekstu moralnog i praktičnog ugledanja na njega. Kada se pokaže jedno takvo ponašanje, kako god je pomogao Pejgambera, Allah, dž. š., će pomoći i one koji slijede i podržavaju Njegovog Resula; otvorit će im puteve i dati im nenadani uspjeh. Međutim, najbitnije je, oponašanjem Pejgambera, postizanje Allahovog zadovoljstva, rahmeta i Dženneta.

Da u Allaha i Poslanika
Njegova vjerujete,
i da vjeru Njegovu pomognete,
i da Ga veličate i da Ga
ujutro i navečer hvalite
(Al-Fath, 9).

BİLJEŠKE

- 1- *Kütüb-i Sitte, Muhtasar* Tercüme ve *Æerhi*, Prof. Dr. *brahim Canan*, 2. tom, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 328
- 2- G. Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. tom, Gonca Yayınları, İstanbul, 1997, 15/9
- 3- Tirmizi; Huccetü'l *slam* *mam Gazali*, *hya'u Ulum'id-din*, 2. tom, Prijevod: Dr. S. tk Gülle, Huzur Yayınları, İstanbul 1998, str. 792
- 4- G. Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. tom, Gonca Yayınları, İstanbul, 1997, 344/4
- 5- *Kütüb-i Sitte, Muhtasar* Tercüme ve *Æerhi*, Prof. Dr. *brahim Canan*, 16. tom, Akçağ Yayınları, Ankara, 1992, str. 499
- 6- *Ibid*, str. 314
- 7- *Ibid*, str. 208
- 8- G. Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El-Hadis*, 2. tom, Gonca Yayınları, İstanbul, 1997, 357/1
- 9- Tirmizi, Taberani; Huccetü'l *slam* *mam Gazali*, *hya'u Ulum'id-din*, 2. tom, Çeviri: Dr. S. tk Gülle, Huzur Yayınları, İstanbul 1998, str. 798
- 10- Sünen-i Ebu Davud, 4/331
- 11- Müsned-i Ahmed b. Hanbel, 4/158, *bnu Kesir*, 4/128
- 12- www.enfal.de/veda.htm
- 13- Majid Khoduri, *slamda Sava* ve *Bar*, Fener Yayınları, İstanbul, 1998, s. 209-210
- 14- Muhammed Hamidullah, *slam Müesseselerine Giri*, Düñce Yayınları, İstanbul, 1981, str. 128
- 15- *bn Kesir*, *El-Bidaye*, III/224-225; Hamidullah, *El-Vesik*, No:1, str. 39-44; Yrd. Doc. Dr. Orhan Atalay, *Doğru-Batı Kaynaklarında Birlikte Yaşama*, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Yayınları, İstanbul, 1999, str. 40
- 16- Muhammed Hamidullah, *slam Müesseselerine Giri*, Düñce Yayınları, İstanbul, 1981, str. 162-163
- 17- *Kütüb-i Sitte, Muhtasar* Tercüme ve *Æerhi*, Prof. Dr. *brahim Canan*, 16. tom, Akçağ Yayınları, Ankara, str. 482
- 18- Ebu Nuyam el-İlye, Beyhaki, ez-Züh'd'de açıklamalar; Huccetü'l *slam* *mam Gazali*, *hya'u Ulum'id-din*, 2. tom, Prijevod: Dr. S. tk Gülle, Huzur Yayınları, İstanbul 1998, str. 793
- 19- *Kütüb-i Sitte, Muhtasar* Tercüme ve *Æerhi*, Prof. Dr. *brahim Canan*, 16. tom, Akçağ Yayınları, Ankara, str. 311
- 20- Tirmizi; Huccetü'l *slam* *mam Gazali*, *hya'u Ulum'id-din*, 4. tom, Prijevod: Dr. S. tk Gülle, Huzur Yayınları, İstanbul 1998, str. 594
- 21- Hz. Said *bni Ebu Berde*; G. Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 2. tom, Gonca Yayınları, İstanbul, 1997, 510/5
- 22- *Kütüb-i Sitte, Muhtasar* Tercüme ve *Æerhi*, Prof. Dr. *brahim Canan*, 16. tom, Akçağ Yayınları, Ankara, str. 315
- 23- *Ibid*, str. 315
- 24- G. Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. tom, Gonca Yayınları, İstanbul, 1997, 70/10
- 25- *Ibid*, 446/11
- 26- *Kütüb-i Sitte, Muhtasar* Tercüme ve *Æerhi*, Prof. Dr. *brahim Canan*, 7. tom, Akçağ Yayınları, Ankara, str. 293
- 27- *Ibid*, str. 327
- 28- *Ibid*, str. 136
- 29- <http://www.sevde.de/Pey-ornek/18.htm>
- 30- Konya Mehmed Vehbi, *Tam Metni Sahih-i Buhari*, 4. tom, Üçdal Neşriyat, İstanbul 1993, str. 340
- 31- G. Ahmed Ziyaüddin, *Ramuz El Hadis*, 1. tom, Gonca Yayınları, İstanbul, 1997, 96/2
- 32- Tirmizi, *mam Ahmed ve Hakim'den*; Huccetü'l *slam* *mam Gazali*, *hya'u Ulum'id-din*, 2. tom, Prijevod: Dr. S. tk Gülle, Huzur Yayınları, İstanbul 1998, str. 789
- 33- *Kütüb-i Sitte, Muhtasar* Tercüme ve *Æerhi*, Prof. Dr. *brahim Canan*, 2. cilt, Akçağ Yayınları, Ankara, str. 398
- 34- Buhari, *İtisam* 2, Ebed 70; *Kütüb-i Sitte, Muhtasar* Tercüme ve *Æerhi*, Prof. Dr. *brahim Canan*, 2. tom, Akçağ Yayınları, Ankara, str. 338
- 35- *Kütüb-i Sitte, Muhtasar* Tercüme ve *Æerhi*, Prof. Dr. *brahim Canan*, 2.

tom, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 130

36- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yayinevi, İstanbul, 1997, 329/1

37- *Ibid*, 163/6

38- *Ibid*, 215/16

39- Molla Cami, Nefahatü'l-Üns, çev. Abdulkadir Akçiçek, İstanbul 1981, str. 325;

http://www.aitco.com/çislam/islam/islam-164/trk/nefahatul_uns.htm

40- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 1. cilt, Gonca Yayinevi, İstanbul, 1997, 227/10

41- *Ibid*, 227/9

42- *Ibid*, 364/7

43- *Ibid*, 450/10

44- Kütüb-i Sitte, Muhtasar Tercüme ve Aherhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 330

45- *Ibid*, str. 417

46- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yayinevi, İstanbul, 1997, 470/5

47- Kütüb-i Sitte, Muhtasar Tercüme ve Aherhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 317

48- *Ibid*, str. 317

49- *Ibid*, str. 328

50- İbni Kesir, Sire, 4:194-195; Salih Suruç, Kainatın Efendisi Peygamberimizin Hayatı, Yeni Asya Yayınlar, İstanbul, 1998, str. 507

51- İbn Hıbban; Hucetü'l İslam İmam Gazali, İhyâ'u Ulum'id-din, 3. cilt, Çeviri: Dr. Sıtkı Gülle, Huzur Yayinevi, İstanbul 1998, str. 111

52- *Ibid*, str. 111-112

53- Kütüb-i Sitte, Muhtasar Tercüme ve Aherhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 24

54- Tirmizi, Birr 61, (2001); Kütüb-i Sitte, Muhtasar Tercüme ve Aherhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 28

55- Ebu davud, Edeb 120, (5116); Tirmizi, Menakıb (3950, 3951); Kütüb-i Sitte, Muhtasar Tercüme ve Aherhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 29

56- Buhari, Libas 5; Müslim, Libas 49, (2088); Kütüb-i Sitte, Muhtasar Tercüme ve Aherhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 32

57- Muslim, Birr 56; Kütüb-i Sitte, Muhtasar Tercüme ve Aherhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 357

58- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 1. cilt, Gonca Yayinevi, İstanbul, 1997, 17/15

59- *Ibid*, 242/2

60- Buhari, İ'tisam 2, Ebed 70; Kütüb-i Sitte, Muhtasar Tercüme ve Aherhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 2. cilt, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 338

61- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 1. cilt, Gonca Yayinevi, İstanbul, 1997, 184/4

62- *Ibid*, 2. tom, 42/4

63- Acluni, Keşfu'l-Hafa' II, 218

64- İbn Hişam, Ebu Muhammed Abdülmelik, (v.218/834), es-Siretü'n-Nebeviyye, Daru't-Turasi'l-Arabiyye, Beyrut, 1396/1971, IV/241-242; Hamidullah, el-Vesâik, str. 154-155, No.96-97; Yrd. Doç. Dr. Orhan Atalay, Doğu-Batı Kaynaklarında Birlikte Yaşama, Gazeteciler ve Yazarlar Vakfı Yayınlar, İstanbul, 1999, str. 95

65- Kütüb-i Sitte, Muhtasar Tercüme ve Aherhi, Prof. Dr. İbrahim Canan, 7. cilt, Akçağ Yayınlar, Ankara, str. 327

66-Büyük Hadis Külliyyatı, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, İmam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, 5. cilt, İzzet Yayınları, str. 31

67- Sünen-i Tirmizi Tercümesi, Çeviren: Osman Zeki Mollamehmetoğlu, Yunus Emre Yayinevi, İstanbul, 4.cilt, str. 201

68- Hz. Ebu Tufeyl (r. a.), G. Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 1. cilt, Gonca Yayinevi, İstanbul, 1997, 519/1

69- Et-Tirmizi İmam Ebu İsa Muhammed, İemail-i Aherife, 2. cilt, Hilal Yayınlar, Ankara, 1976, str. 7-8

70- Sünen-i Tirmizi Tercümesi, Çeviren: Osman Zeki Mollamehmetoğlu, Yunus Emre Yay›nevi, ‹stanbul, IV.cilt, str. 210
 71- Et-Tirmizi ‹mam Ebu ‹sa Muhammed, ‹Email-i ‹Eriife, 1. cilt, Hilal Yay›nlar›, Ankara,1976, str. 18-19
 72- *Ibid*, str. 18-22-23
 73- *Ibid*, str. 28-29
 74- Hz. Ali (ra), G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1997, str. 519/4
 75- Huccetü'l ‹slam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Güllle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 820
 76- ‹bni Sa'd, Tabakat, I, 230-231; Taberani, el-Mu'cem'ül-Kebir, IV, 49, nu: 3605, VII, 105, nu: 6510; Hakim, el-Müstedrek, III, 9-10; Beyhaki, Delail'ün-Nübüvve, I, 276-284; ‹bn'Asakir, Tarihu Medineti Dume›k, III, 314-336, Prof. Dr. Ali Yard›m, Peygamberimizin ‹Emaili, Damla Yay›nevi, 3. izdanje, ‹stanbul, 1998, str. 48
 77- Ahmed Cevdet Pa›a, K›sas› Enbiya, IV. Cüz, Kanaat Matbaas›, ‹stanbul 1331, str. 364-365
 78- Iz prijevoda Tirmizijeve knjige ‹Email, Prof. Dr. Ali Yard›m, Peygamberimizin ‹Emaili, Damla Yay›nevi, 3. izdanje, ‹stanbul, 1998, str. 73
 79- Et-Tirmizi ‹mam Ebu ‹sa Muhammed, ‹Email-i ‹Eriife, 1. tom, Hilal Yay›nlar›, Ankara, 1976., str. 36
 80- *Ibid*, str. 38
 81- *Ibid*, str. 42
 82- Huccetü'l ‹slam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Güllle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 820
 83- Et-Tirmizi ‹mam Ebu ‹sa Muhammed, ‹Email-i ‹Eriife, 1. cilt, Hilal Yay›nlar›, Ankara,1976, str. 36
 84- *Ibid*, str. 49
 85- *Ibid*, str. 50
 86- *Ibid*, str. 50
 87- *Ibid*, str. 51
 88- Ali el-Kari, Cem'ul-Vesail fi ‹Eerh'i›- ‹Email, ‹stanbul, str. 96-97
 89- Ebu Davud, Sünen, IV, 74,

nu:4062
 90- G. Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. tom, Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1997, 519/16
 91- Et-Tirmizi ‹mam Ebu ‹sa Muhammed, ‹Email-i ‹Eriife, 1. cilt, Hilal Yay›nlar›, Ankara, 1976, str. 58
 92- ‹bn Adiyye el-Kamil; Huccetü'l ‹slam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 3. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Güllle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 679
 93- ‹bn Adiyye el-Kamil; Huccetü'l ‹slam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 3. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Güllle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 679
 94- Kütüb-i Sitte, Muhtasar› Tercüme ve ‹Eerhi, Prof. Dr. ‹brahim Canan, 7. cilt, Akçağ Yay›nlar›, Ankara, str. 208
 95- *Ibid*, str. 208
 96- Buhari, et-Tarih'ul-Kebir, I, 382, nu:1222
 97- Buhari, el-Cami'us-Sahih, VII, 33; ‹bn Mace, Sünen, II, 1192, nu:3605
 98- Nesai, Zinet 83, (8, 196), Prof. Dr. Ali Yard›m, Peygamberimizin ‹Emaili, Damla Yay›nevi, 3 Bask›, ‹stanbul, 1998, str. 119
 99- Muvatta, Libas 1, (2, 910); Kütüb-i Sitte, Muhtasar› Tercüme ve ‹Eerhi, Prof. Dr. ‹brahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yay›nlar›, Ankara, str. 64-65
 100- Ebu Davud., Libas 8, (4037); Kütüb-i Sitte, Muhtasar› Tercüme ve ‹Eerhi, Prof. Dr. ‹brahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yay›nlar›, Ankara, str. 69
 101- Et-Tirmizi ‹mam Ebu ‹sa Muhammed, ‹Email-i ‹Eriife, 1. cilt, Hilal Yay›nlar›, Ankara, 1976, str. 85
 102- *Ibid*, str. 88
 103- Sünen-i Tirmizi Tercümesi, Çeviren: Osman Zeki Mollamehmetoğlu, Yunus Emre Yay›nevi, ‹stanbul, 3.cilt, str. 283
 104- Et-Tirmizi ‹mam Ebu ‹sa Muhammed, ‹Email-i ‹Eriife, 1. cilt, Hilal Yay›nlar›, Ankara, 1976, str. 94
 105- *Ibid*, str. 98
 106- *Ibid*, str. 99
 107- *Ibid*, str. 154

108- *Ibid*, str. 155
 109- *Ibid*, str. 114-117
 110- *Ibid*, str. 157
 111- *Ibid*, str. 158
 112- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1997, 541/1
 113- *Ibid*, 541/2
 114- Tirmiz›'nin ‹Email isimli kitab›n›n tercümesinden; Prof. Dr. Ali Yard›m, Peygamberimizin ‹Emaili, Damla Yay›nevi, 3 Bask›, ‹stanbul, 1998, str. 66-67
 115- Ahmed Cevdet Pa›a, K›sas›› Enbiya, IV. Cüz, Kanaat Matbaas›, ‹stanbul 1331, str. 364-365; Prof. Dr. Ali Yard›m, Peygamberimizin ‹Emaili, Damla Yay›nevi, 3. Bask›, ‹stanbul, 1998, str. 51
 116- Et-Tirmizi ‹mam Ebu 'sa Muhammed, ‹Email-i ‹erife, 1. cilt, Hilal Yay›nlar›, Ankara, 1976, str. 160
 117- *Ibid*, str. 163
 118- Taberani, Hakim; Huccetü'l ‹lam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Gülle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 800,
 119- El Fevaid, Huccetü'l ‹lam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Gülle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 800
 120- Ebu Davud, Huccetü'l ‹lam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Gülle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 800
 121- Buhari, Huccetü'l ‹lam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Gülle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 800
 122- T›rmizi; Huccetü'l ‹lam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Gülle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 800
 123- *Ibid*, str. 800
 124- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1997, 521/4
 125- *Ibid*, 545/4
 126- *Ibid*, 545/5
 127- ‹bn Sa'd Tabakat, I, 398-399; Mecme'uz Zevaid, VIII, 282; el-Metalib'ül-Aliye, IV, 25; Behcet'ül

Mehafil, II, 254; Prof. Dr. Ali Yard›m, Peygamberimizin ‹Emaili, Damla Yay›nevi, 3. Bask›, ‹stanbul, 1998, str. 280
 128- Buhari, 1/503; Müslim, 2/257; ‹bn-i Kesir, Peygamberimizin ‹Emaili, Mucizeleri, Çelik Yay›nevi, str. 46
 129- ‹bn-i Kesir, Prof. Dr. Ali Yard›m, Peygamberimizin ‹Emaili, Damla Yay›nevi, 3 Bask›, ‹stanbul, 1998, str. 51
 130- Ahmed Cevdet Pa›a, K›sas›› Enbiya, IV. Cüz, Kanaat Matbaas›, ‹stanbul 1331, str. 364-365
 131- Beyhaki, Huccetü'l ‹lam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Gülle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 802
 132- Ebbu›eyh, Huccetü'l ‹lam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Gülle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 803
 133- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1997, 552/7
 134- Huccetü'l ‹lam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Gülle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 803
 135- Ebu››eyh, Huccetü'l ‹lam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Gülle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 803
 136- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1997, 552/11
 137- Ebu Davud, III, 496-497, nu: 3840; Nesai, VII, 207-209; Prof. Dr. Ali Yard›m, Peygamberimizin ‹Emaili, Damla Yay›nevi, 3 Bask›, ‹stanbul, 1998, str. 219
 138- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1997, 552/5
 139- *Ibid*, 549/1
 140- Buhari ve Müslimde ayn› anlamda rivayetler yer al›r. Huccetü'l ‹lam ‹mam Gazali, ‹hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S›tk› Gülle, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 804
 141- Haydar Hatipođlu, Sünen-i ‹bni Mace Tercemesi ve ‹erhi, Kahraman

Yay>nlar>, 9. cilt, <stanbul 1983, str. 62
 142- *Ibid*, str. 70
 143- *Ibid*, str. 209
 144- *Ibid*, str. 213
 145- *Ibid*, str. 73
 146- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yay>nevi, <stanbul, 1997, 521/15
 147- Ar>zat'ül Ahzevi A'erhu Sünen'it Tirmizi, VIII, 89-90, Prof. Dr. Ali Yard>m, Peygamberimizin A'emaiili, Damla Yay>nevi, 3 Bask>, <stanbul, 1998, str. 255,
 148- Prof. Dr. Ali Yard>m, Peygamberimizin A'emaiili, Damla Yay>nevi, 3 Bask>, <stanbul, 1998, str. 261
 149- G. Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. cilt, Gonca Yay>nevi, <stanbul, 1997, 521/17
 150- *Ibid*, 521/18
 151- Haydar Hatipoğlu, Sünen-i <bni Mace Tercemesi ve A'erhi, Kahraman Yay>nlar>, 9. cilt, <stanbul 1983, str. 75
 152- Konyal> Mehmed Vehbi, Tam Metni Sahih-i Buhari, 4. cilt, Üçdal Ne>riyat, <stanbul 1993, str. 64-65
 153- <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Huzur Yay>nevi, <stanbul 1998, str. 16
 154- *Ibid*, 1. tom, str. 295
 155- Huccetü'l <lam <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S>tk> Gülle, Huzur Yay>nevi, <stanbul 1998, str. 795-796
 156- <mam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, Büyük Hadis Külliyyat>, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, <z Yay>nc>lık, str. 33
 157- *Ibid*, str. 34
 158- Huccetü'l <lam <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S>tk> Gülle, Huzur Yay>nevi, <stanbul 1998, str. 801
 159- Bezzar, Ebu Yala, Taberani; Huccetü'l <lam <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 3. cilt, Çeviri: Dr. S>tk> Gülle, Huzur Yay>nevi, <stanbul 1998, str. 111
 160- Huccetü'l <lam <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr.

S>tk> Gülle, Huzur Yay>nevi, <stanbul 1998,, str. 444
 161- Tirmizi; Huccetü'l <lam <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S>tk> Gülle, Huzur Yay>nevi, <stanbul 1998, str. 814
 162- <mam Muhammed Bin Muhammed bin Süleyman er-Rudani, Büyük Hadis Külliyyat>, Cem'ul-fevaid min Cami'il-usul ve Mecma'iz-zevaid, cilt 5, <z Yay>nc>lık, str. 33
 163- *Ibid*, str. 33
 164- *Ibid*, str. 33
 165- *Ibid*, str. 34
 166- *Ibid*, str. 34
 167- *Ibid*, str. 33
 168- *Ibid*, str. 32
 169- *Ibid*, str. 32
 170- Huccetü'l <lam <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 2. cilt, Çeviri: Dr. S>tk> Gülle, Huzur Yay>nevi, <stanbul 1998, str. 459
 171- *Ibid*, str. 443
 172- Tirmizi, ibni-mace; <mam Gazali, Huccetü'l <lam <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 4. cilt, Çeviri: Dr. S>tk> Gülle, Huzur Yay>nevi, <stanbul 1998, str. 570
 173- Konyal> Mehmed Vehbi, Tam Metni Sahih-i Buhari, 4. cilt, Üçdal Ne>riyat, <stanbul 1993, str. 304
 174- *Ibid*, str. 260
 175- Kütüb-i Sitte, Muhtasar> Tercüme ve A'erhi, Prof. Dr. <brahim Canan, 15. cilt, Akçağ Yay>nlar>, Ankara, str. 209
 176- Buhari ve Müslim; Huccetü'l <lam <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 3. cilt, Çeviri: Dr. S>tk> Gülle, Huzur Yay>nevi, <stanbul 1998, str. 152
 177- Kütüb-i Sitte, Muhtasar> Tercüme ve A'erhi, Prof. Dr. <brahim Canan, 16. cilt, Akçağ Yay>nlar>, Ankara, str. 239
 178- *Ibid*, str. 239
 179- Buhari ve Müslim; Huccetü'l <lam <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 3. cilt, Çeviri: Dr. S>tk> Gülle, Huzur Yay>nevi, <stanbul 1998, str. 315
 180- Tirmizi; Huccetü'l <lam <mam Gazali, <hya'u Ulum'id-din, 3. cilt, Çeviri: Dr. S>tk> Gülle, Huzur

Çeviri: Dr. Sıtkı Güllü, Huzur Yay›nevi, ‹stanbul 1998, str. 10

216- Warren Treadgold, A History of the Byzantine State and Society, Stanford University Press, 1997, str. 287-299

217- *Ibid*, str. 287-299

218- Elmal›ı Hamdi Muhammed Yaz›r, Kuran› Kerim Tefsiri, <http://www.kuranikerim.com/telmalili/isra.htm>

219- ‹mam Taberi, Taberi Tefsiri, 5. cilt, Ümit Yay›nc›lık, ‹stanbul, str. 2276,

220- Kütüb-i Sitte, Muhtasar› Tercüme ve ‹erhi, Prof. Dr. ‹brahim Canan, 15. cilt, Akça Yay›nlar›, Ankara, str. 420

221- H.U. Rahman, ‹lam Tarihi Kronolojisi, Birle›ik Yay›nc›lık, ‹stanbul 1995, str. 70-71

222- Kütüb-i Sitte, Muhtasar› Tercüme ve ‹erhi, Prof. Dr. ‹brahim Canan, 15. cilt, Akça Yay›nlar›, Ankara, str. 416

223- <http://www.mustakiim.de/Islam/Islam%20Tarihi/bilgi5.htm>

224- *Ibid*,

225- M.G.S. Hodgson, ‹lam›n Serüveni, 1. cilt, ‹z Yay›nc›lık, ‹stanbul, 1993, str. 61

226- Taberi, 1:260; Taberi, 3:91, ‹nsan›l-Uyun, 3:292, Salih Suroç, Kainat›n Efendisi Peygamberimizin Hayat›, Yeni Asya Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 223

227- Taberi, 3/91, Salih Suroç, Kainat›n Efendisi Peygamberimizin Hayat›, Yeni Asya Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 223

228- ‹bn›i Sad, Tabakat, 1:260, Salih Suroç, Kainat›n Efendisi Peygamberimizin Hayat›, Yeni Asya Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 223

229- Taberi, 1:260; Taberi, 3:91, ‹nsan›l-Uyun, 3:292, Salih Suroç, Kainat›n Efendisi Peygamberimizin Hayat›, Yeni Asya Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 223

230- Taberi, 3/91, Salih Suroç, Kainat›n Efendisi Peygamberimizin Hayat›, Yeni Asya Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 223-224

231- *Ibid*, str. 224

232- *Ibid*, str. 224

233- ‹bni Sa'd, Tabakat, 1:260, Salih Suroç, Kainat›n Efendisi Peygamberimizin Hayat›, Yeni Asya Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 225

234- Taberi, 3/91, Salih Suroç, Kainat›n Efendisi Peygamberimizin Hayat›, Yeni Asya Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 225

235- Cevdet Pa›a, K›sas› Enbiya ve Tevânihi-i Hülefa, 1:182, Salih Suroç, Kainat›n Efendisi Peygamberimizin Hayat›, Yeni Asya Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 225

236- H.G. Wells, A Short History of the World, <http://www.bartleby.com/86/41.html>; <http://www.encyclopedia.com/printablenew/25555.html>

237- Suyuti, Cami'üs Sagir, 3/211; Ahmed bin Hanbel, Müsned, 2/492

238- ‹mam ‹arani, Ölüm-K›yamet-Ahiret ve Ahir Zaman Alametleri, Bedir Yay›nevi, ‹stanbul, str. 454

239- H. Akda - M. Sevgili, Son Zamanlarla ‹gili Hadisler, Tekin Kitabevi, 1986, str. 85; Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1986, str. 27

240- Ali bin Hüsamüddin, Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1986, str. 38

241- ‹mam ‹arani, Ölüm-K›yamet-Ahiret ve Ahir Zaman Alametleri, Bedir Yay›nevi, ‹stanbul, str. 440

242- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. tom, Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1997, 448/8; ‹mam-i ‹arani, Ölüm K›yamet ve Dirili›, Pamuk Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 480

243- H. Akda - M. Sevgili, Son Zamanlarla ‹gili Hadisler, Tekin Kitabevi, 1986, str. 97

244- İmam-ı Şa'rani, Ölüm K›yamet ve Dirili›, Pamuk Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 468

245- Ali bin Hüsamüddin, Kitabül

Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1986, str. 59

246- Sahih-i Müslim, 11/320

247- Riyaz's Salihin, 3/332

248- ‹smaail Mutlu, K›yamet Alametleri, Mutlu Yay›nc›lık, ‹stanbul, 1999, str. 138

249- Heytemi Ahmet ‹bn-i Hacer-i Mekki, El Kavlu Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), ‹fak Yay›nevi, Manisa, 1985, str. 47

250- ‹mam ‹arani, lm-K›yamet-Ahiret ve Ahir Zaman Alametleri, Bedir Yay›nevi, ‹stanbul, str. 440

251- Heytemi Ahmet ‹bn-i Hacer-i Mekki, El Kavlu Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), ‹fak Yay›nevi, Manisa, 1985, str. 54

252- *Ibid*, str. 54

253- Ali bin Hüsamüddin, Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1986, str. 32

254- ‹mam Rabani, Mektubat› Rabbani, ‹ev. Abdulkadir Akçek, ‹stanbul Da››m A.., ‹stanbul, 2/1170

255- Ali bin Hüsamüddin, Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1986, str. 35

256- ‹smaail Mutlu, K›yamet Alametleri, Mutlu Yay›nc›lık, ‹stanbul, 1999, str. 166

257- ‹mam ‹arani, lm-K›yamet-Ahiret ve Ahir Zaman Alametleri, Bedir Yay›nevi, ‹stanbul, str. 461

258- Necati zfatura, Kurtlar Sofras›nda Ortadoğu, Ad›m Yay›nc›lık, 1983, str. 175

259- *Hürriyet*, 23 Ocak 1991

260- Necati zfatura, Kurtlar Sofras›nda Ortadoğu, Ad›m Yay›nc›lık, 1983, str. 175

261- Heytemi Ahmet ‹bn-i Hacer-i Mekki, El Kavlu Muhtasar Fi

Alamatil Mehdiyyil Muntazar (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), ‹fak Yay›nevi, Manisa, 1985, str. 47

262- Ali bin Hüsamüddin, Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1986, str. 26

263- Heytemi Ahmet ‹bn-i Hacer-i Mekki, El Kavlu Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), ‹fak Yay›nevi, Manisa, 1985, str. 49

264- *Ibid*, str. 49

265- G.Ahmed Ziyaüddin, Ramuz El Hadis, 2. tom, Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1997, 476/11

266- *Ibid*, 1. tom, 187/2

267- *Ibid*, 277/6

268- ‹mam› ‹arani, lm K›yamet ve Dirili›, Pamuk Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 468

269- Buhari, Fiten, 25; Ahmed bin Hanbel, Müsned, 2/313

270- *Ibid*, 2/313

271- H. Akdag - M. Sevgili, Son Zamanlarla ‹gili Hadisler, Tekin Kitabevi, 1986, str. 95

272- ‹mam› ‹arani, lm K›yamet ve Dirili›, Pamuk Yay›nlar›, ‹stanbul, 1998, str. 471

273- *Ibid*, str. 471

274- Heytemi Ahmet ‹bn-i Hacer-i Mekki, El Kavlu Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), ‹fak Yay›nevi, Manisa, 1985, str. 53

275- Ali bin Hüsamüddin, Kitabül Burhan Fi Alametil Mehdiyyil Ahir Zaman (Ahir Zaman Mehdi'sinin Alametleri), Gonca Yay›nevi, ‹stanbul, 1986, str. 69

276- Heytemi Ahmet ‹bn-i Hacer-i Mekki, El Kavlu Muhtasar Fi Alamatil Mehdiyyil Muntazar (Beklenen Mehdi'nin Alametleri), ‹fak Yay›nevi, Manisa, 1985, str. 43

277- *Ibid*, str. 43

278- M. Encarta Encyclopedia 2000, "Aging"